

FUGLE og DYR i Nordjylland 2010

FUGLE og DYR i Nordjylland 2010

ISSN 0903-1731

Rapport nr. 47 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek

© 2011 Nordjysk Ornitologisk Kartotek

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

- Udgivet af:** Foreningen Fugle og Dyr i Nordjylland
Spergelvej 23, 9270 Klarup
www.fugleogdyrinordjylland.dk
- Kasserer:** Tscherning Clausen, Spergelvej 23, 9270 Klarup
telefon 9831 7354, mail: tsc.vib@mail.tele.dk
Konto: 1551 6211771
- Pris:** Medlemmer kr. 160,- + evt. forsendelse
Abonnenter og løssalg kr. 170,- + evt. forsendelse
- Illustrationer:** Jens Frimer Andersen (akvareller, omslag), Brian Zobbe (øvrige)
- Fotografer:** Albert Steen-Hansen, Bent Thøgersen, Chris Stilling, Eva Foss Henriksen, Finn Laugo Sørensen, Flemming Ahlmann, Hans Henrik Larsen, Henrik Haaning Nielsen, Henrik Pedersen, Jan Skriver, Johnny Laursen, Jens Kristian Kjærgård, Jørgen Kabel, Jørgen Peter Kjeldsen, Knud Pedersen, Lars Borup, Lars Grøn, Lars Villadsen, Niels Fabæk, Ole Krogh, Palle Hove Christensen, Peter Nielsen, Søren Kristoffersen, Tonny Ravn Kristiansen, Vagn Freundlich
- Tilrettelæggelse:** Hans Christophersen
- Fotoredaktion:** Johnny Laursen
- Korrektur:** Hans Christophersen, Henrik Haaning Nielsen, Tscherning Clausen
- Layout:** Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk
- Trykning:** Prinfo Aalborg
- Oplag:** 400 eks.

Indhold

Indledning	2	Hvidbrystet Præstekrave	11	ARTSGENNEMGANG	20
Fugleåret 2010	3	Hvidstrubet Spurv	12	FUGLE	20
ARTIKLER	6	Amerikanerbesøg	14	PATTEDYR	150
Fyrkat Engsø	6	Døde fugle	16	DAGSOMMERFUGLE	152
Vilsted Sø	7	Mårhund	17	Indsenderliste	153
Ederfugl i Limfjorden	8	Havørn yngler	18	Indeks arter	159

Redaktionen 2010

Thorkil Brandt Tlf: 8750 8040 / 3025 5304	thorkilbrandt@mail.dk	Gæs.
Hans Christophersen Tlf: 9839 2916 / 2371 3154	hach@mail.dk	Rovfugle, Sorthovedet Måge-Sildemåge og Fluesnappere. Korrektur.
Tscherning Clausen Tlf: 9831 7354	tsc.vib@mail.tele.dk	Ænder, Silkehaler-Smådroslar og Gråspurv-Hvidsken. Korrektur.
Anton Thøger Larsen Tlf: 9829 4934 / 2869 1373	anton.thoeger.larsen@skolekom.dk	Årefodede, Strandskade-Vibe, Duer, Pibere og Korsnæb-Kernebidere.
Bjarke Laubek Tlf: 8616 8600 / 2723 5181	bjarke.laubek@hotmail.com	Svaner.
Johnny Laursen Tlf: 9837 5370 / 2440 4381	bruunlaursen@mail.dk	Fotoredaktion.
Martin Lundholm Tlf: 3061 0409	bima@stofanet.dk	Lærker, Svaler og Drosler.
Svend Erik Mikkelsen Tlf: 9825 7351 / 6160 7361	svemik45@hotmail.com	Sangere.
Henrik Haaning Nielsen Tlf: 9799 3739 / 5124 4968	hhn@ornit.dk	Korrektur.
Henrik Nyrup Tlf: 2849 7618	hen-teknik@aalborg.dk	Lappedykkere, Storkfugle, Kjøver og Uglar.
Mark Pedersen Tlf: 9812 6054	markpedersen@stofanet.dk	Hønsefugle, Tranefugle, Tornskader og Skægmejse-Pirol.
Kurt Prentow Tlf: 9890 0047 / 2233 9647	kurt@prentow.dk	Sølvmåge-Ride, Alkefugle og Dyr.
Palle A.F. Rasmussen Tlf: 9816 5904	pain@mail1.stofanet.dk	Lommer og Terner.
Frits Rost Tlf: 8727 1011 / 2685 4011	f.rost@live.dk	Stormfugle, Brushane-Svømmesnepper og Værlinger. Udbredelseskort.
Albert Schmidt Tlf: 9799 1053	albert@schmidt.mail.dk	Ryler, Vipstjerter og Kragefugle-Stære.
Poul Erik Sperling Tlf: 9834 2505 / 2028 4405	pes@vildtfarmnord.dk	Skrigefugle og Spætter.

Sponsorer

Fugle og Dyr i Nordjylland takker for økonomisk støtte til rapporten fra:

HALS NØRRESKOV

AAGE V. JENSEN NATURFOND

Indledning

Af Tscherning Clausen

Foreningen Fugle og Dyr i Nordjylland (FDN) er en selvstændig forening med nær tilknytning til primært Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdelinger i Nordjylland og Nordvestjylland. Foreningen har som sit primære formål at indsamle fugleagttagelser fra det område, der dækkes af de to tidligere amter Nordjylland og Viborg samt at udgive en årlig rapport på grundlag af det indsamlede og bearbejdede materiale.

Årets rapport er næsten udelukkende baseret på, hvad der indberettes til DOFbasen, idet vi siden 2001 har haft en aftale med DOF om at kunne modtage et årligt udtræk af de indberetninger til DOFbasen, som kommer fra det ovenfor nævnte område. Dette udtræk foretages midt i januar måned, så for at være sikker på at dine observationer kommer med, er det vigtigt, at de er indberettet til DOFbasen inden 10. januar. Vi anbefaler dog, at indberetningen foregår løbende, så dette arbejde hele tiden er til at overskue. Husk også at indsende beskrivelser til DOF's Sjældenhedsudvalg (SU) af de arter/iagttagelser, der skal godkendes først, for at vi kan medtage dem i rapporten.

Igen i år forsøger vi os med at give rapporten en ny form. Alle arter medtages fortsat i rapporten, men for nogle arter gives blot en kort omtale, dog med det sædvanlige sumskema. For nogle arter nævnes blot første, sidste og største observation, og for andre har man måske kun fokus på yngletal. Det er dog således, at arter der behandles i rapporten Fugleåret, altid skal have en mere grundig behandling, og at det ikke er de samme arter, der år efter år gives en reduceret behandling.

Grundlaget for FDN 2010 er som nævnt indberetninger til DOFbasen. Igen i år er der tale om et 6-cifret antal observationer, idet der er indsendt 146.475 obs fra FDN's område af 473 indsendere. De tilsvarende tal for sidste år var 159.721 obs og 470 indsendere, og dermed en tilbagegang i antal obs. Dette kan sikkert relateres til et vejrsmæssigt meget specielt år. Se i afsnittet "Fugleåret 2010".

Den stigende anvendelse af DOFbasen betyder, at vi modtager en større mængde indberetninger af de mere almindelige arter, ligesom vi i stigende omfang også modtager mange observationer fra personer, der ikke er bosiddende i vore to "amter".

Lokale folk i Skagen-området og den nye Skagen Fuglestation (SKAF) har igen i år indberettet et meget stort og værdifuldt materiale. Dette suppleres med mange indberetninger fra mange gæstende observatører. Vi vil endnu engang minde om, at der bør angives klokkeslæt på observationer. Dette gælder i særlig høj grad for observationer på en træklokalitet som Skagen, men også for træksteder i almindelighed, idet det kan være os til stor hjælp ved udelukkelsen af dobbeltregistreringer.

Fra de forholdsvis nye lokaliteter som Viskum, Vilsted Sø, Fyrkat Engsø og Halkær Sø kommer der fortsat mange iagttagelser. Dette gælder også de traditionelle lokaliteter som Agger Tange, Hanstholm, Klitmøller, Nørreådal, Hirtshals, Ulvedybet, Læsø, sydøstlige Vendsyssel, Nordmandshage, Lille Vildmose, Mariager Fjord og Rold Skov.

Fra Vejerne modtager vi ligeledes mange iagttagelser både fra fugleinteresserede der besøger området, og i særlig grad også fra en håndfuld lokale ornitologer samt det lokale konsulentfirma ornit.dk, der foretager mange omfattende og værdifulde optællinger.

Alle rapportens mange tal og tekster komplementeres af mange smukke fotografier, tegninger og akvareller, som fremragende fotografer og kunstnere stiller til vores rådighed.

Redaktionen siger hermed tak til alle, der på den ene eller anden måde har givet deres bidrag til rapporten. Til slut vil vi henvise til vores nye hjemmeside på adressen www.fugleogdyrinnordjylland.dk, hvor der kan læses mere om foreningen. Her finder man også en oversigt over alle de sjældne arter, der er set i Nordjylland igennem årene.

Der observeres
fra Verdens Ende,
Skagen, 8. august 2010.
Foto: Knud Pedersen.

Fugleåret 2010

Af Hans Christophersen

På fuglefronten er 2010 på mange måder et noget anderledes år. Det skyldes for en stor del vejret, som i høj grad sætter sit præg på flere arters forekomst. Vejret starter med fortsættelsen af den strengeste vinter i mands minde med snedække helt til april. Rigtigt forår er der ikke meget af, idet det på mange måder føles som om, at vinter går direkte over i sommer. Vintervejret forårsager, at mange arter, som de senere år i nogen grad har overvintret i landet, for eksempel gæs, slet ikke iagttages i årets første måneder. For andre arter har det kolde vejr den fatale konsekvens, at mange fugle går til, hvilket klart kan aflæses på indrapporteringen. Mest markant ses dette hos arter som Rørdrum, Slørugle og Isfugl.

Sommer bliver det dog, men en del arter har en sløj ynglesæson ovenpå vinteren. Efteråret er præget af få perioder med blæsevejr, hvilket i nogen grad sætter sit præg på forekomsten af havfugle, men ellers huskes denne årstid nok mest for, at vintervejret med massivt snefald allerede indfinder sig midt i november. Så året slutter, som det begynder med sne og streng kulde, der sender mange fugle ud af landet væsentligt tidligere, end vi har været vant til de senere år. December bliver således den næstkoldeste nogensinde.

Forårstrækket af Rødstrubet Lom er stort med flere end 10.000 fugle ved Skagen og godt 2500 ved Hirtshals. For andet år i træk ses over 50 Islom i Nordjylland. Bemærkes skal specielt 6 nordtrækkende fugle 12/5 ved Syrødde på Læsø. 15 Hvidnæbbet Lom er mange – alle iagttaget i foråret ved Skagen (11) og Hirtshals (4).

Trods få observationer i vintermånederne ses samlet rekordmange Gråstrubet Lappedykker, hvilket blandt andet kan skyldes en voksende bestand af ynglende fugle. Som nævnt er forekomsten af havfugle generelt under niveau, undtaget er dog Sodfarvet Skråpe. Antallet af rapporterede Sule er det laveste længe, blot det halve af summen fra 2009. Den nordjyske Skarv-bestand er i tilbagegang – ligesom den landsdækkende i øvrigt. Tofte Sø rummer fortsat den største nordjyske koloni, 1515 par er der dog kun; ca. 40% af antallet, da der var flest i 2005.

Antallet af paukende Rørdrum er meget lavt, hvilket sikkert skal tilskrives den hårde vinter, som nok også sætter sit præg på antallet af hvide hejrer, der er det laveste længe. Således iagttages for første gang i 10 år ikke Silkehejre. Blot 2-3 Sort og 3-5 Hvid Stork er indrapporteret året igennem, og for de nordjyske Skestørke er året lidt af en katastrofe, da en ræv gør det af med ynglen i kolonien i Nibe Bredning.

Mens Sangsvane præger det nordjyske landskab i stadig højere grad, bliver antallet af Pibesvane lavere og lavere. Blot et par tællinger på over 200 fugle bliver det til i november (Vejlerne og Bolle Enge). Rapporteringen af de fleste gæs er høj, skønt fordelingen på året er noget ændret, idet de fleste forlader landsdelen i de kolde måneder. Det samme gælder for svømmeænder, hvor næsten alle forlader landsdelen i vintermånederne. Det medfø-

rer lavere årssummer for alle arter. Nævnes skal en Blåvinget And i Lille Vildmose i perioden 6-11/5. Også dykænderne optræder i mindre omfang end normalt. Blot Havlit, Stor og Toppet Skallesluger optræder mere talrigt end vanligt. En tendens er der til, at Lille Skallesluger ses stadig senere om foråret og tidligere om efteråret. Der er således fund i juni fra Nordmandshage og fra Kielstrup Sø i august.

Forårstrækket af rovfugle er det svageste længe, hvilket også skyldes det meget kølige vejr. Således er træktotalerne ved Skagen for de fleste arter de laveste i mange år. Forekomsten af de mere fåtallige eller sjældne arter er også meget begrænset. Nævnes kan én Aftenfalk (den ringeste forekomst i rapportens historie) og én Lille Skrigørn. Nævnes bør dog, at der for tredje gang på fire år ses Høgeørn, idet en fugl runder Skagen 7/4 og 9/4. Der er sandsynligvis tale om den samme fugl, som også blev set i 2007 og 2008. En Munkegrib fra et fransk udsætningsprojekt ses i Thy i både april og oktober.

Det kølige forår sætter også sit præg på yngleføremønstre. Bestanden af Rød Glente går således fra 11 par i 2009 til 6 par i 2010. Glædeligt er det til gengæld, at det omsider lykkes et par Havørne at få fodfæste, idet en unge kommer på vingerne i Tofte Skov. Landets to par Kongeørne får også en unge hver. Nævnes skal også et yngleforsøg af Lærkefalk i Lille Vildmose. For denne artsgruppe skal til slut nævnes, at Jagtfalken, der indfandt sig i Vejlerne i 2009, ses i området helt frem til 21/7 i år. Der er således tale om landets første sommerfund.

Vinteren og det kølige forår synes også at sætte sit præg på forekomsten af vandhønsene. Således er rapporteringen af Vandrikse, Plettet Rørvagtel og Engsnarre meget lav. Til gengæld ser antallet af Trane ud til at holde stand.

For vadefuglene noteres det, at f.eks. Strandskade, Vibe og Hjejle, arter som traditionelt iagttages fåtalligt om vinteren, stort set alle forlader landsdelen i de kolde måneder. Således er der ingen observationer af Vibe i december. Ellers starter denne gruppe med en meget stor årsforekomst af Klyde med blandt andet op til 600 fugle på Bygholm Vejle i april. Store noteringer er der også af Sandløber, Islandsk, Krumnæbbet og Sortgrå Ryle. For sidstnævnte synes de kolde vintre at presse flere fugle sydpå. En ny vadefugleart for Nordjylland (og den anden danske) bliver det også til i 2010, idet der 11/8 ses en Rødhals Ryle i sommerdragt rastende på Grenen. Bestanden af Engryle holder stand med 81-84 par foruden bestanden på Læsø, der ikke er optalt. Til gengæld går det fortsat tilbage for bestanden af Brushane. Der er blot meldt om en ynglehun fra Agger Tange og 5 fra Vejlerne. Med ca. 38 forskellige Odinsløber er der tale om en pæn årssum for denne art. Endelig til et par af de sjældne, året byder på en Prærieløber på Bygholm Vejle 9/10 og i perioden 2-6/5 skaber en Langnæbbet Sneppeklire no-

Rødhalsen Ryle 2K sommerdragt, Skagen, 11. august 2010. Foto: Knud Pedersen.

get af en folkevandring til Lille Vildmose, inden den ender som føde for både Spurvehøg og Ræv (se særskilt artikel).

Hos kjoerne er det Lille Kjove, der skiller sig ud med den hidtil største forekomst. 19/9 ses hele 26 1K fugle ved Skagen og i den resterende del af september ses 7 ved Lild Strand og 10 ved Nordmandshage.

Hos mågerne bemærkes en meget lav rapportering af Dværgmåge, mens antal indsendte af de i Nordjylland ynglende måger er højt, hvilket for en del skyldes en landsdækkende tælling foretaget af DMU.

Sandterne gør yngleforsøg på Agger Tange, hvilket er første gang siden 1980'erne. Optællinger af ynglende terne giver blandt andet store tal for Splitterne og Dværgterne. Af sidstnævnte ses 9/8 88 ved Nordmandshage, måske den største nordjyske forekomst nogensinde. Sortterne-kolonien i Vejlerne producerer desværre ingen unger i år.

Hos alkefuglene bemærkes et stort antal Alk ved Skagen med op til 26.515 trækkende på årets sidste dag. Bestanden af ynglende Tejst har det godt, og arten er så småt ved at rykke ind på fastlandet. Således registreres blandt andet følgende antal sandsynlige ynglepar: 4 Skagen Havn, 1-2 Aalbæk Havn og 5 Strandby Havn. Hidtil er det nordøstlige Djursland det eneste sted, hvor arten yngler på det jyske fastland.

Et stort forårstræk af Ringdue ved Skagen giver den hidtil største årssum, mens det kølige forår blot bringer 3 Turtelduer med sig – alle fra Skagen.

Hos uglerne har de kolde vintre haft en meget negativ indflydelse på især bestanden af Slørugle, der muligvis er decimeret ved 90%. Kirkeugle-projektet, hvor der på flere lokaliteter er praktiseret fodring med kyllinger, har

i samme periode nok dannet et kærkoment tilskud hos denne art. I alle tilfælde er der flere steder pæn ynglesucces. Blandt andet kan det nævnes, at et par får hele 6 unger.

For øvrige uglearter er rapporteringerne væsentligt under det normale. Sluttelig skal det nævnes, at Skagen i maj igen har besøg af en Sneugle.

Isfugl ser ud til at have fået et gevaldigt knæk i de hårde vintre. Årets rapportering er blot 30% af antallet fra 2009. Det kølige vejr i foråret giver en forekomst på blot 6-8 Biæder. Antallet af rapporterede Grønspætter er på et lavt niveau, mens Sortspætte synes at holde bedre stand. Mens forekomsten af Vende-hals er pæn, specielt under forårstrækket, byder året blot på to Lille Flagspætte, en stationær fugl i foråret ved Hald Sø og en fugl på trækforsøg ved Skagen i maj.

Højest overraskende yngler Toplærke i Hirtshals for første gang siden 2006 og op til 6 fugle ses i november. En anden art, der har haft Nordjylland som en af de sidste bastioner, er Markpiber. Den markerer sig ved sit totale fravær i 2010. Til gengæld er rapporteringen af potentielt ynglende Hedelærke meget høj, ikke mindst takket være hele 35 syngende fugle i Rold Skov-området.

Trækket af Skov- og Engpiber ved Nordmandshage i efteråret er pænt stort. Blandt andet kan nævnes Skovpiber 27/8 440 og Engpiber 20/9 11.300. Antallet af Bjergpiber er til gengæld blot 10% af 2009, hvilket sikkert også skal relateres til de hårde vintre.

En stor optælling af ynglende Gul Vipstjert er 102 par i området Voerså, Sørrå, Gerå. Forekomsten af trækkende fugle, herunder den nordlige race *thunbergi* er til gengæld den laveste i mange år.

Sydlig Blåhals, Han Vejle, 14. april 2010. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Vinteren sætter også sit præg på forekomsten af Gærdesmutte, der blot er en fjerdedel af antallet i 2009. Overraskende nok er forekomsten af Nordlig Blåhals den største længe, og Sydlig Blåhals synes under markant indvandring sydfra. Således er der tale om 3 yngleforsøg eller potentielle ynglefund. Sortstrubet Bynkefugl synes at blive mere og mere talrig og er noteret på en lang række lokaliteter i Nord- og Nordvestjylland. Racen Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl ses endvidere for blot tredje gang i Nordjylland, 25/9 ved Bulbjerg. En Sortstrubet Drossel i Skagen i perioden 20-25/10 udgør det andet fund for Nordjylland. Mens årsummerne for Sjagger og Vindrossel er væsentligt under det normale, er forekomsten af Misteldrossel rekordstor. Det skyldes blandt andet et stort forårstræk ved Skagen med hidtil største dag 25/3 med 705 trækkende fugle.

Rekordmange Græshoppesanger er indsendt, blandt andet med 9 syngende i Volsted Kær i maj og 11 syngende i Nørre Ådal i juli. Kærsanger fortsætter sin fremgang, mens det for de mere fåtallige arter kan nævnes, at der høres 2 Flodsanger og 3 Savisanger. Til gengæld er det første gang i dette årti, at der ikke registreres Drosselrørsanger i Nordjylland. Hele 5 Høgesanger er set i efteråret, heraf en meget sen, stationær fugl i Vesløs i perioden 6-14/11. Øvrige *Sylvia*-sangere ses mere fåtalligt end de senere år, hvilket sikkert igen skal relateres til det kølige forår. Det gælder også Skov- og Løvsanger, mens antallet af Gransanger er rekordhøjt. Endelig kan det nævnes, at de østlige arter Fuglekongesanger og Hvidbrynet Løvsanger noteres med henholdsvis 2 og 6 fugle.

Mens forekomsten af Broget Fluesnapper er på det lave niveau, vi efterhånden har vænnet os til, ses rekordmange Grå Fluesnapper, ikke mindst grundet mange fugle i foråret, specielt ved Skagen med blandt andet ca. 130 fugle 22/5. 8 Lille Fluesnapper er også pænt. De kolde vintre sætter deres præg på antallet af Skægmejse, der er det laveste længe. Mens rapporteringen af de fleste mejser er på det jævne, er forekomsten af Spætmejse den højeste nogensinde. Arten synes at være i reel fremgang. Der er en flot rapportering af ynglende Rødrygget Tornskade med små 200 par.

Skovskade optræder invasionsagtigt i efteråret med dagstotaler på omkring 400 fugle fra både Hirtshals og Skagen. Allike sætter ny rekord, hvilket ikke mindst skyldes et stort træk ved Skagen i marts. Også forekomsten af Ravn er den største nogensinde.

Rapporteringen af Gråspurv er den største længe. Om det skyldes, at arten er ved at knække den nedadgående kurve, eller at den får øget opmærksomhed i sløje tider, er uvist. Både Bog- og Kvækerfinke er registreret i store antal under forårstrækket. For siskener og irisker rapporteres generelt store antal. Markant er blandt andet et meget stort forårstræk af Grønsisken, ligesom et stadigt stigende antal Stillits ses i landsdelen. Kun forekomsten af Bjerg- og Tornirisk er under middel.

Årets største ornitologiske begivenhed, målt på antallet af tilrejsende ornitologer, er besøget af en Hvidstrubet Spurv i Skørping i sommer. Fundet behandles i en særskilt artikel.

Efteråret byder på en stor forekomst af Lapværling. Knap 500 af fuglene er indrapporteret fra Skagen, et tal der dog givet rummer en del gengangere. Endelig er Rørspurv rapporteret i rekordstort antal med et stort forårstræk med op til 492 fugle ved Grenen 2/5, men også mange fugle i efteråret med blandt andet 320 trækkende ved Nordmandshage 20/9.

Hos dyrene bemærkes det, at mest rapporterede art er Spættet Sæl. Gråsæl rapporteres med ikke færre end 51 dyr, hvoraf hele 23 ses ved Søndre Rønner, Læsø 27/5. Spækhugger er set i Skagen i oktober. Rapporteringen af sommerfugle er væsentligt lavere end de seneste år, hvilket givetvis skal ses i sammenhæng med det meget kølige forår.

Råge, Kongerslev,
12. februar 2010.
Foto: Jan Skriver.

Fyrkat Engsø & Onsild Ådal

*Hvidvinget Terne, Fyrkat Engsø,
13. maj 2009. Foto: Tonny Ravn Kristiansen*

Af Carsten Svejstrup Sørensen

Fyrkat Engsø er et bynært naturområde beliggende i Onsild Ådal vest for Hobro nær vikingeborgen Fyrkat. Engsøen blev genskabt i foråret 2009 og officielt indviet i maj 2010. Formålet med projektet er at rense vandet fra Onsild Å for næringsstoffer ved at lade en del af vandet strømme igennem søen. Desuden skal projektet også bidrage til en rigere og mere varieret natur i ådalen. Landskabeligt ligger Onsild Ådal i naturlig forlængelse af Mariager Fjord som en tunneldal dannet under sidste istid. Især i den østlige del har der gennem en lang årrække været afvandet, drænet og tilsået med bl.a. korn. Men da de afvandede områder flere steder havde sat sig med op til 2 m med vinteroversvømmelser til følge, og som led i Vandmiljøplan II blev projektet ved Fyrkat sat i gang i 2001/2002.

Både Skov- og Naturstyrelsen, Nordjyllands Amt og Hobro Kommune bidrog med midler til projektet, der blev endeligt fastlagt i 2006 inden kommunalreformen. Selve anlægsarbejdet overgik til Mariagerfjord Kommune.

Der er etableret en lavvandet sø på ca. 30 ha i øst samt en række våde enge på ca. 40 ha i vest. Det forventes, at området vil bidrage positivt til miljøforholdene i især Mariager Fjord. Fyrkat Engsø giver samtidig en illustration i fuld skala af, hvordan landskabet kunne have set ud i vikingetiden for 1100 år siden. Når der var højvande i fjorden, kunne skibene nemt sejle ind til Fyrkat, og ellers blev skibene bugseret op gennem åen. Ud over selve Fyrkat Engsø, er det naturligt også at nævne den vestlige del af ådalen med enge, moser og pilekrat. Nævnes skal også de to små søer lige øst for Fyrkat samt de lavvandede vandområder øst for engsøen.

Der er et fint stiforløb langs søens sydlige side og der er desuden åbent for offentligheden på de øvrige veje og stier, men der skal udvises hensyn til, at der stadig drives landbrug og skovbrug i dele af området. Projektet har allerede vist sig som en fin fuglelokalitet, som nedenstående oversigter viser. Der er desuden ved flere lejligheder observeret Odder i området.

Følgende oversigter giver et indtryk af de fugleoplevelser, området gennem året kan byde på.

Maksimumstal for en række arter i 2009-2010:

Lille Lappedykker (24), Gråstrubet Lappedykker (44), Sangsvane (200), Pibesvane (12), Skeand (28), Pibeand (200), Krikand (240), Taffeland (90), Troldand (80), Stor Skallesluger (11), Blishøne (380), Musvåge (5), Hvepsevåge (4), Vibe (400), Temmincksryle (9), Tinksmed (76), Svaleklire (15), Hvidklire (12), Dobbeltbekkasin (90), Brushane (12), Hættemåge (720), Fjordterne (16), Mursejler (100), Digesvale (350), Nordlig Gul Vipstjert (70), Bjergirisk (35).

Fåttallige og sjældne arter truffet i 2007-2010:

Nilgås, Knarand, Atlingand, Spidsand, Lille Skallesluger, Rød Glente, Fiskeørn, Havørn, Rørhøg, Hvepsevåge, Dværgfalk, Aftenfalk, Trane, Klyde, Temmincksryle, Tredækker, Enkeltbekkasin, Dværgryle, Dværgmåge, Hvidvinget Terne (6 13/5 2009), Grønspætte, Isfugl, Bjerglærke, Bjergpiber, Nordlig Gul Vipstjert, Sortstrubet Bynkefugl, Ringdrossel, Stor Tornskade, Rødrygget Tornskade, Ravn, Lapværting (og tidligere: Engsnarre, Natravn, Flodsanger).

Udvalgte ynglefugle i 2009-2010 (skønnet antal par/antal syngende/spillende):

Sorthalset Lappedykker (1), Lille Lappedykker (>5), Gråstrubet Lappedykker (ca. 20 par), Toppet Lappedykker (0-1), Knopsvane (2), Gravand (1), Troldand (1), Vandrikse (1 sy.), Grønbenet Rørhøne (>1), Blishøne (20-25), Lille Præstekrave (2), Vibe (>12), Rødben (0-1), Dobbeltbekkasin (3), Hættemåge (>120 i koloni i vest + >10 i øst), Gøg (5 sy.), Bjergvipstjert (1), Nattergal (op til 10 sy.), Bynkefugl (5-8), Havesanger (6 sy.), Munk (12 R/sy.), Tornsanger (25 sy.), Sivsanger (2 sy.), Rørsanger (7 sy.), Græshoppesanger (op til 4 sy.), Kærsanger (14 sy.), Løvsanger (19 sy.), Gransanger (17 sy.), Rørspurv (20 sy.).

Vilsted Sø

Af Brian Nilsson

Der er gået 5 år siden Vilsted Sø atter kom på landkortet efter næsten 100 års afvanding, og derved har givet Vesthimmerland sin største sø tilbage, til glæde for fugle, dyr og mennesker. Vilsted Sø er på 450 hektar og de omkringliggende enge på 479 hektar. Den blev genskabt i 2005-2006 og ejes i dag af Aage V. Jensen Naturfond, mens den daglige drift af området fortages af Naturstyrelsen.

Adgangsforhold

Der er mange parkeringsmuligheder flere steder rundt om søen, men et besøg i fugletårnet er gåturen værd, især morgen og aften i sensommeren. Ligeledes er der mulighed for at gå hele vejen rundt om søen, en tur på ca. 20-22 kilometer.

Fuglene i Vilsted Sø

Vilsted Sø var ikke mange måneder gammel, før de første fugle indfandt sig i det lave vand, og i starten af 2011 tæller DOF-basen således ikke færre end 170 registrerede fuglearter i og omkring Vilsted sø. Af de mere interessante arter, der er rapporteret kan nævnes Amerikansk Krikand, Bøffeland, Damklire, Nordisk Lappedykker, Engsnarre og Sølvhejre. Dette fortæller en del om søens muligheder. Men søen er stor og der skal søges.

Ynglefugle

Der er meget begrænsede data om ynglefuglene ved og i Vilsted Sø, og der er heller ikke lavet nogle større optællinger i søens nyere historie. Den eneste art der er optalt hvert år er Knopsvanen, der i 2008 kunne tælles med 13 par og 41 unger og 7 par og 25 unger i 2010.

Der forligger dog også fint datamateriale omkring lappedykkerne fra de mange gæstende fuglekiggere. For 2008 kan yngleantallet anslås for Toppet Lappedykker op til 47 par, Gråstrubet Lappedykker op til 74 par og Sorthalset Lappedykker med 12 par i 2008 og 41 par i 2009. For sidstnævnte er lokaliteten således klart den vigtigste i Nordjylland. Desuden rummer søen også et stort antal Lille Lappedykker med 187 rastende den 12. september 2008. Hættemågen blev optalt i 2008 og i sommeren 2010. Her kunne der tælles henholdsvis 2205 par og 612 par fordelt over 4 kolonier, som også kan studeres på tæt hold.

Klyden ynglede i de første år med 15 par i 2007, der fik 32 unger. I de efterfølgende år blev antallet af ynglende Klyder lavere, og i 2010 blev kun rastende Klyder registreret.

Rastede og trækkende fugle

Tidlig morgen og aften kan store flokke af Stær og Landsvale ses over rørskovene, og står man tidligt en sensommermorgen i fugletårnet, får man ofte selskab af 2-400 unge Stære, der benytter tårnet som et tørt og sikkert sted at ordne fjerdragten. De lokale beboere omkring søen samles ofte for at se Stære gå til nattero, flokke der ofte kan tælle op til 3000 fugle. Landsvale er derimod set i et helt andet antal, som er blandt de højeste, der er set i Danmark. Tidligt om morgenen den 25. august 2009 blev der set hele 55.000 Landsvaler flyve op fra rørskovene, inden de fløj videre i flere retninger.

Gæs og ænder kan også være med i større antal. Den 7. august 2010 tælles Grågås med 875 rastende, mens Krikand samme dag blev talt til 1.600 fugle. Gråand er talt til hele 2.800 fugle den 1. september 2009, mens Troldeand noteres med 1.100 fugle i marts 2009.

Skestorke kan i sensommeren ofte ses i det lave vand ved Lyngholm, hvor de raster i større eller mindre antal. Den 20. juli 2007 blev der set 115 rastende Skestorke, mens antallet er faldet til få fugle i de senere år.

Besøg Vilsted Sø

Mange af de lokale besøgere ofte området via de mange kilometer sti, der er omkring søen, for at nyde en stille aftenstund i et dejligt landskab. Søen er bestemt værd at besøge og især med kikkerten om halsen. Selvsagt er 450 hektar sø ikke let at overskue fra ét sted, og måske derfor besøgere fuglekiggere ikke så ofte området, hvilket er synd. De bedste observationsposter er grusstien syd og øst for Vilsted by, der også leder forbi det lave vand ved Munksjørupvej, samt den gamle landevej Sjørupvej der går ud til fugletårnet. Ved Overlade har man mulighed for at køre en stor del af vejen ned til Vilsted Sø, hvorefter man må gå det sidste stykke vej til Lyngholm, som rummer en del rørskov og lavt liggende vand. Herfra ses ofte Skestorke i sensommeren og en del vade-fugle. Fra Vitskøl Kloster kan man gå langs Bjørnholms å ud til søens udløb, og især her ses en del vadefugle og ænder, ligesom der er mulighed for at overskue en stor del af Vilsted Sø. Der er naturligvis også fugletårnet på Sjørupvej, hvorfra en meget stor del af søen kan tjekkes, men en tur rundt om søen er også at anbefale, men så skal man nok også afsætte mindst en halv dag i felten!

Vilsted Sø, 6. maj 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

Ederfuglen som ynglefugl i Limfjorden

Af Jan Skriver

Ederfugl han og hun, Limfjorden, juni 2010. Foto: Jan Skriver.

De senere år er der opstået en fast ynglebestand af Ederfugl i Limfjorden. Denne artikel vil forsøge at trække hovedlinierne op i artens aktuelle forekomst i farvandet, der aldrig tidligere har været forbundet med ynglende Ederfugl i nævneværdige og stabile antal.

I 2010 rundede ynglebestanden mindst 100 par, og realistisk bedømt er bestanden på måske 150 ynglepar.

I Nordjylland har artens ynglebestande været ensbetydende med Kattegat med kernelokaliteterne Hirsholmene, Nordre Rønner og Læsø.

Venø ved Struer og Hornsgård Holm i Nibe-Gjøl Bredning Vildreservat er formentlig de første kendte lokaliteter i Limfjorden med ynglende Ederfugl. I 1985 blev der fundet 5 par på Hornsgård Holm, men arten optrådte tilsyneladende uregelmæssigt i årene derefter i denne østlige del af fjorden.

Fra midten af 1990'erne begyndte arten at yngle regelmæssigt på 2-3 af øerne i Nibe-Gjøl Bredning Vildtreservat. Jeg har siden foråret 1996 hvert år talt ynglefugle på øerne og har på den måde fulgt udviklingen, der nåede sin foreløbige kulmination i slutningen af maj 2010, da der på den årlige ynglefugletælling blev fundet 71 reder af Ederfugl på 4 af holmene i reservatet.

Da man under en ynglefugletælling langt fra færdes overalt på øerne og i øvrigt går hurtigt frem for at forstyrre mindst muligt, kan ynglebestanden i området sagtens være højere.

I disse forår og forsomre er det ikke ualmindeligt at tælle omkring 150 hanner af Ederfugl på en sejltur mellem holmene i vildtreservatet.

8. juni 2007 talte jeg for eksempel 400 fugle i en blandet flok ved Rønholm i Nibe Bredning.

Jeg vurderer, at ynglebestanden af Ederfugl alene i Nibe-Gjøl Bredning Vildtreservat sandsynligvis har rundet 100 par.

Ederfugl yngler ofte helt tæt på Sølvmåge, der fungerer som et vagtværn for de rugende dykænder. Der er en tendens til, at der etableres mindre kolonier på holmene i Limfjordens østlige bredninger, ofte på sandede strandvolde bevokset med kokleare.

I april 2010 skønnede Danmarks Jægerforbund, at Limfjordens samlede ynglebestand af Ederfugl var på mindst 115 par.

I et samarbejde med Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) talte jegere Ederfugl på alle nøglelokaliteter for arten i Limfjorden.

Fra vest mod øst i farvandet blev der gennemført tællinger af gamle hanner af på fjorden ud for Rønland Sandø, Agerø/Stenklipperne, Venø, Hjortholm øst for Mors, Arup Holm ved Vejlerne, Ejerslev Røn øst for Nordmors, Livø Tap, Rotholmene ved Hvalpsund, Borreholm ved Aggersborg, holmene ved Nibe og Gjøl, Fruens Holm og de mindre øer vest for Egholm.

Facit lød på 173 hanner, der lå i nærheden af potentielle

yngeområder. Fra blandt andet Vadehavet har man gjort den erfaring, at man kan gange antallet af gamle hanner på en forårstælling med 0,667 og derpå få et skøn for antallet af hunner, der ruger. Jægerne estimerer for Limfjorden i foråret 2010 lød altså på $173 \times 0,667 = 115$ par ynglende Ederfugl.

Udover holmene i Nibe-Gjøl Bredning Vildtreservatet, der er artens vigtigste yngleområde i Limfjorden, er de primære yngleområder nordspidsen af Venø, Rotholmene nord for Hvalpsund og Ejerslev Røn i den nordvestlige del af Limfjordens største vandflade, Løgstør Bredning.

Det er nærliggende at kæde de store forekomster af Ederfugl i Nibe-Gjøl Bredning Vildtreservat sammen med den kendsgerning, at denne del af farvandet i flere årtier har været lukket for muslingeskrabende kuttere.

Det betyder, at der er store og stabile bestande af blåmuslinger i alle aldre og masser af andre bunddyr i denne del af Limfjorden, hvor bunden længe har været skånet for skrabe redskaber. Kun et mindre skrabe øst for havnen i Gjøl er åbent for muslingeindustrien. Man ved fra den hollandske del af Vadehavet, at redskaber, der skraber og pløjer havbunden og fjerner bankerne af skaldyr og det rige liv, der er knyttet til bundens oaser, bogstaveligt talt kan tage føden ud af næbbet på Ederfuglen og andre dykænder.

Det er nærliggende at tro, at fuglene i de østlige limfjordsbredninger er trukket ind i fjorden fra Kattegat. Tusinder af Ederfugle fouragerer ved Hals og Egenese, og flokke trækker ofte ind i den dybe rende Langerak øst for Aalborg for at fouragere.

Det er også nærliggende at kæde artens kolonisering af Limfjorden sammen med dens krise på mange af de klassiske ynglelokaliteter i den sydøstlige del af Kattegat, i Øresund og i Østersøen. Det er en kendsgerning, at den geografiske udbredelse for Ederfugl i Danmark har forskubbet sig.

Tidligere husede de store kolonier ved Stavns Fjord på Samsø, på Saltholm og Ertholmene nordøst for Bornholm op imod 70 procent af den danske ynglebestand af. De senere år har der været en nedgang i antallet af fugle i disse kolonier, mens der bliver et stigende antal små og mellemstore kolonier. Det kan hænge sammen med, at der er oprettet flere reservater, hvor arten kan finde fred og ro til at yngle. I dag er der omkring 150 kendte danske ynglelokaliteter for Ederfugl.

Undersøgelser har dokumenteret, at fred og ro er afgørende for artens ynglesucces. På øer, hvor de rugende fugle bliver skræmt af rederne på grund af menneskelig færdsel, vil Svartbag, Sølvmåge og Krage være klar til at snuppe de ubeskyttede æg.

Men på lokaliteter, hvor Ederfuglen så at sige selv bestemmer farten, så de når at dække deres æg til med dun, når de forlader reden, betyder de store måger og krager intet.

Målt med en international målestok udgør den danske ynglebestand af Ederfugl med sine cirka 24.000 par kun en beskedent del.

Sverige skønnes at huse rundt regnet 300.000 par, mens den skrantende finske bestand tæller op imod 170.000 par.

Rugende Ederfugl på ø i Limfjorden, 27. maj 2010. Foto: Jan Skrivers.

I Canada menes at yngle 350.000 par Ederfugl. Norge har op imod 150.000 par, mens der på Island hver sommer ruger omkring 300.000 par.

Ederfugl kan næppe siges at være en truet art, selv om den også er på retræten i Nordamerika og i Vestgrønland. Men det virker stærkt, når man i Østersøen og i de danske, tyske og hollandske farvande bogstaveligt talt kan se nedturen med det blotte øje, som det var tilfældet i 1996, da fuglekoleraen ramte kolonierne i den sydlige del af Kattegat.

Op imod 3.000 døde fugle blev fundet efter at være inficeret med bakterien *Pasteurella multocida*, som skurken bag fuglekoleraen hedder på latin.

I nogle af kolonierne i den sydlige del af Kattegat døde op imod 90 procent af ynglefuglene i sommeren 1996. Koleraen, der påfører fuglene en blodforgiftning, rammer kontant og akut. Der blev fundet mange døde hunner, som lå på deres rede. De var sovet ind, mens de rugede. Fuglene var uden synlige tegn på sygdom. De var for eksempel ikke magre af sult.

Fuglekoleraen forsvandt ligeså hurtigt, som den var kommet. I 1997 blev der kun konstateret få tilfælde af *Pasteurella multocida*. Hvorfra bakterien ankom til Hov Røn, Stavns Fjord, Mågeøerne, Æbelø og en række andre af Kattegats sydvestlige lokaliteter blev aldrig opklaret. Måske kom dårligdommen fra Holland, hvor der i 1984 var et udbrud af fuglekolera i kolonier af Ederfugl.

Fra de danske kolonier bevægede koleraen sig ind i Østersøen og forårsagede også her store tabstal på en række ynglelokaliteter, hvor arten i forvejen var trængt.

Forskning i ynglebiologien for Ederfugl har vist, at 14 procent begynder at yngle som 2-årige. 45 procent er i gang med at føre arten videre som 3-årige, mens op imod 80 procent af alle fugle begynder at yngle, når de er 4 år gamle.

Alle fugle ældre end 5 år er ynglemodne.

Ederfugl, der kan blive mindst 37 år, er i reglen en hjemmefødning. Hunner vil næsten altid vælge at slå sig ned på deres fædrene ø for selv at yngle.

For mennesker har arten på mange egne spillet en stor rolle. Ikke bare fordi den er smuk og en kilde til kød.

I gamle dage spillede høst af fuglens dun en rolle både på Christiansø og Rømø.

I Nordnorge og på Island har man ældgamle traditioner for at tage dun fra ederfuglereder. Naturligvis skånsomt og i alliance med fuglene.

Visse steder har dunhøsten været så vigtig, at jagten på Ederfugl er blevet forbudt. I dagens danske kystlandskab er kødet fra Ederfugl skattet højere end dunene.

I disse år bliver der nedlagt færre og færre fugle i de danske farvande. Det skyldes dog ikke den generelle krise i bestanden. Nedgangen i jagtudbyttet kan forklares med den kendsgerning, at færre jægere går på havjagt i forhold til tidligere.

Danske havjægere skyder ligeså mange Ederfugle pr. mand, som de gjorde før i tiden. Der er bare blevet færre til at jage dykænderne.

I sæsonen 2000/2001 blev der skudt 86.400 Ederfugle i de danske farvande. Der er næsten tale om en halvering af udbyttet på knap 20 år.

Ederfugl-ællinger i høj søgang, Vår Holm, juni 2010. Foto: Jan Skriver.

Hvidbrystet Præstekrave

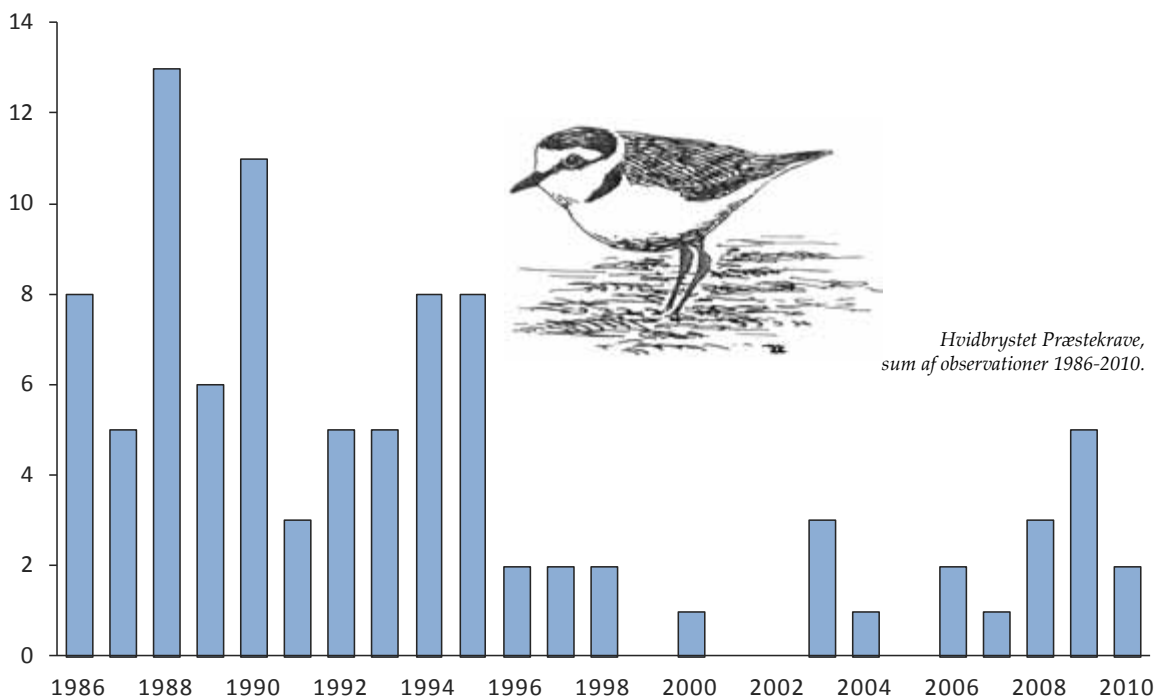
Af Henrik Nyrup

"Hvidbrystet Præstekrave yngler i Danmark kun i Vadehavet. De fleste findes på sandstranden og ude i de lave klitter på Fanø og Rømø, en anden vigtig yngleplads er de kortgræssede enge lige indenfor klitdiget på Rømø Sønderland. De 52 par, der blev optalt i 2010 er noget over sidste års 39 par, men noget lavere end antallet af ynglepar i 2007 og 2008, hvor der også blev foretaget en grundig optælling af arten".

Denne beskrivelse kan findes på www.dof.dk under beskrivelse af de enkelte arter i Caretaker-projektet. En rimelig stabil landsbestand, hvor der i forhold til 2009 er sket en mindre fremgang til 2010.

Hvidbrystet præstekraves historie i Nordjylland er dog desværre en helt anden historie.

I bogen "Nordjyllands Fugle – deres yngleudbredelse og trækforhold" fra 1978 gives følgende karakteristik for Hvidbrystet præstekrave for 1974: "Sjældent yngletrækfugl og trækgæst. Ynglebestanden tæller 10-12 par". Landsbestanden angives i 1975 til at være cirka 75 par. I de sidste 25 år er arten blevet mere og mere fåtallig i sin forekomst i Nordjylland. Det fremgår af nedenstående figur med forekomst fra 1986 til 2010, at der fra midten af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne typisk blev set 5-8 fugle om året, så har der i de seneste år ofte kun været set enkelte fugle. I flere år – 1999, 2001, 2002 og 2005 – blev arten slet ikke iagttaget.

Den sidste sikre forekomst med yngel af Hvidbrystet Præstekrave er fra 1987. På en lokalitet i Vendsyssel fik et par 2 unger på vingerne. At arten forsvandt på dette tidspunkt var ikke så overraskende, da ynglebestanden i nogle år havde svinget mellem 0 og 3 par.

Der har dog efterfølgende i 1995 været formodning om et muligt ynglepar på Fjrdholmene mellem Aggersborg Vildtreservat og Bygholmdæmningen. I maj 1995 blev en territoriehævdende fugl konstateret på lokaliteten, men der blev ikke konstateret tegn på yngel. Der blev dog efterfølgende i september måned igen set 2 fugle på lokaliteten.

Tilbagegangen i antallet af ynglepar er sandsynligvis en kombination af især en øget brug af strandområderne i forbindelse med rekreative formål, men også det forhold

at Danmark ligger på nordgrænsen af artens udbredelse, er sikkert en medvirkende faktor.

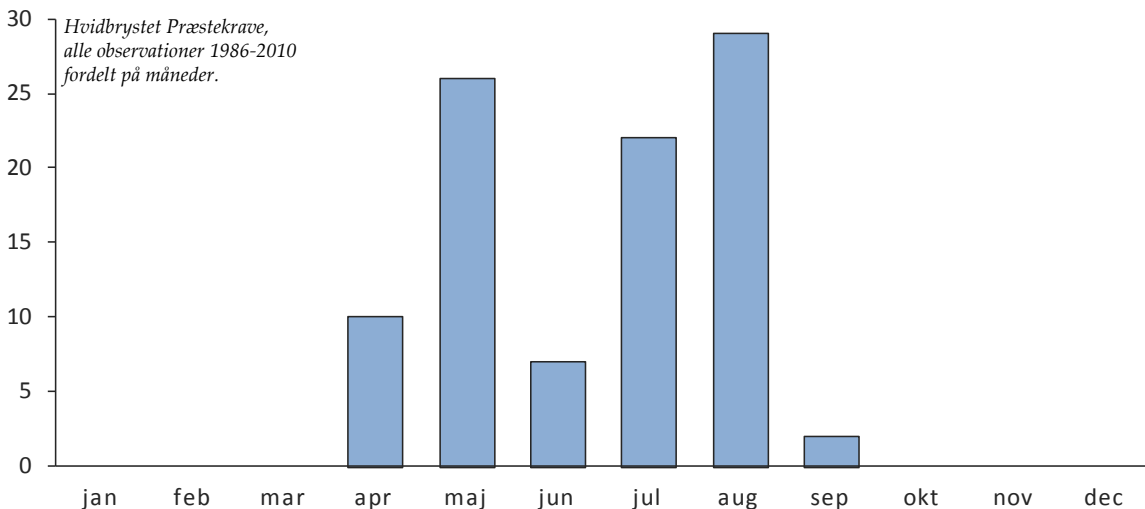
I perioden på 25 år fra 1986 til og med 2010 er Hvidbrystet Præstekrave blevet set på 15 forskellige lokaliteter.

Blandt de 96 observerede fugle er fordelingen på lokaliteter Ulvedyb 25, Skagen og Vejlerne begge 19, Agger Tange 13 og Jerup Strand 7. For de resterende 10 lokaliteter er set mellem 1 og 3 fugle. I de seneste år har det især været lokaliteter som Skagen, Agger Tange og Vejlerne, hvor arten har kunnet ses i Nordjylland.

I juli og august samles fuglene for at fælde inden efterårstrækket, hvor de sidste normalt ses i september. Der kan i denne periode stadig ses større flokke af fældende fugle omkring Rømø. Der blev således 15/7 2010 set 48 fou. på Sønderstrand, Rømø, mens den største observa-

tion i de sidste 5 år er 6/8 2008 med minimum 70 Sønderstrand, Rømø.

Med en ynglebestand, der svinger omkring de 50 par, er således en stor del af den resterende danske bestand samlet.

I de seneste år har udviklingen i Sverige været meget tilsvarende udviklingen for den danske bestand. Bestanden i Sverige er i dag næsten ikke eksisterende mere. Der kan således ikke forventes, at den danske bestand vil blive tilført nye fugle herfra.

I Nordjylland har det især været i månederne maj, juli og august, at arten er blevet set i de sidste 25 år jævnfør nedenstående figur, hvor antallet af observerede fugle siden 1986 er fordelt på måneder. Inden for de seneste år er der især gjort observationer i juli og august.

Det kan således nok ikke forventes, at Hvidbrystet Præstekrave igen bliver nordjysk ynglefugl i de kommende år, men der vil forhåbentlig fortsat kunne ses nogle få gæster hvert år til glæde for de nordjyske fuglekiggere.

Hvidstrubet Spurv i Skørping

Af Hans Christophersen

Allerede første dag hvor fundet var kendt, var mange birdere stimlet sammen for at se Hvidstrubet Spurv. Skørping, 5. juli 2010. Foto: Chris Stilling.

Hvidstrubet Spurv, Skørping, 5. juli 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

I næsten fire uger i juni og juli holder en Hvidstrubet Spurv til omkring Mølleparken i Skørping ved Rold Skov. Det er dog først efter to uger, at fundet kommer ud til offentligheden. Beboerne i kvarteret har således kendt til forekomsten af en noget anderledes fugl i et par uger, da Chris Stilling, i hvis have den ofte holder til, den 5. juli lægger et billede på hjemmesiden "Fugle og Natur". Der går herefter ikke mange minutter, før han bliver kontaktet af den første ornitolog, og kort efter bliver jeg kontaktet, da jeg bor i byen. Få minutter senere har jeg både hørt og set fuglen og konstateret, hvad Chris' foto også viser, at der er tale om en Hvidstrubet Spurv, en art fra Nordamerika, der hidtil kun er truffet i Danmark én gang – for 34 år siden, 23. maj 1976 i Kongelunden, hvor 3 ornitologer fik den at se.

Hvidstrubet Spurv er udbredt over store dele af det nordøstlige Nordamerika, fra staterne i New England over store dele af Canada. Den er trækfugl og overvintrer i den sydøstligste halvdel af USA – mod øst dog helt op til den canadiske grænse. Trækket om foråret finder sted fra april til slutningen af maj. Den findes i to faser, en *tan-striped* og en *white-striped*, hvor sidstnævnte er den klart mest markante, og det er denne, der dukker op i Skørping.

Forekomsten bliver naturligvis noget af et tilløbsstykke. Jeg har ikke været der 5 minutter, inden Rune Sø Neergaard dukker op fulgt af Søren Kristoffersen, og de kommende to uger udvikler eventen sig til den vel nok mest besøgte af slagsen i landet nogensinde. Inden de næste to dage er omme, har flere end 300 besøgt kvarteret, og

selv om intensiteten så småt aftager, når flere end 800 at besøge Mølleparken, mens fuglen er i området, og næsten alle har heldet med sig. Fuglen lader sig næsten altid høre, og med lidt tålmodighed får man den også at se. Der var i disse dage besøgende fra mindst 7 forskellige lande.

Efterhånden synger fuglen dog ikke så intenst, og 19. juli er den ikke længere at se eller høre. En lille flok kører forgæves denne dag. Om også denne amerikaner (som Sneppekliren et par måneder tidligere) ender i klørerne af en Spurvehøg står hen i det uvisse.

Blandt de besøgende bliver fuglens oprindelse ivrigt diskuteret. Er det en spontan forekomst eller hvad? Hvordan den har nået Skørping må stå hen i det uvisse. Den har nok ikke krydset Atlanten uden hjælp. Måske er noget af turen tilbragt på skib. Noget kunne dog tyde på, at den sammen med flere artsfæller er kommet galt af sted under trækket. Lee Evans (England) oplyser således, at der i perioden april-juni er iagttaget mindst 13 fugle på De Britiske Øer fra Scilly i sydvest til Shetland i nord i perioden 29. april til 19. juni. Ingen af disse er dog stationære som fuglen i Skørping. Af disse kommer de 6 med skib fra New York, hvor de "går" om bord ud for byen i hårdt vejr og forbliver til skibet når Southampton 29. april. I maj 1998 nåede en anden skibsassisteret fugl i øvrigt danske farvande, efter at den var landet på et skib 250 km fra New Foundland. Den sejlede med til Kiel i Tyskland og forblev på skibet, da dette fortsatte mod russisk havn (medd. Rolf Christensen/Birding World).

To amerikanere på besøg i Vildmosen

Af Thorkild Lund

Den 3. maj 2010 modtog Karsten Stæhrs venner en mail med et vedhæftet billede af en fugl, hvis bestemmelse han var usikker på. Jan Skriver reagerede hurtigt ved at kontakte Henrik Haaning Nielsen som ud fra billedet kunne bestemme fuglen til Langnæbbet Sneppeklire. Jan meldte derefter tilbage om bestemmelsen og tilføjede, at nu kunne vi godt regne med at Lille Vildmose, hvor fuglen var iagttaget, ville blive et tilløbsstykke de følgende dage. En spådom som i den grad kom til at holde stik. Da jeg selv nåede frem den følgende formiddag stod der allerede en flok birdere linet op med skoper og fotoapparater på stedet, hvor fuglen først var blevet set, og hvor den endnu opholdt sig.

Langnæbbet Sneppeklire er en amerikansk vadefugl. Den yngler i Østsibirien, Alaska og i Canada langs Beauforthavet og overvintrer i den sydlige del af det nordamerikanske kontinent, også på østkysten af USA. Vildmosefuglen er det 14. godkendte eksemplar af arten i Danmark. Som det bl.a. fremgår af FDN 2009 havde vi i Nordjylland året forinden, nærmere bestemt ved Lønnerup Fjord, også besøg af arten.

Den gæstende fugl bar en meget smuk yngledragt med et iøjnefaldende kobberfarvet bryst. Det lange næb kunne lede tanken hen på Dobbeltbekkasin, som den havde lidt af sin adfærd tilfælles med. Den aktuelle fugl virkede tilidsfuld og færdedes relativt uanfægtet i en afstand på indtil 15 meter fra de mange beskuerne. Den valgte habitat er et gammelt tørvegravningsfelt, der nu er sat under vand og en vis tilgroning med lysesiv og anden relativ lav vegetation har fundet sted. Den færdedes som regel langs bredderne af de lave tørvebalke og søgte efter føde, af og til ude på dybere vand, så det så ud, som den svømmede.

Med under 20 minutter hjemmefra blev det for mit eget vedkommende til flere besøg på lokaliteten, som Sneppekliren på trofast vis holdt fast i. Klokken 11:20 torsdag den 6. maj fik jeg et telefonopkald: "Hvis du har planlagt at skulle op og se Sneppekliren endnu en gang, kan du godt blive hjemme. Der løber en ræv med fuglen i flaben". En flok birdere havde stået og glædet sig over fuglen, da der nordfra kom en Spurvehøg flyvende og jagede alle fugle i området op. Viber og Rødben gik til vejrs, men Sneppekliren valgte uheldigvis en anden retning lavt over terrænet, og blev derfor bytte for Spurvehøgen, som umiddelbart efter satte sig til at plukke Sneppekliren til fotoapparernes ærgrelse næsten skjult af vegetationen. Efter 10 minutters forløb kom der imidlertid en ræv forbi og overtog det tilberedte måltid. Og så kom der gang i fotoapparaterne. Der gik lidt tid, inden Sneppeklirens endeligt nåde ud til alle. I de følgende timer var der nogle tilrejsende, der fik sig en lang næse.

Så har vi mosen for os selv igen, tænkte Willy Jørgensen, da han torsdag aften tog ud i mosen for at rekreere sig efter dagens arbejde. Da ser han i en af de lange gravebaner ved Hegnsvej Blåvinget And, endnu en amerikaner blandt de mange forskellige svømmeænder, der rastede i disse dage. Da solen allerede var gået ned, var det for sent at mobilisere andre den dag. Eftersøgningen måtte henlægges til næste dag. Vi gik nogle stykker derude fredag eftermiddag i en strid nordenvind, der bevirkede, at de fleste ænder var gået i læ i vegetationen. "Jeg tager op kikker efter ved den nordlige pumpestation, der må være mere læ", meddelte Hans Christophersen. Et kvarter senere ringede mobiltelefonen, "Den ligger her" og så var der inviteret til besigtigelse af en sjælden fugl endnu engang i Lille Vildmose.

Langnæbbet Sneppeklire ser en Rød Glente flyve over, Lille Vildmose, 5. maj 2010. Foto: Ole Krogh.

Ræv med Langnæbbet Sneppeklire, Lille Vildmose, 6. maj 2010. Foto: Peter Nielsen.

Der var ligesom for Langnæbbet Sneppeklire tale om en fugl i pragtdragt, her en han, og ligesom for Sneppeklirens vedkommende en amerikansk art. Den er almindelig udbredt i hele det centrale Nordamerika, men overvintrer fortrinsvis i de tropiske og subtropiske egne i og omkring Caribien. I størrelse og adfærd minder den mest om vore egne, Krikand og Atlingand, som den gerne befandt sig sammen med, mens den var i Vildmosen. Der er registreret og godkendt 18 fund af Blåvinget

And i Danmark, heraf 5 i Nordjylland. Efter 5 dages tilstedeværelse på lokaliteten blev den ikke længere set (11/5) og er heller ikke registreret i Danmark resten af året. Den er nok blevet taget af Kongeørnen, som en af de skuffede birdere lakonisk udtrykte det.

Blåvinget And, Lille Vildmose, 7. maj 2010. Foto: Ole Krogh.

Fugle der falder ned fra himlen – en beretning fra 1984

Af Kurt Prentow

I pressen har der været flere beretninger om fund af mange døde fugle indenfor et forholdsvis lille område. På det seneste har der været oplevelser fra USA af tusindvis af Red-winged Blackbirds, som synes at være faldet ned fra himlen. Som mulige årsager til disse fugles død er blandt andet nævnt lyn, hagl eller fyrværkeri. Den egentlige årsag er så vidt vides ikke fundet, men beretningerne fik mig til at tænke på nogle oplevelser i Nordjylland tilbage i 1984. Måske kunne der være en årsagssammenhæng!

Den 17. april 1984 skulle jeg tælle oliedræbte fugle for Dansk Ornitologisk Forenings oliedrugle-gruppe på strækningen fra Kandestederne til Grenen.

Med en solid madpakke samt tilhørende termokande i rygsækken startede jeg om morgenen med at tage toget til Hulsig og derfra gå de 3-4 km til Kandestederne.

Ankomsten til stranden satte jeg kursen mod nordøst og begyndte at kigge mig om efter eventuelle oliedræbte og ilanddrevne fugle. Meget hurtigt fandt jeg de første fugle, men det var ikke "oliedrugle", men derimod spurvefugle. Masser af Stær, Solsort, finker m.m. Jeg var lettere chokeret og spændt. Var dette et meget lokalt fænomen i Kandestederne eller hvad?

Det var det ikke! Hele vejen fra Kandestederne til Skagen var billedet det samme. Overalt på stranden lå der rester af fugle. Flest Stær, dernæst Solsort og indimellem mange andre arter, Skovsneppe, Skovhornugle, Ringdue, finker m.m. Billedet var hele vejen stort set det samme. Vinger, brystben og hale var hvad der var tilbage af fuglene. Resten var enten vasket bort af havet eller måske snarere spist af havets organismer. Der var helt sikkert mange flere fugle end dem, jeg kunne registrere. Dels var nogle helt eller delvist dækket af sand, dels kunne jeg let have overset nogle i min eftersøgning.

I starten kunne det være vanskeligt at bestemme fuglene, når man ikke er vant til at bestemme dem ud fra fjer og knogler. Når jeg fandt en art, jeg ikke umiddelbart kunne bestemme, gemte jeg resterne i en plastikpose. Næste gang var jeg måske mere heldig at finde en større rest af den pågældende art, og på den måde fik jeg bestemt de fleste arter.

Det blev en drøj tur. I luftlinje er strækningen omkring

de 22 km, men for at tælle fuglene måtte jeg krydse i zig-zag på den brede strand – i løst sand. Så det var en meget træt fugletæller, der nåede enden af Batterivej sidst på eftermiddagen og gik ind mod Skagen. Sofaen var uimodståelig, og jeg fald næsten øjeblikkeligt i en flere timer lang søvn.

Vel opstanden ringede jeg til oliedrugle-koordinatoren Henrik Skov. "Nå, fandt du noget?", spurgte han. "Jaeh, jeg fandt da et par tusinde fugle", kunne jeg oplyse. – Der blev stille i den anden ende af linien en del sekunder... "Æhh, nå, fortæl lidt mere". Det gjorde jeg selvfølgelig, og da Henrik i forvejen var i Nordjylland, aftalte vi at tage strækningen Hirtshals-Tversted næste dag for at se, hvordan situationen var her.

Billedet var næsten det samme, selv om artssammensætningen var en lille smule forskellig. Hundredevis af fuglerester, korte haler af Stære, dobbelt så lange haler af Solsorte, flotte vinger af Skovsneppe, grønne ben af Grønbenet Rørhøne osv.

Dagen efter igen tog Henrik strækningen fra Tversted til Kandestederne, og da vi talte tallene sammen for hele strækningen fra Hirtshals til Skagen, var det imponerende tal, vi kom frem til for hele Tannishugt-kysten Hirtshals-Skagen. Nævnt efter antal: Stær 3800, Solsort 784, Skovsneppe 230, Sang- og Vindrossel 219, Vibe 34, Ringdue 30, Stor Regnspove 23, Kvækerfinke 19, Bogfinke 17, Sanglærke 16, Gråand 9, Grønbenet Rørhøne 8, Allike 8, Skov-/Mosehornugle 7, Rødhals 7 og Krikand 7. Følgende arter fandtes også i antal fra 1-4: Spurvehøg, Musvåge, Blishøne, Lille Regnspove, Hættemåge, Huldue, Gråkrage, Husskade, Råge og Grønsisken. Endvidere ca. 25 ubestemte småfugle.

De såkaldte havfugle var der ikke så mange af, set i forhold til "landfuglene": Stormmåge 21, Lomvie 8, Alkefugl sp. 7, Sølvmåge 6, Svartbag 6, Søkonge 3, Sildemåge 1 og Ride 1.

I alt blev det på strækningen Hirtshals-Skagen til over 5.200 dødfundne fugle, og man spørger naturligt: Hvad skyldes dette masse-dødsfald? Det bedste gæt må være ekstreme vejrforhold, som har tvunget fuglene i vandet. Om det er tåge, storm, snefald eller haglvejr, kan vi ikke svare på. Sikker er det, at det var en barsk oplevelse for de fugle, det gik ud over.

Ilanddrevet Sule, Bulbjerg, 21. marts 2010. Foto: Niels Fabæk.

Mårhunden – opdatering fra 2009-rapporten

Af Poul Erik Sperling

Mårhunden (*Nyctereutes procyonoides*) ser fortsat ud til at brede sig i Jylland.

Der er observationer fra Lille Vildmose og Høstemark området af enlige dyr og 2 ihjelkørte, den ene et ungdyr, hvilket kunne tyde på yngel i området. I Vendsyssel er der 2 ihjelkørte Mårhunde mellem Understed og Sæby. Siden 2008 er over 80 mårhunde skudt eller kørt ihjel i Jylland.

Fra svenske undersøgelser ved vi, at noget af det, der gør Mårhunden så frygtet i vådområder, er at de opret holder en meget tæt bestand, når de har etableret sig. Den røde rævs bestandstæthed i Sydsverige og Danmark er på 10-12 ræve pr. 1000 ha. Til sammenligning er der i Finlands vådområder 3-400 Mårhunde pr. 1000 ha.

Om Mårhundens vandringer ved man meget lidt, men i Tyskland har vildtforskere i Mecklenburg-Vorpommern gennem en årrække fanget 136 mårhundeunger, der alle er blevet øremærket og 48 desuden mærket med radiohalsbånd, hvorefter de er genudsat, der hvor de blev fanget. Af gemeldingerne kan man se, at Mårhunden i en etableret bestand ikke vandrer længere end højst nødvendigt.

Der er kommet gemeldinger på 59 af de mærkede dyr og over halvdelen blev fundet indenfor en radius af 5 km fra mærkestedet.

Kun 8,3 procent af de mærkede hvalpe havde vandret over 50 km væk, og den, der var vandret længst, var 91 km fra fangststedet.

GPS-sender og Judas-mårhunde

Judas-individer indikerer, at man bruger dyr til at finde og angive andre artsfæller. Metoden blev først brugt på Galapagosøerne for mange år siden, da nogle af de indførte geder blev vilde og ødelagde alt vegetationen på øen, da de ingen fjender havde. Man prøvede at skyde dem alle – men få år efter var der igen en flok geder, fordi der var nogle få individer, der var ekstra sky og havde gemt sig i tæt skov.

Mårhund omgivet af Rødben, Viber og Stære, Lille Vildmose, 29. juni 2010. Foto: Jan Skriver.

Man fandt derfor på at tage en steriliseret tamged med en GPS-sender påsat og udsætte den i skovområdet.

Det vidste sig, at den hurtigt fandt sammen med de vilde geder, og ved at spore dens GPS-sender, fandt man frem til de sidste geder, som så kunne skydes, og øens vegetation kunne udbrede sig som før.

I Nordsverige har man pt. 10 Mårhunde, der er blevet fanget, øremærket, steriliseret og påsat en GPS-sender. Dyrene vandrer meget, når de er alene for at finde en artsfælle. Når de så finder en, slår de sig til ro i det område, de er i, og man kan se på overvågningsskærmen, at vandreaktiviteten er stoppet. Så er det med at komme ud og fange eller skyde de nye dyr, der er kommet til. Bekæmpelsen i Danmark er kommet meget sent i gang. Først ved årsskiftet 2010/11 har Naturstyrelsen udarbejdet og fået vedtaget en indsatsplan mod Mårhund i Danmark.

Målet i planen er, at der i 2015 ikke skal være ynglende Mårhund i Danmark.

Man vil fange og mærke 30 dyr efter svensk forbillede, men indtil nu er kun 2 dyr blevet mærket. Allerede inden planen var endeligt godkendt, kom den første lejlighed til at prøve, da en ung han blev fanget ved Lemvig. Den blev steriliseret og udsat igen med sender den 7. oktober 2010, men allerede den 12. oktober blev den kørt ihjel!

Og i marts 2011 er en blevet fanget og mærket og genudsat ved Vest Stadil Fjord.

For at stoppe indvandringen fra Tyskland vil man i 2011 opsætte 250 vildtkameraer langs grænsen, for at se hvor og hvornår der kommer Mårhund sydfra.

De næste par år vil nok vise om Naturstyrelsen har været for langsom til at reagere på Mårhunden, eller om det lykkes at stoppe den, før vi har en fast bestand i Danmark.

Et af de store problemer er, at Mårhunden er altædende, og derfor er den meget svær at fange i fælder.

Havørn – ny ynglefugl i Nordjylland

Danmarks nordligste ynglepar af Havørn yngler nu i Tofte Skov, Lille Vildmose

Af Tscherning Clausen

Endelig, efter flere års forventninger om et nordjysk ynglepar af Havørn, er disse blev indfriet. På en af de første dage i juni 2010 blev det konstateret, at et par Havørne har ynglet og fået en unge – en unge som der senere på året blev mulighed for at se flyve og fouragere ved Tofte Sø og længere nordpå i Lille Vildmose.

Havørnene har haft et mangeårigt tilløb, inden det kom så vidt. Siden begyndelsen af 1990'erne har der årligt været Havørne i kortere eller længere perioder i Lille Vildmose. I begyndelsen som oftest ved ørnefoderpladsen ved Høstemark Skov og Tofte Sø, men senere også i Tofte Skov. Der har især været mange unge og yngre ørne i området, med i perioder op til 5 ørne på samme tid ved Tofte Sø, hvor især tilstedeværelsen af skarvkolonien betyder en lettilgængelig fødekilde.

*Havørn juv., Tofte Skov,
23. juni 2010. Foto:
Flemming Ahlmann.*

Havørn (i baggrunden) skræmmer med Grågås og Gråand, Lille Vildmose, 16. september 2010. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Siden efteråret 2006 har der opholdt sig et ældre og alle-rede dengang næsten udfarvet par ørne i området sam-tidig med, at der fortsat blev set en del unge og yngre fugle.

I foråret 2008 findes den første rede i Tofte Skov, dog uden at der ses ørne på eller nær reden, og i foråret 2009 findes der endnu en ørnerede, men igen uden at der ses ørne ved reden. Ved sidstnævnte blev der dog fundet ørnefjer under reden og set fjer, dun og sprøjt af ekskrem-ter i grene på og nær redetræet.

Det er i øvrigt tankevækkende, at denne rede er bygget i et træ mindre end 20 m fra, hvor kongeørnene havde deres rede, da de ynglede i skoven fra 1999-2002.

Ligesom i de foregående år blev der i foråret 2010 holdt godt øje med ørnenes adfærd, og der tegnede sig snart et billede af, at det måtte være reden fra 2009, som ørne fløj til og fra. Området blev holdt fri for forstyrrelser i hele foråret og først 22. maj blev redestedet besøgt første gang. En af de gamle ørne viste tydeligt tegn på uro og afgav varselslyde, da vi kom nær redestedet, men der kunne ikke ses noget i reden. Den 3. juni blev redestedet besøgt igen. Denne gang var begge de gamle ørne til ste-de, og nu blev der set en stor unge i reden.

Der har tidligere ynglet Havørne i Nordjylland. Der er kendskab til en række lokaliteter, hvor der i sidste halv-del af 1800-tallet ynglede Havørne. I Lille Vildmose

mindst indtil 1862. Der findes dog beretning om, at der skulle have ynglet et havørnepar i Tofte Skov i 1886, og at de fik 3 unger. Ørnene ynglede i "Storkeegen", et træ som senere blev kendt som det ene af Sort Storks rede-træer, og som den dag i dag endnu findes i skoven. Det sidste ynglepar af Havørn ynglede i 1912 ved Havnø, Mariager Fjord. Denne gamle bestand af Havørne blev efterstræbt på forskellig vis, især ved bortskydning og forsvandt til sidst helt.

Havørnen har i nyere tid ynglet i Danmark siden 1996, hvor de første to par hver fik en unge på vingerne i Søn-derjylland. Siden har arten bredt sig som ynglefugl til Fyn og især Sydsjælland og Lolland-Falster, således at der i 2010 var 36 par, hvoraf 30 par ynglede og 23 par fik 37 unger. Der er nu i alt 10 par i Jylland, hvor de nord-ligste yngler ved Silkeborgsørne og Lille Vildmose. Som ynglelokalitet adskiller Tofte Skov sig fra de øvrige ved ikke at ligge ved eller i umiddelbar nærhed af vand, det være sig hav, fjord eller sø.

Som det vel er bekendt yngler der i Lille Vildmose Kon-geørne i Høstemark Skov, og med det nye ynglepar af Havørn i Tofte Skov markerer Lille Vildmose området, hvoraf størstedelen ejes af Aage V. Jensen Naturfond, sig endnu engang som et enestående naturområde i Dan-mark.

Rødstrubet Lom *Gavia stellata* (00020)

Den høje årssum skyldes primært et betydeligt forårs-træk, hvorimod forekomsten i både vinter- og efterårs-månederne må betegnes som under vanlig standard. Den største vinterforekomst er 12/2 128 Ø Grenen (ROC). Ved Skagen noteres desuden i perioden 1/3-28/6 i alt 10.176 Ø, 1398 NV og 180 R (flere indsendere), hvor forårstrækket kulminerer primo-medio maj med max. 1/5 704 Ø (JHC SKAF m.fl.), 11/5 841 Ø (ROC SKAF

m.fl.) og 14/5 1021 Ø (ROC SKAF m.fl.). Ved Hirtshals Fyr noteres i perioden 21/3-22/5 i alt 2535 NØ med max. 18/4 263 NØ (AØ) og 6/5 818 NØ (PR). Fra foråret kan desuden nævnes 24/3 173 V Bulbjerg (LLH), 12/5 114 N Syrodde, Læsø (PR), 14/5 602 NØ Kandestederne (BKR) og 17/5 357 N Ørhage (JB). De største antal i efteråret er 6/11 166 SV Hirtshals Fyr (AØ) og 15/11 450 SØ + 25 R Grenen (ROC KNP).

Sum: 21.057. 1. halvår 16.313, 2. halvår 4744. Indsendere 137.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
240	464	1093	4707	8788	1021	216	314	1002	990	2020	202

Sortstrubet Lom *Gavia arctica* (00030)

Årssummen er ganske pæn, idet en sum på omkring 300 skønnes at være det normale.

Fra vintermånederne er der helt typisk ingen nævneværdige forekomster. Forårstrækket ved Skagen omfatter i alt 82 Ø, 67 NV og 12 R i perioden 21/3-28/6 (flere indsendere), hvor max. er 8/5 5 Ø + 3 NV (SKAF m.fl.) og 24/5 6 NV (FSH m.fl.). I øvrigt lidt overraskende med antallet af nordvesttrækkende ved Skagen. Fra det øvrige Nordjylland er de største forekomster under forårstrækket 25/4 8 NØ + 2 R Kærsgård Strand (AØ), 10/5 13 N Syrodde, Læsø (PR), 12/5 8 N + 4 S Syrodde, Læsø (PR) og 14/5 16 R Kandestederne (BKR). Fra juni-august skal følgende større antal af oversomrende fugle nævnes: 10/6 6 ad. i sdr. + 16 2K R Stokken-Vr. Nyland, Læsø (PR KO), 11/8 23 2K R Tranestederne (AØ) og 14/8 1 ad. i sdr. + 33 2K R Tranestederne-Hulsig Strand (MHH). Sidstnævnte er den hidtil største sommerfore-

Sortstrubet Lom, Grenen, 31. maj 2010. Foto: Jørgen Kabel.

komst, som er registreret i Nordjylland. Fra andet halvår i øvrigt ingen nævneværdige observationer.

Sum: 486. 1. halvår 318, 2. halvår 168. Indsendere 43.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	8	7	74	167	57	13	99	24	23	7	2

Rød-/Sortstrubet Lom *Gavia stellata/arctica* (00025)

Størstedelen af observationerne af ubestemte smålom-mer er fra Skagen i foråret. Ved gennemgang af materialet skønnes det, at de fleste er artsbestemt og indtastet i DOFbasen som Rødstrubet Lom eller Sortstrubet Lom af andre observatører fra de samme dage. I år er der derfor

ikke lavet sum og månedsfordeling på posterne fra DOF-basen, og kun en enkelt observation skal nævnes: 6/5 112 NØ Hirtshals Fyr (PR). Samme dag ved Hirtshals Fyr noteres Rødstrubet Lom 818 NØ og Sortstrubet Lom 6 NØ (PR).

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii* (00040)

Årets i alt 15 forekomster er alle registreret ved Skagen (11) og Hirtshals Fyr (4) under forårstrækket. Alle forekomster vedrører adulte i sommerdragt og alle nævnes. Skagen: 12/4 1 Ø (ROC SKAF m.fl.), 22/4 1 NV (SKAF), 23/4 1 Ø (SKAF m.fl.), 26/4 1 Ø (KNP ROC m.fl.), 29/4 2 Ø (ROC m.fl.), 2/5 1 Ø (ASF ROC m.fl.), 3/5 1 Ø (ROC

m.fl.), 6/5 1 Ø (KNP JHC m.fl.), 8/5 1 Ø Højen (ROC m.fl.) og 10/5 1 Ø (SKAF ROC m.fl.). Hirtshals Fyr: 26/4 1 NØ (PR), 3/5 2 NØ (PR) og 6/5 1 NØ (PR). Bemærk, at der 26/4, 3/5 og 6/5 registreres trækkende fugle ved både Hirtshals Fyr og Skagen. Tidsmæssigt kunne fundene fra 26/4 og 3/5 vedrører de samme

fugle, idet der er under en time mellem observationerne disse dage ved de to lokaliteter. Derimod er der 6/5 næsten to timer mellem observationerne ved Hirtshals og Skagen, og der er derfor næppe tale om den samme fugl denne dag. Bemærk i øvrigt den nordvesttrækkende fugl 22/4, idet det er en usædvanlig trækretning

for Hvidnæbbet Lom om foråret ved Skagen. Fra Skagen er der 26/4 og 10/5 i DOFbasen yderligere indtastet hhv. 1 og 3 fugle. Men her er næbfarve ikke set, og disse fire fugle er således udelukkende artsbestemt på jizz og flugt. De kan derfor ikke godtages her.

Islom *Gavia immer* (00050)

Islom, Grenen, 15. juni 2010. Foto: Eva Foss Henriksen.

For andet år i træk registreres over 50 forekomster i Nordjylland.

Årets første fund vedrører en 2K+ som 7/2 findes druknet i bundgarn på 22 meters dybde fem sømil ud for Skallerup Klit (via AØ). Forårstrækket ved Skagen bemærkes typisk først fra ultimo april, men i år er der følgende tidligere fund: 11/3 1 3K+ i vdr. R (KNP), 12/3 1 3K+ i vdr. Ø (SKAF), 25/3 1 3K+ i odr. NV (SKAF), 4/4 1 3K+ i odr. NV (SKAF) og 12/4 1 ad. i sdr. NV (HAC). Ved Skagen noteres yderligere i perioden 28/4-16/6 i alt 20 ad. i sdr. + 1 2K NV og 2 2K Ø (flere indsendere) med max. 20/5 2 ad. i sdr. NV (ROC KNP m.fl.), 24/5 4 ad. i sdr. NV (JAE JHC m.fl.) og 28/5 1 ad. i sdr. + 1 2K NV (ROC JAE JHC m.fl.). Tre junifund fra Skagen skal også nævnes: 9/6 1 ad. i sdr. NV (ROC SKAF), 15/6 1 ad. i sdr. NV (ROC) og 16/6 1 ad. i sdr. NV (ROC). Uden for Skagen er der følgende fund under forårstrækket: 26/4 1 ad. i sdr. SV Hirtshals Fyr (PR), 6/5 1 ad. i sdr. NV Hirtshals Fyr (PR), 12/5 6 ad. i sdr. N Syrodde, Læsø

(PR), 13/5 1 ad. i sdr. N Gerå (HAC) og 31/5 1 ad. i sdr. N Stensnæs (PR). Blandt forårets forekomster bemærkes især de seks nordtrækkende fugle ved Syrodde 12/5.

Tidligere er der herhjemme kun registreret tilsvarende høje dagstotaler af trækkende fugle i tre tilfælde ved Skagen (17/5 2007 6 NV, 9/5 2009 6 NV, 14/5 2009 6 NV). I øvrigt er det tankevækkende, at der 12/5 ikke ses en eneste trækkende Islom fra Grenen til trods for tilstedeværelsen af adskillige fuglekiggere.

Efterårets fund registreres i perioden primo oktober-ultimo december. Fra Skagensområdet er der følgende fund: 4/10 1 ad. i odr. Ø (KNP ROC), 23/10 1 2K R (ROC JKI), 25/10 1 1K R (KNP ROC), 31/10 1 1K R (KNP ROC), 4/11 1 ad. i odr. SØ + 3 1K V (KNP ROC m.fl.), 28/11 1 ad. i odr. Ø (ROC) og 31/12 1 1K R (KNP). Fra resten af Nordjylland er der kun følgende fund: 2/10 1 1K+ S Ørhage (HHB RWR), 11/10 1 ad. i sdr. + 1 ad. i odr. NØ Hirtshals Fyr (AØ), 20/10 1 1K+ Ø Roshage (TBR TRK) og 29/11 1 ad. i vdr. Ø Roshage (O-DK).

Sum: 54. 1. halvår 39, 2. halvår 15. Indsendere 43.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	3	4	28	3	-	-	-	8	6	1

Hvidnæbbet Lom/Islom *Gavia adamsii/immer* (00045)

I alt 10 storlommer kunne ikke artsbestemmes med sikkerhed i 2010. Se desuden kommentar ved Hvidnæbbet Lom. Alle årets fund nævnes. Skagen: 10/5 1 ad. i sdr. Ø (ROC m.fl.), 11/5 1 2K+ Ø (ROC m.fl.), 15/5 1 usp. NV (CSS), 10/6 1 ad. i sdr. NV (ROC SKAF) og 4/11 1

1K+ Ø (KNP ROC). Hirtshals Fyr: 9/5 1 ad. i sdr. SV (AØ), 9/10 1 usp. NØ (AØ), 16/10 1 ad. i sdr. NØ (AØ) og 18/10 1 ad. i odr. NØ (AØ). Jerup Strand: 18/11 1 usp. SØ (BKR).

Lille Lappedykker, Stubbergård Sø, 3. januar 2010. Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis* (00070)

Efter den meget høje total i 2009 på 6782 er 2010 på et mere normalt niveau.

Den hårde vinter, hvor de fleste søer og mange åer fryser til, får mange fugle til at samle sig omkring de åbne vandområder. Det er også herfra at de største tal for vinteren kan findes – 8/1 21 Hadsund, i våge ved broen (TN), 25/1 11 fou. Nørreåen, Vejrum-Bruunshåb (MHH) og 30/1 12 fou. Krik (EA).

Sum: 2803. 1. halvår 506, 2. halvår 2297. Indsendere 104.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Halkær Sø og Ådal	228	89	45	84	37	23	59	607	894	575	60	102
Viskum	10	5	13	5	2	5	20	263	219	160	5	16
	-	-	3	12	-	-	-	52	283	184	21	5

Der er indrapporteret 18 ynglepar/syngende fugle fra 14 lokaliteter

Efteråret er præget af en række større observationer fra især Halkær Sø og Viskum. Det er fra disse 2 lokaliteter, at hhv. 26 % og 20 % af årets fugle ses. Største observationer bliver 3/9 84 Halkær Sø (TSE), 29/9 72 Vilsted Sø (TSE), 22/9 69 Halkær Sø (TSE), 15/8 67 Halkær Sø (HEN) og 15/9 66 Halkær Sø (TSE).

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus* (00090)

Efter at totalen i en række år flere gange har ligget omkring og over 10.000, så er 2010 tilbage på et mere behersket niveau med knap 7000 sete fugle.

Stort set alle observerede fugle er frem til midten af marts set ved kystlokaliteter med flest observationer ved Skagen (Grenen) og Hirtshals Havn. Største bliver dog 20/3 48

R Jerup Strand (KNP). I slutningen af marts begynder de første fugle at dukke op på ynglelokaliteterne, således 21/3 20 R Tange Sø (KAHA) og 30/3 51 R Halkær Sø (TSE).

Første halvårs største observationer bliver 14/4 63 R Vestlige Vejler (O-DK) og 14/4 124 R Østlige Vejler

(O-DK) samt 1/5 75 Halkær Sø (HEN).

Der er indrapporteret 97 ynglepar fra 22 lokaliteter. Der er typisk tale om 1-3 par for hver lokalitet, men Hvorup Lergrav med min. 23 par (PR) og Halkær Sø med 35 par (TSE HEN) skiller sig markant ud. I Halkær Sø kan opleves egentlige kolonidannelser med ynglepar, der har reder meget tæt på hinanden. De første pull. ses 26/5 i Halkær Sø (TSE).

Sum: 6859. 1. halvår 3438, 2. halvår 3421. Indsendere 118.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	87	131	359	1356	854	651	516	1190	631	605	308	171

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena* (00100)

Det er noget overraskende, at der efter en hård og lang vinter bliver sat ny rekord. Den tidligere højeste total var fra 2009 med 3252.

De fugle, der ses fra januar og frem til midten af marts ses primært ved kysten ud for Agger Tange og omkring Skagen. Den første observation i ferskvand er fra den 21/3 1 R Fyrkat Engsø (CSS). Herefter kommer der hurtigt flere fugle til ynglepladserne, og ved Fyrkat Engsø er der én uge senere 28/3 17 fugle (CSS).

Første halvårs største observationer er alle fra Halkær Sø og Ådal - 19/5 82 (TSE), 26/5 82 (TSE), 23/6 80 (TSE). Halkær Sø og Ådal viser sig mere og mere som en af Nordjyllands vigtigste raste- og ynglelokaliteter ikke kun for Gråstrubet Lappedykker, men også for Lille og Toppet Lappedykker. Der er i alt indsendt 1093 fugle fra

Sum: 3831. 1. halvår 3215, 2. halvår 616. Indsendere 122.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4	20	112	990	1375	714	310	173	42	50	35	6
Halkær Sø og Ådal	-	-	26	194	467	206	134	47	6	9	4	-

Andet halvårs største observationer er 29/8 212 R Ulvedybet (JLI), 10/9 98 R Tjele Langsø (TBR), 13/9 132 Østlige og Vestlige Vejler (O-DK) og 17/10 90 R Lund Fjord (HRC).

Året afsluttes med stil - 30/12 60 R Grenen (ROC) og 31/12 26 R og 6 SØ Grenen (ROC m.fl.). Det er ikke årligt, at der i december ses så store koncentrationer ved nordjyske kyster.

Halkær Sø og Ådal, hvilket svarer til 29 % af alle rapporterede fugle.

Det kan på baggrund af materialet være vanskeligt at vurdere en ynglestatus. Der er indrapporteret 149-153 ynglepar fordelt på 34 lokaliteter. Herudover er der på en række lokaliteter set fugle gennem ynglesæsonen. De vigtigste ynglelokaliteter er Halkær Sø og Ådal med 34 par, Rørdal Lergrave med 14-15 par, Fyrkat Engsø med 18 par, Råbjerg Mile med 14 par og Sundby Sø med 12 par.

Andet halvårs største observationer kommer alle fra de større ynglelokaliteter, hvor der i sensommeren er en del ynglefugle på plads. De største er 6/7 71 Halkær Sø og Ådal (TSE), 24/7 32 Halkær Sø og Ådal (TSE), 18/7 31 Halkær Sø og Ådal (RWR) og 10/7 31 Milesøerne (MCH).

Gråstrubet Lappedykker, Thy, 26. april 2010.
Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus* (00110)

Antallet af Nordisk Lappedykker varierer en del fra år til år. I perioden fra 1995 til 2009 er der således rapporteret mellem 8 og 153 fugle årligt. Gennemsnittet for de 15 år er 37, så med 45 i 2010 er dette år lidt bedre end gennemsnittet.

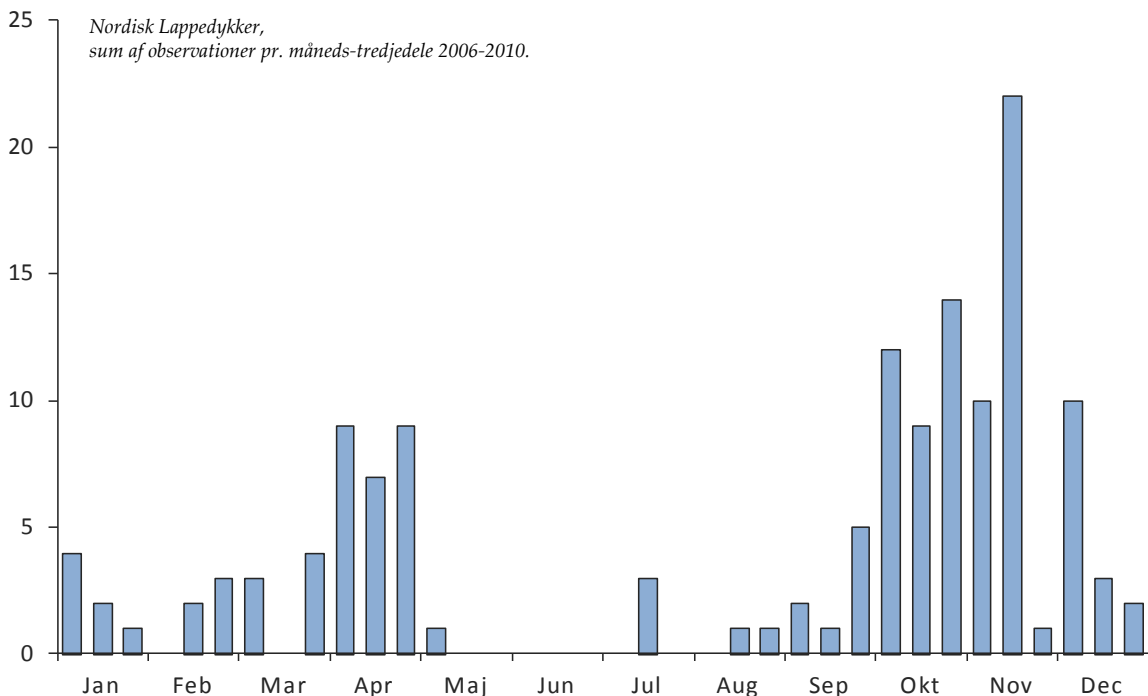
Første ses 27/2 2 vdr. R Lønstrup Strand (CSS). Fra 1. halvår foreligger i alt 9 observationer af 13 fugle. Fuglene ses især ved Skagen, og det er også herfra, at 1. halvårs største observation er – 29/4 4 R Grenen (SKAF HBØ).

For andet halvår er observationerne især samlet omkring Nors Sø, Vejlerne og Grenen. Der observeres typisk 1 eller 2 fugle, men en enkelt observation skiller sig helt ud fra dette mønster, nemlig 15-16/11 15 R Vejlerne, heraf 12 i Selbjerg Vejle (O-DK). Årets sidste er 20/11 3 R Selbjerg Vejle (O-DK).

Opsamling 2006-2010. I de seneste 5 år er der set samlet 165 Nordisk Lappedykker i rapportens område. En del af disse er gengangere, det vil sige fugle, der opholder sig i en periode på samme sted – typisk i Vejlerne eller Nors Sø. Bliver materialet renset for dobbelt observationer af samme fugl på samme dato, så er der en sum på 141 fugle tilbage.

Fordelingen over året fremgår af nedenstående oversigt fordelt på 10(11) dages perioder. Arten ses hyppigst i april, oktober og november. Der er kun enkelte sommerfund – 17/7-18/7 2007 op til 2 vdr. fou ved Stensnæs (MLUH), 19/8 2008 1 vdr. fou Nordstrand, Skagen (JOK AB) og 23/8 2008 1 Ø Grenen (ABK).

De lokaliteter, hvor arten oftest ses er Nors Sø, Skagen og Vejlerne. Fra 2006 til 2010 er der observationer fra hele området – inkl. Limfjords-området, Læsø og østkysten.

Sum: 45. 1. halvår 13, 2. halvår 32. Indsendere 15.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	2	3	6	2	-	-	-	3	8	21	-

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis* (00120)

Antallet af Sorthalset Lappedykker varierer noget fra år til år. I de sidste 10 år har antallet af observerede fugle varieret mellem 256 og 1424 med et gennemsnit på 522. Med en samlet sum på 597 er 2010 således et år lidt over gennemsnittet.

Årets første fugl ses 31/3 1 ad. sdr. R Han Vejle (O-DK). I løbet af april ankommer fuglene til deres ynglepladser, hvor der især foreligger observationer fra Vilsted Sø og Østerådalen ved Aalborg.

Første halvårs største observationer er fra Vilsted Sø – 19/4 46 R (CSS), 22/4 77 R (HAC), 24/4 64 R (TBR) og 1/5 94 (HNN JHN). Observationen 1/5 bliver samtidig også årets største observation.

Der er indrapportering af ynglepar fra Kogleaks 1 par (JHN O-DK) og Østerådalen ved Aalborg 3 par (GRA). Desværre er der ikke yngleoptælling fra Vilsted Sø sommeren gennem. Der har dog været tale om en del par, hvilket bekræftes af en observation 7/8 24 ad. og 14 1K

(HAC).

Vilsted Sø er stadig artens vigtigste lokalitet i Nordjylland med 346 indrapporterede fugle (58%). Hjarbæk Fjord har i flere år være en vigtig lokalitet i sensommer og efterår. Her er i 2010 observeret 122 fugle, svarende 20% af total summen.

Sum: 597. 1. halvår 420, 2. halvår 177. Indsendere 43.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	223	183	13	69	93	15	-	-	-
Halkær Sø og Ådal	-	-	-	6	10	3	-	2	-	-	-	-
Vilsted Sø	-	-	-	197	109	-	-	38	2	-	-	-
Hjarbæk Fjord	-	-	-	60	51	11	-	-	-	-	-	-

En ellers vigtig lokalitet for lappedykkere – Halkær Sø og Ådal – bliver kun i begrænset omfang besøgt af Sorthalsede Lappedykker. Det er i 2010 kun blevet til 21 observerede fugle svarende til 4% af totalsummen. Årets sidste observationer bliver 25/9 1 1K Han Vejle (HRC) og 29/9 2 vdr. Vilsted Sø (TSE).

STORMFUGLE

Mallemuk *Fulmarus glacialis* (00220)

Årets sum ligger betragteligt under gennemsnittet for de seneste 10 år på 22.467 fugle. Man skal helt tilbage til 2002 for at se en lavere indrapportering. Forklaringen skal nok findes i, at der har været meget få stormlavtryk gennem Nordjylland i årets løb. Det er både for- og efterår, der ses færre fugle. Som altid ses langt hovedparten af alle Mallemukker i Skagen.

Årets første fugle er 13/2 1 R ud for Hirtshals, (ses fra Norgesfærgen) (KW), 3/3 4 NV og 14/3 1 NV begge Grenen (SKAF m.fl.). Hovedparten af fuglene ses typisk på nogle få dage med blæsevejr. I foråret sker stort set det hele 16/4 272 NV Grenen (SKAF ROC m.fl.), 13/5 160 Nordstrand ved Batterivej (MKP), 13/6 159 S Ørha-

ge (FRO EM MK) og samme dag 101 NV Grenen (SKAF m.fl.).

Ynglefugle, eller mulige ynglefugle er ikke indrapporteret i år. Følgende observationer kunne dog tyde på, at der har holdt fugle til ved Bulbjerg også i år, 21/4 2 R (HHN), 3/5 2 fou. (EI) og 9/8 7 fou. (KEB).

I efteråret ses fuglene også altovervejende på få store dage, hvoraf de største er 26/8 449 NV, 19/9 501 V og årets klart største dag 4/11 1633 V alle Grenen (KNP ROC SKAF KEC m.fl.). Fra andre lokaliteter er den største dag til sammenligning 17/9 150 V Roshage (JB JHC TBR). Årets sidste ses i den hårde kulde 31/12 2 SØ Grenen (ROC m.fl.) og 1 V Nordstrand ved Batterivej (KNP).

Sum: 6820. 1. halvår 1368, 2. halvår 5452. Indsendere 48.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	11	587	445	324	14	1871	1689	159	1716	3

Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* (00360)

En enkelt observation af denne art i det nordjyske i år, 19/9 1 V Roshage (JB JHC m.fl.).

Fundet er godkendt af SU og dermed den 14. observa-

tion af arten i Nordjylland og den 48. observation i landet som helhed.

Arten er SU art.

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus* (00430)

Årstotalen ligger noget over gennemsnittet for de sidste 10 år på 64 fugle, men sorteret for gengangere er der reelt kun tale om ca. 47 forskellige fugle.

Året indledes med et meget usædvanligt vinterfund, 12/2 1 SØ Grenen (ROC). Det, der gør fundet endnu mere atypisk, er, at fuglen ses midt i en hård vinter, og

den trækker ind i det delvis isdækkede Kattegat!

Resten af årets fugle ses til mere normal tid i efterårsperioden. De største dage er 16/9 7 V Roshage (JB JHC m.fl.) og samme dag 5 V Lild Strand (HAC), 17/9 12 SV Roshage (JB JHC TBR m.fl.). Årets sidste er 25/10 1 fou., 26/10 1 R og 29/10 2 NV alle Grenen (KNP JEA m.fl.).

Sum: 103. 1. halvår 1, 2. halvår 102. Indsendere 18.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	-	-	-	-	-	6	85	11	-	-

Almindelig Skråpe *Puffinus p. puffinus* (00460)

Årets sum ligger på et meget lavt niveau, hvilket kan hænge sammen med manglen på kraftigt blæsevejr. Årets første fugl ses 30/5 1 Saltum Strand (VAG). Årets største dage er 13/6 4 S og 30/7 2 S begge Ørhage (FRO)

MK EM HLÆ) og 26/8 2 NV Grenen (SKAF ROC). Årets sidste fugl ses til normal tid 16/9 1 Ø, senere V Lild Strand (HAC).

Sum: 18. 1. halvår 6, 2. halvår 12. Indsendere 9.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	1	5	4	5	3	-	-	-

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (00461)

En enkelt observation er indsendt og godkendt af SU: 17/9 1 V Hirtshals Havn (RSN SKR). Fuglen ses kun i håndkikkert, men er ellers fotodokumenteret med en serie fotos.

Fuglen er den 42. i Nordjylland og den 70. i landet som

helhed.

En række andre observationer i efteråret er desværre ikke tilsendt SU og medtages derfor ikke i nærværende rapport.

Arten er SU art.

Balearskråpe, Hirtshals, 17. september 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Lille Stormsval *Hydrobates pelagicus* (00510)

En enkelt observation er indsendt i år, 16/9 1 R/V Ros-

hage (JB JHC m.fl.). Arten er ikke årlig Nordjylland.

Stor Stormsval *Oceanodroma leucorhoa* (00550)

To observationer i år, hvilket er få i forhold til et årligt gennemsnit på 37 fugle de seneste 10 år. Manglen på storme må have skylden også for denne art.

Begge observationer nævnes, 21/9 1 V Lild Strand (HHN) og 6/11 1 N Grenen (KNP m.fl.).

Fouragerende Suler, Grenen, 22. september 2010. Foto: Knud Pedersen.

Sule *Sula bassanus* (00710)

Årets sum på 18.236 er næsten en halvering af rekordsummen fra 2009 på 34.541. Det er især forekomsten i efteråret, der er markant lavere end normalt. Grenen har en samlet sum på 10.475 og har dermed over 50 % af alle de indsendte fugle. Første halvårs tre største obser-

vationer kommer dog ikke fra Grenen. Det er 28/3 141 Hirtshals Fyr (AØ KUP), 29/3 112 Nordmandshage (PR) og 2/4 126 Hirtshals Fyr (AØ). Andet halvårs tre største observationer er 21/9 409 Lild Strand (HHN), 21/9 470 Grenen (KNP ROC) og 22/9 520 Grenen (KNP ROC).

Sum: 18.236. 1. halvår 6068, 2. halvår 12.168. Indsendere 127.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	110	200	1845	3293	476	144	1345	3348	3991	2394	937	153
Grenen – sum	75	143	1106	1842	264	63	515	2371	1751	1508	710	127
Hirtshals Fyr – sum	4	-	177	364	80	-	72	17	44	250	84	-
Lild Strand – sum	2	-	-	-	-	-	71	5	721	-	5	-
Nordmandshage – sum	-	-	189	32	3	8	-	392	212	70	-	-

Skarv *Phalacrocorax carbo* (00720)

Igen en årssum over 100.000. Vi skal tilbage til 2006 for at finde en sum under 100.000. Første halvårs største observationer er begge fra yngleområder, 8/5 2500 Melsig, Arup Vejle (RWR ML NF) og 31/5 1490 Tofte Sø, Lille Vildmose (TC TL JNS). Der er i 2010 kommet to nye kolonier i Nordjylland, Skagen Nordstrand med 6 reder og Sdr. Rønner, Læsø med 55 reder. Ellers er der sket en markant tilbagegang i de fleste nordjyske kolonier. På landsplan er der også tilbagegang for arten. Der blev i 2010 registreret det laveste antal ynglende Skarver i 20

år. Antallet af reder er faldet med 4851 fra 2009 til 2010. Et fald på hele 15%. Største koloni i Danmark i 2010 er Stavns Fjord med 2580 reder. Som noget positivt er der ikke registreret illegale ødelæggelser af reder i 2010. Andet halvårs største observationer er 24/8 4150 Nordmandshage (PR TSE) og 31/8 4000 Korsholm (PR). Ske-maet over ynglebestanden i nordjyske kolonier fra 2005 til 2010 er bygget over artikler fra Danmarks Miljøundersøgelser lavet af Thomas Bregnballe og Jörn Eskildsen.

Skarv (og Spættet Sæl), Skagen, 7. november 2010. Foto: Knud Pedersen.

Skarv	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Danmark - total	39906	38014	35261	33700	32851	28015
Antal kolonier i alt	58	62	59	57	59	65
Toftesø	3906	3439	2669	1985	1755	1515
Sdr. Rønner	0	0	0	0	0	55
Knogen, Læsø	21	123	73	147	0	40
Hirsholmene	2299	1818	1616	1694	1178	1063
Kielstrup Sø	326	421	468	324	312	338
Nrd. Rønner	49	128	83	0	0	80
Rørdal Lergrave	50	100	170	329	347	330
Skagen Nordstrand	0	0	0	0	0	6
Rønholm	299	300	0	0	0	0
Melsig	1320	1310	790	1160	1121	942
Troldholmene	60	150	30	0	0	0
Ejerslev Røn	0	0	0	175	15	70
Flyndersø	84	136	210	281	370	370
Rotholmene	933	915	514	486	345	168
Stenklipper/Agerø	0	0	0	10	0	0
Hald Sø	170	185	206	174	252	188
Agger Tange	410	104	156	482	402	147
Vårholm	150	490	494	476	650	470
Aggersborg	0	0	0	31	27	0

Skarv-unge, Melsig, 28. maj 2010.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Antal reder i nordjyske skarvkolonier 2005-2010.
Kilde: Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus
Universitet.

Sum: 107.222. 1. halvår 38.935, 2. halvår 68.267. Indsendere 158.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1918	3611	6170	10044	14675	2517	10777	35676	12355	6872	1491	1116

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* (00800)

Der er ikke indtastet observationer af Topskarv i Nordjylland i 2010. Det er første gang siden 2006. En række observationer fra 2009 er ikke med i rapporten for 2009, da de dengang endnu ikke var godkendt af SU. Alle godkendte fund nævnes: 9/4 3 ad. NV Grenen, Skagen (Morten Kofoed

Hansen m.fl.), 9/4 6 ad. NV Grenen, Skagen (Morten Kofoed Hansen m.fl.), 16/4 10 ad. NV Grenen, Skagen (ROC m.fl.), 24/4 4 NV (2 2K+ og 2 3K+) Grenen, Skagen (ASF ROC m.fl.) og 30/4 3 NNV (3K+ og 2 2K+) Grenen, Skagen (RT m.fl.). Arten er SU art.

Hvid Pelikan *Pelecanus onocrotatus* (00880)

Der er meget medieomtale, da en Hvid Pelikan dukker op ved Bløden Hale, Læsø 18/9 (KO m.fl.). Fuglen opholder sig på Læsø til 25/9. Fuglen viser sig at være en undsluppet fangenskabsfugl "Hetty" fra Ouwehands Dierenpark i Holland. Fuglen er godkendt af SU i kategori E. En observation af en død ilanddrevet Hvid Pelikan 29/7 2009 ved Vangså (Anders Åkjær Sørensen) er også blevet forelagt SU og godkendt i kategori F (ilanddrevne fugle). Arten er SU-art.

Hvid Pelikan, Bløden Hale, Læsø,
19. september 2010. Foto: Lars Borup.

Rørdrum *Botaurus stellaris* (00950)

Den hårde vinter 2009/2010 har givetvis påvirket antallet af rapporterede fugle, da antallet ikke siden 1988 har været så lavt. Gennemsnit af årssum for de seneste 15 år er 1202.

I løbet af januar og februar ses Rørdrum på en række lokaliteter, hvor der trods vinter fortsat er åbent vand. Årets første er 2/1 1 Tange Sø (KAA). Ved flere af vinterlokaliteterne er fuglene stationære gennem længere tid. Det drejer sig blandt andet om Tange Sø (2/1-17/2 6 observationer) og Mastrup Bæk, søerne i Støvring (6/2-6/3 6 observationer).

Den første paukede Rørdrum bliver hørt 27/3 1 Han Vejle (CSS OEH CSJ AS) og 27/3 1 Skårup Odde (AS). I de efterfølgende dage bliver der registreret paukende

Rørdrum på en række lokaliteter.

I Vejlerne registreres i alt 61 territorier (O-DK). Det er en væsentlig nedgang i forhold til 2009 (114 territorier). Fordelingen af territorier på de største lokaliteter er Bygholms nordlige rørskov 17, Selbjerg Vejle 19 og Tømmerby Fjord 12 (O-DK). Uden for Vejlerne er der også en række observationer af paukende fugle - Sønderlem Vig 1, Nordstrand, Skagen 1, Lille Vildmose 2, Halkær Sø og Ådal 1 og Mølholm Søerne 1.

De største observationer af paukende fugle bliver 14/4 Østlige Vejler 13 (O-DK) og 12/4 Selbjerg Vejle 13 (O-DK). Sidste fugl høres 21/6 2 Tømmerby Fjord (BRØL).

Årets sidste observationer bliver 1/12 1 Halkær Sø og Ådal (TSE) og 7/12 1 Vesløs Vejle (HRC).

Sum: 447. 1. halvår 424, 2. halvår 23. Indsendere 76.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	16	10	19	207	124	48	14	4	1	2	-	2
Vejlerne	6	-	14	146	60	20	2	-	-	2	-	-

Rørdrum 1K, Lille Vildmose, 2. juli 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

Silkehejre *Egretta garzetta* (01190)

Efter en række gode år, hvor 2005 med 134 observationer og 2009 med 116 observationer er de største, bliver

der for første gang i 10 år ikke set Silkehejre i Nordjylland i 2010.

Sølvhejre *Egretta alba* (01210)

I forhold til de sidste par års meget høje observationstotaler (2008 147 og 2009 126) er 19 observationer i 2010 tilbage på et mere normalt niveau. Dette kan sandsynligvis tilskrives de kolde vintre.

Årets første er 24/3 1 R Bygholm Vejle (LLH HLL PMM). Dette bliver også den eneste fugl i første halvår.

Fra 18/7 ses igen Sølvhejre, hvor 1 ses overflyvende Kærul Holme (JØP). Efterfølgende ses arten i løbet af efter-

året 15 gange, hvoraf de 13 observationer er i området omkring Vejlerne i perioden fra 18/7 til 19/11. Observationer uden for Vejlerne er 22/8 1 fou. Hostrup (JT) og 12/9 1 ad. fou. Vilsted Sø (BLN).

Ved 3 tilfælde ses 2 Sølvhejre samtidigt – 12/9 Østlige Vejler (O-DK), 6/10 Bygholm Vejle, Vestsøen (SEK) og 11/10 Østlige Vejler (O-DK).

Fiskehejre *Ardea cinerea* (01220)

En væsentlig nedgang i forhold til 2009, hvor der var en årssum på 13.452. 2010 er nede på cirka 40% af dette. Nedgangen i antallet er fordelt på hele året og på antallet af lokaliteter, så en årsag til dette er sandsynligvis følgerne af den hårde vinter.

Første halvårs største observationer er 27/1 og 2/3 begge med 45 Buderupholm Dambrug (TSE) og 29/6 55 Ulvedybet (RSN).

Nordmandshage og Skagen er de 2 lokaliteter med flest trækkende fugle. Nordmandshage har 10 observationer af 29 fugle, mens Skagen har 57 observationer af 92 fugle.

Der er kun meddelt om få ynglefugle. Der er således kun optællinger fra 6 lokaliteter – Rørdal Lergrave 10-15 par (GRA), Ulvedybet 15 par (GRA), Torsbjerg 4 par (FSL), Hostrup 2 par (SR), Lundbæk Skov 25 par (GRA) og Teglgård Plantage 42 par (HEN).

Andet halvårs største tal er 20-21/8 92 Vejlerne (O-DK) og 13/9 60 Vestlige Vejler (O-DK). Nordmandshage har i andet halvår 27 observationer af i alt 49 trækkende fugle, mens Skagen har 36 observationer af 70 trækkende fugle.

Sum: 5525. 1. halvår 2095, 2. halvår 3430. Indsendere 158.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	267	112	345	562	402	407	947	1079	698	454	176	76
Ulvedybet	-	-	3	25	16	78	173	94	13	31	11	-
Halkær Sø	12	5	36	41	27	57	56	48	14	26	16	10
Vejlerne	5	-	10	83	86	9	66	131	129	67	29	2

Fiskehejre, Vejlerne, 24. juni 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

Sort Stork *Ciconia nigra* (01310)

Årets 7 observationer kan dække over 2-3 individer. Årets første observation er 2/6 1 R Gårdbo Sø (KRO LEN). Det kan muligvis være den samme fugl, der 7/6 ses fouragerende ved Åresvad Å (MLS). Senere i juni ses 26/6 1 overflyvende Lille Vildmose (LE) og 27/6 1 SV Skagen (JPIP). Dette er sikkert samme fugl, men om det også er samme fugl som i begyndelsen af juni er ikke

muligt at afgøre.

I september ses igen set Sort Stork i landsdelen. Først 15/9 1 1K fou. Kærup (NTØP) og efterfølgende 19/9 1 1K fou. på mark ved Ålegårdsvej øst for Fjerritslev (Per Jensen Christensen via MFF). Disse iagttagelser drejer sig sandsynligvis om samme fugl.

Hvid Stork *Ciconia ciconia* (01340)

Efter et par store år med en sum over 250 fugle i 2008 og 2009 bliver 2010 et meget lille år med samlet 25 observationer. Der er sandsynligvis kun tale om 3-5 forskellige individer. Dette kan givetvis tilskrives det meget kølige forår.

Årets første bliver 2-3/4 1 R Støvring (Anette Kjeldsen via TSE). Der kan muligvis være tale om samme fugl, der 5/4 ses ved Ræhr (JSK) og i de kommende dage observeres 7/4 Nørre Vorupør (BRØL), 8/4 Ove Sø (ELH) 25/4 Resen (KGH) og endelig 30/4 Nors Sø (JSF).

Næste serie af observationer starter 22/5 1 NNØ Lille Vildmose, Hegnsvej (LM SK). Der er sandsynligvis tale

om samme fugl, der senere samme dag ses flere steder omkring Skagen (AWM JSH JAE OFJ OBO m.fl.) og Hulsig Hede (JDI FSH). Denne ses også 23/5 i Skagen (BKR). Der kan atter være tale om samme fugl, der 28/5 raster ved Svenstrup (Christian Jensen via TSE), og måske er det også samme fugl, der 3/6 vender tilbage til Skagen for et nyt trækforsøg (KHK).

De eneste observationer i 2. halvår er 15/7 1 fou. Øby ved Skals (meddelt til LM), 22/7 1 ad. S Frederikshavn (MIR) og 22/7 1 R Bunken (Jens Ole Nielsen via JPIP). Også her drejer de to sidste sig antageligt om samme fugl.

Skestork *Platalea leucorodia* (01440)

Efter 4 år med store årstotaler mellem 7000 og 11.500 bliver 2010 med en årstotal på 3440 noget af en nedgang. Baggrunden for denne nedgang er sandsynligvis en kombination af et koldt forår samt en dårlig ynglesæson. Årets første fugl ankommer tidligt 28/2 1 R Skive Fjord (FRA). Der går efterfølgende næsten en måned, inden næste Skestork ses 20/3 4 Fårup Enge (HKSØ). Første halvårs største observationer bliver 2/6 44 Vesløs/Arup Vejle (O-DK), 29/6 42 Ulvedybet (RSN) og 13/6 38 Ulvedybet (PEC).

Jan Skriver, som er artscaretaker for Skestork har skrevet følgende status for arten: "En ræv spolerede ynglesæsonen for Limfjordens koloni af Skestorke, der med 15 år i træk på lokaliteten er den ældste skestorkekoloni i Danmark og tilmed verdens nordligste for denne fåtallige og sårbare fugleart.

37 par Skestorke havde reder i kolonien, der ligger på en ubeboet og normalt rovdryfri ø i et vildtreservat i Limfjorden. Da vinteren var hård, vandrede ræven over isen ud til øen, men rovdryet nåede ikke tilbage til fastlandet, da forårets tøbrud i marts satte ind. Det blev opdaget i begyndelsen af april, og en ræveregulering blev sat i værk, men det mislykkedes at nedlægge ræven i vildtreservatet.

Selv om ræven befandt sig på øen, byggede 37 par Skestorke reder, og det lykkedes for fuglene i alle reder at få æg, der klækkede mod slutningen af maj.

Men da Skestorkenes unger var få uger gamle,åd ræven ungerne i rederne. Måske har et enkelt kuld overlevet ræven på øen. I juni blev der i hvert fald rapporteret flere 1K Skestorke fra reservatet Ulvedybet i nærheden af yngleholmen. Det er ikke sandsynligt, at der her er tale om hollandske ynglefugle, da disse i reglen først begynder at flakke meget omkring i slutningen af juli og i august, hvor de i ny og næ ses i Danmark.

Skestork, sidste rester af kolonien i 2010, Nibe Bredning, 23. juni 2010. Foto: Jan Skriver.

Kollapset i kolonien i Limfjorden blev opdaget, da en ringmærker med licens fra Ringmærkningscentralen, Zoologisk Museum, Københavns Universitet, ville sætte farveringe på årets unge skestørke som en del af et hollandsk ledet forskningsprojekt, hvor Skestørke bliver farveringsmærket i Tyskland, Ukraine, Ungarn, Tjekkiet, Bulgarien, Kroatien, Serbien, Rumænien og Holland. Projektet har blandt andet til formål at belyse, hvor stor en andel af unge Skestørke, der overlever. Den ringmærkning blev af gode grunde ikke til noget, da rederne var forladte og tomme.

Ræven på øen satte på sin vis en streg under den kendsgerning, at frugtbarhed blandt kolonirugende kystfugle som Skestørke er uforeneligt med tilstedeværelsen af rovdyr.

Mens forløbet for Skestorken i Limfjorden blev katastrofalt, blev ynglesæsonen 2010 en succes på øen Høje Sande nær udløbet af Skjern Å i Ringkøbing Fjord. For denne lokalitet har været helt fri for ræve.

Det har resulteret i, at 43 par Skestørke har fået et sted mellem 50 og 80 unger på vingerne. Kolonien i Ringkøbing Fjord blev i 2010 den hidtil største for arten i Danmark.

Også på øen Klægbanken i Ringkøbing Fjord har der ruget et enkelt par Skestørke, men det er usikkert, om der er kommet noget ud af anstrengelserne.

Det er der til gengæld på øen Langli i Ho Bugt i Vadehavet, hvor 13 par har fået mindst 17 unger på vingerne. Også her

Sum: 3440 1. halvår 925, 2. halvår 2515. Indsendere 92.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	37	115	395	407	1028	1124	363	-	-	-

Lille Flamingo *Phoenicopterus minor* (01480)

En observation af 2 fugle 17/5 2 fou. Limfjorden ud for Bygholm Vejle (JKY HHN MLU). Lille Flamingo yngler i Central- og Østafrika og regnes ikke for spontant optrædende art herhjemme. Den ene af fuglene er således

har der været ræv efter vinterens isdække, men den blev fjernet under en regulering i marts, så øen kunne være fri for rovdyr til fuglenes yngletid.

Det viste sig at være en tæve, der var drægtig med seks hvalpe. Hvis de var blevet født og vokset op på Langli, ville foråret have været goldt for en lang række fåtallige fugle i ynglefugle-reservatet.

En femte lokalitet i Jylland har i foråret huset op imod 15 Skestørke, og et par af fuglene har haft en adfærd, der tyder på, at en ny ynglelokalitet er på vej for arten i Danmark.

Der er set ekstraordinært mange Skestørke i Nordsjælland i 2010, og hvem ved, om Roskilde Fjord en dag kan komme til at huse en koloni.

Skestorken ankom til sine danske lokaliteter 31. marts og de første dage af april. I modsætning til de seneste mange milde år var der ingen vinterfund af Skestork i 2010. Afrejsen fra Danmark skete primært i løbet af første halvdel af september."

I løbet af sensommeren samles flokke af Skestork især omkring Vejlerne. De største observationer i andet halvår bliver 24/7 208 Vesløs / Arup Vejle (O-DK), 30/7 116 Arup Vejle (RWR) og 28/7 105 Vesløs / Arup Vejle (HRC m.fl.).

Årets sidste bliver 22/9 4 Østerild Fjord (LYA) og 2 Ulvedyb (LYA).

også forsynet med en rød farvering med hvid skrift over "knæet" og en smallere ring ved foden. Sidst denne art blev set i det fri i Nordjylland var i 2006.

Lille Flamingo, Limfjorden ved Bygholmdæmningen, 17. maj 2010. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Knopsvanefamilie, Lille Vildmose, maj 2010. Foto: Jan Skriver.

Knopsvane *Cygnus olor* (01520)

Et år antalsmæssigt i normal størrelsesorden og med flest fugle i andet halvår, hvilket også passer med den normale fordeling af fugle. Det hårde vintervejr tager traditionen tro på bestanden, og der er indrapporteret mange døde fugle spredt rundt langs kysterne.

Udviklingen i vandkvaliteten og den stadige begrænsning i tilgangen til ålegræs medfører fortsat, at flere og flere fugle i de snefrie dele af vinterhalvåret ses på de vintergrønne marker. Traditionelle marine områder i såvel Limfjorden og i særdeleshed langs Kattegat-kysterne (Stensnæs-Als Odde og Bovet Bugt Læsø) rummer stort set aldrig tocifrede antal fouragerende Knopsvaner.

Sum: 40.021. 1. halvår 17.460, 2. halvår 22.561. Indsendere 156.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	6265	3089	2519	2007	2060	1520	1803	6631	4119	5650	1976	2382
Vejlerne max.	18	24	132	137	343	54	28	1328	978	352	152	153
Hjarbæk Fjord max.	308	160	300	-	-	23	22	-	-	-	-	140
Agger Tange max.	9	35	3	30	200	350	315	300	600	780	225	-
Ulv+Nibe/Gjøl Bredn. max.	599	580	88	87	341	249	269	651	187	211	92	299
Mariager Fjord max.	357	46	38	41	-	-	-	380	11	8	13	322

Sort Svane *Cygnus atratus* (01525)

Sort Svane indrapporteret i 2010 omfatter kun en enkelt fugl set 26/3 og 29/3 ved Sejlflod Kær (AK DFS). Hvorvidt den pludselige nedgang skyldes manglende interesse for indrapporteringer, eller at den hårde vinter har

gjort det af med flere af de fugle som normalt har været "i omløb" kan der kun gisnes om.

Arten er undsluppet fra fangenskab og er oprindeligt hjemmehørende i Australien.

Pibesvane *Cygnus colombianus* (01530)

Atter et år med få fugle. Efteråret giver dog enkelte større flokke. Det kolde vejr sender fuglene hurtigt igennem landet.

Det hårde vintervejr først på året sender vanen tro Pibesvanerne videre mod de britiske overvintringsområder. Eneste vinterfugle er således 20/1 2 Als Odde (IO). Forårstrækket starter sent. Først i dagene 16-19/3 ses smågrupper rundt i landsdelen startende i de sydvestlige dele af regionen i Nørreå-området og omkring Hvidbjerg ved Skive (SR AWM TBR m.fl.). Ultimo marts ses fuglene overvejende i områderne omkring østlige Limfjord (Lille Vildmose, Østvendssyssel, Nibe Bredning). Frem mod starten af april flytter fuglene (observation-

nerne) gradvist tyngden mod nordlige Vendsyssel, hvor fugle ses i områderne ved Sørig, Troldkær, Liver Å, Tolshave Mose og Vester Holmen (AØ KNP BKR KUP BHJ). Største observationer er 27/3 53 Gårdbo Sø (KNP), 4/4 18 Liver Å (LGN). Sidste fugle ses 7/4 2 NØ Skagen (SKAF) og 7 Striben (LYA).

I efteråret ses de første 1/10 med 30 R Agger Tange (GGU), 4 R Lund Fjord (AS) og 2 R Ørum Sø (EA). Herefter registreres efterårstrækket over landsdelen til medio november. Største observation ud over de i månedsfordelingen angivne omfatter 16/10 155 Ørum Sø (TBR). Om end fugle ses frem til 15/12 har størstedelen af fuglene forladt landsdelen igen 20/11.

Sum: 2573. 1. halvår 918, 2. halvår 1655. Indsendere 60.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	-	807	109	-	-	-	-	-	820	799	36
Vejlerne max.	-	-	6	-	-	-	-	-	-	89	275	-
Store Vildmose max.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	118	154	-
Bolle Enge max.	-	-	159	7	-	-	-	-	-	20	244	-
Lille Vildmose max.	-	-	40	-	2	-	-	-	-	2	49	-
Hjarbæk Fjord max.	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	2

Sangsvane *Cygnus olor* (01540)

Atter et år som fastslår Sangsvane som landsdelens talrigste svaneart. Årets forekomster er præget af en kold og lang vinter i første halvår og en meget massiv efterårsankomst med usædvanligt mange fugle i november grundet den tidlige start på vinteren i efteråret 2010.

Og atter et år med 2 nordjyske ynglepar, hvoraf det ene bygger rede, men opgiver tilsyneladende inden rugningen påbegyndes. Det andet par ruger, men reden bliver plyndret, formentlig af Mårhund, som er set i området. Blandt 2982 aldersbestemte i forbindelse med midvintertællingerne i januar er ungefugleprocenten 7,9%. Dette er væsentligt under normal-niveauet og kan muligvis afspejle den lave prøvestørrelse, men kan også være en reel afspejling af en dårlig ynglesæson.

Månedsfordelingen i første halvdel af året ser noget anderledes ud, end den har gjort i mange år. Grundet den lange og kolde vinter indrapporteres relativt få Sangsvaner i februar. Til gengæld noteres massivt tiltræk og gennemtræk til landsdelen med kulmination ultimo marts og primo april og med betydelige mængder fugle til langt hen i april. Mange fugle er set i Skagen området, hvor der i perioden 5/2-22/5 noteres 3192 trækkende primært N-NØ med max. 28/3 820 (ROC HBØ MR KNP OBO CHJ m.fl.).

Ud over at den kolde vinter og det sene forår medfører relativt mange især 2K fugle til langt hen i maj, så byder sommeren på en del fugle. En enkelt fugl holder til i Lille Vildmose (TC HAC m.fl.) og 2 fugle i Lovns Sø (AO BLN) kan blive interessante at følge i de kommende år. Endvidere er Halkær Sø og Vilsted Sø (BLN TSE AO SA) faste sommerlokaliteter for arten. Op til 17 fugle set i Halkær Sø 26/5 (TSE) er formentlig i væsentligt omfang lokal avl. Med 41 unger produceret i det nordjyske siden arten etablerede sig som ynglefugl, må der være en betydelig pulje fugle i sommerbestanden, som har nået den reproduktive alder. Observationer fra Hirtshals, Agger Tange, Ulvedyb, Liver Å er nok mere fugle fra nordlige bestande, som "hænger ud" hen på sommeren.

Efterårstrækket indledes i det små fra starten af oktober, hvor smågrupper af fugle (2-6 fugle) ses på flere lokaliteter udenfor de vanlige lokaliteter fra sommerperioden. Herefter noteres svagt øgende antal frem til ultimo oktober, hvor der samtidig med de første frostdage ses et markant øget tiltræk frem til medio november, hvor antallet kulminerer. Det tidlige og hårde vintervejr medvirker til, at en betydelig andel af fuglene fortsætter videre mod syd, således at der – modsat normalt – ses færre fugle i december end i november.

Sum: 125.196. 1. halvår 82.866, 2. halvår 51.293. Indsendere 157.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	21083	8269	40288	6030	396	10	12	8	17	2418	27135	19539
Vejlerne max.	795	-	297	19	3	1	1	-	-	41	597	199
Nibe Bredning max.	1319	300	568	18	27	4	2	-	-	89	252	576
St. Vildmose max.	120	-	34	3	-	-	-	-	-	8	1008	4
Ø. Vendsyssel max.	1143	499	1773	367	2	-	-	-	-	74	1180	1237
Ø. Himmerland max.	1721	326	1877	295	45	1	1	-	2	402	2485	700
Hjarbæk Fjord max.	948	543	1344	7	2	-	-	-	-	1	206	601

Sædgås og Tajgasædgås behandles under et, da det antages, at stort set alt, hvad der indberettes som Sædgås, drejer sig om Tajgasædgås.

I 1. halvår påvises aldrig en samlet bestand på mere end 700 i Lille Vildmose og Tjeleområdet – dette til trods for, at områderne kort før nytår havde mønstret 1500. Forklaringen er sikkert først og fremmest, at mange af de fugle, der normalt overvintrer i disse to kerneområder som følge af den hårde og snerige vinter er trukket til et sydligere vinterkvarter. I 2. halvår når den samlede bestand for Lille Vildmose og Tjeleområdet op på 900. I Thy og Vejlerne påvises i 1. halvår en samlet bestand på op til 875, i 2. halvår op til 735. Den samlede bestand for disse områder tæller dog sandsynligvis stadig over 1000 fugle.

Årets dækning af Lille Vildmose, Tjeleområdet og Vejlerne er meget regelmæssig, mens dækningen af Thy er noget mere spredt.

Lille Vildmose

Forekomsterne i 1. halvår er stærkt præget af det hårde vintervejr, idet gæssene stort set forlader området efter 3/1, hvor der ses 182 (TL). Næste observation er 12/3 13 (DFS). Herefter indtager Sædgåsen igen vildmosen, og maksimum bliver 23/3 700 (HAC). De sidste ses 31/3 3 (TL) og 2/4 9 (DFS).

I 2. halvår ses en usædvanlig tidlig ankomst, nemlig 30/9 1 (TC). Herefter er der små, men regelmæssige forekomster igennem hele oktober med de største tal i månedens slutning, således 29/10 85 (DFS). Største tal i november bliver 12/11 655 (TNI). Med kraftigt snefald ultimo november forlader stort set alle fugle området ganske brat. Eneste iagttagelse herefter er 16/12 2 (TL).

Aflæste fugle: I 1. halvår ses Blå E00 20/3. I 2. halvår ses Blå E00 7/11, 13/11 og 14/11. Fuglen er mærket ved Luleå i april 2009, og er set i Lille Vildmose og Tjeleområdet i de seneste 2 vintre. Aflæsninger ved DFS og TL.

Nørreådal og Tjele

I 1. halvår er der konstant Sædgås i området fra nytår og frem til medio marts. Som følge af det hårde vintervejr har fuglene dog et noget anderledes forekomstmønster end normalt – i de "væreste" perioder deler de sig op i et stort antal små flokke, så de lettere kan udnytte minibiotober som grøftekanter, drækanaler, brakarealer, små engparceller osv. Fuglene raster endvidere i en større del af Nørreådal end normalt. Der ses regelmæssigt flokke lige fra Tapdrup til Vejlebæk, hvor gæssene ellers normalt hovedsagelig fouragerer i den brede del af ådalen øst for Øby. Maksimumtal bliver 13/3 549 (TBR), og sidste observation er 19/3 122 (TBR).

Ankomst i 2. halvår indtræffer meget pludseligt; 26/11 825 Økær, Nørreådal (TBR) – fugle, som grundet sne-

fald har forladt Lille Vildmose samt evt. fugle, der ankommer direkte fra Sverige. Interessant nok observeres om formiddagen 26/11 store flokke, der passerer Mariaer Fjord med retning mod sydvest (BH). Efter ankomsten ses frem til nytår stabilt op til 900 fugle i området. Aflæste fugle: I 1. halvår ses Blå E00 9/3 Viskum og 19/3 Kvorning Mølle – dagen efter står den i Lille Vildmose. I 2. halvår ses Blå E00 26/11 Økær, Nørreådal samt 17/12 og 23/12 Tjele. Aflæsninger ved TBR.

Vejlerne og Thy

De fleste fugle, der rapporteres i 1. halvår, ses på de klassiske lokaliteter sydøst for Hanstholm, største samlede tal her er 6/2 616 (OA O-DK). Eneste indberetning fra Rosvang er 12/2 155 (LM TBR). Sidste observation er 21/4 3 Ove Sø (EA).

Også i Thy er der en tendens til, at gæssene i de hårdeste perioder deler sig i mange små flokke (EA). Dog bliver der også, især i Hanstholmområdet, set store flokke, der fouragerede på marker med endog meget tykt snedække. De første i 2. halvår er 14/9 16 Rosvang (EA). Ellers er der kun meldinger fra nogle få lokaliteter, nævnes skal 2/10 75 til overnatning, Hanstedreservatet (HHB), 20/11 725 Rosvang (JJA), 15/12 55 Lyngholm (EA) og 21/12 370 Årup ved Snedsted (EA).

Fra Vejlerne foreligger kun få indberetninger, næsten alle fra Thorup og Klim Fjordholme. Det største tal i 1. halvår er 17/2 105 (O-DK), mens det største i 2. halvår blot er 23/12 35 (O-DK). Endelig ses 23/10 10 Bygholmen (O-DK).

Aflæste fugle: I 1. halvår ses Blå YMT 3/3 ved Tved Plantage. Blå YMG ses 3/3 på Thorup og Klim Fjordholme. Begge fugle er mærket på forårsrasteplass i det nordlige Sverige. I 2. halvår ses Gul X01 og Gul X02 14/9 og 17/9 ved Rosvang. Senere ses det "gule" gåsepar 15/12 ved Svankær, Thy. Parret er halsbåndsmærket i maj 2010 ved Røyrvik i Norge, tæt på grænsen til den sydlige del af svensk Lapland. Aflæsninger ved EA HHN SA TBR.

Udenfor kerneområderne er der kun nogle få indberetninger af små rastflokke, således 16/1 7 Helberskov (CSS), 21/3 3 Hjortrimmen (LYA), 23-27/3 9 Troldkær (KEC KNP), 27/3 14 Gårdbo Sø (KNP), 3/4 10 Gerå (HAC) og endelig 12/4 1 Ulvedybet (JAS).

Træk. I 1. halvår ses der træk ved Skagen på 19 datoer i perioden 19/3-23/4, de største tal er 31/3 22 og 20/4 ligeledes 22 (SKAF m.fl.). Ved Nordmandshage ses træk-kende Sædgås 14/3 42, 22/3 17 og 26/3 76 (PR). Ved Bulbjerg ses 1/4 35 (HHN) og 12/4 37 (JB).

Fra 2. halvår foreligger blot få trækobservationer, således 7/11 2 Læsø (KO) og 11/11 4 Skagen (KNP ROC).

Sum: 46.170. 1. halvår 23.830, 2. halvår 22.340. Indsendere 53.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5483	3202	14540	605	-	-	-	-	517	1078	9839	10906
Vejlerne og Thy max.	205	875	535	195	-	-	-	-	225	75	735	625
Lille Vildmose max.	182	-	700	9	-	-	-	-	1	80	655	2
Tjele og Nørreådal max.	350	160	550	-	-	-	-	-	-	-	830	895

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus* (01574)

Et år noget under middel; alt nævnes.

I 1. halvår ses 5/2 og 28/3 1 Thorup og Klim Fjordholme (O-DK).

I 2. halvår ses 6-19/10 1 Nørreådal (TBR TRK), 11/10 1 Østlige Vejler (O-DK) og 28/10-22/11 op til 3 Lille Vildmose (TL).

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus* (01580)

Årssummen er lidt lavere end de seneste år, hvilket primært skal ses i relation til, at arten ikke overvintrer i de kolde perioder, der starter og slutter året. I månederne januar, februar og december rapporteres i 2008 ca. 140.000, i 2009 ca. 70.000 mod årets 400 fugle. Efterårssummen udgør en usædvanlig stor andel af årssummen med 41%. Vejlerne står som vanligt for en meget stor del af årets rapporteringer med 62% i første halvår og 88% i andet – tallene ses i skema herunder.

Som sagt ses meget få fugle i starten af året, og vi skal hen midt i marts, før de første større forekomster ses. Flest ses i denne periode 16/3 1990 R Staun, Barmer og Valsted Enge (HAC), 20/3 5377 R Thorup og Klim Fjordholme (O-DK), 25/3 900 Nees, Mors (EA) samt 25/3 og 28/3 1775 Ulvedybet (GRA KHK). I april ses et fortsat tiltræk af fugle med bl.a. 7/4 7750 fra overnatning Bygholm Vejler (O-DK), 8/4 6200 R Tøtterne/Attrup (LYA), 13/4 2336 Ulvedybet (KHK LYA) og 19/4 3100 R Staun, Barmer og Valsted Enge (HAC). Sidste i april stikker hovedparten af fuglene afsted, og på direkte træk ses blandt andet 19/4 910 R-N Halkær Sø (TSE HAC) og 20/4 1470 N Saltum Strand (HHL). Ved Skagen ses i perioden 22/3-28/4 663 trækkende med max. 2/4 140 udtrækkende ved Grenen (SKAF). I maj ses næsten alle fugle i Vejlerne og de sidste i første halvår er 24/5 2 R Østerild Fjord (EMI) og 8/6 1 R Bygholm Vejle (O-DK).

I efteråret ses ankomst af fugle nordfra medio/ultimo september med de første 16/9 26 R Nørre Elkær (MCH), 17/9 44 S Hirtshals øststrand (RSN SKR) fulgt af 19/9 600 SV Blokhus Klitplantage (ATL), 20/9 2300 R Bygholm Vejle (O-DK) og 28/9 900 R Agger By (HARA). Antallet af rastende fugle kulminerer i oktober og første halvdel af november med følgende store antal, 4/11 1200 R og 6/11 2000 R – begge Store Vildmose (KHK JS), 28/10 5400 til overnatning Klim og Thorup Fjordholme (O-DK) foruden mange tællinger i perioden fra Bygholm Vejle af godt 5000 fugle. Da vinteren sætter ind 18-21/11 sker en massiv afrejse mod varmere og mere gæstfrie egne. Nævnes kan 18/11 2000 R-S Rosvang (TBR KL) og 21/11 6815 SØ Klim og Thorup Fjordholme (O-DK). Fra den resterende del af året foreligger blot 5 observationer, og de sidste er 9/12 37 SØ Hasseri (RWR), 13/12 1 R Østlige Vejler (O-DK) og 31/12 90 T-R Vesløs Vejle (HRC SUB).

Der foreligger et stort antal aflæsninger af halsmærkede fugle. Der foreligger data på nogle af disse til denne rapport. Fuglene er ringmærket ved Vest Stadil Fjord og aflæses på faste lokaliteter i Danmark (Vest- og Nordjylland) foruden Friesland i Holland og lokaliteter i Nord-Trøndelag og Nordland i Norge på rejsen primært i retning mod Svalbard.

Sum: 268.101. 1. halvår 156.935, 2. halvår 111.166. Indsendere 75.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	159	124	62293	91530	2828	1	-	-	11371	44223	55444	128
Vejlerne – sum	73	48	44374	51225	2225	1	-	-	6338	40611	45899	91
Vejlerne – max.	42	48	5377	7750	900	1	-	-	2300	5400	6815	90

Blisgås, Lille Vildmose, 20. september 2010. Foto: Jan Skriver.

Blisgås *Anser albifrons* (01590)

Et meget flot år, kun overgået af "invasionsåret" 2006. Årssummen er 4 gange større end årssummen for 2009, som ellers næst efter 2006 var nyt "rekordår". Der ses altså generelt stadig flere Blisgæs i Nordjylland – det skal dog understreges, at årssummen ikke må forveksles med det reelle antal fugle.

Maksimumtal for en række rastlokaliteter i 1. halvår er 19/3 14 Nørreådal (TBR), 22/3 75 Svankær (ELH), 25-26/3 26 Hjortrimmen (LYA), 28/3 27 Lille Vildmose (TL), 5/4 179 Torup Fjordholme (HRC SUB) og ligeledes 5/4 58 Gyrum Mark, Thy (EA).

Sum: 2253. 1. halvår 1893, 2. halvår 360. Indsendere 53.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1070	807	13	3	1	-	1	287	71	-

Et par sommerfund er 6/6 1 Rettrup Kær (SR) og 22/5-3/7 1 Bygholmengen (JASA O-DK).

Efterårets tidligste kan være en oversomrende fugl, det drejer sig om 20/9 1 Han Vejle (O-DK). De første her-efter er 4/10 3 Nørreådal (TRK) og ligeledes 4/10 12 Thorup og Klim Fjordholme (O-DK). Herudover er de største rasttal i 2. halvår 14/10 18 Lille Vildmose (TL) og 19/11 7 Rosvang (TBR).

Årets største trækobservationer er begge fra 1. halvår, nemlig 1/4 5 Skagen (SKAF) og 13/4 5 Troldkær (BHJ).

Dværggås *Anser erythropus* (01600)

Der foreligger ingen observationer fra 2010.

Grågås *Anser anser* (01610)

Igen en rekordstor årssum, næsten 10% større end i 2009. Og som vanligt med meget stor overvægt af efterårsfugle – summen for 2. halvår udgør 82% af årssummen. Siden 2000 har efterårssummen udgjort 59-78% af årssummen. Der ser altså ud til at blive stadigt flere efterårsfugle.

Årssummen for Vejlerne udgør 34% af årssummen for hele rapport-området. Det tilsvarende tal for 2009 er 39%. Antallet af observationer fra Vejlerne udgør 15% af samtlige observationer; det tilsvarende tal for 2009 er 14%. Ovennævnte statistik understreger Vejlernes kolossale

betydning for Grågås – bl.a. også det forhold, at der ses betydeligt større antal pr. observation i Vejlerne end i resten af rapport-området.

I 1. halvår er de største tal udenfor Vejlerne 1/2 430 Ove Sø (EA), 5-13/3 550 Nørreådal mellem Vejrum og Tapdrup (TBR) og 3/4 600 Rosvang (HRC).

De største tal i 2. halvår er 24/8 10.000 til overnatning på Agger Tange (MCA), 29/8 5500 Rosvang (EA), 2/9 1600 Nors Sø (SAL), 13/9 6957 Vejlerne (O-DK), 22/9 3500 Tøtterne (LYA), 11/10 1283 Skals Enge (TRK), 14/10 1275 Viskum (TBR) og 7/11 1150 Lille Vildmose (DFS).

Sum: 369.732. 1. halvår 65.472, 2. halvår 304.260. Indsendere 180.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1572	1004	21779	13533	18777	8807	12636	105166	112880	50598	20720	2260

Ræven vogter gæs, Grågås, Lille Vildmose, 2010. Foto: Jan Skriver.

Grågås x Bramgås *Anser anser* x *Branta leucopsis* (01619)

I perioden 6-30/10 1 Nørreådal (MHH TBR TRK). Den bliver set i selskab med Grågæs på lokaliteterne Vejrum Vestso og Viskum; den danner par med en Grågås. Det

drejer sig utvivlsomt om samme fugl, som blev set i området et større antal gange i 2. halvår 2009.

Grågås x Canadagås *Anser anser* x *Branta canadensis* (01669)

21/6 ses en Canadagås ved Tange Sø, der danner par med en Grågås; parret har 7 hybridgæslinger (KAHA).

I øvrigt ses 2/10-14/11 1 Lille Vildmose (DFS TL m.fl.).

Indisk Gås *Anser indicus* (01620)

Fra 1. halvår 7 forekomster, nemlig 17/4 1 NØ Hirtshals Fyr (AØ), 29/4 2 Lille Vildmose (HAC), 5-18/5 1 Lille Vildmose (DFS m.fl.) 16/5 1 Østerild Fjord (FSL), 23/5 1 Kærup Holme (ELM), 14/6 1 N Agger Tange (TRK) og 17/6 2 Bygholmengen (FSL).

I 2. halvår ses 21/8 1 Agger Tange (TBR TRK) og 25/9 1 Bygholmengen (AO).

Undsluppet fangenskabsfugl, der stammer fra Centralasien.

Snegås *Anser caerulescens* (01630)

Der er indberettet 4 iagttagelser, nemlig 14/6 1 Agger Tange (TRK), 11/8 1 Vesløs og Arup Vejler (HRC O-DK), 5/9 1 Agger Tange (Marius Poulsen via EA) og endelig

11/9 1 Tissing Vig (HHL).

Formentlig undsluppet fangenskabsfugl, der stammer fra Nordamerika.

Canadagås *Branta canadensis* (01660)

Største tal i 1. halvår er 2-3/1 221 Lille Vildmose (CSS DFS) og 30/1 300 Ørum i Sydthy (EA). Maksimumforekomsterne er som følge af den hårde vinter noget lavere end normalt.

Et par større sommerforekomster skal nævnes, nemlig 12/6 62 Rettrup Kær (SR) og 14/6 64 Agger Tange (TRK).

I 2. halvår ses allerede fra primo september tal over 100 ved Vilsted Sø, største er 12/9 145 (BLN). Halvårets andre store forekomster falder som vanligt en del senere, således 10/11 436 Lille Vildmose (DFS), 18/11 400 Rosvang (TBR), 23-24/11 310 Harring Kær (EA) og 28/12 505 Ørum Sø (EA).

Sum: 16.593. 1. halvår 7740, 2. halvår 8853. Indsendere 100.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3059	633	3501	168	20	359	5	440	520	510	5198	2180

Canadagås, Grågås, Sangsvane og Pibesvane, Lille Vildmose, 28. oktober 2010. Foto: Jan Skriver.

Bramgås og Kortnæbbet Gås, Bygholm Vejle, 10. oktober 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Bramgås *Branta leucopsis* (01670)

Skønt der kun ses Bramgås i Nordjylland i syv af årets måneder er årssummen endnu en gang rekordstor. Den gamle rekord fra 2009 var på 108.486 fugle, en stigning på 30%. Når det er sagt, og der ses dybere i materialet, er der reelt ikke tale om flere fugle, idet der er mange dobbeltrapporteringer fra Vejlerne. I det hele taget er en meget stor del af materialet derfra. Det drejer sig således om 84% af den samlede rapportering og ikke mindre end 98% af efterårets fugle.

Året starter uden gæs, hvilket tilskrives den meget kolde vinter med udbredt snedække. Til sammenligning blev der i januar og februar 2009 indrapporteret flere end 9000 fugle. Årets første fugle ses således 13/3 med 1 R Østlige Vejler (O-DK), 1 R Nørreåen (TBR) og 17 R Thorup og Klim Fjordholme (O-DK). Et større tiltræk ses sidst på måneden og især i april. De største tal fra Vejlerne ses 7/4 4000 fra overnatning Bygholm Vejle (O-DK) og 8/5 4900, fordelt med 1400 Arup Vejle og 3500 Bygholm Vejle (RWR NF m.fl.). Herudover foreligger en lang række noteringer på 2000-3500 fugle. Staun, Barmer og Valsted Enge huser færre end de senere år. Her ses fugle i perioden 16/3 til 22/4 med max. 19/4 850 (HAC) og 22/4 900 (HM). Fra Gøttrup Holme foreligger også en

række større rasttal, flest 20/4 3200 (FSL). Det er sikkert udveksling med fugle fra Vejlerne, hvilket nok også gælder 27/4 800 Borreholm og 1600 Aggersborg (begge ASH). Fra sidstnævnte skal også nævnes 4/5 1200 (NF). Fra andre lokaliteter skal nævnes 11/4 450 Attrup (LYA), 27/4 104 Ø Nordmandshage (PR) samt Skagen, hvor der i perioden 25/3 til 30/5 noteres 252 fugle, flest 9/5 ca. 110 trækkende (flere inds.). Første halvårs sidste iagttagelser er 7/6 3 R Bygholm Vejle (JNI), 14/6 4 R Agger tange (TRK) og 16/6 13 trækkende Lund Fjord (O-DK). Efterårets første fugle ses 4/9 4 R Grenen (ROC EKR RT) og 19/9 1 R Nordmandshage (HHB RWR m.fl.). Næsten alle nævneværdige observationer stammer som sagt fra Vejlerne, hvorfra de største tal ses i forbindelse med indflyvning til overnatning, således 5/11 2000 til overnatning Bygholm Vejle (TBR LM). Nævnes skal også 27/9 148 S Nordmandshage (PR ATL), 24/10 75 NØ Skiveren (KEC) og 28/10 80 Nørrekær Enge (ASH), som er de eneste fund udenfor Vejlerne i andet halvår af flere end 50 fugle. Sidste større tal inden flugten fra en kold vinter er 17/11 850 R Bygholm Vejle (TBR KL). Årets sidste fugle ses 18/11 5 R Rosvang (TBR KL) og 21/11 16 fou. Havnø (AHO).

Sum: 140.477. 1. halvår 121.296, 2. halvår 19.181. Indsendere 81.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	10575	69958	40731	32	-	-	3	3565	15613	-
Vejlerne – sum	-	-	6248	56020	37988	23	-	-	-	3265	15581	-

Knortegås *Branta bernicla* (01680)

En stor blandet flok af Mørk- og Lysbuget Knortegås ses 16/11 460 Sørå (LYA).

Racebestemt Knortegås, indberettet under Knortegås ssp.,

hvor racebestemmelse fremgår af notefeltet, er overført til de respektive racer.

Mørkbuget Knortegås *Branta bernicla bernicla* (01681)

Et år på det jævne med den sædvanlige dominans af fugle i forårsperioden.

De største tal i 1. halvår er 4/4 240 Agger Tange (KW), 15/4 235 Dråby Vig (KO), 10/5 779 på 4 Læsø-lokaliteter (PR) og 18/5 270 Græsholm (BHJ PR).

Et sommerfund er 18-21/6 1 Jerup Strand (PR BKR).

De største tal i 2. halvår er 7/11 251 på 4 Læsø-lokaliteter (KO) og 15/11 56 Sørå (SØP).

Fra efteråret skal i øvrigt nævnes et meget stort træktalet, 27/9 382 S Nordmandshage (PR) og et af de sjældne indlandsfund, 19/10 1 Viskum (TBR).

Sum: 6851. 1. halvår 5639, 2. halvår 1212. Indsendere 55.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	62	20	404	2588	2553	12	-	1	697	166	311	37

Lysbuget Knortegås *Branta bernicla hrota* (01682)

Årssummen er på niveau med de "svageste" af årene siden 2000; den udgør kun 50% af den ganske vist også meget store årssum for 2009. Forklaringen på de små tal er utvivlsomt først og fremmest de lange perioder med hårdt vintervejr i begge halvår. Dog er også tallene fra marts-maj og fra september-november noget under niveauet for 2009.

Store rasttal i 1. halvår er 2/1 1280 Hals (HAC LYA), 4/3 730 Sindrup Vejle (EA), 14/4 600 Hornsgård Holm (ASH) og 21/5 1500 Agerø (AO). Et stort træktalet 27/5 980 N Guderup Kær (EA) markerer afrejsen mod ynglepladserne.

To sommerfund er 26/6 1 Vilsted Sø (BLN) og 5/7 1 Ska-gen (ROC).

De første efterårsfugle er 16/8 3 Nordmandshage (PR).

Ellers sker der ikke for alvor noget før 1-2 uger ind i september, største træktalet bliver 17/9 112 Roshage (SA m.fl.). De største rasttal i 2. halvår er 19/9 550 Staun, Barmer og Valsted Enge (HM), 14/10 3300 Kytterne (LYA) og endelig 16/12 776 Hals (LYA).

I perioden 19/9-1/11 aldersbestemmes 838 Lysbugede Knortegæs fordelt på 7 rastflokke i Mariager Fjord og langs østkysten (LYA TBR TL) – hele 33% af fuglene er juvenile og procenterne er nogenlunde ensartede i alle flokke. Selvom det store tal givetvis ikke er repræsentativt for hele bestanden, må det nok alligevel tages som udtryk for god ynglesucces i 2010.

Lysbuget Knortegås over isskruninger, Dokkedal, Kattegat, 2010. Foto: Jan Skriver.

Sum: 59.956. 1. halvår 26.510, 2. halvår 33.446. Indsendere 71.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9020	917	6334	2895	7312	32	1	11	3989	15504	7446	6495

Rødhalset Gås *Branta ruficollis* (01690)

Ét ex. af denne farvestrålende gåseart bliver set 21-22/4 på Fjordholmene sydøst for Bygholmdæmningen (PHK

RSN O-DK HAC).

Nilgås *Alopochen aegypticus* (01700)

De 2 første er 18/3 1 Årup ved Kvorning (TBR) og 22/3 1 Lille Vildmose (HEN). Frem til 29/8 er der meldinger om 1-4 rastende på i alt 24 forskellige lokaliteter. Langtidsstationære fugle ved Vilsted Sø og Rettrup Kær (BLN SR) kunne antyde yngleforsøg disse to steder – i øvrigt ingen meldinger om yngel. Årets to sidste iagttagelser er 10/10 1 Vilsted Sø (BLN) og 11/12 2 Thisted Sø, Nørreå-dalen (TBR).

Der er 5 træforekomster, nemlig 30/4 1 Ellidsbøl Strand (HRC SUB), 2/5 2 Ørum Sø (JKK), 3/4 1 Grønhøj Strand (NF), 22/5 3 Lille Vildmose (HAC), 22/5 1 TF og 29/5 1 begge Skagen (SKAF).

Nilgås stammer fra Afrika, syd for Sahara, og en del af de fugle, der ses i Danmark kan være undsluppet fra fangenskab. Der findes dog flere steder i Europa selvreproducerende bestande i det fri.

Sum: 106. 1. halvår 87, 2. halvår 19. Indsendere 45.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	20	31	30	6	10	6	-	1	-	2

Rustand *Tadorna ferruginea* (01710)

Der er to obs af denne art i Vejlerne 26/5 1 Bygholm Vejle (JAE m.fl.) og 21/8 1 Østlige Vejler (O-DK). Desuden 7/9-28/9 2 Korsholm (PR m.fl.).

De øvrige indberetninger af Rustand er flyttet til Rustand/Gravand.

Rustand x Gravand *Tadorna ferruginea* x *T. tadorna* (01714)

I perioden 21/3-17/11 ses denne hybrid, med anslået 6

forskellige individer, på lokaliteter i Vejlerne (O-DK m.fl.).

Gravand *Tadorna tadorna* (01730)

Årets sum er ca. 18.000 lavere end sidste års sum og ca. 8.000 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 44.600.

De største forekomster er 3/1 300 Virksund (DMB SA),

7/1 300 Nordmandshage (LYA), 29/5 406 Bygholm Vejle (TRK), 7/9 575 Korsholm (PR), 26/9 350 Agger Tange (JG), 31/10 570 Aså enge og havn (LYA), 7/11 538 Bovet Bugt (KO) og 10/12 750 Als Odde (TNI).

Sum: 36.481. 1. halvår 18.957, 2. halvår 17.524. Indsendere 163.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1125	214	3484	4035	5502	4597	1438	2445	3590	5045	3421	1585

Brudeand *Aix sponsa* (01770)

Et par ses 3+18/1 (HHHL JSA) samt en han 8/6 (LSJ) i Sæby Å. Desuden en hun i perioden 3/1-29/3 Guldbæk Ådal (HHB RWR m.fl.).

Undsluppet fangenskabsfugl, der stammer fra Nordamerika.

Mandarinand *Aix galericulata* (01780)

En han ses 3/1-24/12 Guldbæk Ådal (HHB RWR m.fl.).

Undsluppen fangenskabsfugl, der stammer fra Østasien.

Pibeand *Anas penelope* (01790)

Årets sum er ca. 17.000 mindre end sidste års sum og 74.000 mindre end gennemsnittet for de seneste 10 år på 210.300. Det er især i første halvår der ses færre.

Først medio marts ses de første større flokke i Vejlerne. Senere ses der 23/3 500 Lille Vildmose, Grønvej (HAC CR) og 24/3 556 Bygholm Vejle (LLH HLL). I Vejlerne tælles der 14/4 403 og 1584 i hhv. Vestlige og Østlige Vejler (O-DK). De sidste større forekomster i første halvår er 22/4 500 Vilsted Sø (HAC) og 8/5 480 Bygholm Vejle (RWR NF).

Forårstrækkende ses i perioden 17/3-8/6, flest i Skagen i alt 1460 Ø (SKAF m.fl.) og Hirtshals Fyr 574 NØ (AØ KUP m.fl.).

Andet halvårs første større forekomst ses i Vejlerne 20/8 490 Vestlige Vejler og 21/8 327 Østlige Vejler (O-DK).

Sum: 135.962. 1. halvår 28.402, 2. halvår 107.560. Indsendere 135.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	98	31	10126	15292	2113	742	722	7904	30039	42045	25676	1174

Knarand *Anas strepera* (01820)

Årets sum er ca. 4000 lavere end sidste års meget høje sum og ca. 1200 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 3340.

Ca. 79% af fuglene ses i Vejlerne.

Frem til ultimo marts ses kun enkelte fugle, og først fra 20/3 er der daglige iagttagelser. De største forekomster i første halvår på de vigtigste lokaliteter er 24/4 59 Vilsted Sø (TBR), 14/4 51 Vestlige og Østlige Vejler (O-DK) og 26/4 25 Agger Tange (ELH).

Sum: 4552. 1. halvår 1281, 2. halvår 3271. Indsendere 101.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	1	93	478	496	212	194	489	528	1412	648	-
Vejlerne - sum	1	1	54	169	272	151	155	453	438	1337	578	-

Krikand *Anas crecca* (01840)

Årets sum er ca. 24.000 lavere end sidste års sum og ca. 35.000 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 193.000.

Arten ses ret fåtalligt i vintermånederne. Også i marts måned er der væsentlig færre end normalt, og første større forekomst ses så sent som 20/3 1025 Bygholm Vejle (O-DK). Senere er det fortsat i Vejlerne, at der ses de største flokke 14/4 1070 og 2513 i hhv. Vestlige og Østlige Vejler (O-DK). De største antal på øvrige lokaliteter er 1/4 850 Gerå enge og strand (HAC), 4/4 1070 Lille Vildmose, Grønvej (RWR) og 4/5 557 Ulvedybet, Perlen (NF).

Ved Skagen ses der trækkende i perioden 16/3-13/6 i alt 1614 Ø (SKAF m.fl.), flest 5/4 472 Ø (ROC m.fl.), og ved Hirtshals Fyr i perioden 28/3-26/4 i alt 694 NØ

Sum: 155.474. 1. halvår 48.403, 2. halvår 107.071. Indsendere 156.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	384	260	11424	29671	3680	2984	2359	32300	27868	24879	19275	340

Fra ultimo august foregår der er markant tiltræk med 30/8 2200 Bygholm Vejle (SAL) og 900 Ulvedybet (KHK) samt 1/9 2400 Agger Tange (SAL). Andet halvårs største forekomster er 13/9 832 Vestlige Vejler og 3021 Østlige Vejler (O-DK), 26/9 7000 Agger Tange (JG), 7/10 3200 Ulvedybet og 3000 Østerkær Enge (HCH) samt 1200 Halkær Sø (HAC), 9/10 2500 Tissing Vig (HHL), 11/10 1480 Hjarbæk Fjord (TRK) og 16/11 2038 Østlige Vejler (O-DK).

Efterårstrækkende ses i perioden 20/7-13/11 med 1280 S Nordmandshage (PR m.fl.), flest 27/9 476 S (PR ATL), 18/9 92 SV Hirtshals Fyr (LGN), 18/9 79 V og 19/9 137 V Roshage (JHC m.fl.) samt 19/9 549 S Mulbjerg (TSE). I årets sidste måned er der blot denne større forekomst 10/12 600 Als Odde (TNI).

Der er rapporteret om ynglepar fra Agger Tange, Vejlerne, Halkær Sø og ungekulder er set 17/7 1 hun med 3 pull. Kærup Holme (PRE STN).

Efter yngletiden samles der som sædvanligt store antal i Vejlerne, hvor de største optællinger er 21/8 115, 20/9 127, 11/10 484 og 17/11 226 (O-DK TBR KLA).

Sidstnævnte observation er samtidig årets sidste, hvilket skal ses i sammenhæng med at blandt andet Vejlerne fryser til.

(PR AØ KUP m.fl.), flest 26/4 304 NØ (PR). Der er blot rapporteret om ynglefugle fra Råbjerg Mile.

I andet halvår ses første større forekomst 7/8 1600 Vilsted Sø (HAC). Senere ses 20/8 1510 Vestlige Vejler og 21/8 3880 Østlige Vejler (O-DK), 29/8 2770 Viskum (TBR TRK), 5/9 400 Tofte Sø (ATL), 13/9 839 og 5680 hhv. Vestlige og Østlige Vejler (O-DK), 26/9 3500 Agger Tange (JG), 4/10 730 Vejrum Vestsø (TBR TRK), 5/10 1500 Lille Vildmose (HAC VFL), 9/10 600 Tissing Vig (HHL) og 16/10 500 Ulvedybet (KHK). I oktober og november ses der fortsat mange i Vejlerne.

Efterårstræk ses især ved Nordmandshage, hvor der i perioden 2/8-28/9 ses 1227 S (PR m.fl.), flest 13/8 478 S (PR). Nævnes skal også 19/9 236 S Mulbjerg (TSE).

Amerikansk Krikand *Anas carolinensis* (01843)

Der ses 2/7 1 han Kogleaks, Vejlerne (FSL).

Knarand, Vilsted Sø, 6. maj 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

Krikand, Pytodde, 22. august 2010. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Gråand *Anas platyrhynchos* (01860)

Årets sum er 25.700 mindre end sidste års sum, men ca. 10.500 større end gennemsnittet for de seneste 10 år. De største forekomster er 3/1 1500 Virksund (DMB SA), 8/1 850 Tange Sø (TBR), 2/2 700 R på stubmark Hals Nørreskov (HAC), 2/3 1200 Hals Havn (PR), 23/3 1500 Lille Vildmose, Grønvej (HAC CR), 20/8 1535 Vestlige

Vejler (O-DK), 26/7 1800 Agger Tange (JG), 4/10 900 Gerå enge og strand (SØP), 26/10 700 Ulvedybet (SEM HCH), 15-16/11 1908 Østlige og Vestlige Vejler (O-DK), 1/12 950 Sebbesund (TSE TBA), 3/12 750 Lovns Bredning (SA) og 12/12 1200 Pletten og Lille Plet (TN).

Sum: 191.129. 1. halvår 83.639, 2. halvår 107.490. Indsendere 173.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	27655	16266	24407	8707	2453	4151	4499	18465	19677	23774	17579	23496

Spidsand *Anas acuta* (01890)

Årets sum er ca. 2260 mindre end sidste års sum og ca. 2100 mindre end gennemsnittet for de seneste 10 år på 9940. Det er især i første halvår, at der ses markant færre. Første store forekomst er først 19/3 120 Pletten og Lille Plet (LTP). Ellers er det Lille Vildmose området, der står for en stor andel af forårets fugle, bl.a. 22/3 54 (TC HEN), 3/4 80 (TL), 8/4 138 (NF) og 10/4 85 (HEN). På øvrige lokaliteter ses 4/4 90 Agger Tange (HHN), 14/4 19 Vestlige og 75 Østlige Vejler (O-DK) og 26/4 26 NØ Hirts-

hals Fyr (PR).

Helt som sædvanligt ses der rigtigt mange i efteråret ved Agger Tange, bl.a. 26/9 600, 1/10 1245 (GGU) og 16/10 1000 (TBR). Største antal derudover er 11/10 147 Østlige Vejler og 12/10 72 Lønnerup Fjord (begge O-DK). Efterårstrækkende ses især ved Nordmandshage, hvor der i perioden 2/8-22/10 trækker i alt 190 S (PR m.fl.), flest 19/9 74 S (HHB m.fl.).

Sum: 7843. 1. halvår 2446, 2. halvår 5397. Indsendere 86.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	30	3	926	1450	16	21	14	367	1708	2954	336	18

Spidsand og Pibeand, Lille Vildmose, 9. april 2010. Foto: Niels Fabæk.

Spidsand x Gråand *Anas acuta* x *A. platyrhynchos* (01894)

Der ses et eksemplar af denne hybrid 21/6 1 han Bygholm Vejle (O-DK).

Atlingand *Anas querquedula* (01910)

Årets sum er ca. 150 mindre end sidste års sum og 180 mindre end gennemsnittet for de seneste 10 år på 611. Årets første ses 27/3 1 han Liver Å (AØ), 30/3 1 han Halkær Sø og Ådal (TSE) og 31/3 2 han + 1 hun Rettrup Kær (SR) samt 1 han + 1 hun Rærup Slambassin (ATL). De største antal i første halvår er 12/4 8 Vilsted Sø (BLN), 3/5 9 Rettrup Kær (SR), 10/5 6 Lille Vildmose (TRK),

11/5 6 Lille Vildmose (JC) og 8/6 8 Bygholm Vejle (O-DK).

Der er kun rapporteret om ynglefugle fra Lille Vildmose, 20/7 1 hun + 9 pull. Årets sidste er 11/9 2 hun + 4 juv. Lille Vildmose (MSS), hvilket er et meget sent ynglefund der hænger sammen med disse to sene obs 5+6/10 1 ad. hun Lille Vildmose (HAC VFL).

Sum: 431. 1. halvår 365, 2. halvår 66. Indsendere 80.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	8	131	191	35	32	25	7	2	-	-

Atlingand med ællinger, Lille Vildmose, 20. juli 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

Blåvinget And *Anas discors* (01920)

6/5-11/5 1 ad. han i sommerdragt Lille Vildmose (WJ HAC m.fl.) bliver 5. godkendte fund af arten i Nordjylland.

Fuglen opdaget 6/5 ved Hegnsvej og bliver dagen efter genfundet længere nordpå i Lille Vildmose nær stien til

rovfugletårnet og herfra ses den dagligt de følgende 4 dage indtil 11/5. Arten, der er hjemmehørende i Nordamerika, blev sidst set i Nordjylland i 1992.

Arten er SU art.

Skeand *Anas clypeata* (01940)

Årets sum er ca. 250 større end sidste års sum og 635 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 6700. Der ses især mange i november frem til midten af måneden, hvor de trækker bort.

Forårsankomst 19/3 4 Vesløs Vejle (HRC). Årets største

forekomster er 4/4 22 Agger Tange (HHN), 14/4 136 Vejlerne (O-DK), 15/4 21 Lille Vildmose (DFS), 26/4 23 NØ Hirtshals (PR) og 21 Halkær Sø og Ådal (GRA), 21/6 190 Bygholm Vejle (O-DK), 13/8 48 S Nordmandshage (PR), 11/10 314 Østlige Vejler og 145 Vestlige Vejler (O-DK).

Sum: 7335. 1. halvår 2108, 2. halvår 5227. Indsendere 127.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	141	1097	416	454	72	474	725	1157	2799	-

Taffeland *Aythya ferina* (01980)

Årets sum er næsten 2000 lavere end sidste års sum og omkring 7500 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 13.760.

Det er især første halvår der er rapporteret færre fugle. Der ses ingen store flokke i årets første måneder, hvor de største er 17/1 45 Dania Saltværk, Mariager (RSN), 24/3 61 Kærup Holme (LLH HLL) og 47 Halkær Sø og Ådal (TSE), 28/3 42 Fyrkat Engsø (CSS), 14/4 84 Vejlerne (O-DK) samt 22/4 190 Vilsted Sø (HAC). Ultimo april og i maj ses der endnu enkelte større forekomster, 26/4 40 Halkær Sø og Ådal (GRA TSE), 4/5 23 Vilsted Sø (EI) og 25 Østlige Vejler (O-DK). Der er rapporteret om ynglefugle 8/6 1 par med 4 pull.

Sum: 6192. 1. halvår 2229, 2. halvår 3963. Indsendere 86.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	193	104	458	979	373	122	209	110	1872	1584	165	23

Troldand *Aythya fuligula* (02030)

Årets sum er omkring 5000 lavere end sidste års høje sum, men omkring 18.800 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 59.113.

De største antal i vintermånederne ses 13/2 1385 Dania Saltværk (HST TNI) og Halkær Sø, hvorfra der er flere indberetninger fra marts og april af store antal, størst 30/3 2540 Halkær Sø (TSE). Derudover skal blot nævnes 6/2 600 Tange Sø (KAHA) og 16/3 830 Sebbesund (TSE). Ved Skagen ses der forårstrækkende i perioden 5/4-4/6 i alt 255 Ø/SØ Grenen (SKAF ROC m.fl.), flest 28/4 77 Ø Grenen (SKAF) og ved Hirtshals Fyr 17/4 58 NØ (AØ m.fl.) og 24/4 32 NØ (AØ KUP).

Sum: 77.889. 1. halvår 52.177, 2. halvår 25.712. Indsendere 133.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4836	5128	12227	23230	5986	770	1534	2838	2519	8942	8065	1814

Østerådalen (GRA), 6/7 2 hunner med hhv. 4 og 6 pull. Han Vejle (TL), 12/7 1 hun med 3 pull. Kærup Holme (ARO), 14/7 2 hunner med hver 2 pull. Kogleaks (O-DK), 24/7 1 hun med 1 pull. Halkær Sø og Ådal (TSE), 27/7 1 hun med 4 pull. Gravlev Sø (JLA) og 7/8 2 hunner med hver 3 pull. Vilsted Sø (HAC) – i alt blot 10 par.

Fra ultimo juli ses flere store forekomster, 28/7 140 Lund Fjord (HRC), 13/9 155 Vestlige Vejler og 270 Østlige Vejler (O-DK), 16/9 420 Selbjerg Vejle (JHC), 22/9 225 Vanded Sø (JASA), 29/9 190 Vilsted Sø (TSE), 1/10 455 Agger Tange (GGU), 11/10 378 Vestlige Vejler og 101 Østlige Vejler (O-DK) samt 27/10 210 Agger Tange (HRC). I november og december ses der kun større antal i Vejlerne.

Der er blot indrapporteret 13 ynglepar, 2/7 1 kuld med 6 pull. Sundby Sø (EA), 12/7 1 hun med 7 pull. Bygholm Vejle (ARO), 16/7 1 hun med 8 pull. Pytodde (O-DK GBL), 20/7 1 hun med 6 pull. Tange Sø (KAHA TBR), 27/7 4 hun med ca. 20 pull. Brokholm Sø (HTM m.fl.) og 2 hunner med hhv. 6 og 8 pull. Gravlev Sø (JLA), 30/7 1 hun med 5 pull. Nørhalse Grusgrav (ATL), 31/7 1 hun med 6 pull. Viskum (TRK TBR) og 1/8 1 hun med 6 pull. Fyrkat Engsø (TBR CSS). Efterårets allerstørste forekomster er 5/10 1670 Halkær Sø (TSE) og 1/11 2400 Madum Sø (TSE).

Bjergand, Hirtshals Fyr, 7. marts 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Bjergand *Aythya marila* (02040)

Årets sum er 5400 lavere end sidste års høje sum og den laveste i mange år samt omkring 2500 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 2882.

De fleste af årets iagttagelser er af enlige eller nogle få fugle. Flest ses der 23/3 9 Lund Fjord (FSL), 14/5 21 NØ Kandestederne (BKR), 14/5 12 Ø Nordstrand, Skagen

(GBL) og 17/5 12 N Ørhage (JBE). Den sidste i første halvår ses 30/5 1 han Han Vejle (O-DK).

Første i andet halvår er 1/8 1 hun Agger Tange (CHJ). Senere ses bl.a. 22/9 11 Hjarbæk Fjord (TRK) og 8/11 15 NØ Grenen (ROC m.fl.). De sidste ses 16/11 5 Østlige Vejler (O-DK).

Sum: 341. 1. halvår 248, 2. halvår 93. Indsendere 41.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	22	84	41	38	63	-	-	1	12	37	43	-

Ederfugl *Somateria mollissima* (02060)

Årets sum er omkring 65.500 lavere end sidste års høje sum og 13.500 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 113.000.

Det er især i første halvår, der ses langt færre og i særdeleshed i årets første tre måneder.

De største forekomster i første halvår er 28/2 3000 Frydenstrand, Frederikshavn (LSJ), 26/3 1320 S Nordmandshage (PR), 29/3 2320 S Nordmandshage (PR), 27/5 2500 Nordmandshage (PR) og 7/6 2800 Egenes Østkyst m.

Korsholm (PR). Forårstrækkende er især registreret ved Skagen og Hirtshals Fyr.

Der er rapporteret om ynglefugle fra Hirsholmene. Desuden fra Jerup og Strandby som meget vel kan vedrøre ynglefugle fra Hirsholmene. Se særskilt artikel om Ederfugl som ynglefugl i Limfjorden.

I andet halvår er de største forekomster 28/9 3500 Aså Enge og Havn (SØP), 7/11 3900 Syrodde (KO), 20/12 1000 Aså Enge og Havn samt 28/12 2000 Syrodde (KO).

Sum: 99.467. 1. halvår 65.141, 2. halvår 34.326. Indsendere 117.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2210	5000	15382	14347	18024	10178	1535	4397	10639	6635	6227	4893

Ederfugl og Knortegås, Trolldholmene (Attrup i baggrunden), Limfjorden, 2. marts 2010. Foto: Jan Skriver.

Havlit, Sæby Havn, 21. marts 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Havlit *Clangula hyemalis* (02120)

Årets sum er ca. 100 større end sidste års sum og 400 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 612. Iagttagelserne i første halvår består næsten udelukkende af trækkende eller rastende fugle ved Skagen. Et par undtagelser er 17/4 31 NØ Hirtshals Fyr (AØ m.fl.), 26/4 104 NØ Hirtshals Fyr (PR) og 29/4 12 R Gerå Enge og Havn (PR).

Dage med størst antal trækkende ved Skagen er 16/4 47 Ø Grenen (SKAF) og 17/4 59 Ø Grenen (SKAF). De sidste ses 29/5 1 V Grenen (SKAF m.fl.) og 27/6 1 Gerå

Enge og Havn (HAC).

I andet halvår ses den første 2/9 1 S Løkken Strand (TMØ m.fl.) og derefter ingen før primo oktober. Det er igen Skagen der står for hovedparten af iagttagelserne. Et par undtagelser er 26/10 8 R Bulbjerg (HHN), 10/11 10 NØ + 3 R Hirtshals Fyr (AØ) og 19-20/11 1 hun Vandet Sø (TBR EA). Ved Skagen ses der i alt 176 T (KNP KEC ROC m.fl.), flest 1/11 2 V + 12 R Grenen (KNP KEC ROC) og 7/11 10 N + 4 R Grenen (KNP KEC ROC).

Sum: 1003. 1. halvår 784, 2. halvår 219. Indsendere 44.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	30	38	52	503	160	1	-	-	1	50	154	14

Sortand *Melanitta nigra* (02130)

Årets sum er 127.000 lavere end sidste års høje sum, men omkring 103.000 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 113.000. Det er især i første halvår, der ses færre end normalt. Fra årets første måneder er der således ikke rapporteret om større flokke.

Trækkende fugle ses især ved Skagen, Hirtshals Fyr og Nordmandshage.

Ved Skagen ses der i perioden 24/1-30/6 i alt 234.226 Ø/SØ Grenen (SKAF ROC m.fl.), flest 5/4 9260 SØ Grenen (ROC) og senere på dagen 2400 Ø Nordstrand (SKAF). Fra Hirtshals er der rapporteret trækkende i perioden 30/1-15/5 i alt 10.760 NØ (AØ KUP m.fl.), flest 28/3 3220 NØ (AØ KUP). Ved Nordmandshage ses der i perioden 22/3-29/4 6167 S (PR m.fl.), flest 29/3 5220 S

(PR).

I de første sommermåneder ses der fortsat en del ved Skagen, 3/7 1100 R Grenen og 1230 SØ Grenen (begge ROC SCS).

Det er formentlig de første der trækker til fældningspladser, der ses fra medio-ultimo august trække mod nord ved Nordmandshage. Herefter ses der disse større flokke af rastende fugle, 4/9 2300 Bulbjerg (STN), 18/9 2800 Syrodde (KO), 20/9 1100 Grenen (KNP ROC), 28/9 2400 Aså Enge og Havn (SØP), 10/10 3750 Jerup Strand (BKR), 15/10 1400 Saltum Strand (ATL), 26/10 5460 Bulbjerg (HHN) og 7/11 i alt 6090 Læsø (KO), flest 3270 Hvidebakker.

Ved Nordmandshage trækker der 20/9 1135 S (PR).

Sum: 216.379. 1. halvår 128.678, 2. halvår 87.706. Indsendere 112.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	811	1636	19330	75665	14964	16267	13041	9058	19281	21240	23263	1823

Brilleand *Melanitta perspicillata* (02140)

To iagttagelser i år af denne art, som begge er godkendt af SU.

8/5 1 2K hun Hirtshals Fyr (AØ m.fl.). Denne fugl opholder sig på lokaliteten indtil 14/5, og mange fuglekiggere får lejlighed til at se den. Desuden 26/10 1 ad. han Bul-

bjerg (HHN).

Der er tidligere 16 godkendte iagttagelser af arten i Nordjylland mellem 1977 og 2005.

Arten er SU art.

Fløjlsand *Melanitta fusca* (02150)

Årets sum er omkring 650 lavere end sidste års sum, men næsten 700 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 3700.

I første halvår foregår der et fåtalligt træk ved Skagen, Hirtshals og Nordmandshage, men først fra medio maj ses der større antal af overvejende rastende fugle bl.a. 12/5 42 S og 8 R Syrodde (PR), 18/5 250 Mulbjerg (TSE), 21/5 115 Nordmandshage (PR), 27/5 125 Læsø Rende

(BHJ), 9/6 118 Syrodde (KO PR) og 23/6 168 Jerup Strand (BKR).

Ved Skagen trækker der i perioden 3/8-31/12 i alt 288 Ø/SØ (SKAF ROC m.fl.). Derudover kan nævnes 29/8 40 S kysten ved Tofte Skov (AHO), 9/10 24 Jerup Strand (KEC), 4/11 32 T Lild Strand (HAC), 7/11 380 Læsø, flest 175 Hvidebakker (KO) og 10/11 54 NØ Hirtshals Fyr (AØ).

Sum: 4387. 1. halvår 2742, 2. halvår 1645. Indsendere 71.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	48	92	122	305	1395	780	56	443	150	295	663	38

Hvinand *Bucephala clangula* (02180)

Årets sum er omkring 47.800 lavere end sidste års sum og omkring 18.600 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 94.510. Der ses især forholdsvis få i andet halvår.

I vintermånederne ses kun få store flokke. De største er 3/1 900 Virksund (DMB SA), 23/1 800 Dania Saltværk, Mariager Fjord (TNI), 28/2 1000 Frydenstrand, Frederikshavn (LSJ), 2/3 850 Limfjorden ved Egholm (RWR), 13/3 885 Limfjorden ved Østerild (O-DK), 14/3 875 Gerå Enge og Havn (PR), 20/3 1000 Havnø og Havnø Hage (CSS) og 21/3 850 Krik Vig (NF). Nævnes skal også en enkelt stor trækbevægelse i forbindelse med formodet kuldeflugt fra indre farvande 26/1 548 SØ Grenen (ROC JOK m.fl.).

De største antal under forårstrækket er 5/4 1400 Østerild Fjord (FSL) og 24/4 400 Vilsted Sø (TBR).

I sensommeren og efteråret ses bl.a. disse store forekomster, 2/8 8700 Hjarbæk Fjord (TRK), 20/8 1280 Lønnerup Fjord (O-DK), 26/10 2057 indtrækkende til overnatning i Ulvedybet (SEM), 15/12 1380 Amtøft Vig (O-DK) og 27/12 1250 Frederikshavn Havn (BRK).

Sum: 75.936. 1. halvår 42.439, 2. halvår 33.497. Indsendere 147.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9011	10009	14026	8066	1008	319	3703	10757	2503	5549	3812	7173

Lille Skallesluger *Mergus albellus* (02200)

Årets sum er omkring 1000 lavere end sidste års sum og omkring 220 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 1082. Dette skal sikkert relateres til tilfrysning af søer og fjorde i begge vinterperioder.

De største optællinger er 19/1 15 Virksund (TRK), 9/3 24 Lønnerup Fjord (JB), 24/3 21 Lund Fjord (O-DK) og 27/3 21 Nors Sø (JKK).

De sidste i foråret er 7/5 1 hun NØ Hirtshals Fyr (PR), der blev set i flok med Sortænder og som blev genset se-

nere på dagen ved Grenen (SKAF ROC JHC) samt 21/6 1 hun S Nordmandshage (PR), hvilket er usædvanligt sent.

Usædvanlig tidlig ankomst i efteråret. De første er således 22/8 1 Kielstrup Sø (TSE), 4/9 1 hun Toftesø (BKR) og 25/9 1 hun Toftesø (CSS DFS). De største optællinger fra efteråret er 14/11 9 Toftesø (TC), 20/11 14 Nors Sø (EA) og 13/12 25 Lønnerup Fjord (O-DK).

Sum: 858. 1. halvår 639, 2. halvår 219. Indsendere 76.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	143	96	286	109	4	1	-	1	6	14	119	79

Toppet Skallesluger *Mergus serrator* (02210)

Årets sum er 6000 højere end sidste års sum og omkring 3000 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 15.985. Der ses især mange i første halvår.

De største forekomster er 26/1 400 Agger Tange, havsiden (HHN) og 11/2 1700 Venø Bugt (LM), men ellers er det optællinger af trækkende og rastende fugle ved Skagen, der giver den høje total for første halvår. I perioden 18/1-15/5 ses i alt 1071 Ø/SØ (SKAF ROC KNP m.fl.). I denne periode ses også en del rastende, men efter medio maj ses næsten udelukkende rastende fugle, flest 25/5

88 Grenen (ROC m.fl.), 8/6 102 Grenen (KNP) og 13/6 205 Grenen (KNP). Nævnes skal også 14/3 88 Nordmandshage (PR) og 14/4 140 Limfjorden ved Østerild Fjord (FSL).

I andet halvår ses der trækkende fugle ved Nordmandshage i perioden 3/8-26/10, i alt 320 S (PR m.fl.), flest 27/9 61 S (PR m.fl.). Største forekomster derudover er 10/10 425 Bovet Bugt (KO), 9/10 118 Agerø (HHL), 11/10 1242 Limfjorden ved Bygholmengen (O-DK), 19/10 170 T Als Odde (TN) og 26/10 159 Ulvedybet (SEM HCH).

Sum: 18.948. 1. halvår 13.134, 2. halvår 5814. Indsendere 130.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	913	2526	999	2199	4312	2185	347	227	1210	3532	335	163

Stor Skallesluger *Mergus merganser* (02230)

Årets sum er 6800 højere end sidste års sum og 7000 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 9500. Der er tale om den største årssum i over 10 år.

I vintermånederne ses der en del store flokke i indre og kystnære farvande. 4/1 199 Løgstør Havn (BLN ASH), 23/1 350 Egense Østkyst (WJ) og 200 Frydenstrand, Limfjorden (AK), 26/1 340 Egense Hage (HHB OK), 4/2 669 Aalborg-Nørresundby Havn (HHB), 11/2 455 Venø Bugt (LM), 16/2 310 Sebbesund (HAC HHB), 2/3 450 Limfjorden ved Egholm (RWR) og 21/3 150 Tange Sø

(KAHA). Fra ultimo marts opløses de store flokke og borttrækket begynder. De sidste ses 7/6 1 han Halkær Sø og Ådal (TSE), 14/6 1 hun Als Odde (PR) og 19/6 3 Ulvedybet (KHK).

Efterårets første er 5/8 1 hun Harrerenden (HEN), 29/9 2 hunner Vejrholm (DFS) og 4/10 3 SV Ulvedybet (KHK). Der ses kun enkelte store flokke i andet halvår, bl.a. 12/12 221 Aalborg Havn (RWR RSN), 13/12 120 Langerak (SEM), 26/12 230 Sebbesund (RWR), 27/12 160 Thisted (PSC) og 30/12 161 Lovns Bredning (DMB).

Sum: 16.533. 1. halvår 13.865, 2. halvår 2668. Indsendere 124.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3565	6975	2717	451	152	5	-	1	2	10	186	2469

Stor Skallesluger, Jerup Strand, 4. marts 2010. Foto: Henrik Pedersen.

Spurvehøg, Skagen,
25. marts 2010.
Foto: Knud Pedersen.

2010 byder på iagttagelser af 23 rovfuglearter. Mest uventet er nok endnu et år med Høgeørn, hvilket givetvis kan dreje sig om samme fugl, som er set i 2007 og 2008 samt flere iagttagelser af en Munkegrib, der dog stammer fra et fransk udsætningsprojekt. Ellers er den mest glædelige begivenhed nok, at Havørn nu atter er nordjysk ynglefugl efter knap 100 års fravær. Et par har – omsider – fået en unge på vingerne i Tofte Skov. Ser man bort fra disse opmuntrende kendsgerninger er året i øvrigt for flere arter en noget mager omgang. Det skyldes flere faktorer. 2010 er usædvanligt derved, at året både begynder og slutter med hård vinter, hvilket sætter sit præg på antallet af rovfugle, og da foråret næsten udebliver med en meget ustadig overgang fra vinter til sommer, er forårstrækket af næsten alle arter langt under middel. At der er snedække helt ind i starten af april flere steder er nok også skyld i et dårligt yngleår for flere arter. Således er bestanden af Rød Glente næsten halveret fra 11 til 6 par. Som noget delvist nyt opgøres forårstrækket ved Skagen nu som summen af antal forskellige fugle pr. dag. Det gælder dog ikke de mest usædvanlige arter, hvor det er nemt at opgøre det reelle antal individer. Forårstrækket, der fremgår af skemaet, er sammenstillet af Erik Kramshøj og Knud Pedersen.

Rovfugletrækket ved Skagen i foråret 2010
fordelt på måneder, samt totalen, største
dag(e) og mediandato for de enkelte arter. ▼

Sum af rovfugletræk
ved Skagen i forårene
2008-2010. ►

	Marts	April	Maj	Juni	Total	Største dag	Median- dato
Hvepsevåge	0	0	103	174	277	2/6 (38)	2/6
Sort Glente	0	12	19	9	40	19/5 (4)	19/5
Rød Glente	14	60	49	13	136	14/4, 26/4 (7)	27/4
Havørn	5	15	3	4	27	9/4, 29/4 (2)	24/4
Rørhøg	4	128	194	25	351	20/5 (23)	10/5
Blå Kærhøg	1	105	33	0	139	14/4 (14)	22/4
Steppehøg	0	2	3	0	5	5 datoer (1)	14/5
Hedehøg	0	1	6	3	10	17/5 (2)	18/5
Duehøg	23	27	3	1	56	4 datoer (3)	3/4
Spurvehøg	256	1312	1114	145	2827	20/5 (290)	26/4
Musvåge	1742	2221	835	406	5204	25/3 (550)	7/4
Fjeldvåge	25	154	26	0	205	7/4 (24)	13/4
L. Skrigeørn	0	0	1	0	1	27/5 (1)	
Kongeørn	2	3	3	1	3	2/5 (2)	
Høgeørn	0	1	0	0	1	7/4, 9/4 (1)	
Fiskeørn	4	108	110	15	237	25/4 (16)	3/5
Tårnfalk	7	114	173	28	322	26/4 (20)	6/5
Aftenfalk	0	0	0	1	1	4/6 (1)	
Dværgfalk	4	83	136	0	223	25/4 (16)	4/5
Lærkefalk	0	11	83	26	120	7/5 (11)	7/5
Vandrefalk	8	42	48	0	98	14/4 (8)	29/4
Sum	2095	4392	2942	851	10283	25/3 (622)	15/4

	2008	2009	2010
Hvepsevåge	2071	837	277
Sort Glente	65	48	39
Rød Glente	267	232	136
Havørn	92	54	27
Slangeørn	1	0	0
Rørhøg	483	379	351
Blå Kærhøg	339	255	139
Steppehøg	12	10	5
Hedehøg	50	23	10
Duehøg	26	90	56
Spurvehøg	3950	3600	2827
Musvåge	10000	7500	5204
Ørnevåge	2	0	0
Fjeldvåge	983	491	205
L. Skrigeørn	3	1	1
S. Skrigeørn	4	1	0
Steppeørn	1	0	0
Kongeørn	4	1	3
Høgeørn	1	0	1
Fiskeørn	434	234	238
Tårnfalk	1038	710	322
Aftenfalk	65	6	1
Dværgfalk	367	242	223
Lærkefalk	330	135	113
Vandrefalk	140	121	98

Hvepsevåge *Pernis apivorus* (02310)

At årets total ikke er helt i bund skyldes, at der i andet halvår ses pænt med fugle. Foråret er nemlig det sløjeste siden 2001, hvilket må tilskrives det meget kølige vejr. Årets første fugle ses til normal tid, 12/5 1 Lindum Skov (HP), 14/5 1 i parringsflugt Melholt Skov (HAC) og de første 4 ved Skagen (SPR OZG). Ved Skagen er forårs-trækket som nævnt meget ringe og frem til 30/6 ses blot 277 fugle. De største dage er 1/6 22 (SKAF), 2/6 38 (SKAF OFJ) og 4/6 27 (SKAF KNP JPIP). Der observeres kun få trækkende fugle på andre lokaliteter, og den største observation er 2/6 4 Buderupholm (TSE). Der er i alt rapporteret 14-16 ynglepar fra følgende lokaliteter (ét par med mindre andet er nævnt), Melholt Skov (HAC), Børglum Klosterskov (JTN), Hals Nørreskov (JTN), Tolne Skov (JTN), Eskær Skov (JTN), Skarpholt

plantage (JTN), Rugtved Skov (JTN), Høstemark Skov (TL FA m.fl.) og Rold Skov området med 6-8 par (GRA m.fl.). Som sagt ses en del fugle efter ungernes udflyvning blandt andet som trækkende eller trækforsøgende ved Skagen. Her er de største dage 4/7 15 NØ Grenen (JPIP KNP ROC), 15/7 14 TF Grenen (KNP), 16/7 15 T/TF Hulsig Hede/Grenen (ROC SST) og 7/8 13 T/TF Grenen (SKAF). Sidste her ses 13/9. Fra andre lokaliteter skal nævnes 22/8 14 SV Høstemark (HAC m.fl.). De sidste fugle er 19/9 3 S Nordmandshage (HHB RWR TL FA) og 4 R Råbjerg (MKP) samt 21/9 1 1K S Nordmandshage (PR). Skemaet herunder er renset for dobbeltregistrering, hvad angår fugle på enkelt dage ved Skagen.

Sum: 737. 1. halvår 638, 2. halvår 99. Observationer 817. Indsendere 152. Lokaliteter 214.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	125	207	124	75	20	-	-	-
Skagen	-	-	-	-	103	174	69	30	2	-	-	-

Hvepsevåge, Høstemark Skov, 3. august 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

Sort Glente *Milvus migrans* (02380)

En årssum, der er noget lavere end de senere års, hvilket primært må tilskrives det kolde forår.

Årets første fugl ses 7/4 1 NØ Vilsbøl Plantage (JJA), fulgt af den eller de første fra Skagen-området 10/4 og 11/4 (flere inds.). Næste følger 25/4 og frem til 6/6 ses Sort Glente på 23 datoer med flest fugle 19/5 3 (flere inds.) og 5/6 3 (SKF JPIP FSH). Foråret slutter med 29/6 2 TF (JOK). Fra andre lokaliteter foreligger i foråret desuden følgende 10 fund, 25/4 1 ØNØ Livers Ås udløb (AØ KUP) og 2 NØ Hjørdemål Klitplantage (JKK), 26/4 1 NØ Fosdal Plantage (JC), 28/4 1 fou. Uggerby (OBO), 29/4 1 SV Lerbæk (JLI), 1/5 1 N Portlandsmosen (HAC), 16/5 1 N Lille Vildmose (JB), 18/5 1 fou. Tolne Skov (BKR) samt 20/5 1 SV og 22/5 1 NØ Råbjerg Mose (begge BKR).

Sum: 54. 1. halvår 51, 2. halvår 3. Indsendere 39.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	19	23	9	-	-	3	-	-	-

Sort Glente, Skagen, 25. april 2010.
Foto: Jørgen Kabel.

Efteråret byder på 2 fund, 7/9 1 NØ Gårdbo Sø (BKR) og 23/9 2 1K R Gøgsig Mark (BHJ).

Rød Glente *Milvus milvus* (02390)

En årssum der er noget mindre end de senere år. Det skyldes både færre fugle under forårstrækket samt en markant nedgang i ynglebestanden.

De sædvanlige få fugle ses i januar og februar primært nær kendte ynglepladser (BKR m.fl.), og de første fugle ved trækstederne ses 1/3 1 N Nordmandshage og 5/3 1 TF Grenen (SKAF m.fl.). Ved Skagen opgøres det samlede træktiltal til 136, hvilket kun er godt halvdelen af totalerne fra de foregående to år. De største dage er 12/4, 14/4 og 26/4 – alle med 7 ex. (SKAF m.fl.). Største antal fra forårstrækket i øvrigt er 25/3 6 Hirtshals (KUP).

Som sagt er der en markant nedgang i ynglebestanden. Der er kun registreret mulige og sikre ynglefund inden for det kendte område i Vendsyssel og blot 6 par mod 11 par i 2009. Tilbagegangen skyldes formentlig den megen

sne, som selv ultimo marts/primus april stadig ligger, da glenterne vender tilbage. Der bliver ganske vist registreret glenter på alle lokaliteter, men flere steder forsvinder fuglene efter ganske få dage. Produktionen af udføjne unger hos de 6 par er 3,2,2,2,1 og 0 (JTN).

Fra sommerperioden skal følgende koncentrationer nævnes, 11/7 3 R Store Blåkilde (KO) og fra Grenen 16 og 17/7 5 TF samt 10/8 4 1K TF (SKAF KNP m.fl.). Fra oktober skal nævnes 7/10 4 S Hegnsvej, Lille Vildmose (DFS) og 11/10 13 S Vrangbækdalen (LBRJ) – kunne ligne et massivt borttræk af lokale ynglefugle. Årets sidste større observation er 19/11 5 Ø Bolle Enge (HAC). Skemaet herunder er rensset for dobbeltregistrering, hvad angår fugle på enkelt dage ved Skagen.

Sum: 545. 1. halvår 344, 2. halvår 201. Indsendere 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	5	9	62	113	104	51	75	48	23	38	15	2

Rød Glente, Skagen, 25. april 2010.
Foto: Jørgen Kabel.

Havørn *Haliaeetus albicilla* (02430)

Så skete det – omsider. Havørnen yngler ved Tofte Sø/ Skov, hvilket er det første nordjyske ynglefund siden 1912! Se specialartikel herom foran i dette skrift. Ellers er der tale om en årstotal lidt lavere end de seneste år, hvilket primært skyldes færre fugle ved Skagen og væsentligt færre fugle i landsdelen i de kolde vintermåneder januar, februar og december. I disse måneder rapporteres 50 fugle mod 117 i 2009. Ellers er det meget vanskeligt at danne sig et overblik over materialet. Arten ses efterhånden i hele landsdelen året rundt. Andelen af adulte fugle er høj, hvilket giver begrundet håb om flere ynglepar i de kommende år. Det er dog også et udtryk for, at antallet af gengangere i materialet er meget højt. Ret stationære ældre fugle ser i øvrigt ud til at holde til i Vejerne, ved Tange Sø samt i mindre grad ved Nors Sø. En del adulte fugle ses også i Mariager Fjord området, men det kan sandsynligvis dreje sig om Tofte-fuglene på udflugt, hvilket også gælder hovedparten af fuglene ved Nordmandshage og Limfjordsmundingen/ Korsholm. Forekomsten er i øvrigt centreret omkring Lille Vildmose (30%) og Vejerne (30%) foruden Skagen. Her ses de første allerede i vintermånederne, hvilket er usædvanligt. Således 26/1 1 2K+ TF Nordstrand og Grenen (JOK ROC m.fl.) og 8/2 og 14/2 1 ad. TF Grenen (ROC m.fl.). Ellers er forekomsten her på et lavt niveau

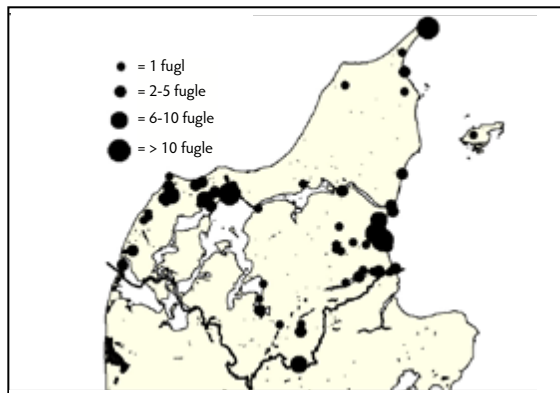
Sum: 555. 1. halvår 233, 2. halvår 322. Indsendere 151.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	15	19	38	65	58	31	55	78	65	58	50	16
Lille Vildmose – sum	2	1	12	21	15	14	15	47	19	6	10	-
Vejerne – sum	6	-	7	12	26	7	29	28	13	24	31	1
Skagen	1	2	5	15	3	4	1	-	-	-	-	-

Munkegrib *Aegypius monachus* (02550)

I april dukker en Munkegrib op ved Harbøre og Agger Tanger, hvor den ses 3-5/4 (Andreas Bruun Kristensen, Ib Jensen, Morten Kofoed-Hansen m.fl.). Samme fugl ses igen i perioden 3-7/10 omkring Tvorup og Vilsbøl Plantage i Thy (JJA m.fl.), ligesom der er fotodokumenterede fund fra Tversted. Fuglen er lettere bleget på vin-

gen og bærer ring og viser sig at være en hun ved navn "Thekla". Den stammer oprindeligt fra Extremadura i Spanien, kom senere i pleje på Mallorca, inden den blev del af et fransk udsætningsprojekt. Siden er den både set i Holland og Tjekkiet. Så en ret så omtumlet tilværelse, må man sige. Fundene er godkendt af SU i kategori E.

Observationer af Havørn i Nordjylland 2010.

sammenlignet med de senere år (se skema). De største dage ses blot 2 fugle. Vi skal mange år tilbage for at finde lavere tal, hvilket må tilskrives det meget ustadige vejr i forårsperioden.

Spredningen af iagttagelser i regionen i øvrigt ses af kortet. Skemaet herunder er ikke renset for gengangere, bortset fra på enkelt dage ved Skagen.

Munkegrib, Agger Tange, 5. april 2010. Foto: Lars Villadsen.

Rørhøg ad. han, Hulsig Hede, 29. maj 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Rørhøg *Circus aeruginosus* (02600)

Rørhøg behandles blot ganske kortfattet i år. En grundigere behandling af blandt andet artens ynglestatus følger næste år.

Året starter og slutter i Vejlerne henholdsvis 13/3 1 Revlbuske, Vejlerne (O-DK) og 17/11 1 Han Vejle (TBR KL).

Sum: 2570. 1. halvår 1544, 2. halvår 1026. Indsendere 214.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	115	565	544	320	272	439	282	27	6	-
Skagen	-	-	4	128	194	25	14	30	12	-	-	-

Forårstrækket ved Skagen, der ses i skema, er pænt stort det miserable vejr taget i betragtning.

Skemaet herunder er renset for dobbeltregistrering hvad angår fugle på enkeltdage ved Skagen.

Blå Kærhøg *Circus cyaneus* (02610)

Den laveste sum i mange år, hvilket både kan tilskrives et svagt forårstræk, samt at 2010 byder på streng vinter i perioderne januar til marts og december. Summen for disse 3 måneder var i 2009 521 og i 2010 blot 90 fugle svarende til 19%.

Vintermånederne i starten af året byder som sagt på meget få fugle. Alle observationer er af 1-2 fugle. Forårsfuglene ankommer fra starten af april med blandt andet 1/4 6 Skagen (SKAF GBL m.fl.). Hovedparten af fuglene her ses i sidste halvdel af april og de største dage er 14/4 14 (SKAF JPIP JLI ROC m.fl.) og 26/4 13 (SKAF JHC ROC m.fl.). I maj ses blot 33 fugle og de sidste er 29/5 2 og 30/5 1 (begge SKAF GGU KNP m.fl.). Det samlede antal ved Skagen opgøres til blot 139 fugle.

Fra sommerperioden foreligger følgende fund, 1/6 og

17/6 1 hun Lille Vildmose (DFS), 2/6 1 han Hune Plantage (PR) og 5/7 1 brun Vesløs Huse (PN).

De første formodede efterårsfugle ses tidligt, 8/8 1 2K R Flyndersø (LN) og 10/8 1 ad. han S Nordmandshage (PR). Af efterårets fugle stammer 30% fra Lille Vildmose og 32% fra Vejlerne med en tendens til flere fugle i det tidlige efterår i Lille Vildmose og flest i Vejlerne i det sene efterår. De største observationer fra disse lokaliteter er flere dage med 4 ex. i Vildmosen og 16/11 16 Østlige Vejler (O-DK). Fra trækstederne ses flest ved Skagen med 16 og Nordmandshage med 9 fugle. Sluttelig skal en observation nævnes af en Blå Kærhøg, der 10/10 slår en Pibeand på Bygholm Vejle (HHL). Skemaet herunder er blot renset for gengangere på enkeltdage, hvad angår materialet fra Skagen.

Sum: 603. 1. halvår 256, 2. halvår 347. Indsendere 135.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	33	5	18	159	38	3	1	6	62	127	129	22
Skagen	-	-	1	105	33	-	-	-	9	7	-	2

Steppehøg *Circus macrourus* (02620)

Året byder på i alt 6 fugle, hvilket er ganske pænt vejret taget i betragtning. Fem af disse er fra Skagen, 11/4 1 ad. hun NØ (SKAF HBØ), 26/4 1 2K han R (SKAF ROC

KNP JTL FNI JHC), 14/5 1 ad. hun NØ (HEB), 19/5 1 2K NØ (KNP JSH) og 28/5 1 2K TF (SKAF OFJ JHC JAE m.fl.). Endelig 2/5 1 2K Ø Bulbjerg (HHN JHN).

Steppehøg / Hedeheg *Circus macrourus* / *C. pygargus* (02629)

Fire iagttagelser i denne kategori i perioden 26/4-4/5, 2

fra Skagen, 1 fra Milesøerne og 1 fra Astrup.

Hedeheg *Circus pygargus* (02630)

Vi skal mange år tilbage for at finde et år med færre fugle, ligesom der heller ikke er nordjyske ynglefugle i år. 13 af årets fugle er fra det nordligste Vendsyssel, heraf de 11 fra Skagen. Her ses den første 29/4 1 ad. hun NØ Grenen (SKAF HAN OJC OJA). Eneste dag med mere end én fugl er 17/5 1 ad. hun + 1 2K hun TF Gre-

nen (flere inds.). Den sidste er 16/6 1 2K SV Skagen by (KNP). Fra første halvår er øvrige fund 3/5 1 ad. han Tofte Sø (KNP), 16/5 1 2K hun SØ Gårdbo Sø (BKR), 12/6 1 han fou. Store Vildmose (PEC) og 19/6 1 hun fou. Troldkær, Råbjerg Mose (FSH ANS). Eneste fra andet halvår er 3/7 1 2K han udtrækkende Grenen (ROC SCS).

Sum: 15. 1. halvår 14, 2. halvår 1. Indsendere 16.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	8	5	1	-	-	-	-	-
Skagen	-	-	-	1	6	3	1	-	-	-	-	-

Duehøg *Accipiter gentilis* (02670)

En årssum, der kun er ca. 2/3 af summen for 2009, tilskrives blandt andet færre fugle ved Skagen. Antal rapporterede ynglefund svarer til antallet i 2009.

Antallet af fugle ved Skagen opgøres til 56 i perioden 5/3 til 5/6, hvilket kan sammenlignes med 90 ex. i 2009. Det er som vanligt vanskeligt for en art, der primært ses på trækforsøg, at sige noget om det reelle antal. I perioden 25/3-10/4 ses flere dage 3 ex.

Som sagt er der en noget nær uændret rapportering af ynglefugle. I alt er 53 par indberettet. Fra Vendsyssel rapporterer JTN: "Selv om det er en ekstrem hård vinter, er der, som i 2009, registreret 37 ynglepar (der bliver ikke fundet par, efter at ungerne er fløjet fra reden – ungerne flyver skrigende rundt 2-4 uger, efter at de forlader reden og er der lette at registrere). To af de 37 par lægger måske ikke æg. Ved de øvrige lægges mindst et æg. Gennemsnitlige antal æg er 2,85 (n 26). Der bliver registreret mindst 61 pull. (55 blev ringmærket), og i alt bliver 51 unger flyvefærdige (alle ringmær-

ket) – dette giver en gennemsnitlig ungeproduktion på 1,38 juv/par og 2,32 juv/par med mindst 1 juv. Ingen 4-kuld og 40,5 % af yngleforsøgene mislykkes, hvilket er mange. Der er indsamlet fjer nok til alders- og individbestemmelse hos 31 af de 37 hunner. Fire af hunnerne er 1-årige (13 %), tre med 0 unger og en med 1 unge. Der er ikke registreret 1-årige ynglende hanner i år. 36 % af de ynglende hunner er nye." Derudover har JTN registreret følgende 7 par (produktion af udføjne unger) i Han Herred /Thy: Nybæk Plantage, Løkken (3), Blokkhus Klitplantage (4), Tranum Klitplantage Midt (1), Fosdalen (0 – ca. 22 dage gammel unge taget af mennesker, falkonerer ??!), Tingskoven (2), Vr. Thorup Plantage (3) og Østerild Plantage (2). Alle unger mærkede.

Endelig er der af andre indrapporteret følgende: Læsø Klitplantage 1 par (LBO), Brunskov 1 par (TBR) samt 6-10 par i Rold Skov området (AHO HAC GRA).

Sum: 191. 1. halvår 129, 2. halvår 62. Indsendere 80.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	6	40	52	17	9	14	13	9	18	3	5
Skagen	-	3	23	27	3	1	-	3	3	-	1	-

Spurvehøg *Accipiter nisus* (02690)

Arten behandles i år kun kortfattet. Årssummen er væsentligt lavere end de seneste år, hvilket primært skyldes et ringe forårstræk.

Ved Skagen noteres 2877 fugle i månederne marts til juni. De største dage er 1/4 139 (SKAF m.fl.) og 20/5 290 (SKAF m.fl.).

Fra efteråret er mest markante lokalitet Nordmandshage, der har 241 trækkende i perioden 10/8-26/10 (PR m.fl.). De største dage er 13/9 37 (PR KHK) og 21/9 36 (PR UK). Skemaet herunder er blot rensat for gengangere på enkelt dage ved Skagen.

Sum: 4455. 1. halvår 3613, 2. halvår 842. Indsendere 170.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	85	77	604	1524	1173	160	59	91	234	298	97	63
Skagen	11	4	256	1312	1114	145	19	20	17	23	15	3

Musvåge, Tolshave, 8. marts 2010. Foto: Knud Pedersen.

Musvåge *Buteo buteo* (02870)

En meget lav årstotal i forhold til de seneste år, hvilket især skyldes få fugle i årets første halvdel, herunder en mere fåtallig registrering under forårstrækket. I vintermånederne er de største registreringer fra Vejlerne med 18/1 26 R (O-DK) og 31/1 25 R (O-DK HRC). Forårstrækket kulminerer ultimo marts med de største tal ved Skagen 25/3 550 (SKAF m.fl.), 28/3 528 (SKAF m.fl.). Det samlede antal her ses af skemaet. Sidste større dag (>200 ex.) er 29/4 262 (SKAF JTL JPIP m.fl.). Nævnes skal også umiddelbart syd herfor 31/3 165 NØ og 1/4 210 NØ + 50 S Lodsskovvad (begge KO).

Sum: 11.881. 1. halvår 8960, 2. halvår 2921. Indsendere 177.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	657	413	2746	3443	919	782	322	512	566	752	423	346
Skagen	-	-	1742	2221	835	406	-	-	-	-	-	-

Der er indrapporteret ca. 100 ynglepar med størstedelen fra Rold Skov området, således ca. 60 par (GRA m.fl.). I sensommeren ses de sædvanlige trækforsøgende fugle ved Skagen, mens egentligt sydgående træk blandt andet registreres som følger 27/8-26/10 60 S Nordmandshage (PR m.fl.) og 1/9-6/11 166 Lille Vildmose med de største dage 7/10 48 S (DFS) og 10/10 44 S (DFS m.fl.). Året slutter med færre fugle end vanligt, specielt i den meget kolde december.

Skemaet herunder er rensat for dobbeltregistrering hvad angår fugle på enkelt dage ved Skagen.

Fjeldvåge *Buteo lagopus* (02900)

En meget lav årssum, som for en del kompenseres af en pæn forekomst i efteråret.

De kolde vintermåneder januar, februar og december byder på meget små forekomster. Bemærkelsesværdigt er det dog, at der ved Skagen ses væsentligt flere end normalt i årets første måneder. Fuglene flytter tilsyneladende mod kysten, mens søer og enge er dybfrosne. Forekomsten ved Skagen i øvrigt er meget lille sammenlignet med de seneste år (se skema). Blot 205 fugle noteres i perioden 4/3-23/5. Hovedtrækket passerer i dagene 7-16/4, hvor 125 eller 56% af fuglene ses. Den eneste dag med mere end 20 fugle er 7/4 24 (HAC JLI m.fl.). De seneste fund i foråret er 23/5 1 Grenen (OBO) og 27/5 1 ved Kysten udfor Tofte Skov (HKA).

Efterårets første er 12/9 1 S Grenen (JOK AB) og 13/9

Sum: 434. 1. halvår 275, 2. halvår 159. Indsendere 103.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	18	21	38	170	28	-	-	-	6	97	46	10
Skagen	10	13	25	154	26	-	-	-	1	17	1	-

1 S Nordmandshage (PR KHK). Ellers bærer efteråret i nogen grad præg af, at Fjeldvåge har haft en flot yngle-succes nordpå, hvilket bedst illustreres af trækket ved Falsterbo i Skåne, som fremviser den største træktotal siden 1984 (www.skof.se). Ved Nordmandshage ses i perioden frem til 25/10 i alt 13 fugle med de største dage 19/10 4 S (PR) og 25/10 5 S (PR). Ellers er de vigtigste lokaliteter Lille Vildmose med 25 fugle, dog ingen dage med flere end 2 fugle og Skagen, hvor forekomsten ses af skemaet. Største dage her er 19/10 4 TF (KNP AWM m.fl.) og 31/10 3 TF+2 R (KNP m.fl.). I december er der kun få fugle, der holder stand, og de ses primært i kystnære områder.

Skemaet herunder er blot rensset for gengangere på enkelt dage ved Skagen.

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* (02920)

Et godkendt og fotodokumenteret fund, 27/5 1 3K+ træk-kende ved Skagen (JDI JAE JHC JOK KNP m.fl.).

Arten er SU-art.

Kongeørn *Aquila chrysaetos* (02960)

Atter et år med to succesfulde nordjyske par, der får to unger. Desuden en del mere eller mindre stationære fugle. Årets forekomst gælder ca. 12-16 fugle. Forekomsten behandles lokalitets-/områdevis.

Lille Vildmose

Parret i Høstemark Skov er på plads hele året. En 2K fugl, som sandsynligvis er ungen fra 2009, ses i området (primært nær Tofte Sø) frem til maj måned, 5/5 Hegnsvej (HAC). Parret får én unge, der første gang ses flyve over skoven 7/7 (HAC WJ). Ungen forsvinder tidligere end normalt fra området og sidste iagttagelse er 31/10 ved Tofte Sø (TC).

Flere mere eller mindre stationære fugle ses ved Tofte-sø/Skov. En 2K fugl 3/6 Tofte Skov (HAC ATL TC) er sandsynligvis en fremmed fugl, men ellers ender året med to stationære fugle i Tofte Skov, der ses fra medio september. Fuglenes alder er ca. 3-4K og 6K. I alt er minimum 7 forskellige fugle set i området.

Hals Nørreskov

Parret er på plads i skoven hele året, skønt de blot er rapporteret ganske få gange. Parret får én unge, der ringmærkes. Denne er dog siden blot indrapporteret 2 gange, 6/10 (HAC) og 19/11 (LYA). Der foreligger iagttagelser af Kongeørn fra Nordmandshage på 5 datoer i perioden 10/8-19/10, der i alle tilfælde gælder fuglene fra Hals Nørreskov (PR m.fl.). Det samme gælder sandsynligvis en fugl set ved Gerå Enge 31/7 (HAC). I alt ses 3 forskellige fugle i området.

Thy

Der ses ingen stationære fugle i området og året byder blot på følgende 4 iagttagelser, 17/1 1 usp. Hjardemål (TMP), 5/2 1 2K+ Østerild Klitplantage (SUB), 4/8 1 2K Hansted Reservatet (JJA) og 2/9 1 4K+ Vilsbøl Plantage (SAL).

Skagen

I alt 3 forskellige fugle ses ved Skagen. 14/3-11/5 1 3K (SKAF m.fl.), 25/4 1 2K Hulsig Hede (SEK m.fl.) og 29/4 1 2K Råbjerg Mile (KNP) er sandsynligvis samme fugl som ved Skagen 14/6 (SKAF). Endelig 1 5K 29/4-2/5 (flere inds.).

Øvrige

Uden for ovennævnte områder foreligger følgende fund, 13/2 1 2K Ø Højris Mølle (HHS). Fuglen er ringmærket og det kan muligvis dreje sig om ungen fra Hals Nørreskov fra 2009. Desuden 28/3 1 2K Grishøjgårds Krat ved Brønderslev (RSN MON), 14/4 1 imm. N Gærum (LBRJ), 6/6 1 ad. Elling Kommuneplantage (BSP), 4/10 1 usp. Toftegårds Enge (VK) og 12/12 1 1K Ulvedybet (HHN OA PHK MJH).

Skemaet herunder er på ingen måde rensset for gengangere.

Kongeørn på snebakke, Lille Vildmose, 7. december 2010. Foto: Jan Skriver.

Sum: 568. 1. halvår 364, 2. halvår 204. Indsendere 140.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	43	22	42	113	111	33	62	43	48	33	11	7

Høgeørn *Aquila fasciata* (02990)

6. nordjyske og danske fund, 7/4 og 9/4 1 ad. (4K+) TF Skagen (EKR m.fl.) er godkendt af SU. Efter at have passeret Flagbakken, raster den en tid i Reservatet, inden den atter flyver sydover. Til manges fortrydelse dukker den ikke op den følgende dag men dagen efter, hvor et fåtal ornitologer ser den. Fuglen kan meget nemt være den samme, som blev set i 2007 (2K) og 2008 (3K). Ved nærmere granskning af fotos (JOK) viser det sig, at fuglen er ringmærket. Det er ikke muligt at aflæse ringen, men ringtypen stammer fra et fransk ringmærkningsprojekt i Rhone-Alpes området.

I lyset heraf er fundet 17-18/5 1974 1 ad. Skagen blev flyttet til kategori A (tidligere kategori E).

Arten er SU art.

Høgeørn, Skagen, 7. april 2010. Foto: Jørgen Kabel.

Fiskeørn *Pandion haliaëtus* (03010)

Den laveste årstotal i flere år, hvilket primært skal tilskrives et svagt forårstræk. Et ynglepar uden succes.

Årets første fugle ses 28/3 1 NØ Hirtshals Fyr (AØ KUP) og 31/3 1 Gravlev Ådal (JLA) og 3 NØ + 1 TF Skagen (SKAF m.fl.). Første større dag i Skagen er 7/4 10 NØ (JLI HAC m.fl.), fulgt af 14/4 13 NØ (SKAF JC JLI m.fl.). Største er dog 25/4 16 (SKAF JHC m.fl.). I alt noteres 238 fugle svarende til det lave niveau fra 2009. De sidste er 24/6 1 (KNP) og 27/6 1 (JPIP). I foråret er som vanligt en del trækiagttagelser fra andre lokaliteter, hvoraf de største er 25/4 4 NØ Vilsbøl Plantage (JJA) og 26/4 3 NØ Hirtshals Fyr (PR).

Et ynglepar findes i Nordjylland på den samme lokalitet som de senere år. Parret får dog ingen unger på vingerne

Sum: 499. 1. halvår 323, 2. halvår 176. Indsendere 132.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	6	160	131	26	20	108	44	4	-	-
Skagen	-	-	4	108	111	15	-	2	2	-	-	-

i år (DATSY).

En del fugle oversommer som vanligt, men allerede primo august ses de første reelt sydtrækkende fugle. Mest markante lokalitet er uden sammenligning Nordmandshage, hvor der i perioden 3/8 til 14/9 ses 18 trækkende (PR HHB m.fl.). Flest 9/8 3 og 30/8 4 S (begge PR). Disse er også de største forekomster i andet halvår. Der er således ingen større koncentrationer ved f.eks. Østerkær Enge, der de senere år ofte har huset en del fugle i sensommer/efterår. Årets sidste fugle er 30/9-5/10 1 Tange Sø (KAHA) og 5/10 1 S Hanstedreservatet (JJA). Skemaet herunder er blot renset for dobbeltregistrering, hvad angår fugle på enkelt dage ved Skagen.

Tårnfalk *Falco tinnunculus* (03040)

En meget lav årssum, hvilket primært skal relateres til et meget ringe forårstræk samt meget få fugle i de kolde vintermåneder.

Som sagt er der få fugle i landskabet i årets første måneder og meget bedre bliver det ikke i foråret, der er præget af meget ustadigt vejr. Ved Skagen ses således 322 fugle i foråret, hvilket kan sammenlignes med 710 i 2009 og hele 1038 i 2008. Der er heller ingen klar kulmination, og de største dage er blot 25/4 20 og 22/5 22 (JSH). Der foreligger ingen markante trækforekomster fra andre lokaliteter i foråret.

Antal og fordeling af ynglefugle præsenteres i kommende rapport for årene 2009-2011.

Sum: 1789. 1. halvår 756, 2. halvår 1033. Indsendere 166.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	68	55	52	214	268	99	200	308	328	112	53	32
Skagen	-	-	7	114	173	28	14	36	23	1	-	-

Aftenfalk *Falco vespertinus* (03070)

Én iagttagelse, hvilket må være den hidtil svageste forekomst af denne art – 4/6 1 ad. hun NØ Skagen (JPIP

MH). Vejret er dog heller ikke gunstigt.

Dværgfalk *Falco columbarius* (03090)

Et år noget under gennemsnittet, hvilket primært skyldes et meget ringe forårstræk. Flere sommerfund end vanligt og et helt pænt efterår.

Året starter med de sædvanlige få vinterfugle, 4/1 1 R Lille Vildmose (FSH CP), 8/1 1 R Lynderupgårds Enge (TRK), 16/1 1 R Nees Sund (EA), 21/1 1 R Lund Fjord (O-DK) og 9/2 1 fou. Roddenbjerg Sø (EA).

Allerede 4/3 ses den første trækkende ved Skagen. Foråret ligger på samme lave niveau som 2009 og byder i alt på 223 fugle uden større dage. Nævnes skal dog 25/4 16 (ROC JHC JPIP m.fl.) og 8/5 15 (SKAF JHC m.fl.). Sidste fugle ses 30/5 1 og 3/6 1 (SKAF m.fl.). Eneste fund af mere end 2 fugle fra andre lokaliteter er 26/4 3 NØ Hirtshals Fyr (PR). Uden for Skagen foreligger to junifund, 4/6 1 N Guderup Kær (EA) og 14/6 1 Bygholm Vejle (FSL).

Sum: 450. 1. halvår 315, 2. halvår 135. Indsendere 110.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4	1	14	132	162	2	4	19	81	24	5	2
Skagen	-	-	4	83	136	-	-	-	11	7	2	-

Lærkefalk *Falco subbuteo* (03100)

Den laveste årssum længe, hvilket primært skyldes et meget svagt forårstræk ved Skagen. Trækket er dog, vejret taget i betragtning, egentlig ganske flot. Året rummer endvidere et yngleforsøg i Lille Vildmose og en stor del af observationerne i andet halvår drejer sig om disse. Der er således en del gengangere i dette materiale.

Ankomsten er generelt sen med de første fugle 25/4 1

Fra andet halvår er talmaterialet i højeste grad præget af Nordmandshage. I alt 219 fugle ses her i perioden 3/8-26/10 med de største trækdage 14/9 69 (PR SØP TSE), 20/9 21 (PR) og 21/9 21 (PR UK). De 69 fugle er hidtil næsthøjeste dagstotal fra stedet. Af det øvrige materiale står Lille Vildmose for en stor del med største notering 24/7 11 Hegnsvej (PEP). Endelig skal nævnes 5/8 12 Store Vildmose (KHK) og 15/9 11 S Gerå (HAC). I årets sidste måneder er forekomsten meget præget af det kolde vejr, og flere fugle end normalt synes at være trukket væk.

Skemaet herunder er rensset for dobbeltregistrering, hvad angår fugle på enkelt dage ved Skagen.

I en periode fra 22/7 til 1/8 ses 1 rastende fugl på Bygholm Vejle (O-DK TRK HRC). Ellers ankommer de første nordfra medio august, 12/8 1 Øsløs (FSL) og 13/8 1 S Nordmandshage (PR). Ved Nordmandshage ses i perioden frem til 26/10 i alt 30 trækkende med de største dage 14/9 5 (PR TSE SØP) og 27/9 4 (PR ATL). Af øvrige lokaliteter med en del fugle kan nævnes Lille Vildmose med 17 i perioden 20/8 til 6/11 og Hanstholm/Roshage, hvor der 15/9 til 17/10 ses 14 fugle, heraf hele 7 16/9 (JB JHC m.fl.). Endelig Skagen, som fremgår af skemaet, der dog ikke har dage med flere end 2 fugle. Året slutter med to december-fugle, 2/12 1 NØ Lyngholm (EA) og 12/12 1 SØ Jerup Strand (BKR).

Skemaet herunder er rensset for dobbeltregistrering, hvad angår fugle på enkelt dage ved Skagen.

NØ Vilsbøl Plantage (JJA) samt 1 N Gammel Vodskov (HHB) og 1 udtrækkende Nordstrand, Skagen (KNP). Ved Skagen ses de største tal primo maj med 3/5 10 og 7/5 11 (flere inds.). Største dag i juni er 15/6 5 (SKAF JPIP FSH m.fl.). Forårets sidste er 24/6 2 2K fou. Neder-mose (KNP). I alt noteres 113 under forårstrækket, hvilket er det laveste antal siden 2003. Fra andre lokaliteter

foreligger i forårsmånederne en række spredte trækiagttagelser, som alle drejer sig om enkeltfugle. De fordeler sig med 5 fra Vendsyssel, 1 fra Læsø, 3 fra Himmerland og 4 fra Thy.

Ankomst til Lille Vildmose ses sent 29/5 1 fou. (SKR) og 8/6 1 2K (HAC). Sent på sommeren opdages et par som holder til i det samme område i Høstemark Skov (TL FA). Fuglene ses udvise yngleadfærd, men rede eller unger ses ikke på noget tidspunkt. Det drejer sig antageligt om disse fugle i langt hovedparten af de 41 tilfælde, hvor arten iagttages i området frem til den sidste fugl ses 27/9

Sum: 181. 1. halvår 137, 2. halvår 44. Indsendere 67.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	5	88	44	26	6	11	1	-	-
Skagen	-	-	-	4	83	26	1	-	1	-	-	-
Lille Vildmose	-	-	-	-	1	6	23	2	9	-	-	-

1 SV (KAH). Fra det øvrige Nordjylland foreligger i alt 10 iagttagelser fra andet halvår. Nævnes kan 2/7 1 2K R Råbjerg Mile (KNP), 4/7 1 R Jerup (BKR), 16/7 og 10/9 1 udtrækkende Grenen (ROC m.fl.), 20/7 1 ad. Ulvedyb (RSN), 24/8 1 Hjardemål Klitplantage (EKR), 27/8 1 Vigsø Klithede (CKP) samt fra Vejlerne 8/8 1 Bygholm Vejle (KEB), 28/8 1 Vesløs (HRC) og årets sidste 10/10 1 Han Vejle (TC m.fl.).

Skemaet herunder er renset for dobbeltregistrering, hvad angår fugle på enkelt dage ved Skagen.

Jagtfalk *Falco rusticolus* (03180)

Fuglen, der indfandt sig i Vejlerne i 2009, bliver i området langt ind i 2010 og bliver dermed landets første godkendte sommerfund. Den samlede periode, fuglen ses i, er 6/10+24/10 2009 – 28/1 2010 samt 21/3-21/7 2010 1 1K (senere 2K) Vejlerne – primært Bygholm Vejle (HHN SKR m.fl.). Under opholdet er falken bl. a. set fange Vibe, Stor Regnspove, Pibeand, Grågås og Spurvehøg (OFJ JASA HAC).

Desuden kan det nævnes, at en Grønlandsk Jagtfalk ses ved Grenen 18/7 (via ROC). Fuglen er undsluppen fra fangenskab, idet den bærer stropper. Arten er SU art.

Jagtfalk 2K,
Bygholm Vejle, 8. juni 2010.
Foto: Søren Kristoffersen.

Storfalk sp. *Falco sp.* (03189)

Fra denne kategori skal nævnes en sandsynlig Jagtfalk, der ses i Lille Vildmose 7/12 og 15-16/12. Fuglen blev fotograferet, men afstanden for stor til helt sikker bestemmelse (JS TL FA HAC).

Vandrefalk *Falco peregrinus* (03200)

En stor årssum, ikke mindst taget i betragtning at forårs-trækket er det svageste længe. Således er summen for andet halvår markant størst, hvilket er usædvanligt. En stor del af summen i vintermånederne skyldes gentagne rapporteringer af en rastende fugl på Skive Havn. Denne er således rapporteret på 17 datoer i perioden 2/1 til 4/4 (DMB m.fl.), hvoraf de 14 ligger i januar/februar. Også i Aalborg/Nørresundby holder en fugl til i perioden 31/1-26/3 (8 obs) (flere inds.). Ellers stammer en stor del af første halvårs rapporteringer som vanligt fra Skagen. Her ses de første 4-6/3 1 ad. TF Grenen (SKAF ROC m.fl.), 6/3 ses desuden 1 2K udtrækkende (SKAF). Årets største træk dage er 11/4 6 (SKAF m.fl.), 14/4 8 (SKAF JPIP m.fl.) og 3/5 7 (SKAF JHC m.fl.). De sidste ses 27/5 1 2K N (SKAF JHC m.fl.) og 29/5 1 2K TF (flere inds.). Alt i alt noteres 98 fugle, hvilket er ganske pænt vejret taget i betragtning. Fra andre lokaliteter forligger ingen markante trækiagttagelser. Sommerperioden byder på en del spredte iagttagelser

Sum: 770. 1. halvår 330, 2. halvår 440. Indsendere 161.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	40	38	81	101	63	7	25	49	96	132	87	51
Skagen	-	-	8	42	48	-	-	2	6	-	-	-
Vejlerne – sum	15	2	23	23	7	1	17	17	29	31	41	2
Nordmandshage – sum	-	1	1	-	-	-	-	4	22	16	1	-
Lille Vildmose – sum	-	-	5	11	2	2	-	1	6	17	4	-

Vandrefalk 1K, Lille Vildmose, 7. november 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

Agerhøne, Lille Vildmose, 26. august 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

Agerhøne *Perdix perdix* (03670)

Et meget fint år med en sum på 1688 – faktisk det fjerdebedste. Vi skal helt tilbage til rekordårene 1987 (2449), 1993 (2945) og 1994 (1724) for at finde større totaler. Årets indrapportering ligger betydeligt over sidste års på 1115. Snedække i januar, februar, marts og december bevirker, at der iagttages flere – og større – flokke. Vintermånederne repræsenterer godt 65% af de registrerede fugle. Af større vinterflokke nævnes: 2/1 26 Lille Vildmose (DFS), 3/1 13 Fjelsø (FRO), 25/1 23 Vejlerne (O-DK), 30/1 13 Sørup, Himmerland (TSE), 6/2 12 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR) og 11/2 20 Lille Vildmose (HAC).

I yngleperioden ultimo marts – august registreres der kun få ynglefugle samt ynglepar med kuld. Inkluderer man, hvor 2 fugle er set sammen i førnævnte periode, iagttages der ca. 70 par.

De største flokke fra andet halvår er: 27/8 23 Lille Vildmose (DFS), 24/9 19 Krogen (OBH), 16/10 17 Store Vildmose, vestlige del (ATL), 26/11 16 Hals Nørreskov (HAC) og 28/12 17 Landholm (DFS).

Sum: 1688. 1. halvår 1012, 2. halvår 676. Indsendere 92.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	478	333	72	36	65	28	10	45	62	138	124	297

Vagtel *Coturnix coturnix* (03700)

Der bliver hørt ca. 103 forskellige i 2010. Årssummen er godt 23% større end i 2009, hvor denne udgjorde 231. Godt 75% af alle fugle er iagttaget i Vendsyssel. Årets første er hørt 4/5 1 Jerup Strand (BKR). Kernelokaliteterne i Vendsyssel er områderne Gårdbo Sø og Sørig Enge, her bliver der i tidsrummet 14/5-3/7 hørt mellem 1 og 7 fugle over 15 tælle dage, flest 16/6 7 syngende (BKR MCH KNP JEA FSH m.fl.). I området Dvergetved, Jerup og Vester Holmen bliver der registreret 1-3 syngende fugle i tidsrummet 5/5-2/9, her er der brugt 38 tælle dage, alle af (BKR). I det sydøstlige Vendsyssel i områderne Sørrå, Melholt, Aså, og Gerå, er der i perioden 31/5-26/6 hørt mellem 1 og 18, med flest 22/6 18 Sørrå Mark (PR). Af større enkelt iagttagelser af hørte fugle kan nævnes 2/7 6 Bolle og Try Enge (RSN), 21/7

3 syngende Gravlev Hede (JLA) og 23/7 2 Ørum øst for Viborg (MHH). Sluttelig er der hørt en enkelt fugl i Hvidbjerg vest for Skive i tidsrummet 13/6-29/8 (SR). Det er svært ud fra materialet at bekræfte, om der er eventuelle ynglepar, idet alle registreringer gøres på basis af syngende hanner. Fornemmelsen er også, at man hovedsagelig natlytter i perioder med rigtig godt vejr eller i et kort tidsrum, her er der dog undtagelser bl.a. fra Vester Holmen og Hvidbjerg. Med artens komplicerede ynglebiologi, hvor fugle der yngler tidligt i Sydeuropa evt. flytter mod nord for at udruge næste kuld unger, skal arten sikkert undersøges over et længere tidsinterval. Som det er i dag, er det kun tilfældigheder, der gør om der findes evt. ungekuld.

Årets sidste er 2/9 1 syngende Vester Holmen (BKR).

Sum: 283. 1. halvår 157, 2. halvår 126. Indsendere 44.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	14	143	72	53	1	-	-	-

Vandrikse, Lille Vildmose, 29. august 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

Vandrikse *Rallus aquaticus* (04070)

Registrering af arten er gået kraftigt tilbage i forhold til 2009, hvor der registreredes 1619 fugle. Den mest oplagte grund til nedgangen er den strenge vinter, der sikkert kan have en afsmittende virkning på årets bestand. Man må formode, at hovedparten af de nordjyske fugle er trækfugle, selv om der iagttages overvintrende fugle, dog svinger antallet meget fra år til år.

I Skagen-området observeres der 214, hvilket er 35% af alle fugle i årets første halvdel, dog er der givet mange gengangere i dette materiale. I Vejlerne registreres der 83. Her udføres imidlertid ikke standardiserede optællinger længere, hvorfor tallet ikke er repræsentativt for området. De største antal nævnes: 4/1 3 Vejlerne (O-DK), 28/3 2 Skagen (SKAF), 7/4 5 syngende Skagen (HAC) og 5/5 10 syngende Lille Vildmose (PPO).

Sum: 602. 1. halvår 413, 2. halvår 189. Indsendere 81.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	22	3	29	153	128	78	32	46	75	27	5	4

Ynglebestanden er opgjort ud fra ca. 230 kaldende/syngende/territoriehævdende og gyppende fugle, her er ikke renset for gengangere. Kriterierne for opgivelse af ynglebestanden er svær, idet arten ofte får 2 kuld. Dette bevirker ofte, at den ophører med sin sang efter første kuld, men optager den igen efter en periode. Af mere specifikke optællinger kan nævnes 3 områder i Vejlerne (Lund Fjord, Selbjerg Vejle og Tømmerby Fjord), hvor der registreres 52 territorier. Fra Skagen registreres 51 syngende/territoriehævdende. Her er der sikkert, som sagt, mange gengangere.

I 2. halvår nævnes de største tal, 26/7 5 Skagen (ROC ABK JEA), 27/8 6 Nordmandshage (PR), 4/9 7 Skagen (ROC RT EK), 24/9 12 Nordmandshage (PR) og 17/11 2 Kielstrup Sø og Skov (TSE).

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana* (04080)

Igen et dårligt år for denne vandhøne, trods en lille stigning i årssummen i forhold til 2009 på 7 fugle. 10 års gennemsnittet er på 109. Arten er kendt for at fluktuere meget. I 2008 blev der registreret 18, 2009 19 og i år 26. Vejlerne er normalt kerneområdet for Plettet Rørvagtel, og det er da også her den høres – til normal tid – 12/4 1 Selbjerg Vejle (O-DK). I perioden 12/4-1/5 høres der i alt 4 spillende hanner i Vejlerne, alle i Selbjerg Vejle

Sum: 29. 1. halvår 16, 2. halvår 13. Indsendere 17.

(O-DK FSH OJA CKP m.fl.). I tidsrummet 15/6-19/6 høres 1 ved Volsted Kær (TSE HEN CSS). Knap en måned senere 13/7-21/7 registreres 1-2 syngende i Lille Vildmose (IZN JSC HHB FA CSS m.fl.). Lad os håbe, dette område kan udvikles endnu mere til gunst for arten.

Renset for gengangere bliver der i år hørt 6-7 forskellige fugle.

Engsnarre *Crex crex* (04210)

Endnu et fald i årssummen fra 66 i 2009 til 47 i år. En vurdering af det reelle antal hørte hanner var i 2009 på 23-24, dette tal er i år faldet til 16-20. Engsnarren viser, ligesom ovennævnte art, store forskelle i forekomst fra år til år.

Årets første fugl høres til normal tid 17/5 1 Tolshave Mose (TLY). Ved Dvergetved høres 1 syngende 23/5-1/6 (BKR MCH PHP JEA ALA). I Bolle og Try Enge regi-

steres der mellem 1 og 5 fugle crexende i perioden 3/6-2/7 (RSN MON CSS). I området Sørig Enge og Gårdbo Sø er der 1 syngende 29/5-6/6 (GGU KNP FSH m.fl.). I Ryå området i Store Vildmose høres der 2-3 i perioden 3/6-15/6 (CP MP) og i Skibssted Ådal høres 1 syngende 27/6-21/7 (TSE EEE).

Årets sidste 22/7 1 syngende Gettrup Mark (RSN).

Sum: 47. 1. halvår 37, 2. halvår 10. Indsendere 19.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	7	30	10	-	-	-	-	-

Grønbenet Rørhøne *Gallinula chloropus* (04240)

Arten vil blive behandlet i næste års rapport.

Sum: 964. 1. halvår 694, 2. halvår 270. Indsendere 68.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	232	140	135	99	62	26	34	46	48	68	45	29

Blishøne *Fulica atra* (04290)

Arten vil blive behandlet i næste års rapport.

Sum: 142.799. 1. halvår 84.680, 2. halvår 58.119. Indsendere 120.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	55524	13988	8047	2551	2406	2154	2929	10367	13625	17777	6574	6845

Blishøne og Gråand, Mariager Fjord, 13. marts 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Trane *Grus grus* (04330)

En tilbagegang i årssummen på godt 14% i forhold til 2009. Tilbagegangen skyldes et stærkt reduceret antal fugle i november og december grundet det tidlige vintervejr i november. Selv om vinteren i årets første del varede til medio april, iagttages den første fugl 3/1 Strandby (KL via NLA). Næste fugl observeres 24/2 1 Østergård Mose (ATJ).

I 1. halvår rapporteres godt 18% af materialet fra Lille Vildmose. Vejlerne står for godt 35% og fra Skagen meldes om 402 træk- og trækforsøgende, hvilket er godt 12% af første halvårs sum. Tallene fra Lille Vildmose og Vejlerne bærer præg af større flokke af 2K fugle blandet med lokale ynglefugle. De største indrapporteringer er 25/3 29 N Frederikshavn (AK), 3/4 15 Rosvang (JKK), 5/5 16 Lille Vildmose (TL) samt 23/5 33 Thorup og Klim Fjordholme (O-DK).

Fra artskoordinatoren Palle Rasmussen er modtaget følgende vedr. ynglebestanden: "I Nordjylland bliver der registreret 53-57 par fordelt på 33 lokaliteter. Imidlertid mangler der i år oplysninger fra flere tidligere besatte lokaliteter, blandt andet er der ingen oplysninger om yngleforekomst fra Store Vildmose, hvor der i 2009 blev fundet 4-5 par. Det skønnes derfor, at bestanden i Nordjylland i 2010 formentlig er på samme niveau som i 2009, hvilket vil sige 58-69 par fordelt på 42 lokaliteter. Fordelingen af de registrerede par i 2010 er 19-20 par i Vendsyssel, 1-2 par i Himmerland, 6 par i Hanherred,

23-24 par i Thy og 4-5 par på Læsø. Det mulige par fra Himmerland er registreret i Rold Skov-området, hvor arten ikke tidligere er fundet ynglende. Ud over dette mulige par er der i 2010 ikke registreret yngleforekomst på nye lokaliteter i Nordjylland. Ynglesuccesen kendes kun med sikkerhed for 10 af de nordjyske par, og de fik i alt 17 unger på vingerne. Flere af de øvrige par fik også klækket unger, men det er ukendt om ungerne fra disse par bliver flyvefærdige. Fra Thy er det f.eks. kun oplyst, at ud af de 23-24 par fik 10 par klækket unger".

I andet halvår registreres de største ansamlinger ved eller omkring ynglestederne – syd for Skagen, ved Hanstedreservatet, i Lille Vildmose samt i Vejlerne. Disse steder er der hele tiden større eller mindre observationer af ungfugle. I Vejlerne tælles arten ofte i perioden 2/7-21/11, hvilket giver en sum på 3516 eller godt 53%, de største nævnes: 18/8 104 (RSN MON TRK PHK), 10/10 188 (JEAL). I Lille Vildmose tælles der i perioder næsten dagligt i tidsrummet 3/7-25/11, som udmønter sig i 736 eller 11% af 2. halvårs total, her de største tal 13/7 21 (HHB FA) og 19/7 20 (ATL). I Skagen området iagttages store flokke bl.a. 4/8 30 Råbjerg Hede (EØ), 2/9 50 Mile søerne (JPIP), 18/9 45 Sørig Enge (PHM). I området ved Hanstedreservatet 24/9 57 Nors Sø (DMB Thomas Læsø) og 28/9 54 Egebaksande (TMP). Årets sidste fugleses 22/11 2 Lille Vildmose (HHB LP).

Trane med unge, Lille Vildmose, 2. august 2010. Foto: Jan Skriver.

Sum: 9921. 1. halvår 3334, 2. halvår 6587. Indsendere 215.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	1	333	1007	1697	295	311	1548	1838	2353	537	-

Strandskade *Haematopus ostralegus* (04500)

Et markant fald fra rekordsummen i 2009 som var 66.381, hvilket blandt andet skyldes færre overvintrende. Største observationer i første halvår er 11/2 690 Krik Vig,

Limfjorden (LM) og 14/2 700 Krik Vig, Limfjorden (RQ). Andet halvårs største observationer er 9/8 605 Nordmandshage (PR) og 17/8 675 Nordmandshage (PR).

Strandskade, Hirtshals, 16. november 2010. Foto: Bent Thøgersen.

Sum: 38.106. 1. halvår 15.524, 2. halvår 22.582. Indsendere 164.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1453	2244	2976	3746	2871	2234	1977	9853	5184	4154	814	600

Klyde *Recurvirostra avosetta* (04560)

Anden højeste sum i rapportens historie. Rekorden er fra 2001, hvor summen var 27.682. De første observationer i 2010 kommer som vanligt i marts 19/3 26 Gerå enge og strand (HAC), 20/3 2 Bygholm Vejle (O-DK) og 20/3 140 i området omkring Havnø (CSS). Første halvårs største observationer er 11/4 580 Bygholm Vejle, Vestsø (O-DK) og 14/4 596 Bygholm Vejle (HAC).

Der er meldt ynglefugle fra følgende områder: Risgårde Enge, Lille Vildmose Grønvej, Lille Vildmose Hegnsvej, Rettrup Kær, Gerå enge og strand, Tagholm, Bygholm

Vejle, Nordre Rønner, Østerild Fjord, Agger Tange, Eggholm og Halkær Sø og Ådal. Største antal er 18/5 256 ynglefugle Agger Tange (O-DK).

Antallet af Klyder falder hurtigt i andet halvår. De største observationer er 20/7 258 Agger Tange (EA) og 23/7 180 Agger Tange (GBL). Årets sidste observationer er 21/9 1 Gerå enge og strand (SEM), 10/10 11 Bovet Bugt (KO) og 7/11 Bovet Bugt (KO). November observationer er ret usædvanlige, således har der kun været to observationer de foregående ti år.

Sum: 22.087. 1. halvår 18.835, 2. halvår 3252. Indsendere 121.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1092	12582	3712	1449	2643	541	56	11	1	-

Lille Præstekrave *Charadrius dubius* (04690)

Et normalt år for Lille Præstekrave. Årets første observationer er 1/4 2 Sønder Herreds Plantage (ASB), 7/4 1 Viskum (TBR) og 12/4 bliver den meldt fra en række områder. Første halvårs største observationer er alle fra Viskum. Størst er 6/5 5 (TBR).

Der er meldt om ynglefugle fra en række lokaliteter, alle med et par: Støvring (TSE HEN), Østerådal, Aalborg (GRA), Rettrup Kær (DMB), marker ved Havnø Hage (TN), Sørup, Himmerland (TSE), Volsted Kær (HEN TSE), Romdrup Ås udløb (GRA), Sønder Herreds Plan-

tage (ASB), Jerup Strand (KR AØ), Lille Vildmose, Hegnsvej (HKA) og Rærup Slambassiner (RSN). Endelig melder Viskum om 2 ynglepar (TBR).

Andet halvårs største observationer er 12/7 7 Lille Vildmose, Hegnsvej (HKA), 10/7 6 Bygholm Vejle (MS) og 17/7 5 Sønder Herreds Plantage (ASB). Lille Præstekrave forlader landet tidligt, og mange år er der ikke observationer i september. Årets sidste observationer er 3/9 1 Hjedebak Plantage (TSE), 4/9 1 Bygholm Nordlige Rørskov (O-DK) og 9/9 2 Lille Vildmose (TN).

Sum: 332. 1. halvår 221, 2. halvår 111. Indsendere 54.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	52	110	59	79	25	5	-	-	-

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula* (04700)

Et normalt år for Stor Præstekrave. Årets første observation er 27/2 1 Lønstrup Strand (CSS). Første halvårs største observationer er 20/5 55 Gerå enge og strand (HAC), 26/5 57 Krik Vig, Limfjorden (EMI) og 30/5 65 Ulvedy-

bet (RSN MON PHK). Andet halvårs største observationer er 9/8 265 Nordmandshage (PR) og 15/8 250 Agger Tange (TRK). Årets sidste observation er 12/11 1 Hirtshals Øststrand (BHJ).

Sum: 10.928. 1. halvår 3048, 2. halvår 7880. Indsendere 141.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	4	339	703	1576	426	1233	5495	1099	52	1	-

Hvidbrystet Præstekrave *Charadrius alexandrinus* (04770)

For femte år i træk bliver der observeret Hvidbrystet Præstekrave i Nordjylland. 21/5 1 han Grenen, Skagen (SKAF HBØ m.fl.) og 21-24/7 1 han Bygholm Vejle, Vest-

søen (IHFN FSL LKP PSC m.fl.). Se i øvrigt særskilt artikel om arten.

Pomeransfugl, Overklit, Bakholm, 02. maj 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Pomeransfugl *Charadrius morinellus* (04820)

Der bliver i 2010 observeret Pomeransfugle på 12 forskellige lokaliteter. På flere af lokaliteterne løber observationerne over flere dage. På lokaliteten Bakholtm gøres følgende observationer 2/5 10 (HHL BRØN AØ), 3/5 2 (AØ MCH CSS GRA), 9/5 2 (JC GRA), 10/5 2 (BHJ SAR) og 11/5 5 (AØ JC), 11/5 17 Gårdbo Sø (BKR), Snedsted 11/5 29 (JKK) og 12/5 5 (EA). Fra Lille Vildmose, Grønvej foreligger følgende observationer 11/5 4 (HAC), 13/5 9 (HAC DFS PS m.fl.), 14/5 9 (ATL NSR

ASH m.fl.) og 15/5 9 (HEN). På lokaliteten Skyum ses 12-19/5 dagligt op til 30 fugle (EA). Desuden 16/5 10 Nørhå Sø (JKK) og 1 Sørig Enge (BKR). Ved Thorup og Klim Fjordholme 17/5 8 (O-DK), 19/5 7 (VFL) og 23/5 1 (O-DK). Ved Troldkær (Råbjerg Enge) ses 20/5 6 (BHJ). Forårets sidste bliver 24/5 1 Brund ved Thisted (JB). De to augustobservationer er 23/8 1 Grenen, Skagen (JOK) og 27/8 1 S Råbjergshede (BKR).

Sum: 437. 1. halvår 435, 2. halvår 2. Indsendere 29.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	435	-	-	2	-	-	-	-

Hjejele *Pluvialis apricaria* (04850)

Et år med et fald i summen på 16.627 i forhold til sidste års sum. Men helt normalt med meget få eller ingen observationer i januar/februar. Årets første observationer er 6/3 1 Grenen, Skagen (SKAF HBØ) og 17/3 7 Nørre Tulstrup (AWM). Første halvårs største observationer er 3/5 5500 Agger Tange (O-DK), 3/5 3230 Vesløs/Arup Vejle (O-DK EI) og 8/5 3800 Dråby Vig, Buksør Odde (JKK). Der er ikke meldinger om ynglefugle eller terri-

toriehævdende fugle. Andet halvårs største observationer er alle fra Bygholm Vejle 31/10 17.400 (O-DK), 1/11 16.365 (O-DK) og 5/11 15.000 (TBR LM). Årets sidste observationer er 20/11 45 Lille Vildmose (TC DB), 21/11 15 Thorup og Klim Fjordholme (O-DK) og 22/11 90 Vesløs Vejle (HRC). Det er meget usædvanligt, at der ikke er iagttagelser i december, hvilket tilskrives det ekstremt kolde vejr.

Sum: 641.806. 1. halvår 110.937, 2. halvår 530.869. Indsendere 150.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	14549	46897	49444	47	2822	66859	61662	199011	200515	-
Bygholm Vejle – sum	-	-	4335	5580	3580	12	216	50	-	27612	78385	-
Ulvedyb – sum	-	-	-	1702	1	-	113	4775	1680	25413	9300	-
Agger Tange – sum	-	-	-	3335	6500	6	-	10300	-	700	-	-

Hjejele og Stær, Vesløs Vejle, 22. september 2010. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Strandhjejle, Borgmestermolen, Gerå, 6. august 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Strandhjejle *Pluvialis squatarola* (04860)

Et år med en ret normal sum, mellem 4000 og 5000, men dog en markant nedgang fra sidste års 10-års rekord på 5816. Enkelte fugle holder helt normalt stand trods vinteren og finder åbent vand ved vestkysten, så årets første observationer er 3/1 1 Agger Tange (EK), 8/1 1 Hirtshals Øststrand (AØ) og 10/2 1 Agger Tange (HHN). Første halvårs største observationer er alle fra Gerå enge og strand. I perioden fra 17/5 til 27/5 er der fem obser-

vationer på 125, 110, 110, 104 og 90 fugle (HAC JHC ATL). Andet halvårs største observationer er alle fra Nordmandshage. I perioden 5/8 – 13/8 er der tre observationer på 160, 158 og 138 fugle (alle PR). En anden stor observation er 13/8 110 Stensnæs (MLUH). Årets sidste observationer er fra østkysten, 15/11 10 Gerå enge og strand (SØP) og 28/11 1 Aså enge og havn (RSN).

Sum: 641.806. 1. halvår 110.937, 2. halvår 530.869. Indsendere 150.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	2	-	5	1208	30	219	1751	274	833	65	-
Nordmandshage – sum	-	-	-	-	10	2	5	747	127	306	-	-
Gerå enge og strand –sum	-	-	-	-	873	4	136	333	24	12	12	-

Vibe *Vanellus vanellus* (04930)

De få fugle i januar, februar og december taget i betragtning, er 2010 årssummen pænt stor. Årets første observation er af en overvintrende fugl, 5/1 1 Horne (LGN), men ellers ses de første 15/2 4 Krik (RQ) og 19/2 1 Aggerby (RQ). Første halvårs største observationer er 24/3 523 Gårdbo Sø (KEC) og 11/5 592 Bygholm Vejle (O-DK). Andet halvårs største observationer er 3/8 1900 Lille Vildmose, Hegnsvej (PR HHB), 10/9 1900 Skive

Fjord (SA), 13/11 2000 Lønnerup Fjord (KMO) og 15/11 2634 Vestlige Vejler (O-DK). Årets sidste observationer er 21/11 2 Lille Vildmose (DFS), 21/11 50 Gøgsig Mark (AØ), 22/11 150 Vesløs Vejle (HRC) og 24/11 12 Rettrup Kær (SR). Det er længe siden, at der har været et år uden Viber i december. I 2009 således flere end 13.000. Vejret er dog ganske ekstremt denne måned i 2010.

Sum: 194.161. 1. halvår 20.457, 2. halvår 173.704. Indsendere 189.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	29	11660	3101	2684	2982	21435	43341	33948	44814	30166	-

Vibe, Arup Holm, 20. august 2010. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Islandsk Ryle, Rødhus Strand, 22. august 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Islandsk Ryle *Calidris canutus* (04960)

En høj årssum, der for de foregående 10 år kun er overgået af 2000 på 20.206. For denne periode er gennemsnittet af årssummen 7415.

Året begynder med en kold vinter med sne, og fra januar-februar er der kun indsendt få observationer af overvintrende fugle. Her kan nævnes 9/1 3 Skagen Havn (JPIP) og 11/2 2 Agger Tange (LN CH JB).

Fra 1. halvår er der fra vestkysten indsendt følgende obs af rastende fugle fra Agger Tange, 1/4-30/6 1153 med de første obs 24/4 50 (TMØ DOF) og 28/4 85 (CAN). De største tal er fra ultimo april-primus juni 28/4 225 (SPP), 10/5 150 Krik vig (OA) og 18/5 366 (O-DK). Derefter aftager antallet af fugle, og de sidste obs er 1/6 60 (O-DK), 5/6 14 (HHN JHN) og 22/6 1 (O-DK). Fra østkysten kan nævnes følgende obs, Stensnæs 25/5 37 (LYA) og 31/5 44 (PR), Gerå 17/5-4/6 121 med største tal 29/5 56 og 2/6 35 (begge HAC) og Nordmandshage 28/5 16 og 21/6 14 (begge PR). Endelig kan fra Bygholm Vejle nævnes 7/6 10 (O-DK).

Fra 2. halvår er der trækobs fra Skagen 1/8-25/10 571 med første obs fra Grenen 1/8 12 og 5/8 23 (KNP SKAF). De største træk tal fra Grenen er 11/8 48 (SKAF KNP), 20/8 35 (KNP) og 21/8 92 (KNP OBO). Gennem september ses færre fugle, og de sidste obs fra Grenen er 1/10 1

(KNP ROC), 11/10 1 (KNP EOC JOK) og 25/10 1 (KNP ROC m fl). Fra veskysten kan derudover nævnes 25/8 217 Rødhus Strand (VFL), Roshage 7/8-16/9 41 med største 7/8 14 (TRK), Ørhage 31/7-17/9 102 med største tal 31/7 24 (HHN SKR KBC), 21/8 30 (TBR TRK) og 24/8 36 (JJA) og endelig Agger Tange, 9/7-5/9 1383 med største tal 16/7 302 (JBE), 25/7 205 (HHN PHK) og 5/9 170 (SA). Fra østkysten skal fremhæves Jerup Strand 14/7-12/11 740 med største tal 26/8 53, 29/8 71 og 1/9 93 (BKR), fra Gerå 15/7-25/9 1515 med største tal 31/7 198 (RSN) og 10/8 230 og 14/8 240 (HAC), Nordmandshage 26/7-7/11 2881 med største obs 5/8 272 (PR), 6/9 270 (PR) og 14/10 228 (PR MLUH), 29/8 200 Kysten ved Tofte Skov (AHO) og endelig 11/8 154 Kysten mellem Als og Øster Hurup (TL). Fra Læsø følgende obs fra Bovet Bugt 29/8 248 og 10/10 190 (KO). Fra Limfjorden kan endelig nævnes Ulvedyb 24/5-17/10 66 med største tal 21/8 32 (TBA) og Vejlerne 11/7-15/9 598 med største tal fra Bygholm Vejle 15/8 45 (HRC SUB) og 20/8 50 (TBR TRK) og 9/9 40 Lønnerup Fjord (AS). Fra årets sidste måneder ses ved Øster Hurup 31/11 140 (TL) og 12/12 37 (CSS) og årets sidste observation bliver 27/12 1 Skagen Havn (ROC m.fl.).

Sum: 12.979. 1. halvår 1517, 2. halvår 11.462. Indsendere 98.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	6	1	422	904	179	1736	6290	2060	1136	195	45

Sandløber, Gerå, 24. maj 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Sandløber *Calidris alba* (04970)

Årssummen overgås fra de foregående 10 år kun af summen fra 2008 på 14.949. Gennemsnitssummen for perioden er på 6495.

Fra 1. halvår ses i Skagen 3/1-13/6 1471 med største tal fra Grenen 25/1 93 (ROC m.fl.), 28/1 170 (JOK) og 7/2 86 (KNP). I løbet af foråret bliver der færre fugle, og de sidste fra Grenen er 20/5 2 og 13/6 3 (begge SKAF). Fra vestkysten kan nævnes følgende obs 23/4 52 Liver Ås udløb (BRØN), 15/2 95 Hirtshals øststrand (AØ) og 22/5 100 Grønhøj Strand (HCØ). Fra østkysten kan nævnes 28/3 18 Jerup Strand (BKR), 5/5 115 Stensnæs (PR), Gerå enge og strand 13/5-6/6 5669 med største tal 22/5 1150 og 29/5 1030 (begge HAC) og Nordmandshage 29/3-29/5 586 med største tal 5/5 216 (PR) samt 11/5 150 og 29/5 150 (begge RSN). Endelig fra Læsø 11/5 42 Havrevlen (PR). Den sidste fugl i 1. halvår ses 15/6 1 Jerup

Strand (BKR).

Fra 2. halvår ses de første fugle 16/7 8 Agger Tange (JBE) og 17/7 2 Ejstrup Strand (DFS) og 3 Slettestrand (CSS). Fra Skagen er indsendt 1/8-31/12 637 med største tal 8/11 162 Nordstrand og 11/11 75 Grenen (begge KNP). Fra vestkysten 30/12 50 Hirtshals øststrand (LGN), 23/8 100 Rødhus Strand (RSN), Roshage 28/8-21/9 57 med største obs 19/9 15 (POPH) og 21/9 16 (LN CH JB) samt 14/9 50 Nørre Vorupør (CSS). Fra østkysten Jerup strand 18/7-17/12 726 med største tal 12/9 71, 25/10 73 og 31/10 134 (alle BKR), Gerå 21/7-5/9 253 med største tal 10/8 40 og 14/8 40 (HAC) og Nordmandshage 26/7-4/10 218 med største tal 13/8 115 (PR). Fra Læsø nævnes 29/9 90 Holtemmen (KHA) og endelig fra Limfjords-området 22/7 7 Bygholm Vejle, Vestsø (DFS) og 10/9 33 Skive Fjord ved Stårup Enge (SA).

Sum: 12.380. 1. halvår 9428, 2. halvår 2952. Indsendere 94.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	989	665	344	429	6955	46	152	964	715	496	443	182

Tyknæbbet Dværgryle *Calidris pusilla* (04980)

Et dokumenteret fund af en fugl på Bygholm Vejle i august. Hvis den godkendes af SU er det landets 3. fund.

Arten er SU art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Rødhalset Ryle *Calidris ruficollis* (05000)

Nordjyllands første og det andet godkendte danske fund, 11/8 1 2K+ i sdr. R Grenen (ROC TBU KNP m.fl.).

Det første fund er fra Kammerslusen i Vadehavet i 2001.

Arten yngler i det NØ-lige Sibirien.

Arten er SU-art.

Dværgryle *Calidris minuta* (05010)

Årssummen er under gennemsnittet for de foregående 10 år på 654 og under halvdelen af de store år 2000 på 1302 og 2001 på 1220.

Fra 1. halvår er der indsendt følgende obs fra østkysten, 23/5 1 Jerup Strand (AØ), Gerå enge og strand 22/5 1 (HAC) og 28/5 1 (RSN MON) samt 28/5 1 Hou Nordstrand og 2 Nordmandshage (PR). Fra Limfjordsområdet er der 30/5 3 Ulvedybet (RSN MON PHK) og 19/5 1 Bygholm Vejle (O-DK) og endelig 26/5 1 Lille Vildmose, Hegnsvej (TL).

I 2. halvår ses de første fugle 11/7 1 Agger Tange (AKV), 14/7 1 Bygholm Vejle (TRK PR) og 15/7 2 Bygholm Vejle, Vestsø (GBL). Fra Grenen, Skagen er der følgende trækobs, 16/7-20/9 30 med de største tal 11/8 3 (SKAF), 21/8 3 (OBO) og 22/8 3 (SKAF ROC). Fra vestkysten 17/9 6 Hirtshals øststrand (RSN DKR), Hirtshals Havn 10/9-19/9 5 med største obs 12/9 2 (KUP) og Agger Tange

11/7-1/9 44 med største tal 16/7 13 (JB) og 17/7 9 (SSL). Fra østkysten kan nævnes Jerup Strand 17/7-22/9 19 med største tal 18/7 3 (KNP) og 10/8 3 og 22/8 3 (BKR), 8/9 6 Skansehavnen, Frederikshavn (BKR), Gerå enge og strand 15/7-5/9 10 med største tal 1/8 2 (HHB RWR) og 4/9 2 (HAC) og Nordmandshage 26/7-7/9 14 med største tal 13/8 4, 30/8 3 og 7/9 3 (PR). Fra Kattegat desuden 29/8 5 Bovet Bugt, Læsø (KO). Fra Limfjorden kan nævnes Ulvedybet 16/7-7/10 82 med største tal 5/9 44 (SKR) og 7/10 12 (HCH), Vejlerne 14/7-19/9 113 med største tal 17/7 9 Bygholm Vejle Vestsø (GBL), 31/8 7 Østerild Fjord (O-DK) og 13/9 21 Vestlige og Østlige Vejler (O-DK), Skive Fjord ved Stårup Enge 4/9 9, 5/9 9 og 10/9 9 (SA) og 11/9 6 Dommerby (TBR).

Årets sidste fugle er 22/9 1 Jerup Strand (BKR), 7/10 12 Ulvedybet (HCH) og 8/10 1 Skansehavnen, Frederikshavn (BKR).

Sum: 451. 1. halvår 12, 2. halvår 439. Indsendere 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	12	-	89	162	175	13	-	-	-

Dværgryle, Jerup Strand, 29. august 2010. Foto: Henrik Pedersen.

Temmincksryle *Calidris temminckii* (05020)

Årssummen er lavere end de øvrige summer fra de foregående 10 år, hvor gennemsnittet ligger på 921.

Årets første fugle er 2/5 1 Viskum (LM), 4/5 6 Ulvedyb (NF) og 5/5 3 Fyrkat Engsø (CSS). Fra 1. halvår er der fra Grenen, Skagen 14/5 2 (SKAF) og 18/5 2 (JHC). Fra vestkysten 18/5 1 Agger Tange (O-DK). Fra Limfjorden kan nævnes Ulvedyb 4/5-30/5 36 med største tal 10/5 15 (RSN MON PHK) og Vejlerne 9/5-19/5 78 med største tal fra Bygholm Vejle 11/5 28 og 19/5 16 (O-DK). Derudover kan fra indlandslokaliteter nævnes Lille Vildmose 11/5 7 (LN) og 27/5 8 og 21/6 2 (begge VFL), 11/5 7 Halkær Sø og Ådal (TSE), 9/5 10 Fyrkat (PWJ) og Viskum 2/5-27/5 89 med største tal 17/5 13 (MK), 18/5 22 (TBR) og 19/5 14 (TRK).

Forårets sidste fugle ses 30/5 3 Ulvedyb (RSN SKR

MON PHK) og 21/6 2 Lille Vildmose (VFL).

Fra 2. halvår ses de første fugle 2/7 1 Råbjerg Mile (KNP), 9/7 1 Grenen, Skagen (ROC FLS AJ) og 16/7 1 Ulvedyb (RSN). Fra Grenen, Skagen er der trækobs 9/7-28/8 25 med største tal 12/8 3 (MKP), 19/8 5 (KNP), 20/8 3 (SKAF) og 21/8 4 (KNP). Fra vestkysten kan nævnes Agger Tange 25/7-21/8 7 med største tal 1/8 3 (CHJ), fra østkysten Jerup Strand 18/7-29/8 17 med største tal 31/7 4 (AØ) og 2/8 4 og 8/8 4 (begge BKR) og fra Limfjorden Ulvedyb 16/7-1/9 34 med største tal 22/7 9 (RSN MON) og 12/8 8 (RSN) samt Vejlerne 21/7-8/9 32 med største tal 21/7 4 Bygholm Vejle, Vestsø (PSC) og 22/7 5 Bygholm Vejle og 23/8 4 Vesløs/Arup Vejle (O-DK). Årets sidste fugle ses 1/9 2 Ulvedyb (HMT MP JLI HCH SEM) og 8/9 2 Lønnerup Fjord (O-DK).

Sum: 442. 1. halvår 309, 2. halvår 133. Indsendere 57.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	307	2	45	84	4	-	-	-

Stribet Ryle *Calidris melanotos* (05070)

Der er følgende 2 fund 14/6 1 ad. Ulvedyb (RSN MON

m.fl.) og 22/7- 23/7 1 ad. Bygholm Vejle (HHN m.fl.).

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea* (05090)

For de foregående 10 år er årssummen kun overgået af 2009 på 2100. Gennemsnitssummen er 817.

Fra 1. halvår er der kun indsendt følgende obs, 28/5 1 Hou Nordstrand (PR).

Fra 2. halvår er de første trækobs 10/7 4 Ulvedyb (MS) og 4 Gerå enge og strand (HAC) samt 11/7 4 Agger Tange (AKV). Fra Grenen, Skagen er der observationer i perioden 16/7-22/9 44 med de første 16/7 3 (ROC m.fl.) og 2/8 1 (KNP). De største tal er 11/8 5 og 14/8 9 (SKAF) og de sidste fugle ses 19/9 2 og 22/9 (KNP ROC). Fra vestkysten kan nævnes 25/8 25 Uggerby Strand (RSN) og Agger Tange 11/7-5/9 239 med de største tal 16/7 66 (JBE), 17/7 69 (SSL) og 15/8 23 (DMB SA). På østkysten ses Jerup Strand 14/7-29/9 108 med største tal 17/7 25

(BKR) og 18/7 46 (KNP), Gerå enge og strand 10/7-5/9 156 med største tal 4/8 15 (RSN MON) og 10/8 15 (HAC), Nordmandshage 26/7-20/9 122 med største tal 13/8 22 (PR) og 7/9 12 (PR) og 28/8 15 Dokkedal (AK). Endelig kan fra Kattegat også nævnes 29/8 14 Bovet Bugt, Læsø (KO). Fra Limfjorden bl.a. 18/7 11 Gjølbredning (GBL), Ulvedyb 10/7-1/9 98 med største tal 16/7 46 (RSN), 18/7 13 (PR JR) og 19/7 12 (VFL), Vejlerne 14/7-23/9 574 med største tal fra Bygholm Vejle 15/7 78 (VFL), og 17/7 66 (JJA) og 5/9 29 Skive Fjord ved Stårup Enge (SA). Årets sidste observationer er 23/9 1 Vesløs/Arup Vejle (O-DK), 29/9 1 Jerup Strand (BKR) og 6/10 1 Øster Hurup Havn (TSE).

Sum: 1749. 1. halvår 1, 2. halvår 1748. Indsendere 71.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	1	-	758	657	332	1	-	-

Krumnæbbet Ryle 2K og Odinsbane 1K, Skagen 21. august 2010. Foto: Knud Pedersen.

Sortgrå Ryle, Hirtshals Fyr, 10. marts 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Sortgrå Ryle *Calidris maritima* (05100)

Årssummen er næsten det dobbelte af de højeste summer fra de foregående 10 år, hvor gennemsnitssummen er 367. Overvægten af obs ligger i 1. halvår i de første tre måneder med den særligt strenge vinter. Vintervejret kan have ført flere fugle til nordfra.

Fra 1. halvår er der følgende obs fra Skagen 3/1-18/3 530 (mange gengangere) med de største tal 27/2 33 Højjen (ROC) og 7/3 26 Klitgården (JPIP KNP). Fra vestkysten er der følgende observationer, Hirtshals 30/1-17/3 345 med største tal fra Hirtshals fyr 7/3 og 9/3 på hver 34 (KNP AØ), 10/3 40 (HHL) og 11/3 80 (PHP), Hanstholm 3/1-3/3 40 med største tal 3/3 10 Roshage (HHN JKY) og Agger Tange 16/2-5/4 25 med største tal 18/2 5 (RQ). Fra Kattegat er der følgende observationer fra

Sum: 1268. 1. halvår 1038, 2. halvår 230. Indsendere 50.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	121	467	421	9	20	-	-	14	12	15	19	170

Læsø, 9/1 13 Østerby Havn (LG) og fra Hirsholmene 28/4 3 Græsholm, 17/5 9 Deget og 18/5 11 Græsholm (BHJ PR), som er sidste observation fra 1. halvår. Endelig kan fra Limfjorden nævnes følgende observation 4/1 10 Hvalpsund (BJM).

De første observationer fra 2. halvår er 25/8 1 Ørhage (FRO) og 25/8 1 Rødhus (HAC) samt 26/8 8 Roshage (TL). Fra Skagen er der 19/10-31/12 128 med største tal 25/12 23 Skagen havn (ROC) og 31/12 17 Grenen (ROC m.fl.). Derudover kan nævnes Hirtshals 17/9-30/12 55 med største observation 30/12 39 (LGN) og Hanstholm 26/8-17/11 34 med største tal 26/8 8 Roshage (TL) og 7/10 7 (JJA).

Almindelig Ryle *Calidris alpina* (05120)

En årssum lidt under middel for de foregående 10 år på 187.586. Den højeste sum i denne periode er fra 2000 på 346.944 og den laveste er fra 2004 på 80.776.

Fra 1. halvår er der indsendt obs fra Skagen 7/1-25/5 382, hvor det de første vintermåneder drejer sig om overvintrende fugle. De største tal af disse er 9/1 30 Klitgården (IUH), 12/1 32 Skagen Havn (JOK) og 17/1 30 Sønderstrand (OS).. Fra vestkysten kan nævnes 26/1 16 Hirtshals Fyr (AØ) og Agger Tange 2/1- 1/6 6625 med største tal af overvintrende fugle 14/2 171 (RQ) og siden ras-

tende fugle på forårstræk 4/4 1010 (KW) og 24/5 1220 (FNI OLI JLY). Fra østkysten kan nævnes Jerup Strand 14/2-29/6 45 med største tal 29/6 10 (BKR), Gerå enge og strand 13/5-27/6 4511 med største tal 21/8 850 (RSN MON), 22/5 700 (HAC) og 29/5 740 (HAC), Stensnæs 5/4-22/6 2279 med største tal 14/5 475 (MLUH) og 25/5 750 (MLUH), Nordmandshage 7/1-21/6 1918 med største tal 25/5 240 (ERJ) og 27/5 600 og 28/5 435 (PR) og 8/1 380 Hals (LYA). Fra Kattegat desuden observationer fra Læsø med største tal 10/5 150 Sønder Nyland-områ-

det (SSL) og 15.000 Hornfiskrøn (PR) og 12/5 85 Stokken (PR). Fra Limfjorden Ulvedyb 25/3-14/6 406 med største tal 24/5 125 (TOBR) og Vejlerne 11/1-3/6 5312 med største tal 21/3 350 Bygholm Vejle (HRC SUB), 23/3 330 (O-DK) og 19/4 400 Limfjorden ved Bygholmengen (FSL).

Der er optalt 64 ynglepar fra Vejlerne fordelt på 60 par på Bygholmengen, 3 par Veslør/Arup Vejle og 1 par Læsvig (O-DK). Derudover er der fra Ulvedyb 0-2 par, Agerø 0-1 par, Agger Tange 15 par, Nørholm Enge 2 par. Bestanden på Læsø er ikke optalt (DATSY HAC). Fra 2. halvår er der observationer fra Skagen i perioden 4/7-17/10 1684 med de første fugle fra Grenen 4/7 5 (ROC KNP) og 5/7 1 (ROC). De største tal 17/8 189 (SKAF), 18/8 308 (SKAF m.fl.) og 21/8 187 (KNP). De sidste obs fra Grenen 11/10 4 og 12/10 4 (OBO) og 17/10 1 (KNP). Fra vestkysten kan nævnes 20/8 27 Uggerby Strand (AØ), Hirtshals 20/7-12/10 605 med største tal 20/8 170 Hirtshals øststrand (AØ), Hanstholm 14/8-19/9 159 med største tal fra Roshage 27/8 27 (TBR) og 19/9 67 (JHC JB HHN JHN JKY) og Agger Tange

Sum: 174.588. 1. halvår 39.632, 2. halvår 134.663. Indsendere

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1203	232	3226	4953	29981	330	13180	43839	33287	37350	6471	536

Kærløber *Limicola falcinellus* (05140)

Et godt år med mange observerede fugle. For de foregående 10 år er den højeste årssum fra 2006 på 61 og gennemsnittet er på 34.

Årets første observationer er 19/5 1 Stensnæs (LYA) og 21/5 1 Gerå enge og strand (RSN MON). Bortset fra en enkelt observation fra Ulvedyb 30/5 1 (SKR), som er forårets sidste, stammer alle forårsobservationerne fra østkysten, med de største fra Gerå enge og strand 24/5 3 (SKR) og 28/5 3 (RSN MON).

Fra 2. halvår ses den første fugl 1/7 1 Ulvedyb (IO). Fra vestkysten er de eneste observationer 24/8 2 Rødhus Strand (SKR HHN), 25/8 1 Uggerby Strand (RSN) og fra

Sum: 102. 1. halvår 16, 2. halvår 86. Indsendere 27.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	16	-	8	67	11	-	-	-

7/7-25/12 8776 med største tal 16/7 375 (JBE), 15/8 2500 (DMB SA) og 16/10 750 (TBR). Fra østkysten nævnes Jerup Strand 2/7-12/11 4309 med største tal 14/7 269 (BKR), 17/7 688 (BKR) og 18/7 703 (KNP), Gerå enge og strand 1/7-15/11 13.640 med største tal 9/8 950 (RSN HAC) og 10/8 1200 og 14/8 1400 (begge HAC), Stensnæs 2/7-29/10 1796 med største tal 13/8 450, 2/10 325 og 29/10 450 (MLUH), Nordmandshage 21/7-1/11 37.009 med største tal 30/8 2200 (PR), 4/9 2300 (TRK) og 10/9 2450 (PR), 13/9 2000 Korsholm (PR) og 9/10 1750 Als Odde (TN). Fra Læsø er der indsendt følgende obs, 16/7-7/11 17.153 med de største tal fra Bovet Bugt 29/8 1706, 10/10 12.165 og 7/11 1544 (KO). Fra Limfjordsområdet nævnes Ulvedyb 1/7-18/11 10.737 med største 7/10 1208 (HCH), 26/10 2000 (SEM), 29/10 2000 (HCH) og 2/11 1200 (MP ULV) og Vejlerne 277-16/11 7563 med største tal fra Bygholm Vejle 15/7 473 Bygholm Vejle (VFL), 17/7 675 (JJA) og 20/8 400 (TBR TRK), 9/10 1500 Agerø (HHL) og 10/9 2000 Skive Fjord ved Stårup Enge (SA).

Agger Tange 20/8 2 (OA), 23/8 3 (HHN PHK) og 1/9 2 (SAL). Fra Kattegatkysten ses ved Gerå enge og strand 15/7-5/9 19 med følgende obs på hver 2 fugle 31/7 (RSN) samt 10/8, 2/9 og 5/9 (alle HAC), og resten af observationerne er alle på hver 1 fugl. Derudover ses ved Nordmandshage 26/7-7/9 32 med de største tal 2/8 4, 13/8 6 og 30/8 4 (alle PR). Fra Ulvedyb er der foruden den nævnte første obs 4/8 1 (FSL) og 1/9 2 (HMT MP JLI HCH SEM) og fra Vejlerne 9/8-30/8 18 med største tal 15/8 3 Bygholm Vejle (HRC SUB) og 21/8 4 Bygholm Vejle Vestsø (VAG). Årets sidste observation er 7/9 1 Nordmandshage (PR).

Kærløber, Rødhus Strand, 24. august 2010. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Prærieløber *Tryngites subruficollis* (05160)

Et godkendt fund i år, 9/10 1 1K fou. Midtsøen, Bygholm Vejle (HHN m.fl.).

Fundet er det 11. i Nordjylland og det 34. i landet som

helhed.

Arten er SU art.

Brushane *Philomachus pugnax* (05170)

En årstotal, der ligger på kun ca. halvdelen af det normale. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 13.525 fugle.

Tendensen til et faldende antal Brushøns fortsætter, og det gælder både trækfugle og ynglefugle.

Årets første fugle ses til normal tid i forbindelse med det første alvorlige varmemefremstød efter en lang og kold vinter; 20/3 2 Vesløs/Arup Vejle (HRC) og 11 R Thorup og Klim Fjordholme (O-DK), 22/3 3 fou. Nørhå Sø (EA) og 11 fou. Bygholm Vejle (O-DK). Allerede i løbet af en uges tid ses der et kraftigt stigende antal i landsdelen med 29/3 120 fou. Vust Holme (AS). Forårstrækket topper bredt i løbet af april til nogle dage ind i maj med de største dagstotaler; 5/4 280 fou. Torup Fjordholme (HRC), 14/4 240, 26/4 255 og 2/5 312 R alle Lønnerup Fjord (O-DK TRK). Efter midten af maj ses kun få fugle

i området, og der er formentlig tale om en blanding af ynglefugle og oversomrende – ikke ynglende fugle.

Ynglefugle ses efterhånden kun i meget begrænset omfang. I år er der kun registreret en enkelt hun med yngleuro på Agger Tange (JJA) og 5 tilsvarende på Bygholm Vejle (O-DK).

Efterårstrækkende fugle ses i stigende omfang i løbet af juli, f.eks. 24/7 67 Agger Tange (GBL) og topper antalsmæssigt i løbet af august. Årets største antal er 24/7 67, 7/8 100 og 15/8 80 R alle Agger Tange (GBL TRK MB SA) og 12/9 65 R Hegnsvej, Lille Vildmose (DFS).

Årets sidste ses til normal tid, dog er decemberfund ikke helt usædvanlige, 26/10 5 fou. Ulvedybet (SEM), 4/11 1 R Kraptårnet, Bygholm Vejle (HAC) og 13/11 1 R Midtsøen, Bygholm Vejle (KMO).

Sum: 7273. 1. halvår 4644, 2. halvår 2629. Indsendere 128.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	242	2767	1538	97	534	1338	692	63	2	-

Enkeltebekkasin *Limnocyptes minimus* (05180)

En lav årstotal. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 92 fugle.

Helt fra årets begyndelse ses enkelte, overvintrende fugle spredt i området, men ingen steder ses flere end en enkelt fugl. Det typiske er, at fuglene findes ved kilder og i grøfter med åbent vand under hårde frostperioder som i januar. Forårets sidste fugle ses 5/4 1 R Hirtshals Østerstrand (AØ), 14/4 1 R Ulvedybet og 23/4 1 R Østerådal (begge RSN).

Efterårets første fugl ses ret tidligt med 15/8 1 Jerup Strand (CAS), og 5/9 1 R Gerå Enge (SØP) og samme

dag 1 Lille Vildmose (GGU). Enkelte obs indeholder flere end en enkelt fugl – alle fra samme lokalitet; 21/10 5, 24/10 4, 30/10 3 og 6/11 3 alle Hirtshals Østerstrand (BIHJ KUP AØ RSN). Årets sidste ses ret tidligt 14/11 1 R Uggerby Plantage (AØ), og samme dag 1 R Sorå Mark (RSN), 15/11 1 S Aså Enge (SØP) og endelig 21/11 1 R udløbet af Skive Å (DMB). Overvintrende fugle er ikke usædvanlige, men alligevel forsvinder fuglene tilsyneladende fra området ved vinterens ankomst den sidste uge i november i år.

Sum: 71. 1. halvår 17, 2. halvår 54. Indsendere 33.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	11	1	2	3	-	-	-	1	11	31	11	-

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago* (05190)

En meget lav årstotal. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 9484 fugle.

Helt fra årets start ses enkelte fugle i området, selv om de har det svært med den hårde vinter. Største vinteransamlinger er 1/1 8 udløbet af Skive Å (TN DMB), 8/1 6 R Mastrup Bæk (HHB) og 31/1 6 R Fyrkat Engsø (CSS). Fra sidst i marts, f.eks. 23/3 41 R Grønvej, Lille Vildmose (HAC), stiger antallet af fugle, hvilket uden tvivl hænger sammen med et begyndende forårstræk. Forårets ansamlinger er dog på ingen måde imponerende, da

de største ud over de allerede nævnte er 1/4 17 R Vesløs/Arup Vejle (HRC), 8/4 22 (ATL) og 14/4 20 R (RSN) – begge Ulvedybet.

Fra sidst i marts høres de første spillende ynglefugle og i alt registreres op mod 150 syngende/spillende ynglefugle i området – flest i Tofte Mose med 11 spillefugle 22/5 (HAC).

Efteråret indledes allerede fra sidst i juli, f.eks. 22/7 75 R Perlen, Ulvedybet (RSN). Antallet af fugle i landsdelen stiger i løbet af august og ser ud fra tallene ud til at toppe

i sidste halvdel af måneden og første halvdel af september. Efterårets største tal er 3/8 115 R Hegnsvej, Lille Vildmose (PR), 26/8 100 R, 29/8 150 R og 13/9 125 R alle Viskum (TBR TRK) og 2/9 100 R Stensnæs (RSN). Antallet af fugle falder herefter jævnt, indtil vinteren

rammer hårdt i sidste uge af november. Årets sidste få vinterfugle er 3/12 1 R Viskum og 1 R Nørreåen ved Brunshåb (begge TBR), 6/12 1 Lundgård Bæk (SSL) og endelig 17/12 1 fou. Åstrup Møllebæk (AØ).

Sum: 6849. 1. halvår 800, 2. halvår 6049. Indsendere 137.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	110	17	94	292	208	79	573	2741	1892	617	222	4

Tredækker *Gallinago media* (05200)

I alt ca. 6 forskellige fugle set i år. Alle nævnes; 6/5 1 R Boller Enge (AØ), 15/8 1 Skagen Klitplantage (MUNK), 22/8 1 R Tisted (JLI), 24+25/8 og 13+14/9 1 R Grenen

(ROC KNP SKAF) og endelig 18/9 1 R Nordstrand ved Grenen (ROC).

Langnæbbet Sneppeklire *Limnodromus scolopaceus* (05270)

For andet år i træk ses denne meget sjældne nordamerikanske/sibiriske vadefugl i Nordjylland. Denne gang er der tale om en flot sommerdragsfugl, der 2-6/5 opholder sig ved Hegnsvej i Lille Vildmose (Karsten Stæhr og mange andre). Fuglen bliver dræbt af en Spurvehøg, der dog må afgive byttet til en ræv. Se nærmere beskrivelse af hændelsen andetsteds i rapporten.

Arten er SU-art. Fundet er det 2. i Nordjylland og det 14. i Danmark.

Langnæbbet Sneppeklire, Lille Vildmose,
4. maj 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Skovsneppe *Scolopax rusticola* (05290)

En ret lav årstotal. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 275 fugle. Antallet af fugle hænger meget sammen med, om der er indsendt tal fra fugle set under jagt i efteråret – og det er der ikke i år. Langvarig frost gør det også svært for denne art, og det går ofte hårdt ud over de individer der forsøger at overvinde.

Fra vinterperioden er der indsendt enkelte fugle spredt fra hele området. Fra sidste halvdel af marts ser det ud til, at der foregår et mindre gennemtræk af fugle på vej nordover; f.eks. 20/3 3 indtrækkende Grenen (KNP SKAF), 22/3 4 R Skindbjerglund (HAC) og 27/3 2 indtrækkende Grenen (SKAF). I begyndelsen af maj regi-

streres de første territoriehævdende fugle og dermed ynglefugle med 4/5 1 Vælderskov, Rold skov (JLA) og 9/5 10 Læsø Klitplantage (PR), hvilket er den langt største registrering af ynglefugle i år.

Med 11/10 1 indtrækkende Grenen (KNP) registreres den første ikke-lokale fugl med sikkerhed og efterårstrækket er i gang. Selv om der nødvendigvis må trække mange tusinde fugle gennem landsdelen på vej sydovert, er det kun meget få, der er indrapporteret. Den klart største og eneste nævneværdige obs er 6/11 14 Hammer Bakker (ATL). Stort set resten af efterårets fugle ses kun enkeltvis spredt i området.

Sum: 149. 1. halvår 101, 2. halvår 48. Indsendere 49.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	23	2	39	10	17	10	2	-	1	8	28	9

Stor Kobbersnepe *Limosa limosa* (05320)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 3393 fugle så årssummen ligger noget under det normale.

Årets første fugle ses næsten altid på Agger Tange eller i Vejlerne og således er det også i år, idet de første fugle ses 19/3 21, 20/3 28 og 21/3 31 fou. alle Vesløs/Arup Vejle (HRC) og 22/3 60 R Bygholm Vejle (O-DK FSL). Den 25/3 ses de første fugle på Agger Tange med 5 fou (PCH). Typisk for denne art ses der meget få fugle uden for de to yngleområder som allerede er nævnt. En udtrækkende fugl 30/3 Grenen (SKAF) er således en usædvanlig hændelse.

Ynglefugle er i år indsendt med 47 par på Agger Tange, 94 par på Bygholm Vejle og Vesløs/Arup Vejle 12 par (alle O-DK). En spillende fugl i Lille Vildmose 25/4 og

Sum: 2711. 1. halvår 1886, 2. halvår 825. Indsendere 85.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	326	348	624	588	696	123	4	2	-	-

Islandsk Stor Kobbersnepe *Limosa limosa islandica* (05322)

I alt ca. 14 forskellige fugle i området i år, hvilket er få. Alle nævnes; 3/4 10 R Agger Tange (MKH), 19/4 1 ad.

sdr. Bygholm Vejle (O-DK), 29/4 2 sdr. R Ulvedyb (RSN) og endelig 28/8 1 1K R Agger Tange (SAL).

Lille Kobbersnepe *Limosa lapponica* (05340)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 12.544 fugle, så årstotalen er pænt høj. Som det ses på månedsfordelingen skyldes den store årstotal primært indrapportering af mange og store flokke under forårstrækket i maj. Vinterfugle er der ikke mange af i år, og det kan jo ikke undre, så hård som vinteren har været. Året starter med 2+5/1 1 Hals (LYA), 3/1 3 fou. Agger Tange (EA) og 10/2 15 R Krik Vig (HHN). Først i forbindelse med lunere vejr midt i marts ser det ud til der kommer lidt nye fugle til sydfra med 14/3 60 fou. Agger Tange (EA). Man skal dog et godt stykke ind i april, før der for alvor begynder at være bevægelse i fuglene, f.eks. 12/4 3 Ø Grenen (ROC

SKAF) og 24/4 150 Agger Tange (JRL TMØ).

Forårstrækket topper bredt i midten af maj med de største tal 10/5 1050 Krik Vig (OA) og samme dag 1700 R Hornfiskrøn (PR), 11/5 732 NØ Syrodde (PR), 13/5 503 fou. Als Odde (LLH) og 17/5 688 R Gerå Enge (JHC). Langt hen i juni ses stadig en del fugle, der formentlig stadig først er på vej mod de ekstremt nordlige ynglepladser med 14/6 128 R Agger Tange (TRK) og 22/6 30 R Agger Tange + 60 R Krik Vig (O-DK).

Allerede midt i juli ses igen et stigende antal fugle, hvilket fint kan være de første efterårstrækkere, f.eks. 16/7 205 og 25/7 160 rastende Agger Tange (JB HHN). De

største tal fra efterårstrækket ses næsten alle i Agger Tange området. De største ud over de allerede nævnte er 1/8 225 og 6/8 175 fou. begge Agger Tange (CHJ SPP). Største efterårstal fra øvrige nordjyske lokaliteter er 9/8 117 S Nordmandshage (PR), 11/8 48 R kysten mellem Als og Øster Hurup (TL) og 14/8 70 R Gerå Strand (HAC). Resten af efteråret aftager antallet af fugle i om-

rådet kun langsomt. Eneste nævneværdige tal er 28/9 130 R Korsholm (PR). Hovedparten af de øvrige fugle ses på de sædvanlige kystnære lokaliteter, allerede nævnt. Hen mod årets afslutning igen hård vinter og derfor få fugle. De sidste ses 6/11 2 fou. Sindrup Vejle (CHJ), 6/11 10 R og 13/11 3 fou. begge Mulbjerg Kyst (UGS DFS) og endelig 1/12 15 fou. Agger Tange (EA).

Sum: 16.466. 1. halvår 11.698, 2. halvår 4768. Indsendere 97.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	15	93	1321	9856	408	1499	2436	463	327	28	15

Lille Regnspove *Numenius phaeopus* (05380)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 1148 fugle så årets total er ret høj.

Årets første fugle ankommer tidligt med 13/4 1 V Flagbakken, Skagen (SKAF JP), 15/4 2 T Guderup Kær (EA) og 18/4 1 R Grenen (SKAF ROC). De første større antal kommer til mere normal ankomsttidspunkt med 22/4 10 N + 4 R Egeense Østkyst (SSL PR), 29/4 14 NØ Flagbakken (JP) og 30/4 20 fou. Vester Holmen (BKR). Forårstrækket toppe i første halvdel af maj med de største tal 7/5 31 T Grenen (ROC), 10/5 82 NØ og 11/5 194 NØ begge Syrodde (PR). Sidste forårsfugle er 1/6 1 NØ Grenen (ROC) og samme dag 2 R Agger Tange (O-DK) og

7/6 1 R Ulvedybet (RSN).

Efterårstrækket starter som altid næsten samtidig med at forårstrækkes afsluttes. Således kunne 22/6 1 S Stensnæs (PR), 23/6 1 R Jerup Strand (BKR) og 25/6 1 T Grenen (ROC) meget vel være de første fugle på efterårstræk. Gennemtrækket øges i løbet af juli måned og ser ud fra de indrapporterede tal ud til at toppe bredt fra sidst i juli til midt i august med de største dagstotaler 30/7 93 fou. Hanstholm (RWR), 3/8 70 R Febbersted (SA) og 13/8 106 S Nordmandshage (PR). Efter udgangen af august ses ikke mange fugle og årets sidste er 2/9 1 hørt, 3/9 2 SV og 5/9 1 T alle Grenen (SKAF ROC RT).

Sum: 1990. 1. halvår 997, 2. halvår 993. Indsendere 69.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	97	889	11	408	577	8	-	-	-

Stor Regnspove *Numenius arquata* (05410)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 38.743 fugle så det ligner et normalt år.

Fra vinteren ses der en del fugle på de sædvanlige kystnære lokaliteter. De største observationer er 7/1 123 R Nordmandshage (LYA), 16/1 290 fou. Als Odde (CSS), 30/1 145 fou. Agger Tange (EA), 26/1 130, 11/2 325, 14/2 400 og 19/2 300 alle R Krik Vig (HHN LM RQ). I løbet af marts er det overvejende området ved Agger Tange/Krik Vig, der dominerer billedet. Det er formentlig de samme 3-400 fugle, der opholder sig i området hele perioden. Sidst i marts ses fugle på flere lokaliteter, f.eks. 22/3 115 R Korsholm (PR), de første spillende (yngle)fugle høres rundt omkring og de første fugle på direkte træk registreres i Skagen.

I perioden 14/3-7/5 registreres i alt 1694 T/R i Skagen (SKAF ROC KNP m.fl.). Trækket toppe i sidste halvdel af april med de største dage 16/4 374, 22/4 470 og 23/4 385 alle Ø Grenen (SKAF ROC). De største træktal fra andre nordjyske lokaliteter er 17/4 155 Guderup Kær (EA) og samme dag 357 NØ Hirtshals Fyr (AØ) og 24/4 82 NØ Hirtshals Fyr (AØ).

Der er i alt indsendt op mod 50 par, flest ved Tofte Mose

med 5 par (HAC) og Slettestrand 3 par (NF). Antallet er dog ikke tilnærmelsesvis udtryk for det reelle antal.

Fugle på efterårstræk registreres allerede så småt fra starten af juni og i løbet af juni ses større flokansamlinger som f.eks. 24/6 131 R Jerup Strand (BKR), 28/6 305 R Thorup og Klim Fjordholme (O-DK) og 29/6 560 fou. Gøttrup Holme (FSL), der sandsynligvis næsten alle er gamle fugle nordfra på efterårstræk. Antallet af rastende trækfugle stiger jævnt i løbet af juli og toppe bredt over august og september, hvilket tyder på, at fuglene raster i området gennem længere tid. Der er således nødvendigvis mange gengangere i materialet. De største tal fra de bedste lokaliteter i efteråret er 1/8 520 R Agger Tange (TRK), 14/8 440 Pletten og Lille Plet (CSS), 17/8 1035 og 4/9 1254 begge Nordmandshage (PR TRK), 7/9 650 R Korsholm (PR) og 10/10 838 Bovet Bugt (KO).

Helt frem til 15/11 ses stadig 740 R Nordmandshage (LYA), men ellers tynder det kraftigt ud i de lokalt rastende bestande ved vinterens massive ankomst sidst i november. Således er de eneste steder med nævneværdige antal i december 1/12 360 fou. Agger Tange (EA) og 12/12 140 R Als Odde (CSS).

Sum: 40.408 1. halvår 12.668, 2. halvår 27.740. Indsendere 168.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1081	1150	2019	5227	378	2813	3631	8511	6385	6363	2294	556

Sortklire *Tringa erythropus* (05450)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 1841 fugle, så årets total ligger på et meget lavt niveau.

Årets første fugl er meget tidlig; 27/3 1 hørt Krapptårnet, Bygholm Vejle (CSS), mens de næste er til mere normal tid; 6/4 1 R Troldkær (BHJ) og 14/4 1 R Ulvedybet (RSN). Forårstrækket registreres kun i meget beskedent omfang, og de største tal er 1/5 9 fou. Egense Fællod (DFS), 4/5 6 Perlen, Ulvedybet (NF) og 11/5 10 R Bygholm Vejle (O-DK).

Efterårstrækket starter traditionelt meget tidligt for denne art, og fuglene 6/6 1 R Viskum (TRK), 7/6 3 R Nordmandshage og samme dag 4 R Mulbjergs kyst (begge PR) er med stor sandsynlighed gamle hunner på vej sydover efter endt æglægning. Gennemtrækket registreres i ret beskedent omfang i hele juni og 11/6 9 T Grenen (ROC) og 14/6 13 R Hegnsvej, Lille Vildmose (PR) er eneste nævneværdige obs. i denne periode. Fra midt i juli og måneden ud raster op til 10 fugle

Sum: 955. 1. halvår 172, 2. halvår 783. Indsendere 77.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	20	53	98	239	364	158	21	1	-

Rødben *Tringa totanus* (05460)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 17.268 fugle, så årets sum ligger på et højt niveau.

Fra vinteren en del småflokke rundt langs især Limfjordens kyster. Flest ses 3/1 84 R Virksund (DMB), 5/1 62 Hals (LYA) og 14/2 47 fou. Krik Vig (RQ). Fuglene tilhører sandsynligvis alle den islandske race robusta.

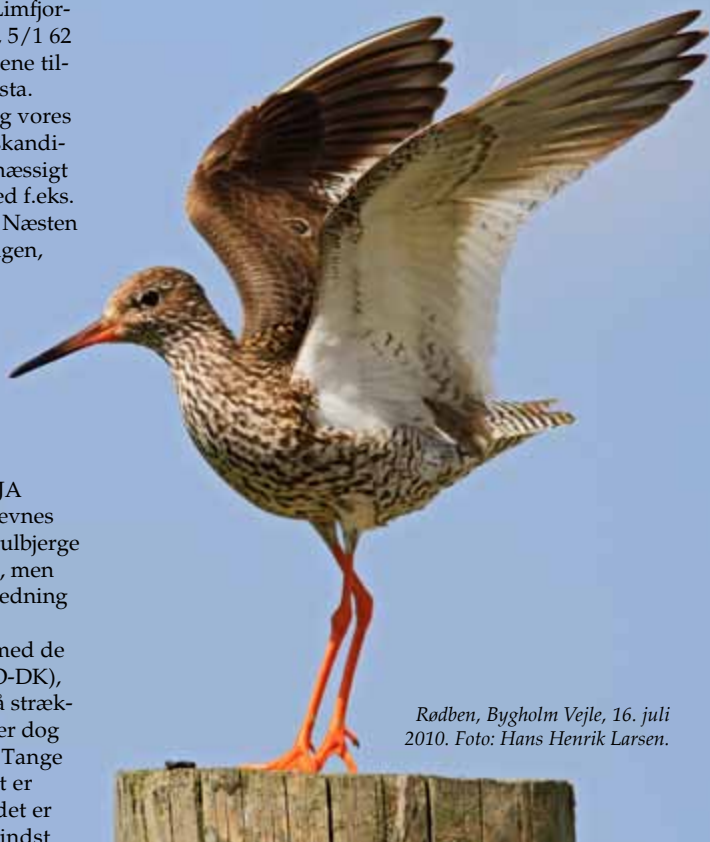
I løbet af marts går vinterflokkene i opløsning og vores egne ynglefugle ankommer sammen med nordskandinaviske ynglefugle så småt til området. Antalsmæssigt sker der først for alvor noget i starten af april med f.eks. 6/4 130 R Limfjorden ved Bygholm Vejle (TBR). Næsten samtidig registreres de første fugle på træk i Skagen, og de første spillede ynglefugle noteres. Forårstrækket topper i flere omgange i april og maj, hvilket formentlig er udtryk for, at der dels ses lokale ynglefugle, dels flere bestande af gennemtrækkende fugle.

Forårets klart bedste rasteplasser er vadebladen i Limfjorden syd for Bygholm Vejle med følgende store ansamlinger; 8/4 142, 26/4 190, 4/5 360 og 15/5 286 alle R (FSL OJA O-DK m.fl.). Fra andre forårstrækket kan nævnes 10/5 210 R Ulvedybet (RSN) og 24/5 115 R-N Mulbjergs (TSE). Den 17/4 ses 354 på Bygholm Vejle (VFL), men det er formentlig de lokale ynglefugle under spredning på engene.

Ynglefugle er indrapporteret mange steder fra med de klart største tal 2/6 51 par Vesløs/Arup Vejle (O-DK), 8/6 229 par Bygholm Vejle (O-DK) og 242 par på strækningen fra Stensnæs-Mulbjerg (PR). Der mangler dog tal fra mange store lokaliteter som f.eks. Agger Tange og Læsø (hvor der i 2007 var 925 par!) m.fl. I alt er der rapporteret om ca. 680 par i området, men det er som nævnt langt fra alle, da arten er en af de mindst

på Bygholm Vejle, f.eks. 21/7 10 R Vestsøen, Bygholm Vejle (LKP), og det er uden tvivl gentagne registreringer af disse fugle, der holder månedstotalen oppe. Efterårstrækket topper antalsmæssigt med ungfuglenes ankomst i august. De største tal er 9/8 11 S Nordmandshage (PR) og 14 R Gerå Enge og Strand (HAC RSN), 21/8 35 R Østlige Vejler (O-DK), 26/8 17 R og 27/8 13 fou. Vejrum Vestsø (TRK LM) og 29/8 12 R Viskum (TBR TRK). Den 13/9 ses 63 R Østlige Vejler (O-DK), hvilket er årets klart største observation. Herefter falder antallet af fugle drastisk i det nordjyske og eneste større observation resten af året er 1/10 10 R Agger Tange (GGU).

Årets sidste fugle ses 11/10 1 R Nordmandshage (PR), 12/10 1 R Vestlige Vejler (O-DK) og endelig en meget sen fugl 28/11 1 fou. Egense Hage (DFS). Sene efterårsfugle er et hyppigt fænomen for denne art.

Rødben, Bygholm Vejle, 16. juli 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

krævende vadefugle og derfor yngler vidt udbredt på mange både ferske og salte enge i området. Allerede tidligt i løbet af juli begynder fuglene flere steder at samles i flokke igen – formentlig er det overvejende lokale ynglefugle uden held med yngleforsøget, men måske er det også i et vist omfang trækfugle nordfra. Af større flokke kan her nævnes 10/7 125 og 28/7 170 R begge Gerå Enge (HAC), 13/7 260 og 20/7 410 R begge Ulvedybet (PRE RSN), 15/7 350 Bygholm Vejle (BKR) og 16/7 330 R Agger Tange (JBE). I løbet af august kommer der mere bevægelse i fuglene, dvs. der

Sum: 26.047. 1. halvår 15.173, 2. halvår 10.874. Indsendere

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	815	161	304	3723	4300	5870	5661	3510	706	529	121	347

Hvidklire *Tringa nebularia* (05480)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 6476 fugle, så årets sum må betegnes som flot og endnu bedre end sidste år.

Årets første fugle ankommer tidligt; 1/4 1 T Grenen (SKAF) og 2/4 1 fou. Bådsgård Vig (AO). De næste er til mere normal tid 11/4 1 fou. Lille Vildmose (DFS) og 12/4 1 R Revlbuske (O-DK). I sidste halvdel af april lander fuglene talrigt i store dele af området. Forårstrækket toppe i første halvdel af maj med de største tal 1/5 90 R Gerå Enge (HAC), 5/5 112 R Stensnæs (PR), 7/5 170 Havnø Hage (TN) og 10/5 130 R Sdr. Nyland (SSL). Midt i maj er flertallet af fugle tilsyneladende allerede igennem landsdelen.

10 fugle rastende på Bygholm Vejle 21/6 (O-DK) er den

Sum: 9295. 1. halvår 2764, 2. halvår 6531. Indsendere 131.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	667	1777	320	2699	3049	682	98	3	-

Svaleklire *Tringa ochropus* (05530)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 737 fugle, så vi er tæt på det normale mht. årssummen.

Fra årets start ses en del fugle i området; 1/1 1 fou. Kølsen Enge (FRO), 17/1 1 R Kjellerup Gods (RSN) og 1 fou. Bonderup Bro (HEN). Overvintrende fugle er langt fra usædvanlige.

De første forårsfugle ankommer til området allerede i sidste halvdel af marts og samtidig ses de første fugle på træk i Skagen. I alt ses der i 88 T/TF/R/SØ i Skagen, herunder især Grenen i perioden 25/3-14/5 (SKAF ROC m.fl.). Største dag er 7/4 9 T Grenen (ROC SKAF). Fra øvrige nordjyske lokaliteter er de største tal til sammenligning 14/4 6 fou. Hals Mose (SEM), 23/4 7 og 25/4 11 begge R Vejrum Vestsø (TBR TRK). Forårstrækket ser ud fra de indsendte tal ud til at toppe i sidste halvdel af april, og de sidste forårsfugle ses 17/5 2 fou. Rettrup Kær

Sum: 851. 1. halvår 290, 2. halvår 561. Indsendere 80.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	1	18	184	17	63	256	286	17	-	2	-

registreres fugle på direkte træk som f.eks. 9/8 132 S Nordmandshage (PR), og fuglene ses også på andre lokaliteter som f.eks. 29/8 200 R Bovet Bugt (KO) og oftest i mindre ansamlinger. I september og oktober aftager antallet af fugle markant. Eneste store tal er 1/10 175 R Agger Tange (GGU). Resten af året står vi igen tilbage med de hårdføre islandske fugle, hvoraf eneste nævneværdige flokke er 6/12 24 og 12/12 36 R begge Øster Hurup (TL CSS) og 23/12 44 R Dania Saltværk, Mariager (TN).

første tydelige indikation af at efterårstrækket allerede så småt er startet og 150 R 27/6 Gerå Enge (HAC) er mange så tidligt. Denne lokalitet markerer sig i øvrigt kraftigt med mange og store tal indrapporteret, f.eks. 10/7 110, 14/7 170, 15/7 190, 27/7 120, 28/7 130 og 14/8 110 alle R Gerå Enge (HAC RSN). Fra andre lokaliteter registreres efterårstrækket til sammenligning i følgende store antal 5/7 106 fou. Ulvedybet (RWR), 13/8 72 fou. Stensnæs (MLUH), 14/8 67 fou. Havnø Bro (CSS) og 29/8 91 R Bovet Bugt (KO). Antallet af fugle falder drastisk efter midten af september, men først med 31/10 1 R Jerup Strand (BKR), 3/11 2 fou. Nr. Uttrup Enge (SEM) og 5/11 1 R Egenes Hage (DFS) afsluttes året.

(SR).

De første efterårsfugle ses allerede et par uger senere med 5/6 1 R Halkær Bredning (COL), 6/6 1 T Skagen (ROC) og samme dag 1 R Viskum (TRK). Den 11/6 ses hele 10 R Viskum (TBR). Det er formentlig alle gamle hunner på returtræk efter kortvarigt at have været i Nordskandinavien for at lægge æg. Efterårstrækket ser ud til at toppe bredt over juli og august og med de største tal 17/7 29 fou. Rærup Slambassinier (ATL), 31/7 16 fou. Sindrup Vejle (CHJ), 3/8 21 R Hegnsvej, Lille Vildmose og 9/8 18 S Nordmandshage (begge PR). Herefter falder antallet af fugle hastigt, og de sidste "almindelige" efterårsfugle er 21/9 1 R Vejrum Vestsø (TBR), 22/9 1 R Jerup Strand (BKR) og 23/9 1 R Willestrup (TSE). Årets sidste er 16/11 1 R Nørreådal og 22/11 1 Mønsted (begge FRO). Sikker begges forsøg på overvintring.

Tinksmed *Tringa glareola* (05540)

Igen et stort år for denne art. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 2965 fugle. Det er som så ofte forårs-trækket, der dominerer i det samlede antal. Årets første fugle ses ret sent med 22/4 1 R Vilsted Sø (HAC), 23/4 1 Viskum (TBR) og fra den 25/4 ses fugle mange steder i området. Normalt ankommer de første en uges tid tidligere. Forårstrækket topper i første halvdel af maj med de største tal 2/5 105 Vesløs/Arup Vejle (HRC), 5+9/5 75 fou. Fyrkat Engsø (CSS), 7/5 145 Vesløs Vejle (O-DK) og 11/5 78 R Bygholm Vejle (O-DK). Efter 20. maj er det hele stort set overstået og der ses kun meget få fugle i området. I Skagen ses i alt 62 T/TF/R Grenen i perioden 25/4-20/5 (SKAF ROC m.fl.) med den største dag 12/5 8 TF (SKAF JHC). Ynglefugle er ikke indrapporteret, men fra Thy meldes

Sum: 3598. 1. halvår 2120, 2. halvår 1478. Indsendere 90.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	401	1532	187	814	639	25	-	-	-

Mudderklire *Actitis hypoleucos* (05560)

Et stort år for denne art, idet gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 1475 fugle. Årets første fugle er sent på den, men til gengæld ankommer arten rigtig mange steder samtidig, f.eks. 24/4 3 R Vilsted Sø (TBR) og 25/4 9 R Tange Sø (KAHA) og samme dag 9 R Uggerby Ås udløb (LGN). Midt i maj topper antallet af gennemtrækkende fugle og de største forårstal ligger alle på den samme dato 17/5 26 R Tange Sø (KAHA), 25 fou. Viskum (MK) og 21 R Halkær Sø (TSE). I Skagen ses i alt 67 T/TF/R i perioden 25/4-30/5 (SKAF ROC m.fl.) og med de største dagstotaler 18/5 8 R og 30/5 13 NØ begge Grenen (SKAF GGU). Modsat flere af de øvrige klirer er forårs- og efterårs-trækket tidsmæssigt ret tydeligt adskilt for denne art, hvilket også er gældende i år med kun 3 spredte observationer i løbet af juni, før efterårstrækket tydeligvis

Sum: 2639. 1. halvår 998, 2. halvår 1641. Indsendere 138.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	260	735	3	602	934	98	7	-	-

om status quo i forhold til tidligere år, hvor der har været ca. 100 par (JJA). Efterårets første fugle ses 5/6 1 R Halkær Sø (TSE) og 2 fou. Lille Vildmose (DFS) og 8/6 3 R Bygholm Vejle (O-DK), men først med 21/6 62 R Bygholm Vejle (O-DK) ses større antal i Nordjylland. Efterårstrækket siver gennem området over en længere periode i det tidlige efterår uden at de helt store antal bemærkes. De største ansamlinger er således 11/7 56 R og 3/8 70 R begge Hegnsvej, Lille Vildmose (BKR PR) og 30/7 40 R Gerå Enge (HAC). Efter 25/8 37 R Agger Tange (FRO) falder antallet af fugle markant, og årets sidste ses allerede 5+13/9 1 R Viskum (TBR) og 10/9 13 fou. Skive Fjord ved Dommerby Å (AO).

skydes i gang med 2/7 7 R Jerup Strand (BKR). Først fra midt i juli bemærkes der dog tocifrede antal nogle steder i området. Efterårets største tal er 20/7 46 fou. Jerup Strand (BKR), 30/7 35 R Gerå Enge (HAC) og 10/8 37 S Nordmandshage (PR). I det hele taget dominerer østkysten antalsmæssigt under efterårstrækket. F.eks. ses i alt 268 fugle ved Jerup Strand i perioden 29/6-12/9 (BKR m.fl.) og 136 fugle ses ved Gerå Enge i perioden 28/7-2/9 (HAC m.fl.). Antallet i efteråret topper tilsyneladende bredt fra sidst i juli og hen gennem hele ungfugletrækket i august og klinger først af i månedsskiftet til september. Eneste nævneværdige antal i september er 4/9 13 Østerild Dæmningen (DB), og årets sidste ses ret sent med 4/10 1 R Ulvedybet (KHK), 10/10 1 R Romdrup Ås udløb (TBA) og 11/10 2 R Lystrup Strandenge, Hadsund (AHO).

Mudderklire, Dråby Vig, 23. august 2010. Foto:Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Stenvender *Arenaria interpres* (05610)

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 1317 fugle, så årets sum ligger tæt på det normale.

Fra vinteren er en hel del observationer indsendt, men langt hen ad vejen er det formentlig de samme fugle, idet hovedparten er indsendt fra Skagen (KNP ROC m.fl.) og fra Agger Tange/Krik Vig (TRK RQ m.fl.). De største vinterflokke er 11/1 14 R Skagens Havn (ROC), 26/1 16 R og 14/2 13 fou. begge Krik Vig (HHN RQ). Tidligere tiders stabile indrapportering fra Frederikshavn havn næsten året rundt er ikke til stede i år.

I det tidlige forår i marts og april er det stadig de samme lokaliteter, der dominerer, og antallet af fugle er stort set ikke ændret, idet de største er 13/3 18 R og 5/4 10 fou. begge Krik Vig (SPP LFR). Først fra starten af maj ser der ud til at komme nye fugle til på gennemtræk, idet de bedste dagstotaler i maj er 2/5 35 R og 8/5 31 R begge

Agger Tange (JKK SPR), 17/5 14 R Deget (BHJ) og 18/5 46 R Krik Vig (O-DK).

Bortset fra 10/6 1 Stokken (KO) er der ikke rapporteret om mulige ynglefugle i år.

Efterårsfugle bemærkes så småt fra midt i juli med f.eks. 16/7 10 R Agger Tange (JB), men ellers skal man langt hen i august, før der ses tocifrede antal som f.eks. 13/8 11 S Nordmandshage (PR), 19/8 14 fou. Hirtshals Østerstrand (TBU) og 20/8 13 R Grenen (KNP SKAF). Efterårstrækket er tilsyneladende ret beskedent, og allerede fra sidst i august er det meget små antal, der er indrapporteret. Årets afsluttes som det begyndte med enkelte spredte småflokke af overvintrende fugle. De sidste er 25/12 2 R Krik Vig (PCL) og samme dag 2 R Skagens Havn (ROC), 29/12 1 R Nordstrand, Skagen (KNP) og endelig 31/12 4 R Grenen (JOK).

Sum: 1162. 1. halvår 556, 2. halvår 606. Indsendere 100.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	150	109	69	22	204	2	77	402	66	26	2	33

Odinshane *Phalaropus lobatus* (05640)

Sorteret for gengangere er der indsendt i alt ca. 38 forskellige fugle. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 18 fugle, så årstotalen må siges at være ret flot.

Alle årets observationer nævnes; 30/5 2 ad. R Ulvedyb (RSN SKR m.fl.), 21/6 1 ad. R Bygholm Vejle (O-DK), 24+26/7 1 fou. Agger Tange (GBL GM), 14/8 3 fou. Agger Tange (JKK), 16+18/8 1 1K R Vestsøen, Bygholm Vejle (JPK FSL), 20/8 2 1K fou. Agger Tange (OA EA), 21/8 1 1K R Pytodde (O-DK), 1 Saltum Strand (MP) og 2 1K fou. Grenen (KNP OBO m.fl.), 23/8 4 1K R Agger Tange

(HHN PHK) og 2 1K fou. Grenen (JOK SKAF m.fl.), 24+25/8 4 1K fou. Grenen (SKAF ROC JOK), 25/8 2 R Vestsøen, Bygholm Vejle (LRU) og 1 1K R Uggerby Strand (BHJ RSN), 26/8 1 1K fou. Jerup Strand (BKR), 27/8 2 R Grenen (SKAF), 30/8 1 1K R Vesløs/Arup Vejle (O-DK), 31/8 2 1K R Agger Tange (CSS) og 1 1K fou. Milesøerne (BKR), 1/9 2 1K R Agger Tange (SAL), 4/9 1 R Østerild dæmningen (DB), 4+5/9 3 1K R Kogleaks (BMJ PLA O-DK STN) og endelig 25/9 1 1K fou. Bygholm Vejle (BLN).

Sum: 87. 1. halvår 5, 2. halvår 82. Indsendere 27.

Thorshane *Phalaropus fulicaria* (05660)

Sorteret for gengangere er der tale om i alt ca. 6 forskellige fugle i år. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 4 fugle.

Alle nævnes; 5/10 1 1K R og 6+7/10 2 1K R Roshage

(O-DK HHN SEK m.fl.), 19/10 1 NV Grenen (KNP m.fl.), 25/10 1 1K V og 28/10 1 R begge Roshage (POHP O-DK), 1/11 1 1K R Grenen (KNP KEC m.fl.) samt 13/11 1 1K R Agger Tange, havsiden (PHK).

Thorshane, Roshage, 5. oktober 2010. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus* (05660)

Summen på 26 dækker reelt over 7 forskellige fugle. Alle nævnes 30/4 1 4K+ Nordstrand, Skagen (SKAF OJA), 2/5 1 lys fase NØ Grenen (THM), 14/5 1 mørk fase Ø Grenen (THM RWR), 14/5 1 lys fase Grenen (SKAF HBØ

SKAT JHC m.fl.), 31/7 1 ad. mørk fase Ørhage (KBC HHN SKR) og 24/8 2 ad. SØ Grenen (SKAF ROC KNP). Årets sidste og den eneste fra østkysten er 25/8 1 lys fase S Aså enge og havn (SØP).

Sum: 26. 1. halvår 11, 2. halvår 15. Indsendere 18.

Almindelig Kjove *Stercorarius parasiticus* (05670)

I de sidste 15 år (1995-2009) er der i gennemsnit set 897 Almindelig Kjove årligt. 2010 er således med 957 lidt over normalen. Antallet varierer dog meget fra år til år og i de 15 år har antallet således ligget mellem 373 og 1344. Første fugl er 21/3 1 Ø Skagen (SKAF HBØ). I første halvår er der typisk tale om observationer af 1 til 3 fugle. Der er således kun 2 observationer af 10 fugle og derved, nemlig 26/4 26 Hirtshals Fyr (PR) og 1/5 10 Grenen (FSH). Forårets fugle ses især omkring Skagen samt i begrænset omfang også ved Hirtshals.

I august begynder Almindelig Kjove at dukke op flere steder langs kysterne. Fra andet halvår er de største observationer især koncentreret om Nordmandshage. De 5 største observationer er 17/8 71 N + 3 V Nordmandshage (PR), 26/4 26 NØ Hirtshals (PR), 27/8 21 S Nordmandshage (PR), 13/8 18 S Nordmandshage (PR) og 6/9 18 N Nordmandshage (PR).

Årets sidste er tidlige, 7/10 1 1K Ø Skagen (KNP ALJ) og 26/10 1 1K V Skagen (ROC). Der ses blot 5 fugle i oktober.

Sum: 957. 1. halvår 465, 2. halvår 492. Indsendere 72.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	2	134	298	31	55	306	126	5	-	-
Skagen	-	-	2	96	252	20	29	96	19	3	-	-
Nordmandshage	-	-	-	-	-	-	7	147	35	1	-	-

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus* (05680)

Et på mange måder meget bemærkelsesværdigt år for Lille Kjove i Nordjylland. Årsummen på 64 har aldrig tidligere været så høj, og selv om materialet bliver renset for gengangere, er det en meget høj total. Endvidere bliver 2010 også året med den hidtil højeste dagstotal.

Første fugl ses 30/8 1 ad. lys fase NØ Hirtshals (CHE) efterfulgt af 2/9 1 1K N Ørhage (SAL).

Fra 14/9 begynder der virkelig at komme gang i trækket af Lille Kjove. I første omgang ses enkelte fugle omkring Roshage og Ørhage, men 19/9 bliver dagen, hvor den hidtidige største observation i Nordjylland ses. I tidsrummet fra 06.45 til 12.30 ses ved Grenen 26 1K V

Fænologi hos Almindelig Kjove

I 2010 bliver den første fugl, som sagt, set 21/3 i Skagen og den sidste ses 26/10 Skagen. Dette er for begge datoer forholdsvis tidligere i forhold til det generelle billede. En opgørelse over datoen for den første og sidste observation af Almindelig Kjove i perioden fra 1986 til 2010 (25 år) viser således følgende:

Gennemsnitlig ankomst	Variation	Spredning
5/4	6/3-21/4	47 dage
Gennemsnitlig afrejse	Variation	Spredning
5/11	8/10-30/12	85 dage

Det skal bemærkes, at der tre gange er observeret Almindelig Kjove i januar. Det drejer sig om 20/1 1989 1 2K Skagen (SK), 3/1 1991 1 Kærsgaard Strand (THP GRA) og 26/1 1999 1 mørk fase V Skagen (SK). Disse 3 observationer er ikke medtaget i oversigten. Førsteforekomster af Almindelig Kjove er i 19 ud af 25 år set inden for perioden 1. til 14. april.

(KNP ROC), mens der i en senere periode fra kl. 16.15 til kl. 19.00 ses 10 1K V og 1 1K SV (KNP ROC). Dragtfordelingen hos de 37 1K bliver 30 mørkfase, 5 mellem fase og 2 lys fase.

I de efterfølgende dage frem til 28/9 ses Lille Kjove ved flere lokaliteter – blandt bliver der ved Nordmandshage set 10 1K fordelt på 7 dage (PR ATL m.fl.) samt 21/9 7 1K V Lild Strand (HHN). Årets sidste bliver 2/10 1 1K mørk fase Vesterby, Skagen (ROC).

Det er kun 4 ud af de observerede 64 fugle, der ikke er aldersbestemt. Blandt de 60 aldersbestemte er 59 1K og kun én enkelt adult.

Sum: 64. 1. halvår 0, 2. halvår 64. Indsendere 13.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	-	-	-	1	62	1	-	-

Storkjove *Stercorarius skua* (05690)

Et år noget under gennemsnittet for de sidste 15 år (1995-2009) på 663. Antallet af Storkjove varierer dog meget fra år til år med variation fra 67 (2005) til 1929 (2003). Året starter med 17/4 2 Ø Grenen (SKAF HBØ) efterfulgt af 23/4 1 Ø Grenen (SKAF HBØ) og 24/4 1 NØ Hirtshals Fyr (LGN).

Sidste fugle i første halvår bliver lidt bemærkelsesværdigt 14/6 1 N Als Odde (PR) samt mere normalt 18/6 1 SV Ørhage (JB).

Andet halvår indledes 2/7 1 R Grenen (ROC) og 13/7 1 SV Ørhage (JB). Efteråret byder på flere observationer

af flere end 20 fugle, der alle nævnes: 26/8 38 Grenen (ROC TBR JOK AJ ALJ), 19/9 23 Grenen (ROC KNP) og 21/9 22 Roshage (LN CH JB).

Efterårets sidste fugle bliver 15/11 1 R Grenen (KNP ROC) og 17/11 1 R (muligvis olieskadet) Hanstholm slamdepot (TL).

Ved de 3 lokaliteter, hvor der ses flest fugle, ses samlet 391 Storkjove svarende til 87 % af det samlede antal rapporterede fugle. Det er dog Grenen, Skagen med 276 (61 %), der står for klart flest, efterfulgt af Roshage 90 (20 %) og Nordmandshage 25 (6 %).

Sum: 449. 1. halvår 27, 2. halvår 422. Indsendere 35.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	9	16	2	17	211	177	8	9	-
Skagen	-	-	-	6	13	-	7	170	71	4	8	-
Roshage	-	-	-	-	-	-	-	8	80	2	-	-
Nordmandshage	-	-	-	-	-	-	-	20	5	-	-	-

MÅGER

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus* (05750)

En rapportering på 30 fugle dækker sandsynligvis blot over 10-12 forskellige fugle. Det er dog vanskeligt at vurdere det egentlige antal fugle i forekomsten ved Hanstholm/Roshage.

Fra første halvår foreligger to fund, 31/1 1 ad. R Hanstholm Havn (HHN SKR KBC) og 30/4 1 3K R Han Vejle og Kogleaks (O-DK JHN).

Efterårets forekomst behandles lokalitetsvis.

Ørhage: 17/9 1 1K R (JHC JB m.fl.).

Hanstholm/Roshage: I perioden 31/7 til 19/10 rapporteres arten på 18 datoer. Forekomsten drejer sig givet om

4-5 forskellige fugle. Der kan dog fint ske udskiftninger i perioden. Største forekomster er 7/8 2 ad. R (TRK), 14/9 2 1K V Roshage og 2 ad. + 1 1K R Hanstholm Havn (O-DK). Ungfuglen i havnen regnes som mulig ganganger fra Roshage, hvorfor forekomsten denne dag er 4-5 fugle.

Lild Strand: 16/9 1 1K V (HAC).

Vester Hassing: 20/8 1 3K R (RSN).

Skagen Havn: 1 1K R-NV (ROC JPIP KNP JOK).

Skemaet herunder er renset for gangangere på enkelt-dage.

Sum: 30. 1. halvår 2, 2. halvår 28. Indsendere 19.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	-	-	1	-	-	1	9	14	4	-	-

Dværgmåge *Larus minutus* (05780)

En meget lav årssum, da 10 års gennemsnittet ligger på godt 2300 fugle. Som vanligt stammer en stor del af rapporteringerne fra Vejerne (53%) og Skagen (13%).

Alle marts-fuglene stammer fra Skagen med de første

3/3 1 ad. NV (SKAF ROC m.fl.), 7/3 1 2K V (SKAF) og 12/3 1 ad. V (SKAF) – alle Grenen. Den klart største dag her er 7/5 med 11 SØ Grenen (ROC SKAF), 1 Ø Säftevandsbakken (JHC) og 3 Ø Højnen (JHC). De første i Vej-

Dvärgmåge 1K, Roshage, 5. oktober 2010. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

lerne ses 17/4 1 ad. R Kogleaks (FSL), fulgt af 30/4 7 R Han Vejle/Lund Fjord (O-DK HRC SUB). De største tal herfra er 5/5 16 R Selbjerg (O-DK) og 19/5 11 R i Vejlernes nordlige del (Lund Fjord, Kogleaks, Bygholm Nordlige Rørskov) (O-DK). Fra foråret skal endvidere nævnes 6/5 6 NØ Hirtshals Fyr (PR).

Et ynglepar bygger rede i Kogleaks og ses rugende i perioden 28/5 – 20/6, men som så ofte før bliver ynglen opgivet, og der kommer ikke unger på vingerne (O-DK m.fl.).

I juli måned ses en del rastende fugle i Han Vejle/Kogleaks. De største tællinger er 23/7 27 (RSN MON), 24/7 41 (JKI O-DK) og 27/7 37 (O-DK). Første 1K fugl ses 31/7 1

S Gerå (RSN), fulgt af 7/8 1 Halkær Sø og 7/8 1 NV Grenen (SKAF ROC m.fl.). I august ses blot få fugle i Vejlerne, mens der atter er nogle pæne tal i september, 5/9 42 R (hovedparten 1K) Kogleaks (SN) og 13/9 55 R Østlige Vejler (O-DK). Fra efterårstrækket skal ellers specielt en stor trækdag bemærkes, 5/10 85 Ø Roshage (O-DK) og 38 Ø Nordstrand, Skagen (KNP m.fl.) samt 6/10 25 R Roshage (SEK). Efterårets sidste observationer er 13/11 4 fou. Ørhage (POHP) og 15/11 1 ad. SØ Grenen (KNP ROC).

Tallene herunder er renset for dobbeltrapporteringer på enkelt dage.

Sum: 1024. 1. halvår 233, 2. halvår 791. Indsendere 72.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	6	14	141	72	277	66	182	237	29	-
Skagen	-	-	6	3	20	2	-	24	9	63	8	-
Vejlerne	-	-	-	8	86	64	270	13	103	-	-	-

Sabinemåge *Larus sabinii* (05790)

Et år med ca. 15 fugle er lidt under middel. Hovedparten ses koncentreret på nogle få dage i september. Der kan være gengangere mellem fuglene på lokaliteterne i Nordvestjylland på de enkelte dage, ligesom enkelte fugle kan opholde sig i området i flere dage. Forekomsten behandles lokalitetsvis.

Roshage/Hanstholm: 27/8 2 ad. i sdr. V (TBR), 16/9 1 1K V (JHC JB m.fl.), 17/9 2 1K V (SA TBR), 18/9 1-2 1K R (HST HHB JHC JB m.fl.), 19/9 1 1K R (POHP CHJ JHC JB m.fl.) og 21/9 1 1K V (LN JB m.fl.).

Ørhage: 16/9 1 1K R-S (JKK) og 17/9 1 1K R (JHC JB

m.fl.).

Lild Strand: 16/9 1 1K V (HAC) og 21/9 1 1K V-R (HHN).

Hirtshals: 16/9 1 1K fou. – SV (APN).

Nordmandshage: 27/9 1 1K N (PR ATL m.fl.) og 22/10 1 ad. i odr. N-S (HHB RSN).

Til de sidstnævnte kan det bemærkes, at der også sidste år var observationer ved Nordmandshage. Der går ellers længe mellem fund i den nordjyske del af Kattegat – syd for Skagen.

Sum: 15. 1. halvår 0, 2. halvår 15. Indsendere 16.

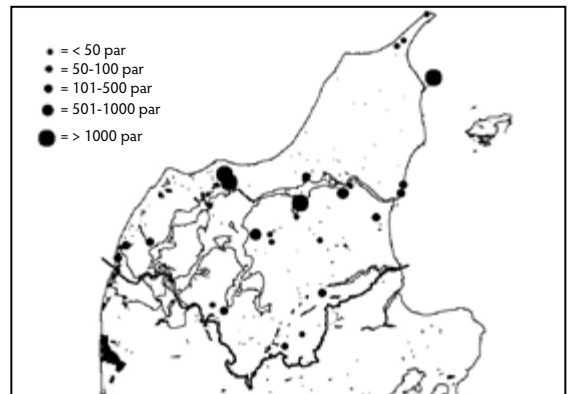

Hættemåge, Hirsholmene, 4. juni 2010. Foto: Vagn Freundlich.

Hættemåge *Larus ridibundus* (05820)

En meget stor rapportering skyldes især mange rapporteringer fra ynglepladserne. Derfor vil artsbehandlingen fokusere på artens status som ynglefugl. Fordelingen af indrapporterede ynglefugle fremgår af kortet. Der mangler tal fra vitale områder som Treskelbakkeholm i Mariager Fjord samt øerne i Nibe Bredning. De største rapporteringer er fra Vejlerne, Kogleaks 2940 par og Bygholm Nordlige Rørskov 1323 par (begge O-DK). Desuden oplyses det, at kolonien på Hirsholm rummer 6000 fugle (via VAG). Vi håber at kunne bringe de endelige tal i næste års rapport.

Nævnes kan det også, at en lang række fugle med farveringe i årets løb (primært først og sidst på året) er aflæst i Aalborg, Østre Anlæg. Disse er ringmærket i flere forskellige lande, primært Norden og Holland/Belgien. Den ældste er fra 1997, ringmærket i Oslo.

Ynglekolonier af Hættemåge i Nordjylland 2010.

Sum: 242.714. 1. halvår 127.268, 2. halvår 115.446. Indsendere 147.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2417	3511	16878	54299	40217	9946	37746	32368	26537	14997	3223	575

Stormmåge *Larus canus* (05900)

En meget stor indrapportering. Arten er optalt på ynglepladserne. Ikke alle resultater af optællingerne foreligger,

hvorfor dette vil blive behandlet i næste års rapport.

Sum: 113.029. 1. halvår 29.181, 2. halvår 83.848. Indsendere 100.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2991	2959	6481	14088	2159	503	1677	3390	18170	30812	28490	1309

Sildemåge *Larus fuscus* (05910)

En meget lav indrapportering, hvilket både skyldes få tal fra ynglelokaliteterne og langt færre fugle i sensommer/ efterår sammenlignet med specielt 2009.

Første fugle ses 27/2 1 Sundsøre (HTM m.fl.), 6/3 1 Østergård Mose (ATJ) og 9/3 4 fou. Ejersted (HS). De største tal fra foråret er fra potentielle ynglelokaliteter, 27/4 90 Borreholm (ASH), 8/5 43 Arup Vejle (RWR m.fl.) og 23/5 60 Vesløs/Arup (O-DK) foruden 14/6 81 R Hanst-

holm Slamdepot (TRK).

Fra andet halvår stammer en stor del af observationerne fra Skagen, hvor fra største tal er fra starten af august, således 1/8 115, 6/8 110 og 9/8 118 – alle Grenen (alle KNP). Årets sidste fugle er begge afvigende, sandsynligvis drejer det sig om fugle af racerne *graellsii/intermedius*, 12/12 1 2K Hirtshals Øststrand (RSN RWR) og 29/12 1 2K Nørresundby havn (RWR).

Sum: 2907. 1. halvår 1125, 2. halvår 1782. Indsendere 104.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	66	436	431	191	592	818	332	35	3	2
Skagen – sum	-	-	6	118	118	1	216	574	232	5	-	-

Britisk Sildemåge *Larus fuscus graellsii* (05912)

Året byder på følgende fund, 2/1-16/3 1 ad. Aalborg Havn og Østre anlæg (GRA HHB RWR ATL), og 20+23/12 1 ad. Aalborg Havn og Østre anlæg (LP HHB RSN).

Sidstnævnte regnes for samme fugl, som fuglen samme sted først på året. Der foreligger endvidere observationer uden aldersangivelse, der ikke medtages her.

Sum: 6. 1. halvår 3, 2. halvår 3. Indsendere 8.

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis* (05915)

Vel 7-8 fugle. Alle observationer nævnes. 27/2 og 7/3 1 ad Dania Saltværk (hhv. HE og CSS), 3/3 1 ad. Roshage (HHN JKY), 6/8 – 7/8 1 1K Grenen (KNP m.fl.), 9/8 1 1K Nordmandshage (PR), 8/8 – 10/8 1 1K Grenen (ny

fugl) (KNP ROC m.fl.) 13/9 – 14/9 1 1 K Grenen, (KNP m.fl.), 13/12 og 25/12 1 ad. Nørresundby Havn (RSN RWR) og endelig 28/12 1 ad. Fjordparken, Aalborg (CSS) – kan være samme som Nørresundby-fuglen?

Sølvmåge *Larus argentatus* (05920)

Største årssum hidtil, og over dobbelt så mange som 10- års gennemsnittet.

Sum: 247.502. 1. halvår 154.024, 2. halvår 93.478. Indsendere 130.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	14086	50633	45363	13489	24279	6174	12595	12664	15646	12800	13157	26616

Kaspisk Måge *Larus cachinnans* (05930)

Nok 5-6 fugle. Alle nævnes: 17/3 1 ad. Grenen (KNP), 18/3 og 19/3 1 ad. Grenen (SKAF HBØ), 1 ad. Skagen Havn (SKAF HBØ) (formodentlig samme som 17/3 – altså 2 fugle), 21/7 1 3K Gerå Enge (RSN), 2/9 1 1K Stensnæs (RSN), 20/11 – 23/12 (6 obs.) en stationær 1K i Skagen Havn (KNP ROC JOK) samt 29/11 og 11/12 1 1K Hanstholm Havn (O-DK HHN).

Kaspisk Måge, Hanstholm Havn, 11. december 2010.
Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Hvidvinget Måge *Larus glaucoides* (05980)

Et eneste fund kan det blive til i 2010, nemlig 19/11 1 1K Skagen Havn (ROC KNP).

Gråmåge 2K, Blokhush Strand, 13. juli 2010. Foto: Vagn Freundlich.

Gråmåge *Larus hyperboreus* (05990)

62 observationer dækker nok over 13-16 fugle, heraf 2 adulte. Vi tager først fundene uden for Skagen. 2/1 1 2K Hirtshals Havn (MCH KUP), 28/1 1 2K Lild Strand (HHN), 6/2 1 2K Slettestrand (via ROC), 7/3 1 2K Hirtshals (MCH), 22/3 1 ad. Bulbjerg (AS), 26/4 1 2K Hirtshals (PR), 15/5 1 2K Hirtshals (AWM HBA), 7/6 1 2K Roshage (HHN PHK), 14/6 – 19/9 (mange obs.) 1 2K Blokhush Strand (TSE VFL m.fl.), 30/8 1 2K Nytorp ved Hanstholm (SAL), 15/11 1 1K Hanstholm Havn (JSK),

11/12 1 1K Hanstholm Slamdepot (HHN) samt endelig 20/12 1 1K (ny fugl) Hanstholm Havn (HHN). I Skagenområdet skal vi hen til 31/3 for første obs. - 1 1K (SKAF HBØ KNP). Herefter er der i hele april en lang række observationer af 1K-fugle, som nok drejer sig om 2-4 individer. Eneste adulte fugl ses trække Ø 7/5 (ROB HBØ JOK). Herefter skal vi helt hen i december, før andet halvårs første fugl ses 14/12 – 19/12 1 1K (ROC m.fl.).

Svartbag *Larus marinus* (06000)

En årssum i den tunge ende, således den højeste siden 1998. Største tal fra de forskellige lokaliteter er 15/2 300 Hanstholm Havn (RQ), 22/2 486 Skagen Havn (ROC), 25/5 510 Skagen Havn (ROC) og 14/6 1300 Hanstholm Slamdepot (TRK).

Eneste yngleoptælling er 9/6 235 ynglepar Nordre Rønner (KO PR). Det er mange.

Fra andet halvår er de største tal fra de største lokaliteter 9/8 850 Grenen (KNP), 17/9 400 Hirtshals Øststrand (AØ) og 6/11 400 Hirtshals Havn (RWR HHB).

Sum: 25.343. 1. halvår 10.888, 2. halvår 14.455. Indsendere 118.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	290	1980	1970	1794	2034	2820	1266	7145	3976	1048	591	429

Ride, Bulbjerg, 17. juli 2010. Foto: Vagn Freundlich.

Ride *Rissa tridactyla* (06020)

Summen er over middel for de seneste 10 år, men ikke voldsomt meget over.

Det eneste større træktal fra årets første måneder er 28/1 324 V Lild Strand (HHN).

Fra marts dukker ynglefuglene op, og gennem hele foråret og sommeren er der mange meldinger fra ynglepladserne på Bulbjerg og i Hirtshals. Der er ingen meldinger fra Hanstholm. På Bulbjerg er største indberettede observation 24/4 600 ynglefugle (HST). Ellers gør mange observatører opmærksomme på høj vandstand under klinten, så tælling ikke kan foretages fra stranden. I Hirtshals kommer mindst 26 unger på vingerne. På rederiet Niels Jensens bygning 9 reder, hvorfra der formodentlig kommer i alt 9 unger på vingerne. I flydedokken kommer mindst 15 unger på vingerne. På Østmole-ho-

vedet kommer tilsyneladende kun to unger på vingerne på trods af, at der er mange reder, rugende fugle og dununger i løbet af forsommeren. Har der været en mink på besøg lige som i 2009-sæsonen? I hvert fald skulle man ikke tro, at der er tale om fødemangel, da ungerne på Niels Jensens bygning og flydedokken synes sunde og velnærede.

I efteråret begynder dage med trecifrede tal i september og i begyndelsen af oktober med største tal 21/9 386 V Lild Strand (HHN), 6/10 391 SØ Grenen (ROC). I midten af oktober kommer der for alvor gang i trækket med største tal 18/10 1136 Ø Grenen (KNP m.fl.), 22/10 13.642 V Grenen (KNP ROC m.fl.) og 25/10 1125 NØ Hirtshals (AØ). Største tal derefter er 5/11 2003 NV Grenen (ROC m.fl.).

Sum: 67.249. 1. halvår 8542, 2. halvår 58.707. Indsendere 100.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	365	167	1264	2306	3903	537	2233	2320	3937	43092	6363	762

Sandterne *Gelochelidon nilotica* (06050)

For første gang siden 1980'erne er der med sikkerhed registreret et ynglepar i Nordjylland. Parret findes på Agger Tange i en af lagunesøerne, hvor det har etableret sig på en mindre ø med koloni af Splitterne, Havterne og Klyde (CHJ O-DK). Yngleforekomsten er godkendt af SU for perioden 27/5-22/6. Et fund fra Agger Tange ultimo juli er endnu ikke forelagt SU, og dette fund kan derfor ikke medtages her.

Sandterne har været lokal SU-art i Nordjylland siden

1995, og fra og med 2005 (ikke 2004 som omtalt i FDN 2004) skal alle fund af Sandterne uden for Vadehavet behandles af SU. Fra perioden 1995-2009 er kun følgende i alt fem fund fra Nordjylland behandlet og godkendt af SU: 6/6 1996 1 ad. R Østerild Fjord, 9/5 1997 2 ad. R Syrsig, Læsø, 2/8 1997 2 ad. R Bygholm Vejle, 28/4 2000 1 ad. Ø Nordstrand-Grenen, Skagen og 3/6 2008 1 ad. Ø Grenen, Skagen.

Rovterne *Sterna caspia* (06060)

Kun et fund i år: 10-11/8 1 ad. R Østerild Fjord (HRC

O-DK).

Splitterne *Sterna sandvicensis* (06110)

Endnu et år med en meget høj årssum. Som det har været typisk for de seneste år er materialet domineret af observationer fra Kattegat-området, hvor der primært i efteråret registreres betydelige antal ved især Nordmandshage.

Årets første fund er 22/3 1 Ø Grenen (KEC), 23/3 5 Ø Grenen (SKAF) og 24/3 1 V Bulbjerg (LLH). I første halvår registreres kun få større forekomster uden for ynglepladserne; blandt andet 29/4 285 R Nordstrand, Skagen (JHC), 11/5 212 S Syrodde, Læsø (PR) og 25/5 277 R Stensnæs (MLUH). Ynglebestanden på Hirsholm er i år optalt til ca. 1400 par (BHJ PR). Desuden er der oplysninger om en koloni på Agger Tange på ca. 315 par (HHN), som først etablerede sig medio juni. Derimod

mangler der oplysninger fra Læsø, hvor bestanden af ternere ikke er optalt i år, samt fra Treskelbakkeholm i Mariager Fjord. Kolonien på sidstnævnte lokalitet er dog optalt, men parantallet har ikke været tilgængeligt til denne rapport.

De første større antal i efteråret er fra Agger Tange med max. 21/7 1500 (AO) og 25/7 1155 (HHN). Herefter registreres kun betydelige antal i Kattegat-området; blandt andet 25/8 200 S Asaa (SØP) og 27/8 430 R Stensnæs (MLUH) samt fra Nordmandshage: 10/8 1775 R (PR), 13/8 2150 R (PR), 17/8 1675 N (PR) og 27/8 2035 R (PR). Årets sidste observationer er ikke sene: 11/10 1 S og 19/10 1 S – begge Nordmandshage (PR).

Sum: 37.618. 1. halvår 7826, 2. halvår 29.792. Indsendere 83.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	67	2277	3445	2037	5865	20085	3791	51	-	-

Splitterne, Nordstrand, Skagen, 25. april 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Fjordterne *Sterna hirundo* (06150)

Årssummen er betydeligt lavere end sidste år. Den lavere årssum i forhold til sidste år skyldes imidlertid primært, at de forbitrækkende Fjord/Havterner ved Skagen i foråret kun er forsøgt artsbestemt på ganske få dage. F.eks. har SKAF under den daglige dækning af forårstrækket fra Grenen konsekvent noteret de forbitrækkende terner som ubestemte Fjord/Havterner (se Fjord/Havterne). I øvrigt er efteråret endnu engang uden de helt store forekomster.

Årets første tre observationer er rekordtidlige, og de er alle fra Skagen: 2/4 1 V Grenen (SKAF), 3/4 1 R Nordstrand (GBL) og 5/4 1 Ø Grenen (ROC SKAF). Arten ankommer hermed i år, og for første gang nogensinde, tidligere til Nordjylland end Havterne. Ved Skagen noteres i øvrigt i perioden 2/4-28/6 i alt 3495 Ø og 747 R (flere indsendere) med max. 26/4 1430 Ø (ROC m.fl.) og 7/5 800 Ø (ROC JHC m.fl.). Forårets suverænt største forekomst er dog 26/4 5680 NØ Hirtshals Fyr (PR) og fra Hirtshals Fyr desuden 6/5 1310 NØ (PR). I sammenligning med Havterne er fund af 2K og 3K Fjordterne tilsyneladende mere usædvanlige herhjemme, hvorfor to nordjyske fund fra i år skal nævnes: 14/6 1 3K-type R Nordmandshage (PR) og 28/6 1 2K R Grenen (KNP). Fra den beskedne nordjyske ynglebestand er der oplysninger om i alt 94-97 par: Halkær Sø 11 par (TSE m.fl.), Arup Vejle 1 par (O-DK), Koglekssøen, Bygholm Vejle 38 par (O-DK), Vestsøen, Bygholm Vejle 6 par (O-DK), Aalborg, industri- og havneområdet 6-9 par, heraf 5 par ynglende på tage (GRA), Nordre Rønner 25 par (PR KO), Nordmandshage 3 par (PR) og Voerså-Stensnæs 2 par (PR).

Efterårets største forekomster kan ikke imponere: 4/8 357 S + 38 R Nordmandshage (PR), 7/8 350 V Roshage (TRK) og 27/8 315 R Nordmandshage (PR). Årets sidste observationer er 22/10 1 ad. R Nordmandshage (HHB),

Sum: 20.410. 1. halvår 13.342, 2. halvår 7068. Indsendere 92.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	8016	4759	567	2079	3905	1031	52	1	-

Havterne *Sterna paradisaea* (06160)

Årsummen er på samme høje niveau som sidste år. Helt typisk er både forårs- og efterårstrækket ganske ubetydeligt, og størstedelen af årets observationer er således fra landsdelens ynglepladser.

Årets første observationer er 7/4 3 R Halkær Sø (TSE) og 9/4 1 SV Hirtshals Fyr (LGN). De største forekomster i første halvår, som alle vedrører lokale ynglefugle, er 27/4 535 R Nordmandshage (PR), 12/5 500 R Stokken, Læsø (PR), 28/5 110 R Gerå (RSN) og 9/6 320 R Stensnæs (MLUH). Den største trækobs under forårstrækket er 26/4 47 NØ Hirtshals Fyr (PR). Til sammenligning bliver der samme dag ved Hirtshals Fyr noteret 5680 nordøstrækkende Fjordterner og 740 nordøstrækkende Fjord/Havterner (PR). I 2009 blev der i juni-juli bemærket usædvanligt mange 2K-fugle, mens der i år kun ses i alt 10 individer; blandt andet 14/6 2 Nordmandshage (PR) og 22/6 4 Stensnæs (PR). Fra landsdelens ynglebe-

Fjordterne, Hirtshals, 2. august 2010. Foto: Bent Thøgersen.

24/10 1 1K R Hirtshals Havn (KUP) og 3/11 1 1K R Selbjerg Vejle (O-DK JB). Sidstnævnte er ganske sen, og fuglen ses i øvrigt på et tidspunkt sammen med en 1K Hvidvinget Terne.

stand kan blandt andet nævnes 88 par Nordre Rønner (KO PR), Stensnæs-Voerså 120 par (PR MLUH), Asaa-Gerå 87 par (PR HAC), Bisnap-Nordmandshage 155 par (PR), 64 par Agger Tange (O-DK) og kun 14 par på Bygholmengen, Bygholm Vejle (O-DK). I forbindelse med DMU's kystfugleprojekt er Havterne dog optalt/ eftersøgt på adskillige andre lokaliteter i år, men resultatet af denne undersøgelse er endnu ikke tilgængeligt. Forhåbentligt kan det samlede resultat vises i næste års rapport. I øvrigt skal det bemærkes, at bestanden på Læsø ikke er optalt samlet i år.

Fra efterårstrækket skal kun nævnes 9/7 175 R Agger Tange (TBR) og 3/8 314 ad. + 41 1K S Nordmandshage (PR) samt årets sidste, som alle er fra Grenen: 17/10 1 1K R (KNP JPIP), 22/10 1 1K R (KNP ROC) og 28/10 1 1K R (KNP ROC).

Sum: 8424. 1. halvår 5806, 2. halvår 2618. Indsendere 94.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1324	2987	1495	1604	898	98	18	-	-

Fjord-/Havterne *Sterna hirundo/paradisaea* (06155)

Størstedelen af årets ubestemte Fjord/Havterner er fra Skagen (forår) og Nordmandshage (efterår). Ved Skagen noteres i perioden 7/4-7/6 i alt 4616 Ø og 570 R (SKAF m.fl.) med max. 6/5 1009 Ø (SKAF) og 18/5 974 Ø (SKAF). Fra foråret kan desuden nævnes 26/4 740 NØ Hirtshals

Fyr (PR). I efteråret er større antal kun registreret ved Nordmandshage: 13/8 1120 S (PR) og 17/8 700 N (PR) – i begge tilfælde drejer det sig om fugle, som ses træk-kende på stor afstand ude i Kattegat.

Sum: 9514. 1. halvår 6325, 2. halvår 3189. Indsendere 34.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	2144	4077	104	848	2088	241	12	-	-

Dværgterne *Sterna albifrons* (06240)

Årets sum er betydeligt over gennemsnittet for de sene-ste 10 år på ca. 500. Den høje årssum skyldes dog primært en del observationer af de samme fugle fra yngle-pladserne mellem Stensnæs og Nordmandshage på øst-kysten.

De første observationer er 21/4 2 R Gerå (PR), 26/4 1 NØ Hirtshals Fyr (PR) og 27/4 3 R Stensnæs (LYA). Forårets største forekomster er 29/4 62 R og 5/5 55 R – begge Nordmandshage (PR). Derudover kan fra foråret nævnes 1/5 15 S + 4 R Mulbjerg (TSE) og 11/5 12 R Havrev-len, Læsø (PR). Landsdelens ynglebestand er ikke over-våget optimalt i år; blandt andet mangler der egentlige

optællinger fra Læsø. Der er dog oplysninger om i alt 86-96 par: Jerup Strand 1 par (PR), Stensnæs-Voerså 18-26 par (PR MLUH), Asaa-Gerå 5 par (PR HAC), Melholt Enge 1 par (PR), Hou 14 par (PR), Bisnap-Nordmands-hage 23 par (PR), Korsholm/Mulbjerg Krog 3 par (PR), Øster Hurup 1 par (PR), Ellidsbøl Strand 4-5 par (AS) og Agger Tange 16-17 par (O-DK).

Fra efteråret skal nævnes 27-28/7 40 R Gerå (HAC m.fl.) og 9/8 84 ad. + 4 1K S Nordmandshage (PR). Sidst-nævnte er givetvis den største forekomst, som hidtil er registreret i Nordjylland. Årets sidste er 24/8 2 ad. + 2 1K R Nordmandshage (PR) og 1/9 1 1K R Grenen (RT).

Sum: 1183. 1. halvår 488, 2. halvår 695. Indsendere 37.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	105	310	73	277	417	1	-	-	-

Sortterne, Han Vejle, 18. maj 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sortterne *Chlidonias niger* (06270)

Endnu et år med en ret lav årssum. Som de foregående år skyldes den lave årssum forholdsvis få sommer- og efterårsobservationer fra Vejlerne. Fra Vejlerne følgende oplysninger – første observationer er 28/4 2 Bygholm Vejle (HAC) og 30/4 19 Han Vejle (O-DK HAC). Ynglebestanden opgøres i år til 24-33 par, som desværre ikke får unger på vingerne (O-DK). De største antal er 28/5 45 (O-DK), 27/6 47 (O-DK) og 2/7 51 (O-DK). Årets sidste, som er temmelig sen, er 11/10 1 1K Selbjerg Vejle (O-DK).

Uden for Vejlerne er der kun to forårsfund: 13/5 2 Ø Nordstrand, Skagen (BHJ HK) og 19/5 1 R Lille Vildmo-

se, Hegnsvej (DFS). I efteråret noteres uden for Vejlerne i alt 28 fugle i perioden 3/8-6/10, alle observationer nævnes. Skagen: 3/8 2 1K NV Grenen (ROC KNP SKAF), 12/9 1 1K R Grenen (ROC KNP JOK) og 4/10 1 1K+ NØ Havnen (ROC). Nordmandshage: 3/8 2 1K S (PR HHB), 5/8 1 1K S (PR), 23/8 11 1K + 2 ad. i odr. S (PR), 24/8 1 1K S (PR TSE) og 27/8 1 1K S (PR). Saltum Strand: 3/8 1 ad. i odr. SV (ATL). Halkær Sø: 3/9 1 1K R (TSE). Ros-hage: 14/9 1 1K V (O-DK). Agger Tange: 23/8 1 1K R (HHN) og 6/10 1 1K R (SEK). Sønder Lem Vig: 22/8 1 1K R (JT).

Sum: 1069. 1. halvår 867, 2. halvår 202. Indsendere 67.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	21	484	362	162	29	8	3	-	-

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus* (06280)

To fund i år, begge fra Vejlerne: 13/5 2 ad. i sdr. kortvarigt rastende, senere nordtrækkende Han Vejle/Bygholm Vejle (HRC) og 3/11 1 1K R Selbjerg Vejle (O-DK).

Efterårsfundet er det hidtil seneste herhjemme. Et næsten tilsvarende sent fund fra 1998 er også fra Vejlerne, hvor en 1K ses i perioden 13/10-1/11.

ALKEFUGLE

Lomvie *Uria aalge* (06340)

Summen er lidt over middel. Som sædvanligt er over 95% af fundene fra Skagen. Der er ingen to-cifrede antal, før vi kommer hen i september. Et nordgående træk iagttages 27/9 47 og 28/9 46 Nordmandshage (PR m.fl.). I Skagen optrappes antallene i starten af oktober: 2/10 49 NØ, 3/10 113 NØ, 4/10 393 Ø, 5/10 1493 Ø, 25 V og 6/10 519 Ø (KNP ROC m.fl.). Herefter skal vi helt hen til slutningen af året, hvor der kommer et par store trækdage i Skagen: 29/12 360 Ø (KNP), 31/12 736 SØ (ROC m.fl.).

Lomvie, Skagen, 4. februar 2010. Foto: Knud Pedersen.

Sum: 5957. 1. halvår 71, 2. halvår 5886. Indsendere 49.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	14	9	10	20	11	2	8	183	3688	208	1797

Alk *Alca torda* (06360)

Årssummen er for første gang over 100.000. Det var dog tæt på i 2007, hvor summen var 97.440. Som det ses af månedstotalerne, så skal vi hen til oktober, før der for alvor sker noget. Det efterhånden velkendte oktobertræk iagttages især i perioden 12/10-22/10 med i alt 13.000 østtrækkende Alke ved Skagen (ROC KNP m.fl.). Dette

træk ses også ved Hirtshals med 5100 NØ-trækkende i dagene 16/10-25/10 (AØ LGN KUP). I november er der flere gode dage, men det er først i de sidste dage af året, at trækket for alvor viser markante tal: 30/12 12.465 SØ, 3004 NV og 31/12 26.515 SØ (ROC KNP m.fl.). Disse dagstal er tæt på tidligere rekorder fra Skagen.

Sum: 100.972. 1. halvår 77, 2. halvår 100.895. Indsendere 34.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	30	11	2	14	18	21	21	24	28087	2254	70488

Lomvie/Alk *Uria aalge/Alca torda* (06365)

Hvis man sammenligner med tallene for Lomvie og Alk, så skiller februar sig ud. Det drejer sig primært om fugle

ved Skagen, og observatøren hælder mest til, at det er Alke på forårstræk (ROC).

Sum: 5292. 1. halvår 1596, 2. halvår 3696. Indsendere 25.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
95	1332	122	27	13	7	112	10	180	805	577	2012

Tejst *Cephus grylle* (06380)

Summen er større end nogensinde, og som sædvanligt er størsteparten fra Kattegat, med enkelte fugle ved vestkysten. Hvad ynglefuglene angår, er der spændende nyt fra flere østkysthavne: Skagen Havn 4 sandsynlige ynglepar (KNP m.fl.), Ålbæk Havn 1-2 mulige ynglepar (PR) og Strandby Havn 5 sandsynlige ynglepar (PR). Tager vi ud på Kattegat-øerne, så er der 28/4 talt min. 2200

ynglefugle på og ved Hirsholm og 200 ynglefugle på og ved Tyvholm (BHJ). På Nordre Rønner er talt mindst 8 ynglepar (KO PR), i Østerby Havn er talt 2 ynglepar (PR KO), og på og ved Deget er talt 230 ynglefugle (PR BHJ). Med andre ord ser ynglebestanden ud til at være øget endnu en gang.

Sum: 5348. 1. halvår 5147, 2. halvår 201. Indsendere 69.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
12	13	38	4131	676	277	17	55	31	69	23	6

Søkonger *Alle alle* (06470)

Årssummen har i de sidste 20 år varieret fra 27 i 2002 til 3560 i 1995, så årets sum er i den lave ende for denne periode. Samtlige fund er fra vestkysten inkl. Skagen. Før-

ste fund i efteråret er 14/10 5 Ø Grenen (KNP m.fl.), og største tal er 22/10 9 V Roshage (JJA m.fl.), 25/11 11 V Roshage (O-DK) samt 6/11 7 N Grenen (KNP m.fl.).

Sum: 103. 1. halvår 0, 2. halvår 103. Indsendere 15.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	50	1

Lunde *Fratercula arctica* (06540)

Efter sidste års rekord på 36 er vi nu nede på jorden igen. Årets fund begrænser sig til 3 individer, så vi kan godt overkomme at nævne alle: 4/3 1 R ud for Hirtshals Havn

(AØ), 12/5 1 N Syrodde (PR) og 19/9 1 V-R Roshage (JHC JB m.fl.). Det er det laveste antal i 9 år, men til gengæld er der ingen dødfundne.

Huldue, Lille Vildmose, 2010. Foto: Jan Skriver.

Huldue *Columba oenas* (06680)

Et stort fald i forhold til den rekordstore sum i 2009 på 1725, men sammenlignet med andre år er det meget flot med en sum på over 1000. Forårstrækket ved Grenen, Skagen når ikke samme højder som i 2009, hvor der på en enkelt dag ses over 700 fugle. Bedste dag i 2010 er 18/3 35 Grenen, Skagen (KNP). Trækket svigter næsten

Nordmandshage, som i perioden 14/3-29/3 kun har 4 observationsdage af tilsammen 7 fugle (PR m.fl.) og 6 observationsdage i perioden 19/9-25/10 af tilsammen 8 fugle (PR HHB m.fl.). 238 fugle er indberettet som syn- gende eller ynglefugle. Størst er 5/4 18 ynglefugle Store Arden & Alminden Skov (TNI).

Sum: 1136. 1. halvår 1041, 2. halvår 96. Indsendere 75.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	20	4	492	254	173	98	25	21	20	15	5	9
Grenen, Skagen – sum	-	-	352	78	17	1	4	-	2	3	-	-

Ringdue *Columba palumbus* (06700)

Den største årstotal i rapportens historie. Tidligere rekord var fra 2008 og var på 102.830. Den samlede års- sum for Grenen, Skagen er 54.202 og for Nordmands- hage 7688. Største trækdag er 7/4 med 16.280 TF Nord- strand, Skagen (HAC) og nok delvist de samme fugle bliver set på Grenen 11.700 TF (SKAF HBØ ROC). Lidt tidligere på året er der en anden flot dag, 25/3 3415 Gre-

nen, Skagen (SKAF HBØ ROC). Af andre store forårs- observationer uden for Skagen skal nævnes 5/3 2600 R Nørreåen, Vejrum – Bruushåb (TBR LM), 1/4 1490 NØ Rubjerg Knude (AØ) og 3/4 1920 NØ Klitmøller (JJA). Efteråret største observationer er alle fra Nordmands- hage 11/10 2855 (PR SEM HCH SØP), 14/10 835 (PR MLUH SØS HOU) og 25/10 1615 (PR).

Sum: 120.346. 1. halvår 104.492, 2. halvår 15.854. Indsendere 137.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5415	2598	31242	62160	2012	1065	416	458	1446	9826	1490	2218
Grenen, Skagen – sum	14	55	17120	35916	855	87	105	5	26	7	-	12
Nordmandshage – sum	-	-	556	57	-	68	-	14	701	6290	2	-

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* (06800)

En lille tilbagegang fra sidste år, men årssummen er dog lidt højere end tallet for 2008. Første halvårs største observationer er 10/2 8 Egholm (MLUH), 17/2 8 Tåbel (RQ), 6/3 8 Vridsted (JDN), 13/3 18 Vestlige Vejler (O-DK) og 28/5 8 Grenen, Skagen (SKAF HBØ ROC JHC JAE m.fl.).

Sum: 1013. 1. halvår 618, 2. halvår 396. Indsendere 75.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Grenen, Skagen – sum	113	104	90	104	127	80	29	99	85	76	26	80
	-	-	9	40	74	31	-	1	-	2	-	-

Det bliver årets største på denne lokalitet.

Andet halvårs største observationer er 1/8 10 Aså (HHB RWR), 3/9 10 Hanstholm (SAL), 19/10 42 Rostrup (MHH), som er årets største foruden 28/12 11 Tørkeriet, Læsø (KO) og 29/12 13 Nordby, Skagen (ROC).

Turteldue *Streptopelia turtur* (06870)

Et år med observationer af kun 3 fugle, hvilket tilskrives det kølige vejr i det sene forår. Alle er fra Skagen-området: 21/5 1 TF Grenen, Skagen (JHC OFJ) og 24-25/5 1 R

Stald Grenen (JOK AB m.fl.). Sidste observation er 30/5 1 TF Grenen (SKAF HBØ ROC HLÆ JLI m.fl.).

GØGE

Gøg *Cuculus canorus* (07240)

Med en sum på 1296 bliver 2010 endnu bedre end det tidligere rekordår 2009, hvor der var en sum på 1139. Det er således for tredje år i træk, at der sættes ny rekord, da 2008 også var rekordår med 957. De 3 sidste år har der været en markant stigning i forhold til de 500-600 fugle, der ellers var normalt.

Ankomsten er i slutningen af april med 25/4 + 28/4 1 Elling Strandenge (BKR) som første, men allerede 29/4 ses Gøg på en række lokaliteter – Tindbæk, Ny Spøttrup Enge, Guderup Kær, Hald Sø og Lille Vildmose. I løbet af de første 10 dage i maj ankommer arten massivt til hele landsdelen.

Der ses/høres typisk 1-3 Gøge for den enkelte lokalitet, men årets største observation skiller sig dog markant ud fra dette billede – 4/6 35 Nørreådal, Vejrum-Øby (LM). Årets største observationer er ellers 5/6 14 Nørreåen, Vejrum-Bruunshåb (SA), 29/6 12 Lille Vildmose, nord (HAC), 31/5 11 Stensnæs (PR) og 1/6 10 Lille Vildmose, nord (HAC).

Allerede fra midten af juli sker der et markant fald i antallet af indrapporterede fugle. Årets sidste bliver 14/9 1 Lille Vildmose (PEC), 17/9 1 Skagen By (JPIP) og endelig 29/9 1 Tulsbjerg (FRO).

Fænologi hos Gøg

Siden midten af 1960'erne foreligger der registreringer af ankomst af Gøg i Nordjylland. Den første opgørelse findes i bogen Nordjyllands Fugle (Møller m.fl. 1978), og samlet findes der registreringer for en periode på 46 år.

Sum: 1296. 1. halvår 1148, 2. halvår 148. Indsendere 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	12	641	495	89	35	24	-	-	-

Periode	Antal år	Variation	Gennemsnit
Til 1974	n=10	27/4-10/5	5/5
1975-1991	n=17	14/4-11/5	1/5
1992-2010	n=19	17/4-8/5	27/4

Ankomsttidspunkt hos Gøg i Nordjylland i forskellige tidsperioder.

Som det fremgår, er der sket en forskydning i gennemsnittet for, hvornår den første Gøg observeres. Der er ikke nødvendigvis tale om en reel forskydning i ankomsttidspunktet, men der kan også være tale om, at der med årene er kommet et større aktivitetsniveau, således at de første fugle optages tidligere end før. Men der synes dog at være en klar tendens.

Materialet for afrejsetidspunktet er ikke så dækkende, da der ikke i den mellemliggende periode fra 1978 til i dag er lavet samlede opgørelser over afrejsetidspunktet.

Periode	Antal år	Variation	Gennemsnit
Til 1974	n=7	24/8-26/9	11/9
1992-2010	n=19	28/8-23/10	19/9

Afrejsetidspunkt hos Gøg i Nordjylland i forskellige tidsperioder.

Der er en væsentlig spredning i forhold til den sidste dato, Gøg iagttages. I perioden fra 1992 til 2010 er der således 57 dage i spredning af den sidste observationsdato, mens der for datoen for ankomsttidspunkt er en spredning på 23 dage.

Gøg, Nr. Vorupør, 11. juli 2010. Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

UGLER

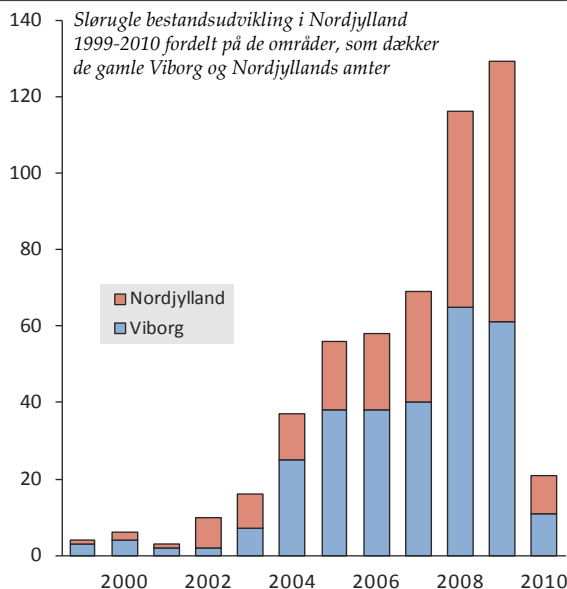
Slørugle *Tyto alba* (07350)

Efter en årrække, hvor bestanden bare er vokset og vokset, får den hårde vinter sat en brat stopper for det. I 2009 blev der således samlet registreret 129 par, hvilket i 2010 er blevet reduceret til 21 par. Man må håbe, at bestanden er stærk nok til, at den kan komme igen.

Udviklingen i antallet af ynglepar af Slørugle fordelt på de tidligere amter for Viborg og Nordjylland fremgår af nedenstående figur. Her fremgår blandt andet den næsten eksplosive udvikling i antallet af ynglepar fra 2007 til 2008.

Desværre er en stor del af bestanden nok gået til. Der bliver således fundet flere døde fugle i første kvartal af året – 9/1 1 2K Sønder Harritslev (HHLL), 17/1 1 Båds-gård Mark (JEAL) og 16/3 1 ad. Karby (ASB). Den forholdsvis tidlige vinter i november sætter også sine spor i bestanden. Hos et ynglepar i Himmerland forsvinder begge forældre kort efter den første sne, og 3 unger findes efterfølgende døde omkring ynglepladsen (personlig meddelt til HEN).

Årets sidste fugle bliver 30/12 1 R Tøttrup (CLAH) og 30/12 1 R Lyngholm (ELH).

Sum: 52. 1. halvår 19, 2. halvår 33. Indsendere 16.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	-	3	-	2	9	4	3	10	9	5	2

Stor Hornugle *Bubo bubo* (07440)

Den nordjyske bestand er på 2 sikre par samt en række enlige fugle, hvor af flere høres som territoriehævdende. Det vel nok mest kendte nordjyske par ved Kongerslev bliver observeret 39 gange i perioden fra 27/2 til 29/7 i området (VS DFS ATL PRA HEN m.fl.). Oftest ses kun den ene fugl siddende i redekassen, men 11/3 (TL), 5/4 (HAC) og 20/5 (VFL), 24/7 (PEP LUST) bliver der set 2 fugle. Den ene fugl fra 20/5 angives til at være en unge. I Vendsyssel får 1 par 1 unge, der bliver ringmærket (JTN). Måske er det en fugl fra dette par, der høres 20/3 ved en anden lokalitet i Vendsyssel (HAC). Herudover høres 23/2 og 2/3 1 tudende fugl ved en lokalitet i den sydligste del af Nordjylland (CSS OEH). Endvidere meldes om enlige fugle fra Svinkløv Plantage (JTN), Råbjerg området (JTN) og omkring Sindal (JTN).

Sum: 46. 1. halvår 41, 2. halvår 5. Indsendere 37.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	2	13	4	17	5	5	-	-	-	-	-

Sneugle *Nyctea scandiaca* (07490)

For andet år i træk bliver Skagen gæstet af en Sneugle. Fuglen ses første gang om morgenen 18/5 1 hun 2K rastende på Grenen. Frem til 19/5 om aftenen bliver den

Mærkning af Stor Hornugle med logger

I 2010 startede Dansk Grundforskningscenter for Macroecology, Evolution and Climate, Københavns Universitet og Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet et pilotprojekt, hvor man bl.a. vil undersøge hvordan Stor Hornugle bruger landskabet i et meget intensivt udnyttet område.

Hunnen fra parret i Kongerslev Kalkgrav bliver fanget lørdag den 8. maj 2010. En dame på 3200 gram, som i år får en unge på vingerne. Loggeren, som er påsat hunnen, kan registrere op i mod 4500 positioner samt data for bevægelser hvert andet minut døgnet rundt. Udover hunnen i Kongerslev Kalkgrav har en hun i Midtjylland og en nær Åbenrå fået påsat en logger.

set flere steder i Skagen området (ROC m.fl.). Fundet er godkendt af SU.

Sneugle 2K hun, Skagen, 19. maj 2010. Foto: Knud Pedersen.

Kirkeugle *Athena noctua* (07570)

Der er kun indrapporteret 2 observationer i 2010: 15/2 1 R Nørager By (HHN SKR PHK) og 5/4 2 ad. Vrå By (SEF).

Skov- og Naturstyrelsen iværksatte i efteråret 2009 et femårigt projekt for at hjælpe Kirkeuglen. Projektet gennemføres som et samarbejde mellem landboforeningen Agri Nord, Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening, Vesthimmerlands, Rebild og Aalborg Kommuner.

Vinteren 2009/2010 er præget af enorme snemængder og meget lange kuldeperioder, hvilket er meget hårdt for de fleste fugle – herunder flere af uglearterne.

I løbet af vinteren og frem gennem foråret bliver der gennem Kirkeugle-projektet opstartet fodring på 35 forskellige lokaliteter. De fleste af lokaliteterne huser enlige kirkeugler, som tager midlertidigt ophold på forskellige landbrugsejendomme, men selvom fodringen ikke altid resulterer i æglægning på lokaliteten, kan denne fodring

være afgørende for, at de pågældende ugler kommer levende igennem vinteren og senere finder deres mage på en anden lokalitet.

Det foreløbige antal udføjne unger i 2010 ligger i gennemsnit omkring 2,5 unge/par (Svend Lassen, Agri Nord personligt meddelt). Ægproduktionen i 2010 er for de fodrede Kirkeugler omkring 6 stk/par (ca. 2 æg over gennemsnit for perioden fra 1981-2000), og de efterfølgende kuld størrelser ligger mellem 4 – 6 unger. Det højeste registrerede antal unger i en rede er et stort kuld på 6 unger.

For at hjælpe bestanden i Nordjylland er der i forbindelse med projektet opsat over 60 kirkeuglekasser i Himmerland. Landsbestanden af Kirkeugle vurderes til at være omkring 60 par i 2010.

Yderligere oplysninger om Kirkeugle-projektet kan findes på www.agrinord.dk eller www.qpix.dk.

Natugle *Strix aluco* (07610)

Lidt atypisk i forhold til de 2 foregående år ses eller høres der ikke mange natugler i januar og februar. Der høres således kun 4 syngende fugle mod 21 i februar 2009 og 24 i januar 2008. Den megen sne og kulde har sikkert været med til at forskyde ynglesæsonen.

Der er kun indrapporteret enkelte sikre ynglepar eller observationer af unger. Derimod er der i perioden fra marts til medio maj hørt syngende Natugle 42 steder – heraf er de 22 koncentreret omkring Rold Skov (GRA HEN AHO NF m.fl.).

Fra midten af juni begynder antallet af observationer af Natugle at falde markant. Observationerne drejer sig typisk om fugle, der ses rastende i træhuller eller fouragerende.

Natugle 2010 - ynglefund og syngende fugle.

Sum: 181. 1. halvår 162, 2. halvår 19. Indsendere 44.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	10	31	46	36	32	1	5	2	6	3	2

Skovhornugle *Asio otus* (07670)

Skovhornugle observeres ofte i forbindelse med fælles overnatningssteder eller i yngleperioden ved de meget tydeligt kaldende unger.

I 2010 er der enkelte observationer fra vinterstader, 9/1 4 Viborg by (SA ERBR) samt 16/11 16 Hammer Bakker (ATL). Desværre er der ingen observationer fra Poulstrup, Højris, Ugelris og Overlund, hvor der også inden for de sidste par år har været vinterstader for Skovhornugle. Fra yngletiden er indrapporteret 37 ynglepar, hvor der enten er hørt syngende han eller hvor der er hørt/set tiggende unger.

For de 22 ynglefund, hvor der er rapporteret om unger er fordelingen 1 par med 1 unge, 12 par med 2 unger, 8 par med 3 unger og 1 par med 4 unger. Dette giver i gennemsnit 2,4 unger pr. par.

Skovhornugle 2010 - ynglefund og syngende fugle.

Indtrækkende Skovhornugle, Roshage, 17. november 2010.
Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Sum: 201, 1. halvår 143, 2. halvår 58. Indsendere 37.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	1	11	11	23	90	30	3	-	-	21	4

Mosehornugle *Asio flammeus* (07680)

Efter et par store år med omkring 230 i årssum for både 2008 og 2009 bliver det samlede antal i 2010 væsentligt lavere. Hver observation dækker typisk kun over en enkelt fugl.

Første ses 2/1 2 Gerå enge og strand (HAC). Det er også i årets første dage, at de største observationer gøres, således 4/1 8 Fjordparken, Aalborg (HAC) og 4/1 4 Elling Ås udløb (MD ILD).

Fra 5/4 til 23/5 gøres i alt 26 observationer omkring Skagen. Der observeres kun én fugl ad gangen. Det er ikke

muligt på baggrund af observationerne at give et samlet billede af antallet af Mosehornugler omkring Skagen.

I juni ses Mosehornugler på et par lokaliteter i Vendsyssel – uden at der dog er mere konkrete tegn på yngleaktivitet.

Ligesom i første halvår er der kun i andet halvår få observationer med mere end én fugl ad gangen, nemlig 10/10 2 Egvands Bakker (SWJ) og 25/12 2 Aalborg Bådehavn (RWR) som også bliver årets sidste observation.

Sum: 68. 1. halvår 58, 2. halvår 10. Indsendere 30.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	25	-	2	10	19	2	-	-	-	5	2	3

NATRAVNE

Natratn *Caprimulgus europaeus* (07780)

Ret få fugle, måske på grund af det kolde forår i år. Ankomsten er dog ret tidlig, de første er 5/5 1 Skagen Klitplantage (JEA), 7/5 1 sy. Tornbakkerimmen (MHH) og 11/5 1 Skagen Klitplantage (JEA).

De største optællinger er: 22/6 13 Tranum Klitplantage (JC CDC), 28/7 11 Skagen Klitplantage (JEA) og 16/6 9 Torup Klitplantage (OEH).

Den registreres på følgende lokaliteter med max. antal: Skagen Klitplantage 11, Ålbæk Klitplantage 5, Bunken Klitplantage 1, Tversted Klitplantage 6, Lodskovvad Mi-

le 1, Læsø Kiltplantage 2, Tranum Klitplantage 13, Vodskov 1, Fosdalen 2, Svinkløv Plantage 1, Kollerup Plantage 3, Lild Klitplantage 5, Hjørdemål Plantage 1, Stenbjerg Klitplantage 6, Torup Klitplantage 9, Tved Plantage 3, Lodskovvad 1, Urhøj Plantage 1, Ovdrup Østerhede 6, Hessellund Hede 6 og Jennet klit 3.

Sen afrejse, den sidste er således den seneste i de sidste 10 år, 1/9 1 Skagen Klitplantage (RT), 2/9 2 Skagen Klitplantage (JEA) og 18/9 1 Tørkeriet, Læsø (KO ROC MMJ FSH).

Natravn, Ålbæk Klitplantage, 15. juli 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Sum: 337. 1. halvår 148, 2. halvår 189. Indsendere 51.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	21	127	146	39	4	-	-	-

SEJLERE

Mursejler *Apus apus* (07950)

Ankomst til nogenlunde normal tid, idet de første ses 30/4 1 Fårup Klit (ATL), 1/5 1 Viborg (FRO) og 1/5 1 Fyrkat Engsø (CSS).

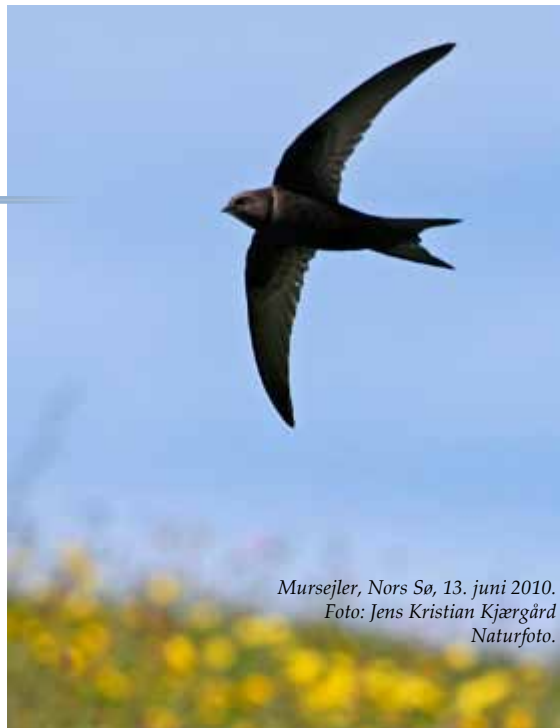
Meget få større trækdage i foråret, de største er 27/5 4500 Skagen (GGU), 30/5 380 Kjul Strand (KUP) og 7/6 400 Gravlev Ådal (HAC).

Større sommerforekomster: 2/7 2832 og 11/7 132 Grenen (ROC EC) og 1/8 750 Voerbjerg Kær (RSN MON). En del yngleforekomster med antal fugle: 3/6 9 Vesløs (BRØL), 4/6 1 Rødekærsbro BY (HOF), 8/6 10 Eternitgrunden, Aalborg (GRA), 19/6 2 Hald Tostrup (CSS), 29/6 30 Hjørring (AØ), 20/7 4 Hjallerup (RSN) og 28/7 10 Voerså By (MLUH).

Arten ses dagligt i september indtil 23/9, hvorefter de er væk. De sidste er 22/9 3 Halkær Sø (TSE), 23/9 1 Mølholm Søerne (RWR) og 23/9 1 Nørre Tranders (TBA).

Sum: 18.195. 1. halvår 12.082, 2. halvår 6113. Indsendere 105.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	9703	2378	4380	1685	48	-	-	-

Mursejler, Nors Sø, 13. juni 2010.
Foto: Jens Kristian Kjærgård
Naturfoto.

Isfugl *Alcedo atthis* (08310)

Efter markant fremgang 4 år i træk, er den i år gået kraftigt tilbage fra en sum på 661 i 2009 til kun 178 i år. Der ses bl.a. færre i november/december, hvilket sikkert kan tilskrives de hårde vintre. Dette er sikkert også årsagen til et kraftigt fald i antallet af fugle i yngletiden.

Alle observationer er kun på 1-2 fugle i år undtagen 17/3 3 Volsted Kær (TSE).

Kun et eneste ynglefund er rapporteret, 8/5 2 Elling Å (RL).

Sum: 178. 1. halvår 78, 2. halvår 100. Indsendere 59.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	43	5	13	10	6	1	7	18	17	23	14	21

Biæder *Merops apiaster* (08400)

Få fugle i år med 22 observationer af ca. 6-8 fugle – alle på nær én fra Skagen.

Første er 13/5 1 Hobrovej, Aalborg (HHB).

Fra Skagen fordeler fuglene sig således: 14/5 1 (SKAF HBØ), 27/5 1 (BKR FAJ LPS), 28/5 1 (BKR TRK), 30/5 2

(SKAF OFJ KNP ROC), 4/6 1 (JOK), 6/6 1 (ROC), 13/6 1 (ANS FSH), 15/7 1 (ROC) og 16/7 1 (ROC KNP).

De sidste er sene for Skagen, da Biæder sjældent ses her efter 20/6.

Hærfugl *Upupa epops* (08460)

Som vanligt ses også i år en enkelt Hærfugl, 6-7/10 1

Hanstholm Fyrhaver (SEK POHP JJA HHN HRC).

Hærfugl, Hanstholm, 7. oktober 2010.

Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Vendehals *Jynx torquilla* (08480)

Rigtigt mange i år – men desværre er der ingen indberetninger om ynglefugle.

Ankomsten er sen i år, de første er 24/4 1 Ålbæk (CHJ JKS), 24/4 1 Skagen (flere inds.) og 27/4 1 Nordmandshage (PR).

De fleste fugle er set i Skagen området i perioden 26/4-22/5 med 8-12 fugle. Herudover ses den på 8 andre lokaliteter i Nordjylland: 29/4 1 Birkesølejren (SPR), 27/4 1 Nordmandshage (PR), 30/4 1 Gerå Enge (HAC), 30/4 1 Bulbjerg (KBC SKR HRC), 11/5 1 Hessellund Hede

(EØ), 7/9 1 Kielstrup Skov (TSE) og 9/8 1 Rold Østerskov (KYE).

Fra yngletiden (juni-juli) blot en enkelt fugl, 31/7 1 Hessellund Hede (OO), og det kan endda godt være starten på efterårstrækket.

Fra efteråret ses følgende fugle: 9/8 1 Rold Østerskov (KVE), 22/8 1 Grenen (ROC KVE), 23/8 1 Agger Tange (HHN PHK), 31/8 1 Nordmandshage (PR), 5/9 1 Agger Tange (SA AO TRK) og 7/9 1 Kielstrup Skov (TSE).

Vendehals, Skagen, 2. maj 2010. Foto: Knud Pedersen.

Sum: 41. 1. halvår 32, 2. halvår 9. Indsendere 34.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	8	24	-	1	4	4	-	-	-

Grønspætte *Picus viridis* (08560)

Efter nogle år med sumtal på 2-300 er den nu igen nede på samme antal som i 2005.

Der er kun 2 observationer med flere en 2 fugle, 26/4 3 Tange Sø (TRK) og 25/3 3 Hald Sø ved Non Mølle (TBR LM).

Fra yngletiden kun en enkelt ynglefugleoptælling med 2-4 par i Rold Skov området (GRA). Ellers er den set på

følgende lokaliteter i yngletiden (maj-juli): Skagen Klitplantage, Sæbygård Skov, Lyngså, Melholt Enge, Hals Sønderskov, Vestbjerg, Hammer Bakker, Poulstrup Sø, Kongerslev, Højris Mølle, Undallslund Plantage, Købstrup Skov, Hald sø området, Dvergetved, Sandvild Høje, Høllet/Skibehøl ved Mariager Fjord, Brandbjerg og Rendborg.

Sum: 178. 1. halvår 136, 2. halvår 42. Indsendere 61.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	2	57	50	16	4	13	8	8	7	5	1

Sortspætte *Dryocopus martius* (08630)

Over de sidste 3 år har sumtallet ligget på 80-100, så det ser nogenlunde stabilt ud. De fleste af fuglene findes i skovene omkring Viborg og i Himmerland (Rold Skov). Der er kun tre fund udenfor disse områder: 1 ynglepar Pajhede Skov (JTN), 16/10 1 Dronninglund Storskov (JLI), 25/10 1 Hammer Bakker (SEM).

Eneste angivelse af ynglepar ud over ovennævnte er 7-12 par i Rold Skov (Rold Skov Caretakergruppen/GRA). Der er ingen observationer af større antal, næsten alle ses med 1-2 fugle. Eneste større er 7/4 3 Vindum Skov (EMH) og 10/10 4 Bjergeskov (HEN).

Oversigt over alle lokaliteter med Sortspætte i 2010 med antal observerede fugle efter: Pajhede Skov 2, Dronninglund Storskov 1, Hammer Bakker 1, Høstemark Skov 2,

Kielstrup Skov 1, Krogen 1, Ormstrup Skov 1, Gudenå-centralens Plantage 2, Tange Sø 4, Vindum Skov 1, Nørreådal, Vejrum-Øby 1, Nørreådal, Øby-Løvskaal 3, Sødal Skov 1, Rødning 1, Viborg 1, Kvorning Mølle 2, Øby 1, Hald Sø områderne 6, Non Mølle 1 og Dollerup Mølle 1. Desuden fra Rold Skov området observationer fra følgende steder, Skørping 4, Bjergeskov 4, Nørreskov 1, Vedsted Skov 2, Mørkeskov 1, Fruerskov 1, Jægersborg Skov 2, Hellum Skov 1, Madum Sø 1, Store Økssø 1, Mosskov 1, Rebild 1, Buderuphom 1, Skadsholm 1, Torstedlund Skov 1, Ersted Skov 6, Rold Vesteskov 1, Hesselholt Skov 5, Store Arden Skov 1, Kærbjerg Skov 3, Asstrup Nørskov 1 og Nørlund Skov 4.

Sum: 89. 1. halvår 60, 2. halvår 29. Indsendere 28.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	11	2	12	34	8	3	7	2	3	12	4	1

Stor Flagspætte *Dendrocopus major* (08760)

Arten bliver behandlet næste år.

Stor Flagspætte juv., Rold Skov, 11. juli 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sum: 1279. 1. halvår 918, 2. halvår 367. Indsendere 113.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	75	65	230	217	185	146	50	41	65	110	46	49

Lille Flagspætte *Dendrocopus minor* (08870)

Arten ses efterhånden årligt i Nordjylland, så med 2 fugle i 2010 er det normalt antal.

Ved Hald Sø ved Niels Buggers Kro ses 1 han i godt et par måneder, 3/3 (TOM), 22/3 (TRK), 25/3 (TBR LM),

28/3 (LN), 30/3 (CSS), 5/4 (JKA), 12/4 (POHP) og 9/5 1 Non Mølle (FRO).

I Skagen ses en enkelt i år, 6/5 1 TF Grenen (SKAF ROC JHC KNP).

Toplærke *Galerida cristata* (09720)

For første gang siden 2006 er der registreret ynglefund på artens sidste bastion i Danmark i Hirtshals. Fra 1/1 til 8/8 ses 1-2 fugle (AØ KUP m.fl.), som har været normalen siden 2008. Men 9/8 ses pludselig 4 fugle (KUP) og den 29/8 ses 3 voksne og 2 tiggende unger på Den Grønne Plads (AØ). Flest ses 27/10 (LGN) og 29/11 (KUP), hvor der ses 6 fugle, men uden angivelse af aldersfordeling. Årets sidste observationer fra Hirtshals er 11/12 5 R (HHN) og 26/12 2 (KUP). Sidst der blev set

flere end 2 fugle i Hirtshals er 2007, hvor der maksimalt blev set 5 fugle. I 2006 blev der registreret to ynglepar i Hirtshals med i alt 4 unger.

Uden for Hirtshals er der observationer af to fugle: 6-9/6 1 Grenen (SKAF m.fl.) samt 18/6 1 sy. Strandby (PR). Uden for Nordjylland er der i DOFbasen registreret 4 fugle (med beskrivelse af observationen) på 4 lokaliteter i 2010.

Hedelærke, Hirtshals, 4. december 2010. Foto: Bent Thøgersen.

Hedelærke *Lullula arborea* (09740)

Årssummen er på niveau med sidste års 310 og pænt over gennemsnittet på 233 for de seneste 10 år.

De første fugle ses til normal tid midt i marts 14/3 2 S Nordmandshage (PR) og 16/3 1 T Grenen (SKAF). De to største trækobservationer fra Skagen er 20/3 5 T Grenen (SKAF KNP) og 7/4 9 TF Grenen (ROC). Udenfor Skagen er der også to større observationer, som skal nævnes: 28/3 8 R Lodskovvad (EØ) og 16/4 9 Rold Vester-skov (GRA).

Vurderet ud fra meldinger om ynglefugle er der 22-26 par fordelt med 7 par ved Skagen og 15-19 par på 6 lokaliteter udenfor Skagen. Tager man i stedet udgangspunkt i observationer af syngende fugle, er der potentielt 89 par fordelt med 24 ved Skagen og 65 par på 22 lokaliteter udenfor Skagen. Her står Rold Skov som den

absolut største lokalitet på grund af caretakernes systematiske registreringer i yngleperioden. Ifølge lokalitetens egen hjemmeside på (www.dofbasen.dk/IBA/nyt.php?lokid=4) noteres 35 syngende Hedelærker i Rold Skov-området inkl. Skindbjerglund, skove øst for Madum Sø samt dele af Willestrup skovene (GRA).

I andet halvår er de største observationer 25/7 5 Rold Vester-skov (GRA) samt fra Hirtshals 29/11 5 (AØ KUP) og 4/12 5 (KUP). Det er bemærkelsesværdigt, at de sidste fugle ses i december, da der ikke har været registreret december-observationer de seneste 10 år. De to sidste er begge fra Hirtshals 3/12 1 og 4/12 5 (KUP).

Skagen tegner sig for en årssum på 180, svarende til 58% af den samlede årssum. Det er en nedgang fra de forrige år (77% i 2009 og 76% i 2008).

Sum: 309. 1. halvår 264, 2. halvår 45. Indsendere 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	63	129	50	22	10	3	8	13	5	6

Sanglærke *Alauda arvensis* (09760)

Arten kommenteres ikke i år.

Sum: 9617. 1. halvår 5955, 2. halvår 3662. Indsendere 129.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	60	4257	806	506	326	275	232	1017	2009	118	11

Bjerglærke *Eremophila alpestris* (09780)

Et bemærkelsesværdigt stort fald i årssummen til 507, som er den laveste sum siden 1988 og ligger markant under gennemsnittet på 1171 for 2000-2009. Hvis det ikke er for en rekord stordecember, vil tallet blive endnu lavere.

Året starter 2/1 1 Hannæs (O-DK), 4/1 6 Mers Enge (BLN) og 10/1 3 Farstrup (ASH). Første halvårs største observationer er 16/3 12 R Vesløs/Arup Vejle (O-DK), 14/4 21 R Hovsør Røn (JB) og 19/4 8 R Stensnæs (PR). Forårets sidste Bjerglærker ses traditionen tro først i maj: 2/5 1 TF Grenen (FSH SKAF), 3/5 2 R Revlbuske (O-DK) og 11/5 1 Grenen (GTA).

De første fugle er tilbage til normalt tid 24/9 1 NV Grenen (ROC), 1/10 12 R Agger Tange (GGU) og 3/10 2 S Hovsør Indtørring (HHB). Årets 5 største observationer er alle fra andet halvår, og her tegner Jerup Strand og Enge sig for de 4, som givet er til dels samme flok: 3/12 48 (BRKR), 4/12 55 (PHP), 28/12 36 (BRKR) og 30/12 35

Sum: 507. 1. halvår 113, 2. halvår 394. Indsendere 37.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	22	9	19	58	5	-	-	-	1	117	42	234

Bjerglærke, Storup, Mors, 7. januar 2010.

Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

(BRKR). En anden stor observation, der skal nævnes, er 29/10 38 R Thorup og Klim Fjordholme (O-DK).

Landsvale og Digesvale, Lille Vildmose,
4. maj 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Digesvale *Riparia riparia* (09810)

Et rigtigt dårligt år med en årssum på kun 10.409. Det er den laveste sum i mindst 10 år og betydeligt lavere end gennemsnittet på 31.687 for 2000-2009. Det er især meget beskedne observationer i august, hvor der savnes overnatningstællinger fra især Vejlerne, der trækker ned.

Først i april ses de første fugle 8/4 1 S Halkær Sø (CSS), 10/4 7 Kogleaks (FSL) og 12/4 2 NØ Flagbakken (SKAF), hvilket følger det normale ankomtbillede.

De største observationer fra første halvår er alle fra maj: 1/5 1100 fou. Vandet Sø (JJA) og 300 fou. Lund Fjord (FSL), 8/5 300 fou. Nørresø, Viborg (FRO) og 27/5 275 YF Lyngså (LYA). Største trækobservationer fra foråret er 27/4 21 S Nordmandshage (PR), 29/4 20 TF Grenen (HAN) og 27/5 20 T Grenen (SKAF).

Der er kun to meldinger om ynglepar: 60-90 par Skarp-

holt Plantage (MLUH), 15-20 par Lindholm Kridtgrav (GRA), hvilket ikke er repræsentativt. Det er meldingerne om ynglefugle heller ikke med 735 fugle (inkl. unger) fordelt på 9 lokaliteter.

Normalt plejer august at stå for de største observationer i andet halvår, men i år er der kun én observation fra august blandt de fem største. De tre største skal nævnes her 20/8 500 R Vestlige Vejler (O-DK) samt 1/9 1500 R og 17/9 400 fou. Tange Sø (KAHA). De største observationer af efterårstrækkende fugle ses ved Nordmandshage (PR) med 9/8 155 S og 10/8 32 S samt 25/9 100 T Kornum Bro/Rakkeby Bro og Sejlstrup (KJØ).

Året slutter med 25/9 100 T og 2/10 5 T Kornum Bro/Rakkeby Bro og Sejlstrup (KJØ) samt 9/10 1 S Han Vejle (ATL).

Sum: 10.409. 1. halvår 4864, 2. halvår 5545. Indsendere 91.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	620	3619	625	828	2175	2541	1	-	-

Landsvale *Hirundo rustica* (09920)

Arten kommenteres ikke i år.

Sum: 119.629. 1. halvår 38.772, 2. halvår 80.857. Indsendere 176.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	3	10732	28037	2980	2627	31247	43097	906	-	-

Rødrygget Svale *Hirundo daurica* (09950)

Der er i år to observationer af Rødrygget Svale. Den første ses 1/5 1 Vandet Sø (JJA), hvor den fouragerer sammen med mange andre svaler hen over søen. Den anden ses 8/6 Grenen 1 han (SKAF KNP m.fl.), hvor den fouragerer over observationsposten i næsten 1 time.

Dermed kommer antal registrerede fund i Nordjylland op på 33 med i alt 35 fugle siden 1977.

Rødrygget Svale, Grenen, 8. juni 2010. Foto: Jørgen Kabel.

Bysvale *Delichon urbica* (10010)

Arten kommenteres ikke i år.

Sum: 11.815. 1. halvår 5133, 2. halvår 6682. Indsendere 110.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	387	3517	1229	930	3485	2264	3	-	-

Storpiber *Anthus richardi* (10020)

Årets fund udgøres af to fugle 10/10 1 R Syrsig, Læsø (KO) og 28/10 1 Ø Grenen, Skagen (KNP ASF ROC).

Markpiber *Anthus campestris* (10050)

Der har de sidste mange år været en konstant nedadgående udvikling i antallet af observationer af Markpiber. 2010 blev så året, hvor antallet af observationer i Nord-

jylland blev et sørgeligt nul. Den danske bestand er nu nede på 0-1 par, idet der blot er meldt om 1 territoriehævdende fugl på Anholt i 2010 (DATSY).

Skovpiber *Anthus trivialis* (10090)

Et år med en meget høj sum. Omkring årtusindskiftet var årssummen omkring 1000. Årets første fugl ses 7/4 1 Grenen, Skagen (SKAF HBØ ROC FLS ALJ m.fl.). Den efterfølges af 11/4 1 Grenen, Skagen (SKAF HBØ ROC TMO m.fl.) og 12/4 3 Bulbjerg (JBE). Første halvårs største observationer kommer alle fra Grenen, Skagen 25/4 150 (ROC GEL FSH ASF JKA m.fl.) og en stor dag 2/5 med hele 821 (SKAF HBØ ROC AKV FSH m.fl.) samt 19/5 170 (HST).

658 fugle er indberettet som syngende. De største antal er 18/5 20 sy. Hessellund Hede (EØ), 8/6 15 sy. Råbjerg Mile (SSL) og 3/7 20 sy. Uggerby Klitplantage (MCH). Andet halvårs største observationer er alle af trækken-de fugle ved Nordmandshage 27/8 440 (PR), 31/8 115 (PR), 13/9 325 (PR KHK) og 20/9 115 (PR). Årets tre sidste observationer kommer også alle fra Nordmandshage 8/10 8 (PR KHK), 11/10 1 (PR SEM HCH SØP) og 12/10 1 (PR KHK m.fl.).

Skovpiber, Tornby Plantage, 3. juni 2010. Foto: Bent Thøgersen.

Sum: 7791. 1. halvår 6146, 2. halvår 1645. Indsendere 100.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1734	4080	332	108	742	785	10	-	-
Grenen, Skagen – sum	-	-	-	1217	3362	67	32	58	146	-	-	-
Nordmandshage – sum	-	-	-	142	23	2	-	645	603	10	-	-

Engpiber *Anthus pratensis* (10110)

En flot årssum som dog ikke er nogen rekord. Det høje tal skyldes nogle meget store trækdays både forår og efterår. Første halvårs største observationer er 2/5 2736 Grenen, Skagen (SKAF HBØ ROC AKV FSH m.fl.) og 4/5

9185 Grenen, Skagen (SKAF HBØ ROC ASF ABB m.fl.). Andet halvårs største er 19/9 880 Mulbjerg (TSE), 19/9 4000 Nordmandshage (HHB TL RWR FA JLI) og 20/9 11.300 Nordmandshage (PR).

Sum: 67.420. 1. halvår 42.718, 2. halvår 24.702. Indsendere 126.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	28	1	432	13653	28403	201	259	684	21397	2285	76	1
Grenen, Skagen – sum	7	-	118	9090	23961	13	7	22	699	68	24	-
Nordmandshage – sum	-	-	61	44	-	-	2	11	17257	178	3	-

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus* (10120)

Et år med observationer af formentligt 4 forskellige fugle. Alle er fra foråret. 5/5 1 R Agerø (SSL), 9/5 1 SV Hirtshals Fyr (AØ) og 21/5 to observationer i Skagen-områ-

det af to forskellige fugle 1 TF Grenen, Skagen (SKAF HBØ ROC JOK OFJ m.fl.) og 1 R Skagen By (KNP JOK HST).

Skærpiber *Anthus petrosus* (10135)

En lav årssum, som ellers de sidste par år har været omkring 1000. Første halvårs største observationer uden for yngleområderne er 24/3 8 Bygholm Vejle (O-DK), 29/3 7 Nordmandshage (PR) og 5/4 11 Grenen, Skagen (ROC HBØ m.fl.).

Der er meldt om ynglefugle fra tre lokaliteter 17/5 2 De-

get, Hirsholmene (BHJ PR), 18/5 9 Græsholm, Hirsholmene (BHJ PR) og 9/6 20 Nordre Rønner, Læsø (KO PR). Andet halvårs største observationer er 20/9 5 Nordmandshage (PR), 2/10 5 Hanstholm Slamdepot (RWR HHB) og 8/10 5 Østerild Dæmningen (BRS TJ).

Sum: 505. 1. halvår 307, 2. halvår 196. Indsendere 57.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	89	35	83	62	12	26	-	5	56	89	29	19

Bjergpiber *Anthus spinoletta* (10140)

En markant nedgang efter rekordåret 2009 med en sum på 1223, hvilket sikkert skal ses i sammenhæng med de meget kolde vintre. Vi skal tilbage til året 1999 for at finde en lavere sum, her var den kun 55. Første halvårs største observationer er 2/1 14 Vesløs/Arup Vejle (O-DK), 3/1 6 Grenen, Skagen (KNP) og 4/1 9 Grenen, Skagen (KNP). Andet halvårs største observationer er 4/11 6 Grenen, Skagen (KNP ROC MEP), 15/11 3 Grenen, Skagen (KNP ROC) og 16/11 29 Østlige Vejler (O-DK).

Bjergpiber fanger en skorpionstæge, Vejlerne, 1. januar 2010.
Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Sum: 102. 1. halvår 53, 2. halvår 49. Indsendere 15.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	50	1	2	-	-	-	-	-	-	-	47	2

Gul Vipstjert i hovedemark, Thorup Fjordholme, 19. august 2010.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Gul Vipstjert *Motacilla flava* (10170)

En årssum, der er under middelværdien for de foregående 10 år på 5293.

Årets første fugle er 21/4 1 Sindal (SAR) og 24/4 2 Bygholm Vejle ved Kraptårnet (ATL). Fra Skagen er der forårsobs af trækkende/rastende fugle 25/4-8/6 1974 med de første fra Grenen 25/4 2 (ROC m.fl.).

De største tal herfra er 13/5 424, 19/5 166 og 28/5 144 (SKAF m.fl.). Derudover kan fra vestkysten nævnes 6/5 18 Hirtshals Fyr (PR). Fra Kattegatkysten nævnes 29/4 16 Gerå enge og strand (PR), 10/5 14 Syrodde, Læsø (PR) og 20/5 12 Stensnæs (MLUH). Fra Limfjordsområdet nævnes 2/5 50 Rærup Slambassiner (SEM), 2/5 19 Bygholm Vejle (TRK), 13/5 15 Lund Fjord (HRC SUB) og 18/5 12 Thorup Holme (FSL). Endelig kan fra indlandslokaliteter syd for Limfjorden nævnes Lille Vildmose, nord 29/4 10 og 7/5 10 (HAC), 3/5 13 Halkær Sø og Ådal (HHB TSE), 17/5 10 Viskum (MK) og 18/5 13 Grav-

lev Sø (NF).

Fra 2. halvår er der fra Skagen 9/8-13/9 136 (SKAF). De største tal er 17/8 9, 23/8 16 (SKAF) og 3/9 13 (RT). Fra Kattegatkysten kan nævnes tal af trækkende/rastende fugle fra Gerå enge og strand 28/7-15/9 153 med største tal 14/8 45, 15/8 25 og 26/8 20 (HAC) samt fra Nordmandshage 2/8-8/10 264 med største tal 27/8 72, 30/8 24 og 31/8 36 (PR). Fra Limfjordsområdet kan nævnes Ulvedybet 29/7 15 og 12/8 20 (RSN), 9/9 10 Nørholm Enge (RSN EAT) og Vejlerne 1/8-20/9 112 med største tal 1/8 12 Bygholm Vejle, Kraptårnet (TRK), 5/8 20 Skårup Odde (O-DK) og 20/8 20 Vestlige Vejler (O-DK). Endelig kan fra en indlandslokalitet nævnes 7/9 17 Vejrum Vestso (TRK). Årets sidste obs er 27/9 1 S Nordmandshage (PR ATL m.fl.), 1/10 1 Viskum (TRK) og 8/10 1 S Nordmandshage (PR).

Sum: 3293. 1. halvår 2432, 2. halvår 861. Indsendere 87.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	90	2318	24	43	571	245	2	-	-

Almindelig Gul Vipstjert *Motacilla flava flava* (10171)

For de foregående 10 år er årssummen kun overgået af 2002 på 873. Gennemsnitssummen er 350.

Årets første er 24/4 3 Bygholm Vejle, Kraptårnet (HST), 25/4 2 Østerild Fjord (O-DK) og 7 Rørdal Lergrave (GRA KHK TC) samt 29/4 flere obs, bl.a. 20 Ulvedybet (RSN). Af større antal rastende fugle fra 1. halvår kan nævnes fra kystområder 14/5 12 Grenen, Skagen (JA) og 21/5 15 Gerå enge og strand (RSN MON) og fra Limfjorden Ulvedybet 30/4 56 (KHK) og Vejlerne 21/6 36 Bygholm Vejle (O-DK).

Der er optalt 261 ynglefugle svarende til 132 par fordelt på 19 lokaliteter. De største ynglebestande er Gerå enge og strand med 36 par, Voerså by og omegn med 33 par og Søra med 33 par (alle PR) og Bygholm Vejle med 8 par (O-DK).

Fra 2. halvår er største antal rastende fugle 20/7 15 Ulvedybet (RSN) og 3/8 12 Gerå enge og strand (SØP), og de sidste fugle ses 30/8 4 Ulvedybet (KHK), 12/9 6 Skagen (OS) og 23/9 2 Bygholm Vejle (O-DK).

Sum: 612. 1. halvår 525, 2. halvår 87. Indsendere 36.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	102	127	295	52	27	8	-	-	-

Gulhovedet Gul Vipstjert *Motacilla flava flavissima* (10172)

Mindst tre fugle er observeret, 1/5 1 Arup Vejle (LKP CP FSH) og 10/5 1 Ulvedybet (RSN MON PHK). Derudover er der observationer fra området Aså, Sørrå og

Gerå i perioden 27/5-4/6. Disse observationer drejer sig om den samme han, som er syngende og territoriehævdende (PR HKA RSN MON).

Nordlig Gul Vipstjert *Motacilla flava thunbergi* (10173)

En lav årssum, hvor der fra de foregående 10 år kun er en lavere værdi – 2006 på 107. Der er dog givet mange Nordlig Gul Vipstjert at finde i materialet om Gul Vipstjert, ikke mindst blandt forårsfuglene fra Skagen.

Årets første observationer er alle fra 29/4 med 3 Viskum (TBR SA) og 1 Ulvedybet (RSN) og 1 Grenen-Nordstrand, Skagen (OJA). Fra Skagen er der trækobs 29/4-27/5 243 med de største obs 15/5 42 Skagen haveforening (OZG),

17/5 30 Nordby (SKAF) og 27/5 80 Grenen (KNP), som er forårets sidste obs. Fra forårstrækket kan i øvrigt nævnes følgende observationer, 11/5 15 Hjeds Sø og Valsgård Mark (TSE), 16/5 21 Vandplasken (BRØN), 18/5 124 Mulbjerg (TSE), som er årets største observation og 19/5 15 Halkær Sø og Ådal (TSE).

Fra 2. halvår er indsendt en enkelt obs, 4/9 1 Butterstien, Skagen (FNI).

Sum: 529. 1. halvår 528, 2. halvår 1. Indsendere 26.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	5	523	-	-	1	-	-	-

Citronvipstjert *Motacilla citreola* (10180)

En 2K+ hun trækkende NØ på Grenen, Skagen 1/5 (HBØ m.fl.). Fundet er godkendt af SU. Arten er SU art.

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea* (10190)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 555. 1. halvår 402, 2. halvår 153. Indsendere 83.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	1	96	147	117	36	14	12	68	51	3	5

Hvid Vipstjert *Motacilla alba* (10200)

Arten behandles ikke i år.

Hvid Vipstjert, Lille Vildmose,
6. juli 2010. Foto: Jan Skriver.

Sum: 14.403. 1. halvår 4952, 2. halvår 9451. Indsendere 171.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1015	2772	796	369	765	2618	5438	627	3	-

Sortrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarrellii* (10202)

Den trediestørste sum fra de sidste 10 år, men observationerne fra Skagen drejer sig primært om den samme 2K hun set i perioden 23/3-28/4 af flere observatører. Observationerne er indsendt fra både Nordby, Nord-

Sum: 19. 1. halvår 19, 2. halvår 0. Indsendere 8.

strand ved Batterivej, Grenen og Skagen Havn.

Derudover er der indsendt følgende obs: 24/3 1 Møgelbjerg Mark (SPR), 27/3 1 Elling Strandenge (BRKR), 29/3 1 Bygholm Vejle (AKV) og 2/4 1 Hanstholm (JKK).

Silkehale *Bombycilla bombycilla* (10480)

Årets sum er ca. 10.000 mindre end sidste års sum, men næsten identisk med gennemsnittet for de seneste 10 år på 13.623.

Den ret høje sum i dette års første halvår udgøres primært af en flok på op til 170 fugle, som samles i Skagen og bliver set flere gange i perioden 11/1-10/2. De største antal her er 19/1 40 (JOK), 8/2 82 (KEC), 9/2 171 (ROC KEC), 10/2 150 (KNP) og 13/2 80 (KUP). Større flokke på andre lokaliteter er 11/2 22 Strandby (JKA), 13/2 26 Mammen (AWM), 15/2 60 Dybvad (CAS) og 45

Mastrup, Støvring (TSE), 22/3 29 Elling (ILD) og 4/4 24 Hjørring (AØ). Sidste i første halvår er 1/5 1 Nordby, Skagen (SKAF m.fl.).

I efteråret ses den første 10/10 1 Hanstholm Fyrhaver (JJA JKY), og herefter er der daglige obs fra forskellige lokaliteter i landsdelen. De største flokke er 18/10 200 Nordby, Skagen (EØ), 20/10 300 Skagen (KNP) og 24/10 862 Frederikshavn (TFR). I nov./dec. bliver flokkene mindre, 3/11 115 Sæby (BKR), 5/11 300 Skagen (JPIP), 24/11 100 Brovst (SA) og 26/11 100 Aalborg (RSN).

Silkehale, Skagen, 16. oktober 2010. Foto: Knud Pedersen.

Sum: 13.373. 1. halvår 2374, 2. halvår 10.999. Indsendere 101.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	189	1859	279	46	1	-	-	-	-	7039	3284	676

Vandstær *Cinclus cinclus* (10500)

Årets sum er lidt højere end sidste års sum og omkring 200 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 162. Dog er det i nogen grad de samme stationære fugle, der registreres flere gange.

På følgende lokaliteter er der registreret flere end én fugl: Mariendal Mølle 2, Koholm Å ved Flyndersø 3, Hald Sø 3, Non Mølle 3, Guldbæk Ådal 8, Mastrup Bæk 3 og

Holmgårde, Kongsvad Møllebæk 2. De sidste ses 7/4 3 Guldbæk Ådal (HHB).

Efterårets første ankommer 12/10 1 Mastrup Bæk (KAH AHO) samt 14/10 1 Døstrup Bæk og 1 Skillingbro Naturcenter (AHO). Lokaliteter med flere end én fugl: Mariendal Mølle 2, Rindsholm 3, Non Mølle 2, Mastrup Bæk 2 og Guldbæk Ådal 5.

Sum: 367. 1. halvår 277, 2. halvår 90. Indsendere 68.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	92	81	94	10	-	-	-	-	-	19	25	46

Gærdesmutte *Troglodytes troglodytes* (10660)

Årets sum er blot 1/4 af sidste års høje sum og 500 lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 1587.

De hårde vintermåneder sætter sine spor i bestanden af denne art. Sidste år blev der i månederne januar-marts rapporteret 570 imod dette års 221 fugle, og den reduktion får virkning for bestanden hele resten af året.

De største optællinger i vintermånederne er 2/1 5 Nørreådal (LM) og 4/1 8 Hals Nørreskov (SEM). Senere rap-

porteres der 29/4 16 sy. Hobro Østerskov (CSS), 30/4 6 sy. Nørholmskoven (HHB), 1/5 8 sy. Ø, Nørreådal (TBR), 5/5 6 Hals Sønderkov (SEM), 22/5 17 sy. Tofte Skov (TC) og 24/5 7 sy. Østerådal (GRA).

I efteråret er disse optællinger de største 8/10 8 Skagen (JPIP), 10/10 7 Hanstholm Fyrhaver (HHN) og 7/12 7 Mastrup Bæk (TSE).

Gærdesmutte,
Lille Vildmose,
12. januar 2010.
Foto: Jan Skriver.

Sum: 1087. 1. halvår 625, 2. halvår 462. Indsendere 106.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	131	43	47	158	170	76	49	26	43	163	108	73

Jernspurv *Prunella modularis* (10840)

Årets sum er ca. 200 lavere end sidste års sum, men 550 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 825. De største optællinger i første halvår er 1/4 7 sy. Torstedlund Skov (GRA), 17/4 6 sy. Rold Vesterskov (CSS), 3/5 6 sy. Øster Aslund (SEM), 18/5 6 Liver Å's udløb (MCH) og 28/6 6 sy. Tornby Strand (GRA). Forårstrækkende fugle registreres især i Skagen og ved Nordmandshage,

Sum: 1373. 1. halvår 672, 2. halvår 701. Indsendere 86.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	34	16	128	316	118	60	11	38	457	179	9	7

flest 26/3 24 S Nordmandshage (PR) og 12/4 29 T Grenen (ROC SKAF m.fl.).

Fra andet halvår skal fra efterårstrækkets kulmination nævnes 15/9 35 ringmærket Grenen (ROC) og 20/9 85 S Nordmandshage (HHB RWR m.fl.) samt 9/10 20 R Hanstholm Fyrhaver (RSN).

Rødhals *Erithacus rubecula* (10990)

Årets sum er ca. 350 lavere end sidste års sum, men dobbelt så stor som gennemsnittet for de seneste 10 år på 1444.

Under forårstrækket er største optælling 7/4 30 R Grenen (SKAF ROC m.fl.). I øvrigt ses/høres 26/4 35 sy. Tange Sø (TRK), 29/4 23 sy. Hobro Østerskov (CSS), 21/5 19

sy. Hammer Bakker (SEM), 4/6 107 sy. Store Arden & Alminden Skov (TN), 26/6 20 sy. Tversted Plantage (MCH) og 13/7 19 sy. Skagen Klitplantage (JSA).

Fra efterårstrækkets kulmination kan nævnes 8/10 53 R Skagen (JPIP), 9/10 70 Hanstholm Fyrhaver (RSN m.fl.) og 12/10 15 R Nordmandshage (PR KHK m.fl.).

Sum: 2881. 1. halvår 1582, 2. halvår 1299. Indsendere 119.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	176	78	118	494	428	288	117	30	242	573	261	76

Rødhals, Rold Skov, 2. maj 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Nattergal *Luscinia luscinia* (11030)

Årets sum er ca. 100 højere end sidste års sum og omkring 225 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 487.

Årets første er 28/4 1 sy. Volsted Kær (TSE), og herefter er der daglige obs af arten. De største optællinger er

19/5 13 sy. Volsted Kær (TSE), 20/5 27 sy. Skals Ådal (CSS), 21/5 36 sy. Bolle og Try Enge (MCH) og 9/6 16 sy. Fosdal Plantage (JC). Årets sidste er sen, 8/8 1 hørt Volsted Kær (TSE).

Sum: 713. 1. halvår 709, 2. halvår 4. Indsendere 59.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	7	362	340	3	1	-	-	-	-

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos* (11040)

En observation. I perioden 30/4-2/5 1 sy. Nordby, Skagen (HBØ SKAF m.fl.).

Blåhals *Luscinia svecica* (11060)

Året sum dækker over 16 fugle, hvilket er dobbelt så mange som sidste års sum og noget større end gennemsnittet for de seneste år på 10.

Alle nævnes, 10/5 1 han Syrsig (PR), 13/5 1 han Hirtshals Havn (MCH LP), 14/5 7 Skagen (SKAF ROC m.fl.) og 1 ringmærket Selbjerg Vejle (MLU), 15/5 1 sy. Gre-

nen (CSS FSH m.fl.) og 1 han Villerup, Bedsted (EA), 19/5 1 han Grenen (SKAF JHC m.fl.), 5/6 1 ringmærket Skagen (EEE ROC), 27/6 1 han ringmærket Grenen og 28/6 1 han Grenen (begge ROC).

Fra efteråret foreligger et fund, 27/8 1 1K han + 1 ad. hun – begge ringmærket Grenen (ROC SKAF).

Sum: 50. 1. halvår 48, 2. halvår 2. Indsendere 18.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	45	3	-	2	-	-	-	-

Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula* (11062)

Med 10 fugle i år har denne race virkelig udvidet sit udbredelsesområde mod nord i Jylland. Den første ses næsten en måned tidligere end den første Nordlig Blåhals, hvilket er normalt.

I nyere tid har Blåhalsen ynglet i Danmark siden 1992 i Sydvestjylland. Bestanden talte i 2000 9-17 ynglepar. Siden da har arten bredt sig til lokaliteter langs Vadehavet og i de seneste år til lokaliteter i Vestjylland, Thy og Hanherred. I 2002, 2008 og 2009 er racen set/hørt i Vejerne.

Årets første ses 14/4 1 sy. Hanvejle og 20/4 1 sy. Tømmerby Fjord (begge O-DK). I perioden 26/4-11/5 1 sy. Halkær Sø og Ådal (TSE), 28-29/4 1 sy. Selbjerg Vejle (MLU), 14/5 1 han Grenen (SKAF m.fl.), 23/5 2 sy. Tømmerby Fjord (O-DK MLU), 31/5-1/6 1 han + 1 hun Lille Vildmose (Lars Grøn m.fl.), 3/6 1 sy. Voerså (PR) og 24/6 1 hun ringmærket Madsted (JASA). For sidstnævnte og de to fugle 23/5 ved Tømmerby Fjord samt de to fugle i Lille Vildmose er der tale om yngle-/mulige ynglefugle.

Sum: 19. 1. halvår 19, 2. halvår 0. Indsendere 13.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	4	12	3	-	-	-	-	-	-

Sydlig Blåhals, Lille Vildmose, 11. juni 2010. Foto: Lars Grøn.

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros* (11210)

Årets sum er lidt højere end sidste års sum og meget højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 126. Årets første ses til normal tid 21/3 1 han Hanstholm (HRC). De næste ses fra begyndelsen af april 2/4 1 sy. Klitmøller (JJA) og 1 hun Blokhus Strand (VFL) samt 4/4 2 Agger Tange (HHN) og 1 Nordby, Skagen (ROC). Der er set flere end to fugle på følgende lokaliteter: 14/5 4 Hirtshals Havn (AØ), 29/5 4 Hadsund (TN), 5/6 5 sy. Aalborg Havn (GRA), 8/7 3 Sønder Lyngby (CT) og

20/7 3 Rødhus (DFS). Der er rapporteret om ynglefugle fra Hirtshals, Terpet, Hanstholm, Rødhus, Skive, Støvring, Mølholm, Aalborg Havn, Bjerringbro, Hadsund og Hobro. Største antal fra efteråret er 17/9 5 Skansehavnen, Frederikshavn (BRKR). Årets sidste ses 30/10 1 Hirtshals Øststrand (AØ), 31/10 1 Lille Vildmose (TL) og 21/11 1 Skagen (ROC).

Sum: 265. 1. halvår 144, 2. halvår 121. Indsendere 70.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	47	63	33	32	35	29	24	1	-

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus* (11220)

Årets sum er ca. 425 højere end sidste års sum og meget højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 387. Arten fortsætter dermed de seneste to års fremgang. De første ses tidligt 8/4 1 han Store Blåkilde (TSE), 9/4 1 han Gerå Enge (HAC) og 11/4 1 sy. Tindbæk (LM). De største optællinger i foråret og yngletiden er 11/5 6 sy. Dronninglund Slotspark (SEM) og 13 R Syrsig (PR), 21/5 7 sy. Hammer Bakker (SEM GRA), 22/5 15 sy. Tofte Skov (TC), 23/5 6 Grønhøj Strand (CHØ) og 6 Ålbæk Klitplantage (BHJ), 1/6 9 sy. Rendborg-Ravnshøj (CAS), 4/6 12 sy. Store Arden og Alminden Skov (TNI), 8/6 7 sy. Egense-Dokkedal (PR) samt en totaltælling på hele

55 syngende i Rold Skov (Caretakergruppen for Rold Skov/GRA). I foråret ringmærkes der i alt 18 på Grenen (ROC), flest 30/5 9. Efterårstrækket registreres især i Skagen, hvor der i perioden 23/8-8/10 ses i alt 320 hvoraf 145 ringmærkes (ROC RT m.fl.), flest 5/9 23 (ROC). Større antal i øvrigt er 26/8 8 Gerå Enge (HAC) og 6/9 9 Hanstholm Fyrhaver (HHN PHK). De sidste ses 10/10 1 han Bovet Bugt (KO) og 1 Aalborg Øst (TBA) samt 12/10 2 Øsløs (FSL) og 14/10 1 Nordmandshage (PR m.fl.).

Sum: 1254. 1. halvår 744, 2. halvår 510. Indsendere 114.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	82	466	196	35	91	369	15	-	-

Rødstjert, Gerå, 16. september 2010. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Bynkefugl *Saxicola rubetra* (11370)

Årets sum er ca. 170 lavere end sidste års høje sum, men omkring 340 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 547.

Forårsankomst til normal tid 25/4 1 Bulbjerg (SA EM) og 1 Uggerby Ås udløb (LGN). De største antal ses 30/4 32 Skagen (JPIP m.fl.), 2/5 11 Elling Strandeng (BRKR), 10/5 12 Syrsig (PR), 14/5 25 Skagen (HAC OZG m.fl.),

Sum: 884. 1. halvår 655, 2. halvår 229. Indsendere 103.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	75	446	134	69	99	61	-	-	-

18/5 11 Hessellund Hede (EØ) og 29 Kandestederne (OFJ) samt 22/5 11 Tofte Mose (HAC CR).

Fra efteråret skal nævnes 26/8 10 Gerå Enge (HAC) og 6 Lille Vildmose (TC) samt 28/8 7 Nordmandshage (RWR HHB) og 4/9 6 Butterstien, Skagen (FNI). Årets sidste ses 29/9 1 Troldkær (BHJ).

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata* (11390)

Årets sum er 86 mindre end sidste års sum, men omkring 150 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 187.

Arten ses i næsten alle årets måneder, og allerede fra årets start ses de første 2/1 1 han Agger Tange (TRK) og 3/1 2 han + 1 hun Hanstholm Slamdepot (LLH HLL). Som sædvanligt er alle/næsten alle iagttagelser fra kyst-lokaliteterne i Nord- og Nordvestjylland.

Der er rapporteret om ynglefugle fra Skagen, Højen,

Sum: 339. 1. halvår 241, 2. halvår 98. Indsendere 75.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	19	-	28	43	116	35	21	15	40	16	6	-

Hirtshals Fyr, Tornby Strand, Vandplasken, Liver Ås udløb/Kærsgaard Strand, Skallerup Klit, Nørlev Strand, Nørre Rubjerg, Rødhus, Hanstholm Slamdepot, Bulbjerg, Slettestrand og Hessellund Hede.

To iagttagelser, 7/10 1 han Nørlev Strand (HHL) og 20/11 1 han + 1 hun Bulbjerg (RSN), er rapporteret som værende af racen *hibernans*.

Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata maura / stejnegeri* (11395)

Ét fund af denne race, 25/9 1 1K R Bulbjerg (HHN JKY), er godkendt af SU.

Der er hidtil kun godkendt to fund fra 2000 og 2008 i Nordjylland. Racen er SU race.

Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl, Bulbjerg, 25. september 2010. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe* (11460)

Årets sum er ca. 950 højere end sidste års sum og mere end det dobbelte af gennemsnittet for de seneste 10 år på 1492.

De første ses 25/3 1 Bulbjerg (CKP BF), 1 Agger Tange (PCH) og 4 Grenen (JSA). Herefter ses arten dagligt. Første større forekomst under forårstrækket er 25/4 11 Tolstrup Hede (KUP) og herefter ses bl.a. 30/4 45 Agger Tange (DMB), 24 Sønder Vorupør (JJA) og 16 Skagen (SKAF) samt 14/5 51 Skagen (HAC OZG m.fl.) og 18 Råbjerg Mile (OFJ) samt 18/5 32 Agger Tange (O-DK) og 18 Kandestederne (OFJ), 21/5 18 Gerå Enge (RSN), 23/5 17 Torup Fjordholme (HRC JHC JAE) og 19 Lille Vildmose (DFS), 24/5 23 Skagen (JAE JHC) og 25/5 25 Nordby,

Sum: 2964. 1. halvår 1463, 2. halvår 1501. Indsendere 136.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	21	304	1101	37	8	483	986	23	1	-

Ringdrossel *Turdus torquatus* (11860)

Et år, der er lidt bedre end de foregående 10 år med hensyn til årssum, men alligevel må året betegnes som normalt.

Forekomsten starter lidt tidligt, men dog indenfor det normale med 25/3 2 Ø Bulbjerg (CKP) og 3/4 4 fou. Stenbjerg (OFR). Derefter går forårstrækket for alvor i gang, da der den 7/4 ses 68 fugle i Skagen (SKAF m.fl.) og yderligere 20 på 5 andre lokaliteter. De største dagsobservationer er alle fra april og den absolut største er 26/4 129 TF Grenen (SKAF). Derefter følger 25/4 110 TF Grenen (ROC), hvor de 47 trækker i én flok, og 30/4 65 fou. Sønder Vorupør (JJA). Fra Skagen rapporteres i alt 665 fugle, efterfulgt af Bulbjerg med 86 fugle, Sønder Vorupør med 65 fugle og Klitmøller med 59 fugle i løbet af foråret. Forårstrækket slutter med 30/5 2 TF Grenen (SKAF), 31/5 2 R Grenen (SKAF) og 1 R Bulbjerg (HHN) samt

Sum: 1128. 1. halvår 1099, 2. halvår 29. Indsendere 78.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	2	912	183	2	-	-	13	15	1	-

Solsort *Turdus merula* (11870)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 7793. 1. halvår 5386, 2. halvår 2407. Indsendere 133.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2229	799	724	524	749	361	185	132	254	629	596	611

Sortstrubet Drossel *Turdus ruficollis* (11970)

20-25/10 gæster en Sortstrubet Drossel Skagen (KEC m.fl.). Det er en 1K han, der primært raster omkring Nordstjernevej 19-21. Fundet er godkendt af SU som det 9. i Danmark og det andet i Nordjylland. Første gang

Skagen (OS).

Der er kun rapporteret om ynglefugle fra Agger Tange. Efterårstrækket ses fra ultimo august, flest 26/8 37 Gerå Enge (HAC), 28/8 35 Vester Nyland og Kirkeflod (KO), 29/8 23 Syrsig og 12 Syrodde (KO), 1-6/9 i alt 164 Grenen (SKAF RT ROC m.fl.), 5/9 25 Agger Tange (SA TRK), 13/9 50 Hirtshals Havn (HHLA) og 6/9 16 Lund Fjord (HRC).

Ved Nordmandshage ses der trækkende i perioden 6/9-8/10 i alt 43 (PR m.fl.), flest 13/9 26 S (PR KHK).

De sidste ses 20/10 1 Hulsig Hede (KNP), 30/10 1 Hovsør Røn (HRC) og 6/11 1 Aså Enge og Havn (SØP).

4/6 2 R Grenen (SKAF). I april ringmærkes i alt 5 fugle ved Klitmøller (JASA).

Efterårets første fugle ses relativt tidligt og især langs Vendsyssels østkyst samt – som sædvanligt – ved Skagen. Den ene af de første to observationer bliver også efteråret største 20/9 4 S Nordmandshage (PR). Ved Grenen ses samme dag 3 TF (ROC). Derefter følger 21/9 1 S Nordmandshage (PR) og 22/9 1 Aså enge og havn (SØP) og 1 TF Grenen (ROC). Seks gange ses flere end en enkelt fugl. Udover efterårets to første observationer ses 30/9 2 R Grenen (ROC), 4/10 3 R Revlbuske (HRC), 8/10 2 TF Grenen (ROC) og 10/10 3 R Hanstholm Fyrhaver (JJA)

De sidste fugle noteres 25/10 1 R Grenen (ROC), 26/10 1 R Hirtshals Fyr (AØ) og 5/11 1 R Sennels (JB).

Sortstrubet Drossel 1K han, Skagen, 24. oktober 2010. Foto: Finn Laugo Sørensen.

Sjagger *Turdus pilaris* (11980)

Et beskedent år, der ligger under gennemsnittet for 2000-2009 på 60.335. Det er især andet halvår, der trækker ned i forhold til de forrige år.

Årets største observationer og de eneste på over 1000 fugle ligger alle i januar og er alle fra Skagen. Tilsyneladende er det en flok på 1500-2000 individer, der fourager omkring Nordstrand og Grenen fra 18-31/1 (ROC KNP JOK). Der er i alt 11 observationer med over 1000 fugle.

Der meldes allerede om trækforsøgende fugle i januar fra Grenen 24/1 35, 25/1 50 og 26/1 100 (ROC). Derefter er der flere sporadiske observationer af trækkende fugle, men trækket kulminerer med forårets største trækobservation 7/4 600 TF Grenen (ROC) efterfulgt af 26/4 146 TF Flagbakken (JPIP) samt 3/5 150 TF Grenen (SKAF). Den sidste melding om trækkende fugle i foråret er 30/5 2 TF Grenen (SKAF). Samlet tegner Skagen sig for en sum for 1. halvår på 26.648.

Der er kun melding om 4-5 ynglepar på 3 lokaliteter: 1 Ravnstrup Kær (MLUH RSN), 2-3 Åstrup Enge (AØ) og 1 Hjørdemål Plantage (STN). Der er ingen observationer fra Hæstrup Mølle, som ellers tidligere husede ynglepar. Der er ingen meldinger om syngende fugle.

Efterårets største træktal er alle fra Nordmandshage 21/10 580 S (HHB), som også bliver efterårets største observation, 22/10 120 S (HHB) og 31/10 125 S (UK). I alt meldes om 1234 sydtrækkende fugle fra Nordmandshage fra 20/9-31/10. Andre større observationer er 4/11 800 SV Store Vildmose (KHK) og 19/12 600 fou. Lindholm Fjordpark (MLUH).

Set hen over hele året er Skagen suverænt den lokalitet med flest fugle med en sum på 29.164, derefter følger Store Vildmose (1680), Nordmandshage (1249) og Lindholm Fjordpark (1239).

Der ringmærkes to fugle ved Grenen, 4/7 1 2K og 8/9 1 1K han (ROC).

Sum: 53.078. 1. halvår 40.048, 2. halvår 13.030. Indsendere 117.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	31553	1697	1587	4115	1091	5	9	19	236	4123	5594	3049

Sangdrossel *Turdus philomelos* (12000)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 2462. 1. halvår 1772, 2. halvår 690. Indsendere 109.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	11	2	202	1016	360	181	59	8	339	273	10	1

Vindrossel, Kongerslev, 8. januar 2010. Foto: Jan Skriver.

Vindrossel *Turdus iliacus* (12010)

Det dårligste år siden 2004 og markant under gennemsnittet for de seneste 10 år på 14.709. Det er specielt meget få observationer i 2. halvår, der trækker summen ned. Det er også bemærkelsesværdigt, at de største dagsobservationer er markant lavere end de foregående år.

Allerede i januar noteres den største dagsobservation i første halvår: 6/1 300 fou. Viborg (FRO), mens de næststørste skal findes i Skagen i forbindelse med trækket 14/4 125 TF Grenen (ROC) og 26/4 125 TF Flagbakken (JPIP). De første trækkende fugle ses alle i marts ved Grenen: 5/3 1, 20/3 1 og 25/3 2 (SKAF). Forårets sidste fugle ses 13/5 3 Flagbakken (JHC JPIP), 18/5 1 Egense Klosterskov (DFS) og 30/5 1 Grenen (KNP SKAF). Godt 40 % af første halvårs Vindrossler ses i Skagen (1256). Der er ingen sommer-observation i år.

Sum: 4778. 1. halvår 2898, 2. halvår 1880. Indsendere 78.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1465	150	402	853	28	-	-	-	12	1797	63	8

De første efterårsfugle ses dels ved Vester Holmen 14/9 1 og 23/9 3 Ø (BRKR), dels ved Grenen 21/9 3 (KNP). Efterårets største dagsobservationer er alle fra oktober: 8/10 248 S og 14/10 285 S Nordmandshage (PR) samt 17/10 300 S Rebild (AHO). Ved Nordmandshage ses i alt 720 fugle, hvilket gør det til den største efterårslokalitet. I Skagen noteres 435 fugle i løbet af andet halvår.

Året slutter med kun tre decemberfund 4/12 1 Overlund (CBB), 9/12 1 Nørreådal (TRK) og 16/12 6 Rærup Slambassiner (ATL).

Der ringmærkes i alt 6 fugle. Den første ringmærkes 12/10 1 Grenen (KNP) og det noteres, at fuglen er meget mørk og muligvis af racen *coburni* (islandsk). Ved Guderup Kær ringmærkes 16/10 3 og 1/11 2 (EA).

Misteldrossel *Turdus viscivorus* (12020)

Rekordstort år, der slår den hidtidige rekord fra forrige år på 3701. Årsummen er mere end dobbelt så stor som gennemsnittet for de seneste 10 år på 1489. Det er specielt store trækobservationer i marts, der er årsagen.

I januar og februar ses enkelte fugle spredt rundt i regionen, men aldrig flere end 2 fugle: 3/1 2 Hald Sø (TRK), 3/1 2 Nordby (ROC), 15/1 2 Brønderslev (SAR), 30/1 2 Hals Nørreskov (TC) og 5/2 2 Elling Å (JAC).

De første trækkende fugle ses tidligt i marts, 7/3 1 N Liver Å (LGN) og 1 SV Hirtshals Fyr (AØ) samt 12/3 1 TF Grenen (SKAF). Årets største observationer gøres alle i marts ved Grenen: 20/3 153 T, 25/3 705 T og 26/3 412 T (SKAF m.fl.). At det er meget store dagstotaler ses også af, at den hidtidige dagsrekord er på 620 og er fra 1996. De sidste trækkende fugle noteres ved Grenen 23/5 1 TF og 28/5 1 TF (JAE). I alt noteres der omkring Skagen en sum på 2858 for første halvår, svarende til 86 pct. af periodens fugle. Nordmandshage tegner sig for næst flest med en sum på 53. Uden for de store træksteder skal følgende observationer nævnes 26/3 67 R Sønderenge ved Ålbæk Klitplantage (PR) og 25/3 40 R Sønder

Sørig (MCH).

Der er meldinger om 11-15 ynglepar på 8 lokaliteter, hvilket ikke er repræsentativt for hele Nordjylland.

Returtrækket starter med en observation 16/7 1 TF Grenen (ROC), men går først reelt ind med 6/9 4 TF Grenen (ROC) og 3/9 8 S Nordmandshage (PR). Efterårets største observationer er alle trækobservationer: 8/10 37 S Nordmandshage (PR), 9/10 73 TF Grenen (KNP) og 12/10 34 S Nordmandshage (PR). I alt ses 203 fugle ved Skagen i andet halvår og 131 ved Nordmandshage i løbet af september og oktober. De sidste fugle ses 14/11 1 Bouet (RSN), 1 Gunderup (TBA) og 1 Lendrup Sandø (BLN), 30/11 1 Kousbæk (TSE HAC) og 1/12 1 fou. Junget (HTM). At der kun ses 16 fugle i november og 1 i december er lavt, men ikke specielt afvigende i forhold til de foregående år, selv om vinteren sætter ind allerede i slutningen af november med sne. I 2001, 2003, 2004 og 2007 blev der således observeret færre Misteldrossler i november-december end i år. Men set i forhold til 2009, hvor der blev noteret henholdsvis 886 og 70 i november og december, er der tale om en markant nedgang.

Sum: 3907. 1. halvår 3315, 2. halvår 592. Indsendere 107.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	36	9	2370	767	84	49	20	21	111	423	16	1

Græshoppesanger *Locustella naevia* (12360)

Nok engang stiger årsummen for Græshoppesanger, og er den højeste nogen sinde i Nordjylland. Gennemsnittet af årsummen var i 90'erne 105, og i 00'erne på 161, især takket været en årssum på 375 sidste år. Det bliver spændende at følge udviklingen de kommende år.

De først ankomne høres inden for normal tid, 25/4 1 Lille Vildmose (HAC) og 28/4 1 Voldsted Kær (TSE). De følgende dage ses/høres mange. De højeste tal er fra følgende steder: Voldsted Kær 9 sy., som registreres den

5, 13 og 19/5 (TSE) og fra Nørre Ådal 6/7 11 sy. (TKR).

Der foreligger ingen ynglerapporteringer, men de mange syngende fugle (over 95% af de fugle, som er registreret i sidste halvdel af maj og i juni måned, er syngende) må være udtryk for en pæn bestand af ynglefugle i Nordjylland.

De sidste fugle høres 15/8 1 sy. hvilket er "normalt" sent, men igen 12/9 1 sy. Voldsted Kær (begge TSE) hvilket er usædvanligt sent.

Sum: 419. 1. halvår 364, 2. halvår 55. Indsendere 65.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	14	205	145	43	11	1	-	-	-

Flodsanger *Locustella fluviatilis* (12370)

Der er to fund af Flodsanger i år: 30/6 1 Bolle og Try

Enge (RSN MON) og 20/7 1 Lindenborg Ådal (MHH).

Savisanger *Locustella luscinioides* (12380)

Der er i år registreret 3 fugle. Den første høres allerede 30/4 1 i Halkær Ådal (TSE). Desuden to fra Vejlerne, 21-

26/5 1 Lyng (O-DK CSS) og 1/6 1 Krap (O-DK).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* (12430)

Årsummen er en nedgang i forhold til sidste år (507). De første ankommer sent i forhold til de senere år. De første registreres 26/4 1 Lønnerup Fjord (AS) og samme

dag 2 Hjarbæk Fjord (TKR) og 1 Halkær Sø (TSE GRA). Det er over 14 dage senere end sidste år og op til en uge senere end det "normale" ankomsttidspunkt i den sidste

10 års periode. Maj-summen er rimeligt pæn, men der er ingen store tal fra træklokaliteterne. De største tal er 13/5 79 sy. Ulvedybet (ULV), 23/5 46 sy. Tømmerby Fjord (O-DK) og 11/6 34 sy. Vester Hassing Enge (SEM).

Sum: 399. 1. halvår 342, 2. halvår 57. Indsendere 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	23	224	95	29	15	13	-	-	-

Kærsanger *Acrocephalus palustris* (12500)

Sidste år omtaltes artens store fremgang i de sidste 10 år. Den fortsætter. Årssummen er ny rekord, på vej mod en tredobling i forhold til 2000, hvor årssummen var på 328. De første ankommer til normal tid 12/5 1 Vesløs (BRØL), 13/5 1 Gerå Enge (HAC) samt 1 Voldsted Kær (TSE).

De største tal registreres i forbindelse med yngletællinger. På østkysten fra Voerså i nord til Mulbjerg i syd

Sum: 822. 1. halvår 732, 2. halvår 90. Indsendere 69.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	129	603	79	10	1	-	-	-

Kærsanger, Halkær Sø, 18. juli 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* (12510)

Årssummen er igen ny rekord, dog tæt ved tallet fra sidste år (1349). Arten vil blive behandlet i en kommende rapport.

Sum: 1377. 1. halvår 925, 2. halvår 452. Indsendere 93.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	7	500	418	247	122	82	1	-	-

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus* (12530)

Ingen fugle i år. I de sidste 10 år har der årligt været set 1 til 3 fugle i Nordjylland. 2010 er det eneste, hvor der slet ingen er set.

Gulbug *Hippolais icterina* (12590)

Årssummen er en lille nedgang i forhold til sidste år. Arten behandles i en senere rapport.

Sum: 354. 1. halvår 314, 2. halvår 40. Indsendere 80.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	115	199	32	7	1	-	-	-

Høgesanger *Sylvia nisoria* (12730)

Der er set 5 fugle i år – alle fra efteråret – hvilket er mange. Alle nævnes: 27/8 1 Grenen (SKAF), 6/9 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN PHK), 24/9 1 Grenen (ROC LP MEP), 25/9 1 Muldbjerger (CSS). Den sidste er usædvanlig sen og længe på lokaliteten. Fra 6/11 til 14/11 ses således 1 1K Vesløs (BRØL O-DK m.fl.). Denne fugl ses af mange i nævnte periode.

Høgesanger, Vesløs, 6. november 2010. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Gærdesanger *Sylvia curruca* (12740)

Årssummen ligger lidt under sidste års sum. Også denne art vil blive behandlet senere.

Sum: 849. 1. halvår 645, 2. halvår:204. Indsendere 116.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	110	413	122	97	43	63	1	-	-

Gærdesanger, Farstrup, 3. juli 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

Tornsanger *Sylvia communis* (12750)

En lille nedgang i årssummen, der dog var rekord sidste år. Behandlingen er ligeledes udskudt til senere rapport.

Sum: 3305. 1. halvår 2424, 2. halvår 881. Indsendere 122.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	14	1355	1055	466	251	164	-	-	-

Havesanger *Sylvia borin* (12760)

Havesanger følger ovenstående mønster. En tilbagegang i forhold til sidste år (årssum 622), men ellers ikke noget udsædvanligt. Den behandles i en senere rapport.

Sum: 530. 1. halvår 431, 2. halvår 99. Indsendere 84.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	236	195	59	9	25	6	-	-

Munk *Sylvia atricapilla* (12770)

Årets sum er en lille nedgang i forhold til sidste års rekordhøje sum på 2172. Det er bemærkelsesværdigt, at der i perioden januar til marts ses så mange fugle i landsdelen, især på baggrund af den koldeste og længste vinter siden 1996. Der er set op til 6 overvintrende fugle i Skagen området i januar og ind i februar, mens der kun er en enkelt observation i marts derfra (KNP JEA m.fl.). I Hjørring ses fra 16/1 og frem til udgangen af marts 1 til 2 fugle af (LGN BHJ). Desuden ses der en enkelt fugl 11/1 Østerlandsmose (ATJ), 16/1 Frederikshavn (TFR), 16/1, 23/1 og 31/1 Nørre Enge, Viborg (KMHA), 18/1 Aalborg (HHB), 1/2 Vodskov (MLUH), 15/2 Gug (KNI), 16/3 Han Vejle (FSL) og endelig 30/3 Nørklit (AS). Trækket starter i april. Der ses fugle over hele landsdelen, dog flest i den østlige del. Største iagttagelser for april er: 29/4 15 Tofte Skov (HAC) og 21 Hobro Østerskov

(CSS). I maj ses der ligeledes mange fugle, som både kan være trækfugle og ynglefugle. De største iagttagelser fra maj er 10/5 25 sy. Syrsig (PR), 21/5 32 sy. Hammer Bakker (SEM) og 24/5 31 sy. Nørreådal Nord (GRA). Disse fugle fra sidste halvdel af maj er sandsynligvis ynglefugle. I juni er højeste tal 4/6 42 ynglefugle Rold Skov (OTN).

Efteråret ligner et normalt efterår for arten, hvor trækket kulminerer i september og oktober. Det ringmærkes 37 fugle. Alle i Skagen (ROC) på nær 1, som mærkes Guderup Kær (EA). Året slutter med få iagttagelser i december, alle nævnes: 12/12 1 Skagen (ROC), 21/12 1 Thisted (Anne Frandsen via HAC), 25/12 1 Hjørring (BHJ) og samme dag 1 Hasseris (RWR). Vejret sluttede som det begyndte med streng vinter. Det bliver spændende at se næste års vintertal.

Munk, Farstrup, 1. maj 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sum: 2065. 1. halvår 1617, 2. halvår 448. Indsendere 133.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	29	12	16	257	938	365	186	40	107	99	12	4

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* (12980)

Der er set 2 fugle i år. 13/10 1 sandsynligvis indtrækkende til rast Roshage. Fuglen rastede kortvarigt i en stor bunke murbrokker, inden den trak videre ind i land. Den var kort forinden set komme op over den yderste

vold, tæt på havstokken og blev først sikkert bestemt, da den sad i murbrokkerne (O-DK). Derudover 18-19/10 1 Hanstholm Fyrhaver (JJA JKY HCR SUB).

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus* (13000)

Der er set 6 forskellige fugle. Det er lidt bedre end sidste år (kun 3 fugle), men ikke så mange i forhold til årene inden, hvor der er set flest i landsdelen i de seneste 10 år. Alle nævnes: 24/9 1 Grenen (ROC), 7/10 1 Højen Fyr (JOK m.fl.), 8/10 1 R Gerå Enge (HAC), 14/10 1 Nordmandshage (PR MLUH SØS HOU), 19/10 1 Guderup Kær (EA) og en meget sen, 1/11 1 ringmærket Grenen (ROC m.fl.).

Hvidbrynet Løvsanger,
Grenen, 1. november 2010.
Foto: Knud Pedersen.

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix* (13080)

Årssummen er en ca. 30% nedgang i forhold til sidste år, men det skal ses på baggrund af, at sidste år var nok en

ny rekord i dette årtusinde. Behandles i en kommende rapport.

Sum: 213. 1. halvår 209, 2. halvår 4. Indsendere 54.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	12	161	3	1	-	-	-	-	-

Gransanger *Phylloscopus collybita* (13110)

Årets sum er igen den højeste i dette årtusinde. Den overgår den hidtil højeste sum fra 2008, som var på 3589. Der er ingen observationer fra januar og februar. Årets første ankommer tidligt 18/3 1 Grenen (SKAF) og 21/3 1 Voldsted Kær (TSE). Forårstrækket starter tidligt. Det ses af den tidlige ankomst og en stor månedssum i marts. Næsthøjeste martssum fra 2007 er på 128. Trækket fortsætter i april, hvilket er normalt for arten. Største tællinger er 10/4 22 sy. Gravlev Ådal (HAC), 25/4 21 sy. Tange Sø (TRK), 29/4 27 R Hobro Østerskov (CSS) samt 30/4 40 fou. Bulbjerg (HRC SUB).

Der er rapporteret om 84 ynglepar. De største tællinger af ynglefugle er 21/5 20 Hammer Bakker (SEM) og 4/6 34 Store Arden & Alminden Skov (TNI). Efterårstrækket kulminerer som vanligt i september og oktober. De dage, hvor der ses flest, er 28/9 28 Hanstholm Fyrhaver (CSS) og samme sted 29/9 21 (HHN), 7/10 25 Højen (JPIP JOK), 8/10 36 Skagen (JPIP) samt 9/10 46 Hanstholm (RSN). De sidste ses 9/11 1 Byfogedskoven, Skagen (BHJ) og 15/11 1 Vestlige Vejler (O-DK). Der er ringmærket 18 i Nordjylland i år.

Sum: 3709. 1. halvår 2741, 2. halvår 968. Indsendere 150.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	151	1320	949	321	157	96	359	345	11	-

Løvsanger *Phylloscopus trochilus* (13120)

Antallet af rapporterede fugle ligger noget lavere i forhold til sidste års rekord på 4133, men stadig et godt re-

sultat i forhold til gennemsnittet for de sidste 10 år, som er på 1604. Arten behandles i en senere rapport.

Sum: 3249. 1. halvår 2717, 2. halvår 532. Indsendere 190.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	508	1763	446	79	284	167	2	-	-

Fuglekonge *Regulus regulus* (13140)

Årets sum er for tredje år i træk en nedgang. Gennemsnittet for de sidste 10 år ligger på 2556, men i dette gennemsnit ligger der meget store variationer i årssummen. Den laveste er fra 2002 på 420 og den højeste fra 2000 på 5555.

Dette års sum må alligevel siges at være flot, når man tænker på, at vi har den strengeste vinter i mange år. Kuldeperioden begyndte kort før jul i 2009 og fortsatte frem til et godt stykke ind i marts. Fra månederne januar og februar er der ikke mange store observationer. De største er 4/1 14 Hals Nørreskov (SEM) og 5/2 40 Tange Sø (TRK). Fra marts er de største tal: 6/3 25 Østergård Mose (ATJ). Ultimo marts begynder trækket ved Skagen. Der er dog kun få større observationer herfra: 27/3 20 og 28/3 10 (begge SKAF) samt en i begyndelsen af april, 9/4 16 (JEA ALA). Hen over sommeren er det kun i

Hammer Bakker, at der tælles flere end 10, således 13/5 15 og 28/9 15 (begge ATL).

Efterårstrækket er koncentreret i oktober, især i første halvdel og til dels i november, hvor fordeling mellem trækstederne og de indenlandske lokaliteter er mere ligelig. Der ses mange fugle i Skagen og i Hanstholm og til dels også i Hirtshals og Hals. De største observationer er: 7/10 100 Højen, Fyrvej (JPIP JOK), 8/10 101 Skagen (JPIP), 9/10 100 Grenen (KNP m.fl.), 10/10 150 Hanstholm Fyrhaver (JJA JKY). Som nævnt er de indenlandske lokaliteter bedre repræsenteret i november. De største observationer er 6/11 50 Hammer Bakker (ATL), 14/1 150 Tversted Plantage (MCH) og 19/11 65 Skagen (JPIP). Decembers månedssum kunne tyde på, at de er trukket væk fra landsdelen – eller omkommet i kulden. Da havde vinteren igen etableret sig over landet.

Sum: 2353. 1. halvår 558, 2. halvår 1795. Indsendere 81.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	151	79	122	108	76	22	15	47	101	1207	325	100

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapillus* (13150)

Der er set 5 i Nordjylland, hvilket svarer til de seneste års observationer. Alle obs nævnes: 25/3 1 Grenen (SKAF), 28/4-20/7 op til 2 fugle i Nør-lund skov (GRA OKR OTN CSS VFL), 26/10 1 Nordmandshage (PR) og 31/10 1 Grenen (KNP m.fl.).

Rødtoppet Fuglekonge,
Grenen, 31. oktober 2010.
Foto: Knud Pedersen.

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata* (13350)

Det største antal i nyere tid. Selvom der er tale om mange gengangere specielt fra en meget stor dag ved Skagen, er det stadig imponerende mange. Antallet af rapporterede ynglefugle er på linje med 2009. Modsat tidligere markerer Grå Fluesnapper sig efterhånden som en klart mere almindelig art end Broget. Hvad denne udvikling skyldes er usikkert, men det kan sandsynligvis relateres til forskellige forhold i vinterkvarteret. Grå overvintrer centralt og sydligt i Afrika, mens Broget Fluesnapper overvintrer i Vestafrika.

Årets første ses 29/4 2 fou. Hobro Østerskov (CSS). Næste 3/5 1 R Hald Sø (TRK), men først fra 9/5 er der daglige observationer. Ved Skagen ses de første 9/5 6 R Grenen (JA) og i perioden 13-21/5 er der en del dage med 15-20 fugle. Den helt store dag kommer 22/5, hvorfra

der er rapporteret 325 fugle. Dette tal dækker nok over 110-130 rastende og trækkende, hvoraf hovedparten ses ved Grenen (flere inds.). Fra andre lokaliteter kan fra foråret nævnes 21/5 11 Ø (lokalitetens navn) (LM) og 11 S Nordmandshage (PR).

Der er i alt rapporteret 12 ynglefund jævnt spredt over landsdelen, men antallet af fugle i sommermånederne tyder på, at der gemmer sig betydeligt flere i materialet. Efteråret byder også på flere fugle end normalt. De største antal ses i august med 14/8 25 R, 25/8 og 26/8 10 R – alle Gerå (HAC) og 31/8 11 R Nordmandshage (PR). Største fra Skagen i efteråret er 5/9 9 Højen og 6/9 8 Skagen by (JPIP). Årets sidste er meget sene, 29/9 1 R Hanstholm Fyrhaver (HHN), 7/10 1 fou. Tømmerby (JPK) og 9/10 1 R Hanstholm (RSN).

Sum: 1133. 1. halvår 827, 2. halvår 306. Indsendere 87.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	2	732	93	94	132	78	2	-	-

Lille Fluesnapper *Ficedula parva* (13430)

Et flot år, næsten på højde med 2009. Forårets 7 fugle, hvoraf 5 er ringmærkede, er alle fra Skagen. Alle nævnes, 28/5 1 brun R (SKAF JAE JHC OFJ GGU), 29/5 1 2K+ Nordbyen (SKAF), 31/5 1 han 2K+ ringmærket Grenen (SKAF OFJ FSH ROC), 2/6 1 hun ringmærket Grenen (ROC OFJ), 3/6 1 2K ringmærket Grenen (ROC SKAF), 4/6 1 ringmærket Grenen (ROC SKAF) og 5/6 1 2K+ ringmærket Grenen (ROC SKAF). Desuden fra efteråret 2/9 1 R Hanstholm Fyrhaver (SAL).

Sum: 8. 1. halvår 7, 2. halvår 1. Indsendere 9.

Lille Fluesnapper,
Grenen, 31. maj 2010.
Foto: Jørgen Kabel.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis* (13480)

Ét fund, 30/4 1 han R Skalborg ved Aalborg (Marianne Adamsen). Det er det 13. nordjyske fund. De seneste er

fra 2007 og 1999. Alle fund ligger i perioden 29/4 til 21/5.

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca* (13490)

Året byder på et antal på samme niveau som i 2009. Blot et sikkert ynglefund! Halvdelen af årets fugle er fra Skagen, og i dette materiale er der givet en del gengangere. Årets første ses ved Skagen 25/4 1 Ellekrattet (SEM) og 1 Batterivej (KNP). Her bliver de største antal blot 3 dage med 5 ex. og 14/5 6 Batterivej (TRK). Frem til 1/6 rapporteres i alt 132 fugle herfra. Den første i øvrigt er 26/4 1 Mou (DFS) og største antal fra andre lokaliteter er 30/4 3 Bulbjerg (HRC), 1/5 6 Vandet Sø (JJA), 5/5 3 Lille Vild-

mose, Hegnsvej (JC) og 22/5 3 Tofte Skov (TC).

Årets eneste ynglefund er fra Nørlund Skov (GRA). Der kan dog gemme sig flere par i materialet, men summen for juli indikerer, hvor sløjt det står til.

Efteråret byder på få spredte iagttagelser og de sidste er 18/9 1 1K Skive (JEAL), 19/9 1 brun Østerild Fjord (HRC) og et sent fund 10/10 1 hun R Hanstholm Fyrhaver (JJA HHN). Se endvidere under Grå Fluesnapper.

Sum: 262. 1. halvår 236, 2. halvår 26. Indsendere 64.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	38	186	12	1	10	14	1	-	-

Skægmejse *Panurus biarmicus* (13640)

Årssummen er 43% af sidste års på 2704. Antallet af observationer er faldet fra 409 i 2009 til 175. Ligeledes er antallet af lokaliteter faldet fra 37 i 2009 til kun 16 i år. Skægmejsen iagttages i alle årets måneder. Trods de hårde vintre har arten tilsyneladende bidt sig bedre fast i Nordjylland end under de meget kolde vintre i 1980'erne, hvor den helt forsvandt efter et enkelt år med streng frost. Bestanden var dog på dette tidspunkt betydeligt mindre. Skagen og Vejlerne står for over 90% af alle observationer.

I 1. halvår ses 61% i Vejlerne og 28% i Skagen. De største

tal nævnes, 2/110 Vejlerne (O-DK), 4/2 7 Skagen (JOK), 9/4 9 TF Skagen (SKAF HBØ FLS), 2/5 6 Vejlerne (TRK) og 23/6 8 Vejlerne (VFL).

I andet halvår er godt 73% af alle observerede fra Vejlerne og godt 17% fra Skagen, her de største: 19/7 27 Vejlerne (FSL), 20/9 40 Vejlerne (O-DK), 9/10 17 TF Skagen (KNP EC ROC), 10/10 30 Vejlerne (GM) samt 10/11 43 Vejlerne (O-DK). Der er en enkelt større observation udenfor førnævnte områder 30/10 24 Rærup Slambassiner (MP). Årets sidste ses 23/12 2 Vejlerne (O-DK).

Skægmejse, Vesløs Vejle, 3. januar 2010. Foto: Søren Kristoffersen.

Sum: 1178. 1. halvår 244, 2. halvår 934. Indsendere 61.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	105	17	15	54	29	24	147	34	210	348	186	9

Halemejsje *Aegithalos caudatus* (14370)

Arten vil blive behandlet næste år.

Nordlig Halemejsje, Skagen,
11. oktober 2010.
Foto: Knud
Pedersen.

Sum: 827. 1. halvår 360, 2. halvår 467. Indsendere 56.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	105	75	122	23	25	10	28	14	29	156	127	113

Sumpmejsje *Parus palustris* (14400)

Denne stationære, hamstrende mejsje klarer sig tilsyneladende godt igennem den hårde vinter. Der er sket en lille stigning i antal indrapporterede på godt 11% i forhold til 2009. Årsummen var omkring årtusindskiftet på omkring 100 fugle, så stigningen skyldes i høj grad et øget ornitologisk aktivitetsniveau, hvilket er meget fint. 10 års gennemsnittet er på 567. Der iagttages ca. dobbelt så mange fugle i årets første 6 måneder som i årets anden halvdel.

Første halvårs største observationer nævnes: 18/1 9 Nørreådalen (LM), 21/1 7 Bangsbo Dyrepark (PCH), 12/3 12 Hesselholt Skov (TNI), 22/3 12 Nørlund Skov (GRA),

5/4 14 Store Arden og Alminden Skov (TNI), 29/4 8 Høbro Østerskov (CSS) og 5/6 6 Bisnap Strand (SGN).

Der er indberettet 303 syngende/territoriehævdende/unglende m.v. Der er lavet en stor registrering af ynglefugle i store dele af Rold Skov, hvor der er talt 91 ynglepår (Caretakergruppen for Rold Skov/GRA).

I 2. halvår er de største iagttagelser 27/7 8 Ø (TBR), 7/8 7 Rold Østerskov (ATL), 8/10 6 Høstemark Skov (TBR), 1/11 7 Flyndersø, Snævringen (HTØ HTM), 6/11 12 Hammer Bakker (ATL) og 27/12 8 Gudenåcentralens Plantage (TBR TRK).

Sum: 1023. 1. halvår 683, 2. halvår 340. Indsendere 88.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	118	54	180	179	111	41	38	31	27	75	85	85

Topmejsje *Parus cristatus* (14540)

En lille nedgang i antal indrapporterede på godt 4% i forhold til 2009. Arten havde også tilbagegang i 2009 på knap 6% sammenlignet med 2008. Topmejsje har ellers haft en konstant fremgang under de milde vintre i perioden 2000-2008.

Ungfuglene foretager en mindre spredning, idet der ved Nordmandshage i perioden 14/6-19/10 ses 63 trækken-syd (PR KHK m.fl.). Fra Skagen observeres 10 1K TF 3/7-16/7 (ROC SCS m.fl.).

Første halvårs største iagttagelser nævnes: 4/1 7 Tange Sø (TBR), 14/2 8 Lodbjerg Plantage (RQ), 16/3 7 Ham-

mer Bakker (SEM), 18/4 5 syngende Astrup Nørskov (AHO), 15/5 6 ynglefugle Skagen Klitplantage (TNI) og 21/6 6 S Nordmandshage (PR).

Der er observeret 98 syngende/ynglefugle.

2. halvår byder på følgende større observationer 2/7 11 1K Skagen (ROC), 26/7 11 S Nordmandshage (PR), 2/9 10 Tved Plantage (SAL), 7/10 9 C. E. Flensborg Plantage (TRK), 14/11 15 Tversted Plantage (MCH) og 25/12 9 Tranum Klit (SGN).

Der er ringmærket 22 1K i Skagen (ROC).

Sum: 887. 1. halv år 404, 2. halvår 483. Indsendere 99.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	56	55	76	84	76	57	109	74	66	135	61	38

Sortmejs *Parus ater* (14610)

Et lille fald i årssummen på 5,5% i forhold til sidste år. Der har i år ikke været trækkforekomster af større dimensioner, hvilket tydeligt afspejles i årstotalen. Til gengæld ses pæne observationer i skove og plantager af større flokke samt mange yngleførekomster.

I 1. halvår er de største rapporteringer 13/1 11 Hammer Bakker (SEM), 15/3 21 Øster Aslund (SEM), 11/4 24 Skagen Klitplantage (JEA ALA), 24/4 9 syngende Nymølle Bæk (SEM), 9/5 15 syngende Skagen Klitplantage (HOB) og 4/6 7 ynglefugle Store Arden og Alminden Skov (TNI).

Sum: 1236. 1. halvår 556, 2. halvår 680. Indsendere 89.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
78	42	154	142	120	20	71	117	146	251	56	39

Blåmejs *Parus caeruleus* (14620)

Et år uden store træktal, hvilket bevirker en årssum på det jævne i forhold til de foregående 3 år. I 2009 blev der rapporteret 10.683, 2008 43.669, 2007 9076. Årene før var årstotaler på 2500-3000 mere normale. 10 års gennemsnittet var indtil 2007 3070.

Trækobservationerne fra Skagen og Nordmandshage udgør kun 18% af første halvårs fugle. Fra Skagen registreres der i perioden 5/3-3/5 381 TF, fra Nordmandshage 14/3-29/3 61. I 2009 blev der i Skagen 28/2-2/5 iagttaget 5219 trækfugle, ved Nordmandshage 1113. Første halvårs største er 18/1 18 Nørreådal (LM), 2/3 20 Hals Sønderkov (SEM), 20/3 30 TF Skagen (SKAF HBØ KNP), 26/3 40 TF Skagen (SKAF HBØ), 29/4 26 Hobro Østerskov (CSS), 21/5 21 Hammer Bakker (SEM)

Sum: 6523. 1. halvår 2403, 2. halvår 4120. Indsendere 120.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
410	318	830	459	307	79	86	123	944	1773	661	533

Musvit *Parus major* (14640)

Arten vil blive behandlet i næste års rapport.

Sum: 7853. 1. halvår 3924, 2. halvår 3929. Indsendere 129.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
631	534	1332	716	496	215	209	258	797	1615	575	475

Spætmejs *Sitta europaea* (14790)

Efteråret 2009 var meget rigt på bog, hvilket åbenbart kommer den hamstrende art til gode i den meget lange og kolde vinter. Årets indrapportering er den største indenfor de sidste 25 år. Årsummen er steget kraftigt de senere år. I 2005 rapporteredes 328, hvilket var meget normalt, i 2006 673, 2007 1709, 2008 1228 og 2009 1414. 10 års gennemsnittet var indtil 2009 på 473. Måske skyldes fremgangen øget aktivitet, idet antal observationer er steget fra 121 i 2005 til 565 i 2010. Lokalitetsantallet er også steget kraftigt fra 47 i 2005 til 198 i indeværende år.

Der er iagttaget 230 syngende/ynglefugle.

Andet halvår byder på lidt trækfugle. Fra Nordmandshage observeres der i tiden 31/8-26/10 170 S. Fra Skagen 77 træk/trækkforsøgende 4/7-19/10. Fra Als Odde en enkelt observation 19/10 18 S (TNI). Andre større registreringer er 13/7 8 Bunken Klitplantage (LHA), 24/8 78 Hammer Bakker (MLUH), 2/9 17 Tved Plantage (SAL), 30/9 22 Ø Skagen (KNP ROC FLS AJ), 11/10 22 S Nordmandshage (PR SEM HCH m.fl.) og 12/12 10 Tange Sø (TRK).

og 4/6 12 ynglefugle Store Arden og Alminden Skov (TNI).

254 fugle er registreret som syngende/ynglefugle.

Fra 2. halvår foreligger der træktal fra 5 lokaliteter. Nordmandshage 27/8-26/10 1209 trækkende syd (PR m.fl.), Als Odde 9/10-19/10 121 S (TNI) og Skagen 4/9-16/11 603 TF (ROC m.fl.). Derudover er der enkelt iagttagelser fra Hanstholm Fyrhaver 10/10 65 S (JJA) og 26/10 Hirtshals 43 SV (AØ). Andre større tal er 23/7 15 ynglefugle Ø (TBR LM SK), 31/8 18 S Nordmandshage (PR), 21/9 152 S Nordmandshage (PR UK), 30/9 185 Ø Skagen (KNP ROC FLS AJ), 19/10 158 S Nordmandshage (PR) og 27/12 140 Gudenåcentralens Plantage (TBR TRK).

Spætmeise, Lille Vildmose, 23. december 2010. Foto: Jan Skriver.

ynglende. Desuden er der foretaget en optælling af ynglefugle i store dele af Rold Skov af i alt 205 par (Caretakergruppen for Rold Skov/GRA).

På trods af at Spætmeise må regnes for en af de mest sted-faste fugle, observeres alligevel 19 trækkende fugle ved Nordmandshage i perioden 27/9-14/10 (PR). Ifølge Dansk Trækfugleatlas (Bønløkke et al. 2006) er blot 14 af 86 fugle

genmeldt mere end 1 km fra deres mærkningssted, heraf 4 mere end 5 km væk (hhv. 7, 8, 21 og 22 km).

I 2. halvår iagttages der langt færre fugle end i første halvdel, de største nævnes, 23/7 8 ynglefugle Ø (TBR LM SK), 27/8 4 S Nordmandshage (PR), 11/10 14 Lundby Bakker/Krat/Mose (TBA), 10/11 8 Dollerup Mølle (JLJ) og 31/12 6 Højris (LCS).

Sum: 1903. 1. halvår 1497, 2. halvår 406. Indsendere 101.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	173	58	439	553	170	104	52	47	66	107	63	71

Træløber *Certhia familiaris* (14860)

Der er indrapporteret ca. 14% færre fugle end i 2009. 10-års-gennemsnittet er indtil 2010 på 218. Denne udprægede insektæder ser altså ud til at have klaret vinteren uden en drastisk nedgang. Hovedparten af de registrerede fugle høres ofte i forårsmånederne marts/april/maj. Første halvårs største observationer nævnes: 16/1 5 Hald Sø ved Niels Bugges Kro (THM), 5/2 7 Tange Sø (TRK), 12/3 8 Hesselholt Skov (TNI), 13/4 5 Skørpinglund (GRA), 29/4 8 Hobro Østerskov (CSS), 9/5 7 syngende

Kærbjerg Skov (AHO) og 4/6 6 ynglefugle Store Arden og Alminden Skov (TNI).

266 fugle er rapporteret som syngende/ynglefugle. Der er gjort en optælling af ynglefugle i store dele af Rold Skov. Her er der optalt 86 par (Caretakergruppen for Rold Skov/GRA).

I andet halvår er de største observationer 27/7 6 Ø (TBR), 25/9 3 Mulbjerg (CSS), 19/10 3 S Nordmandshage (PR) og 25/12 4 Tange Sø (TRK).

Sum: 490. 1. halvår 391, 2. halvår 99. Indsendere 72.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	16	22	99	141	91	22	18	9	13	31	12	16

Korttået Træløber *Certhia brachydactylos* (14870)

Et ordentligt dyk i årssummen fra 132 i 2009 til 48 i år. Det er dog et spørgsmål, om det er udtryk for en reel tilbagegang. Arten er stadig at finde nord for Viborg-området, som er dens kerneområde, idet den i år er iagttaget i Lundby Krat med 2 fugle.

Første registrering er 16/1 1 Hald Sø ved Niels Bugges Kro (THM). I området omkring Hald Sø med stednavnene Hald Hovedgård, Non Mølle, Hald Ege og Niels Bugges Kro iagttages den i perioden 16/1-7/11 med 1-4 fugle (TRK FRO CSS SA DMB m.fl.). Førnævnte område

der ligger tæt på hinanden, og det må formodes, det er de samme fugle, der observeres. Dog kan 1 fugl fra Non Mølle – som ligger nord for Hald Sø – godt være udover de 4, sådan at der er 5 i området. Øst for Viborg – ved Tindbæk og Koldbæk Skov – registreres arten to gange, 27/3 1 syngende Tindbæk (LM) og 2/9 1 Koldbæk Skov (FRO).

Ved Lundby Krat observeres der i perioden 30/3-22/4 1-2 fugle, som kun er hørt syngende enkelte gange (GRA AK).

Sum: 48. 1. halvår 42, 2. halvår 6. Indsendere 15.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	-	22	9	6	-	-	2	2	-	2	-

Pungmejse *Remiz pendulinus* (14900)

Pungmejse, Vejlerne, 24. juni 2010. Foto: Flemming Ahlmann.

I 2009 var årstotalen på 70, hvilket især skyldes 1-3 fugle I Skagen området, der blev registreret mange gange. Årets første observeres 23/4 1 Østerådalen, Aalborg (RSN). Fra Vejlerne iagttages i perioden 1/5-31/5 op til to fugle. Alle observationer er fra Han Vejle (FSL O-DK HRC SUB). 30/5 ses hannen bygge rede mens hunnen

Sum: 12. 1. halvår 9, 2. halvår 3. Indsendere 9.

Pirol *Oriolus oriolus* (15080)

I 2009 blev der iagttaget 27-32 forskellige. I år er dette faldet til 16. Skagen står som sædvanligt for hovedparten af alle observationer. Arten iagttages kun en enkelt gang uden for Skagen området, 24/5 1 syngende Hobro Østerskov, Ørnedalen (CSS).

Årets første ankommer til Skagen 20/5, hvor en adult han ses trækkende ud over havet, for dog at vende tilbage igen og senere ses syngende i Ellekrattet (SKAF HBØ ROC HST JHC m.fl.).

Følgende grønne fugle iagttages i perioden 22/5-9/6, og

Sum: 49. 1. halvår 49, 2. halvår 0. Indsendere 12.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	40	9	-	-	-	-	-	-

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio* (15150)

Antallet af indrapporterede fugle er gået tilbage med knap 4% i forhold til 2009, alligevel må året karakteriseres som et godt år, idet 10 års-gennemsnittet indtil i år er på 576. I årene 2006-07 eftersøges arten intensivt, hvilket giver årssummer på 856 i 2006 og 1482 i 2007. I begyndelsen af 00'erne var årstotaler på 300 gode år.

Fra Skagen registreres der 3/5-9/6 74 fugle, renset for gengangere på enkeltdage. Årets første 3/5 1 Skagen (SKAF HBØ ASF ABB m.fl.). 1. halvårs største observationer nævnes, 22/5 9 Tofte Mose (HAC CR), 28/5 16 og 29/5 17 Skagen (flere inds.), 31/5 10 Slettestrand (IZN), 6/6 9 Bulbjerg (HRC SUB) og 16/6 12 Skallerup Indlands-klitter (GRA). Det er svært at opgøre, hvor mange ynglepar der bare skønsmæssigt er i Nordjylland. Hannen fodrer hunnen under redebygning, æglægning, rugning

Sum: 887. 1. halvår 513, 2. halvår 374. Indsendere 106.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	293	220	264	97	13	-	-	-

Stor Tornskade *Lanius excubitor* (15200)

Et lille fald i årstotalen på 36 i forhold til 2009. 10 års-gennemsnittet er indtil 2010 på 168. Det er mest enlige fugle, der observeres fra mange lokaliteter.

I første halvår ses der i perioden 24/1-30/4 ca. 21 i området omkring Skagen, renset for gengangere på enkeltdage (SKAF HBØ ROC JOK FLS m.fl.). Eneste set aktivt trækkende er 7/4 2 Ø Nordstrand (HAC). I Lille Vildmose iagttages der 8 fugle (HAC DFS TL m.fl.).

er til stede I området (O-DK). Derudover registreres følgende fugle 3/5 1 Ravnstrup Kær (PR), 14/5 1 Portlands-mosen (ASH), 26/7 1 K TF Skagen (ROC ABK JEA), 16/8 1 Vejrum Vestsø (TRK) og 31/8 1 K S Nordmandshage (PR).

hvor ikke andet nævnes er observationen gjort på Grenen: 22/5 1 (SKAF KNP OFJ FSH m.fl.), 28/5 1 (JEA SKAF ROC m.fl.), 29/5 1 (RSN MON HBØ TRK m.fl.) og 30/5 iagttages 4, hvoraf 1 fra Nordstrand (GGU SKAF OFJ HLÆ m.fl.). Desuden ses 31/5 2 (SKAF MH OFR JLI m.fl.), 1/6 3 (SKAF ROC KNP ABB m.fl.), 6/6 1 Flagbakken (SKAF) og årets sidste ses 9/6 (SKAF SKAF LP JM m.fl.).

Renset for gengangere drejer det sig om 14-15 forskellige fugle.

samt en del af ungeperioden. I denne periode iagttages fortrinsvis hanner. Der er indberettet 220-242 ynglepar. Tælles hanner fra ovennævnte periode, vil man nok få et mere reelt billede af ynglebestanden i Nordjylland. Følgende større yngletal nævnes: 31/5 17 Bulbjerg (HHN), 3/6 8 Tofte Skov (HAC), 28/6 10-14 Tornby Strand (GRA). Sluttelig har GRA optalt ynglefugle i områder af Rold Skov, hvor han har iagttaget 35-47 par.

I andet halvår er de største observationer 5/7 7 Rold Vesterskov (ESA), 13/7 7 Råbjerg Mile (LHA), 17/7 16 Lyngså (LYA), 18/7 16 Nørhund Skov (GRA CR JLA), 1/8 8 Uggerby Strand (PHP) og 13/8 13/8 5 Krogen (BH).

Årets sidste er 4/9 1 K Øsløs (SN) og 23/9 1 Tofte Mose (HAC).

I perioden 5/6-12/9 iagttages der ingen fugle. Der er dog registreret et ynglepar på Flyvestation Karup (Egon Østergaard / www.fugleognatur.dk).

Efterårets første ses i Skagen 12/9 1 Grenen (AØ CHJ). Fra Skagen området observeres der 47, renset for gengangere på enkeltdage (KNP ROC AJ JPIP m.fl.). De største iagttagelser er 8/10 4 Skagen (JPIP), 13/10 3 Skagen (KNP LAM FLS). I Lille Vildmose berettes om 42

fugle med mange gengangere, flest 10/12 2 Portlands-
mosen (TNI). Nordmandshage melder 11/10-26/10 om
8 sydtrækkende (PR). Øvrige observationer på 2 fugle

eller der over er 10/10 2 Syrsig, Læsø (PR) og 16/11 2
Nørreådal, Øby-Løvskaal (FRO).

Sum: 260. 1. halvår 91, 2. halvår 169. Indsendere 66.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	18	10	24	36	2	1	-	-	11	83	50	25

Skovskade *Garrulus glandarius* (15390)

Skovskade, Lille Vildmose, 23. december 2010. Foto: Jan Skriver.

En meget høj årssum i forhold til de foregående 10 år, hvor gennemsnittet er på 1319 og den højeste sum er i 2007 på 2292. Det er et sikkert tegn på et invasionsår. Der er også overvægt af fugle fra 2. halvår. Fra 1. halvår kan nævnes følgende tal på rastende fugle 2/3 15 Nørlund Skov (GRA Orla Kristensen), 7/3 15 Astrup Nørskov (AHO), 12/3 47 Hesselholt Skov (TNI),

16/3 18 Hammer Bakker (SEM) og 18/3 15 Tolne Skov (LGN). Fra 1. halvår er der trækobs fra Skagen 3/3-6/6 451. Trækket kulminerer ultimo april-primo maj med de største tal fra Grenen 29/4 21 og 2/5 26 (SKAF m.fl.). Derudover kan nævnes trækobs fra Nordmandshage 2/3-27/5 24 med største tal 21/5 13 (PR). De største antal ligger i 2. halvår, hvor der er trækobs fra

Skagen i perioden 2/7-21/10 med 1531 fugle. Trækket kulminerer ult. september-med. oktober med største tal 29/9 249 og 30/9 415 Grenen (KNP m.fl.), 9/10 220 Ellekrattet og Grenen-Nordstrand-Batteriskoven (CSS) og 11/10 162 Grenen (KNP m.fl.). Den sidste trækobs fra Grenen 17/10 3 og 19/10 3 (KNP m.fl.) og 21/10 1 (ROC m.fl.). Fra vestkysten er der trækobs fra Hirtshals Fyr 27/9-10/10 228 med største tal 9/10 71 og 10/10 372 (AØ) og Hanstholm Fyrhaver 28/9-10/10 161 med største tal 10/10 102 (JJA JKY) og 7/10 185 Vilsbøl Plantage

Sum: 6012. 1. halvår 1366, 2. halvår 4646. Indsendere 138.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
151	133	328	306	315	133	67	90	1176	3000	174	139

Husskade *Pica pica* (15490)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 4732. 1. halvår 3547, 2. halvår 1185. Indsendere 100.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
436	429	1287	974	315	106	72	106	183	371	264	189

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes* (15570)

Tre obs af hver 1 fugl er indsendt, 3/4 1 Legind Sø (JKK), 29/4 1 Fosdal Plantage (JC CDC) og 10/10 1 Hanstedre-

servatet (JC).

Allike *Corvus monedula* (15600)

En rekordhøj årssum. For de foregående 10 år er gennemsnittet på 38.026.

Fra vinteren januar-primo marts kan nævnes følgende store tal af rastende/overnattende fugle, 19/1 700 Bonderup (HHB), 13/2 1200 Løgstør (BLN) og 5/3 1100 Nørreåen, Vejrum-Bruunshåb (TBR LM). Fra Skagen kan fra foråret nævnes trækobs for perioden 25/1-1/6 52.323 med de første obs af trækkende fugle fra Grenen 14/2 10 (KNP) og 2/3 5840 (SKAF). Udover obsen 2/3 er de største obs 5/3 6785, 11/3 5482 og 16/3 4678 (SKAF). Derefter bliver antallene gradvis mindre i løbet af foråret og de sidste egentlige trækobs er 22/5 20 (SKAF) og 1/6 8 (KNP). Derudover kan nævnes følgende trækobs, Gerå enge og strand 3/3 3230 og 20/3 700 (HAC) og Nordmandshage 2/3-21/5 2083 med største tal 2/3 1035, 14/3

515 og 22/3 455 (PR HHB).

Fra 2. halvår er der trækobs fra Skagen 6/9-6/12 5177 med de første obs fra Grenen 6/9 3 (ROC EKR JPE OBO) og 22/9 6 (KNP ROC). De største tal fra Skagen er 12/10 715 (KNP ROC m.fl.) og 1/11 612 Grenen (KNP m.fl.) og de sidste trækobs fra Grenen 15/11 220 (KNP ROC) og 6/12 32 (ROC). Derudover kan nævnes følgende trækobs, 26/10 98 Hirtshals Fyr (AØ) og Nordmandshage 11/10-31/10 239 med største tal 11/10 106 (PR m.fl.) og 21/10 70 (HHB). Fra 2. halvår kan til sidst nævnes følgende store antal af rastende/overnattende fugle, 23/10 1200 Hjørring (EMI), 24/10 1100 Løgstør (BLN) og 9/12 1250 Nørreådal, 10/12 2500 Thisted Sø og 22/12 1800 Vinge Hede (TBR).

Sum: 125.051. 1. halvår 78.666, 2. halvår 46.385. Indsendere 99.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7610	4708	62591	2884	643	204	131	687	204	14806	5096	25461

Råge *Corvus frugilegus* (15630)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 27.169. 1. halvår 12.331, 2. halvår 14.838. Indsendere 76.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1834	1976	2943	1764	1007	2807	2366	2366	859	3148	1266	5377

Sortkrage *Corvus corone corone* (15671)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 314. 1. halvår 275, 2. halvår 39. Indsendere 58.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	6	145	63	45	13	2	11	11	8	5	2

Gråkrage *Corvus corone cornix* (15670)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 51.651. 1. halvår 34.530, 2. halvår 17.121. Indsendere 148.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4825	4414	16215	7350	1109	617	1317	205	1215	4341	3649	5494

Ravn *Corvus corax* (15720)

Årssummen er højere end samtlige summer fra de foregående 10 år, hvor gennemsnittet er 1437 og den maximale sum er 3063 fra 2007.

Fra 1. halvår kan nævnes følgende store antal rastende/overnattende fugle, 13/4 36 Volsted Kær (TSE), 4/5 37 Jerup Strand (BKR) og 18/5 129 Tolne Skov (BKR).

Fra Skagen er der følgende forårsobs af strejfende/trækforsøgende fugle. I perioden 23/2-7/6 ses i alt 213 med de første fra Grenen 23/2 2 (ROC). De største tal ligger ultimo marts-primo april med største tal fra Grenen 28/3 14 og 3/4 42 (SKAF).

Der er registreret 68 ynglepar. De er fordelt med 37 par i Vendsyssel (JTN), Thy 1 par Vandet Klitplantage (JJA), Mors 1 par Højris (LCS), Salling 1 par Middelalderborgen Østergård (PEK), Himmerland 26 par fordelt på 25 lokaliteter og fra Nørreåen 1 par Viskum og 1 par Ørum Hede (LM).

Fra 2. halvår kan nævnes følgende observationer af rastende/overnattende fugle, 21/7 17 Hellum, Himmerland (TSE), 16/8 61 Vester Holmen (BKR), 28/8 20 Sejlstrup (HAC) og 4/10 15 Vægger Plantage-Hovheden (HMT).

Ravn, Østerild Plantage,
24. september 2010.
Foto: Jørgen Peter
Kjeldsen, ornit.dk.

Sum: 3460. 1. halvår 2319, 2. halvår 1141. Indsendere 158.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	103	118	667	557	708	166	230	427	170	149	67	98

Stær *Sturnus vulgaris* (15820)

Arten behandles ikke i år.

Sum: 299.926. 1. halvår 88.431, 2. halvår 211.495. Indsendere 137.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	6087	683	34480	21086	2446	23649	31099	32315	63529	50632	3138	482

Gråspurv *Passer domesticus* (15910)

Årets sum er næsten 500 højere end sidste års sum og mere end det dobbelte af gennemsnittet for de seneste 10 år på 1126.

I første halvår ses disse større flokke, 7/1 30 Trehuse (ERBR) og 45 Vestre Allé, Aalborg (HHB), 15/3 32 Lille Vildmose (KHK), 5/4 35 Løgstør (BLN), 21/5 45 Aalborg

Zoo (TBA) og 19/6 50 Trehuse (ERBR).

Efter ynglesæsonen ses disse store forekomster, 29/8 300 Skibsted (HAC), 30/8 50 Store Arden og Alminden Skov (SBØ), 13/9 50 Årup ved Kvorning (TBR), 6/10 100 Hjorthede by (TBR) og sidste større flok 25/12 34 Hasseris (RWR).

Sum: 2383. 1. halvår 1044, 2. halvår 1339. Indsendere 53.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	306	169	120	171	129	149	162	697	186	150	17	127

Skovspurv *Passer montanus* (15980)

Årets sum er mere end 1600 større end sidste års sum og omkring 5650 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 2588.

Her skal blot nævnes 6/1 79 Ørum, Viborg (TRK), 8/1 60 Farstrup (ASH), 25/6 55 Aalborg Øst (TBA), 1/8 120

Halkær Sø og Ådal (TSE), 17/8 120 Mølholm (MP), 29/8 110 Viskum (TBR TRK) og 28/12 110 Vesløs (HRC m.fl.). Der er set trækkende fugle ved Skagen, Hirtshals, Nordmandshage og Als Odde, flest 11+12/8 156 S Nordmandshage (PR m.fl.) og 19/10 69 S Als Odde (TN).

Sum: 8232. 1. halvår 2618, 2. halvår 1339. Indsendere 53.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1228	431	318	215	200	226	328	1359	761	1311	902	1003

Bogfinke *Fringilla coelebs* (16360)

Årets sum er over 88.000 større end sidste års sum og over 100.000 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 40.250.

Det er især forårstrækket, der er markant større end sædvanlig. Ultimo marts ses de første store trækbevægelser i Skagen med 25/3 6500 Ø Nordstrand (KNP) og 26/3 15.600 T Grenen (SKAF HBØ). Senere er der bl.a. disse dage med stort udtræk ved Grenen 1/4 2850, 7/4 7310, 10/4 14.600 og 11/4 26.720 (alle ROC SKAF HBØ m.fl.).

Sidste større trækdag er 14/4 4125 T (SKAF HBØ ROC). Fra yngletiden skal nævnes 4/6 160 sy. Store Arden og Alminden Skov (TNI).

Efterårstrækket registreres især ved Nordmandshage, hvor der i perioden 27/8-22/10 ses 15.108 S (PR m.fl.), flest 19/9 6200 S (HHB m.fl.) og 20/9 5600 S (PR). 19/9 observeres der ligeledes ved Mulbjerg, hvor der blot ses 140 S (TSE), hvilket bekræfter teorien om, at fuglene, når de har passeret Limfjorden, trækker mod sydvest.

Sum: 143.933. 1. halvår 122.967, 2. halvår 20.966. Indsendere 141.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1015	826	36710	79815	3542	1059	323	145	14308	4120	1334	736

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla* (16380)

Årets sum er 75.000 større end sidste års sum og 51.600 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 31.388, og det er dermed det største antal i de seneste 10 år, hvor de største år har været 2000 med 66.250 og 2003 med 48.450.

Det meste af totalen for januar udgøres af 3/1 min. 6000 Hald Sø, Inderøen (TRK). Den næste større flok er 9/2

300 Fosdal Plantage (JC), og herefter er det igen i Hald Sø området, der ses mange, bl.a. 22/3 min. 2000 (TRK) samt 29/3 min. 5000 NØ Nørnlund Skov (OKR), 4-5/4 1000 Tolne Skov (BRØN AØ) og 5/4 1500 Store Arden og Alminden Skov (TN).

Herefter står der Skagen på næsten resten af forårsagttagelserne. Trækket begynder så småt primo april og

kulminerer i løbet af nogle få dage 10/4 3.650 (SKAF HBØ ROC), 11/4 10.925 Grenen (SKAF HBØ ROC) og 12.000 Ø Nordstrand (KNP). De følgende dage ses der udtrækkende i størrelsesordenen 800-1400. De sidste ses 16/5 1 Ellekrattet (NF CR) og 28/5 1 Grenen (JAE). I efteråret ses de første 31/8 2 S Nordmandshage (PR), 3/9 3 Grenen (RT) og 4/9 5 Grenen (RT ROC EKR). Ved Nordmandshage trækker der i perioden 31/8-22/10 i

Sum: 83.021. 1. halvår 52.816, 2. halvår 30.205. Indsendere 95.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	6504	888	9234	35855	335	-	1	2	3821	26049	195	137

Bog/Kvækerfinke *Fringilla coelebs/montifringilla* (16388)

De største blandede forekomster af Bog- og Kvækerfinke er fra foråret 22/3 1000 Nørlund Skov (GRA), 2/4 1250 Vandet Klitplantage (JJA), 8/4 2900 TF Grenen (ROC HBØ m.fl.), 12/4 10.000 udtrækkende Grenen (ROC HBØ m.fl.) og 8000 Ø Nordstrand (KNP) samt

alt 27.737 S (PR m.fl.), flest 7/10 med hele 21.700 S (PR KHK). Ved Skagen ringmærkes der i perioden 5/9-16/9 40 Grenen (ROC m.fl.) og i perioden 22/9-7/11 132 Guderup Kær (EA), flest 16/10 31.

Fra øvrige lokaliteter kan nævnes 17/10 285 S Mulbjerg (TSE), 19/10 70 S Als Odde (TNI), 7/11 110 Syrodde (KO) og 14/12 25 Nørklit (POW).

13/4 5000 udtrækkende Grenen (ROC HBØ m.fl.).

Fra efteråret optælles der ved Nordmandshage i perioden 13/9-1/11 i alt 24.400 S (PR m.fl.), flest 13/9 6300 S (PR KHK), 21/9 3775 S (PR UK) og 12/10 3400 S (PR).

Gulirisk *Serinus serinus* (16400)

Alle årets iagttagelser er gjort i Skagen, og der er vel tale om 18-19 fugle. Der kan dog være en del gengangere i materialet.

Den første ses 10/4 1 V Nordstrand (via ROC). De næste er 25/4 1 Grenen (ROC FSH), 28/4 1 Grenen (ROC m.fl.), 2/5 1 Grenen (SKAF FSH), 3/5 1 Grenen (SKAF KNP), 6/5 1 Grenen (SKAF), 11/5 1 Grenen (SKAF JA),

14/5 1 Grenen (SKAF TRK FSH), 15/5 1 Grenen (CSS MKP AWM), 17/5 2 Grenen (SKAF OFJ m.fl.), 19/5 1 Grenen (SKAF JA), 20/5 1 Grenen (SKAF m.fl.), 22/5 1 N Flagbakken (JSH), 23/5 1 Bøjlevejen (AWM), 29/5 1 Grenen (SKAF m.fl.), 2/6 1 Grenen (OFJ) og 4/6 1 Grenen (SKAF). Efterårets eneste ses 21/9 i Skagen By (KEC).

Sum: 42. 1. halvår 41, 2. halvår 1. Indsendere 18.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	4	35	2	-	-	1	-	-	-

Grønirisk *Carduelis chloris* (16490)

Årets sum er over dobbelt så stor som sidste års sum og ca. 10.000 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 8477.

I årets første måneder ses bl.a. disse store forekomster, 5/2 150 Thorup og Klim Fjordholme (O-DK), 10/2 130 Mastrup Bæk (TSE) og 20/2 100 Hjørring (PHP).

Forårstræk registreres især ved Skagen, Bulbjerg og

Nordmandshage, flest 26/3 112 S Nordmandshage (PR). I efteråret er der bl.a. disse store iagttagelser 29/9 371 Ø Grenen (KNP), 10/10 520 Aså Enge og havn (SØP), 19/10 243 S Als Odde (TNI), 26/10 465 S Nordmandshage (PR). Sidste store forekomst er 23/12 400 Thorup og Klim Fjordholme (O-DK).

Sum: 18.558. 1. halvår 4985, 2. halvår 13.573. Indsendere 125.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1079	1899	1115	407	334	151	183	179	1449	7056	2210	2496

Stillits *Carduelis carduelis* (16530)

Årets sum er over 1500 større end sidste års sum og næsten dobbelt så stor som gennemsnittet for de seneste 10 år på 2560. Der ses især store flokke i efterårsmånederne. I årets første måneder ses enkelte større flokke, 27/1 30 Løgstør Holme (TOH), 16/2 35 Nørreådal (TBR), 27/2 31 Ørum, Viborg (MHH) og 13/3 42 Hvidbjerg Kær (SR).

Ved Skagen ses forårstrækkende i perioden 7/3-28/5, i alt 67 (SKAF ROC).

Efter yngletiden ses der store antal på mange lokaliteter bl.a. 25/8 45 Thorup og Klim Fjordholme (O-DK), 9/9 200 Mølholm Søerne (RWR), 10/9 125 Store Vildmose (KHK), 24/9 75 Guderup Kær (EA), 8/10 66 Brødens

Grøft (TNI), 28/10 103 Sennels Plantage (HFN) og 12/11 61 Sørig Enge (BKR).

I Skagen ses der trækkende i perioden 13/9-6/12 i alt 279, flest 29+30/9 med hhv. 56 Ø og 73 Ø (KNP m.fl.).

Sum: 4926. 1. halvår 1243, 2. halvår 3683. Indsendere 107.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	134	209	273	281	241	105	122	337	1016	1586	416	206

Grønsiken *Carduelis spinus* (16540)

Årets sum er ca. 42.500 højere end sidste års sum og ca. 51.000 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 26.300.

Det er den største årssum i FDN's historie og ikke siden 1988 med ca. 70.000 har vi haft en lignende stor invasion. I vintermånederne ses enkelte større flokke, 13/1 145 Tange (KAHA), 18/1 445 Nørreådal (LM), 7/2 180 Buderupholm Dambrug (TSE), 22/2 220 Mastrup Bæk (TSE) og 7/3 150 Astrup Nørskov (AHO).

Et meget stort forårstræk i Skagen indledes allerede primo februar. Der er ikke nogen tydelig adskillelse af forårstrækkets afslutning og efterårstrækkets begyndelse at se i materialet, så der er valgt 1. juli som skillepunkt.

I perioden 7/2-30/6 ses der i alt 20.142 TF/udtrækkende Grenen (SKAF ROC m.fl.), flest 4/3 3700 TF Grenen (SKAF ROC), 10/4 2250 TF Grenen (SKAF ROC) og 8/5 1210 TF Grenen (SKAF).

På øvrige lokaliteter ses der bl.a. 12/3 350 Hesselholt Skov (TN), 17/3 150 Vandet Klitplantage (JJA), 29/3 113 S Nordmandshage (PR), 5/4 150 Kærberg Skov (AHO) og 510 S Nordmandshage (PR) samt 11/4 300 N Råbjerg Mose (PR).

Sum: 77.686. 1. halvår 29.259, 2. halvår 48.427. Indsendere 97.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2124	2336	13366	8671	2364	398	2787	511	27856	15022	970	1281

Tornirisk *Carduelis cannabina* (16600)

Årets sum er ca. 1500 mindre end sidste års høje sum, men næste 3000 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 3900.

I Skagen ses der et par vinterflokke 11/2 Grenen 14 TF og 30 TF (ROC), og det er formentlig de samme, der ses flere gange senere på måneden. De næste er også fra Skagen 3/3 35 TF Grenen (SKAF). De tidligste på øvrige lokaliteter er 14/3 3 Gerå Enge (PR) og 16/3 2 Staun, Bærner og Valsted Enge (HAC).

Forårstrækkende ses i Skagen i perioden 11/2-12/5 i alt 662 TF Grenen (SKAF ROC m.fl.) og ved Nordmands-

Sum: 6785. 1. halvår 2390, 2. halvår 4395. Indsendere 113.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	114	331	1195	534	216	265	874	2714	528	7	7

I perioden 4/9-31/10 ringmærkes der i Guderup Kær i alt 286, flest 22/9 53 (EA). Ved Nordmandshage ses der trækkende i perioden 31/8-31/10, i alt 453 S (PR m.fl.), flest 12/10 76 S (PR KHK m.fl.).

I andet halvår er det igen Skagen og i særdeleshed Nordmandshage, der står for de helt store antal. I Skagen ses de første store forekomster 2/7 396 TF Grenen (ROC) og 11/7 968 TF Grenen (ROC EC). I perioden 2/7-31/12 ses i alt 3401 TF Grenen (ROC SKAF KNP m.fl.) og 11 ringmærkes (ROC).

Ved Nordmandshage ses trækkende i perioden 21/6-31/10 i alt 39.027 S (PR HHB UK TSE SEM m.fl.), allerflest 19/9 13.800 S (HHB m.fl.) og mange 20/9 3800 S (PR) og 17/10 2970 S (HHB).

Fra øvrige lokaliteter kan nævnes 19/9 130 S Mulbjerg (TSE), hvilket igen viser at ovennævnte trækkende ved Nordmandshage samme dag ikke fortsætter langs kysten sydpå, men spredes over land. Endvidere 25/9 150 Gerå Enge (HAC), 10/10 95 S Hanstholm Fyrhaver (JJA JKY), 17/10 590 S Mulbjerg (TSE) og 200 Rebild (AHO), 19/10 421 S Als Odde (TN), 26/10 120 T + 55 R Guldbæk Ådal (HHB), 30/10 100 Kongsvad Mølle (CSS), 9/12 250 Nørreådal (TRK) og 23/12 130 Sennels Klitplantage (HFN). I perioden 29/9-31/10 ringmærkes der i alt 17 Guderup Kær (EA).

hage i perioden 22/3-27/4 i alt 220 S (PR). Desuden skal nævnes 14/4 163 Vejlerne (O-DK) og 26/4 87 Ø Hirtshals Fyr (PR).

Efter ynglesæsonen ses disse store forekomster 19/8 150 Astrup Vig (DMB), 31/8 120 Øster Skårup (SAL), 8/9 160 Snevre (AØ), 12/9 150 Volsted Kær (TSE) og 27/9 500 Øster Hornum (TSE). Ved Nordmandshage er de største trækdage 19/9 160 S (HHB m.fl.), 20/9 135 S (PR), 27/9 115 S (PR ATL) og 8/10 135 S (PR KHK). De sidste ses 27/12 3 Vinge Hede (TBR TRK) og 29/12 1 hørt Vinge Hede (TBR).

Bjergirisk *Carduelis flavirostris* (16620)

Årets sum er ca. 1000 mindre end sidste års sum, men 2500 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 8430.

I første halvår ses disse store flokke 7/1 100 Tjele (TRK), en usædvanlig stor flok 8/1 525 Rise (TBR), 23/4 105 Lille Vildmose (HAC CR), 24/3 200 Selbjerg Vejle (O-DK) og 6/4 102 Hasseris Enge (RWR). Ved Skagen trækker der i perioden 22/3-26/4 i alt 115 Grenen (SKAF ROC). Forårets sidste er 2/5 3 NØ Liver Ås udløb (AØ).

I andet halvår træffes de første til normal tid 3/10 20

Branden (HMT) og 35 Jerup Hede (KEC) samt 7/10 5 TF Grenen (ROC m.fl.), og herefter ses arten dagligt. De største forekomster er 10/10 120 Gerå Enge (SØP), 11/10 257 Aså Enge (SØP), 11/10 100 Jerup Strand (BKR), 17/10 110 Mulbjerg (TSE), 31/10 120 Hou Nordstrand (RWR), 16/11 210 Klosterholm (TSE HHB), 1/12 110 Lille Vildmose (HAC), 25/12 150 Vinge Hede (TBR) og 31/12 300 Nørre Uttrup Enge (SEM). Ved Nordmandshage ses trækkende og rastende i perioden 8/10-1/11 i alt 1127 S + 1424 R (PR HHB m.fl.).

Sum: 10.946. 1. halvår 3288, 2. halvår 7658. Indsendere 70.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1230	352	1073	430	203	-	-	-	-	5339	478	1841

Gråsiken

Nedenfor vises det samlede sumskema for Stor/Lille Gråsiken, Stor Gråsiken og Lille Gråsiken med det formål at kunne foretage sammenligning med tidligere år, hvor Gråsiken er blevet behandlet under et.

Årets sum er over 10.000 større end sidste års sum, og omkring 22.000 større end gennemsnittet for de seneste 10 år på 10.530.

Sum: 32.783. 1. halvår 11.928, 2. halvår 20.855. Indsendere 94.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	97	376	9221	1993	173	68	57	71	513	9377	2801	8036

Stor/Lille Gråsiken *Carduelis flammea / cabaret* (16630)

Meget få iagttagelser i vintermånederne, men allerede fra begyndelsen af marts kommer der gang i trækket, især ved Skagen, hvor der i perioden 24/1-9/5 ses i alt 8095 TF/udtrækkende (SKAF ROC). Ved Nordmandshage ses også trækkende, flest 26/3 617 S (PR). Den største flok fra øvrige lokaliteter er 19/3 120 Østerild Klitplantage (HRC).

I andet halvår er det især Nordmandshage der står for

de allerfleste. Her trækker der i perioden 2/8-26/10 i alt 7032 S (PR HHB m.fl.), flest 17/10 1390 S (HHB) og 25/10 1415 S (PR). Største antal fra øvrige lokaliteter er 15/11 300 Fæbroen (SØP), 21/11 150 Støvring (TSE), 2/12 220 Junget (HTM), 15/12 200 Lille Vildmose (HAC), 16/12 200 Nørre Tranders (TBA), 17/12 250 Knepholt (KHK) og 28/12 270 Aalborg Øst (TBA).

Sum: 21.031. 1. halvår 9862, 2. halvår 11.169. Indsendere 56.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	29	25	7899	1871	46	12	3	21	126	7534	1731	1754

Stor Gråsiken *Carduelis flammea* (16634)

Forårstrækkende ses i Skagen i perioden 7/2-7/4 i alt 1486 TF/udtrækkende Grenen (ROC SKAF), flest 4/3 600 Grenen (ROC m.fl.).

Efterårstrækkende i Skagen ses 16/10-31/12 i alt 1295 TF Grenen, flest 20/10 804 TF Grenen (ROC AWM). Fra

øvrige lokaliteter er disse de største 22/10 250 S Nordmandshage (RSN HHB), 14/11 500 Aså Enge (RSN MON), 9/12 800 Bouet (RSN), 19/12 240 Hjørring (AØ), 24/10 2000 Gerå (RSN MON) og 31/12 1000 Bouet (RSN).

Sum: 10.995. 1. halvår 1840, 2. halvår 9155. Indsendere 37.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	67	370	1308	93	2	-	1	-	-	1823	1054	6277

Lille Gråsiken *Carduelis cabaret* (16635)

I første halvår ses arten kun enkeltvis eller i meget små flokke.

Ved Skagen ses trækkende i perioden 9/7-5/10 i alt 318
TF Grenen (ROC SKAF RT) flest 10/9 75 TF Grenen

(ROC), og der ringmærkes i alt 31 Grenen (ROC m.fl.).

Sum: 757. 1. halvår 226, 2. halvår 531. Indsendere 49.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	1	14	29	125	56	53	50	387	20	16	5

Hvidsisken *Carduelis hornemanni* (16640)

Blot 3 sikre iagttagelser. 11/11
1 1K ringmærket Grenen (KNP
ROC), 14/11 1 hun Aså Enge
(RSN MON) og 24/12 2 Gerå
by (RSN MON).

Hvidsisken 1K, Grenen,
11. november 2010.
Foto: Knud Pedersen.

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera* (16650)

Ingen obs af arten i 2010. Vi skal tilbage til 2007 for at
finde et år uden observationer af Hvidvinget Korsnæb.

Indenfor de sidste år er der heller ikke gjort observa-
tioner i årene 1999, 2000 og 2001.

Lille Korsnæb,
Gravlev Ådal,
24. januar 2010.
Foto: Johnny Laursen.

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra* (16660)

Et meget flot år som klart overgår de store invasionsår 1991 og 1993, hvor summen var 28.000 og 25.000. Første halvårs største observationer er fordelt jævnt over månederne, men primært fra Skagen-området: 24/1 678 Grenen, Skagen (ROC), 12/2 501 Kærbjerg Skov (AHO), 10/4 500 Grenen, Skagen (ROC HBØ), 11/4 668 Grenen, Skagen (ROC HBØ KNP m.fl.) og 22/5 925 Flagbakken,

Skagen (JSH).

Andet halvårs største observationer er også fordelt på flere måneder, 11/7 454 Grenen, Skagen (ROC EC), 30/9 561 Grenen, Skagen (KNP ROC FLS AJ), 1/10 399 Grenen, Skagen (KNP ROC), 5/10 969 Grenen, Skagen (ROC JOK KNP m.fl.), som er årets største observation og 18/10 355 Nordmandshage (HHB).

Sum: 37.023. 1. halvår 24.837, 2. halvår 12.186. Indsendere 138.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2554	2879	2731	6862	5852	3959	1651	661	1853	7651	307	63
Grenen, Skagen – sum	1278	1217	1209	4010	3027	2954	691	478	1109	1775	15	-
Nordmandshage – sum	-	-	39	25	-	-	135	52	134	3073	42	-

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus* (16680)

Meget få fugle er rapporteret. Alle nævnes 22/1 1 han og 1 hun Hald Sø ved Niels Bugges kro (SAL), 14/2 9 Lodbjerg Klitplantage (RQ), 5/3 1 Vedsted Skov (TVI), 7/3 4 Astrup Nørskov (AHO), 12/3 Hesselholt Skov

(TNI), 16/3 1 Ersted Skov (GRA), 17/3 2 Hesselholt Skov (CSS), 17/10 4 Læsø Klitplantage (LBO), 22/10 2 Læsø Klitplantage (LBO) og 7/11 3 han + 1 hun Lille Økssø (RWR).

Sum: 33. 1. halvår 23, 2. halvår 10. Indsendere 11.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	9	12	-	-	-	-	-	-	6	4	-

Karmindompap *Carpodacus erythrinus* (16790)

Et ret normalt år hvad angår sum dog med flere overraskende observationer ved østkysten og et par stykker lidt inde i landet ved Limfjorden. Årets første fugle viser sig til normal tid 13/5 1 sy. Hulsig (CHR) og 16/5 1 sy. Ellekrattet, Skagen (CSS). Som det fremgår af sumskemaet for Grenen, Skagen er det herfra de fleste observationer stammer. Der meldes dog om syngende fugle på flest datoer ved Hanstholm Fyrhaver, således 29/5 1 sy. (JJA JKY), 31/5 1 sy. (PO HP). 6/6 1 sy. (SPR HTM JSK), 14/6 1 sy. (TRK) og 19/6 1 sy. (PO HP). De to lokaliteter med

syngende fugle, som ikke ligger tæt ved havet er 21/5 1 sy. Selbjerg Vejle (O-DK) og 24/5 1 sy. Øsløs Syd (O-DK). Ved østkysten er der hele fire observationer af syngende fugle 1/6 1 sy. Sørå (PR), 7/6 1 sy. Mulbjerg Kyst (PR), 7/6 1 sy. Egense Hage (PR) og 14/6 1 sy. Nordmandshage (PR). Årets sidste observationer sker til normal tid 1/9 1 R Hanstholm Fyrhaver (SAL), 2/9 2 TF Grenen, Skagen (RT SKAF ROC) og 3/9 1 R Hanstholm Fyrhaver (SAL).

Sum: 177. 1. halvår 159, 2. halvår 18. Indsendere 38.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	97	62	5	8	5	-	-	-
Grenen, Skagen – sum	-	-	-	-	82	25	5	7	3	-	-	-

Dompap *Pyrrhula pyrrhula* (17100)

Suveræn ny rekord! De to tidligere rekordår var 1994 med en sum på 1821 og 1999 med en sum på 2838. Især et godt efterårstræk ved Nordmandshage trækker summen op. Første halvårs største observationer er 3/1 16 Nørreskov (HEN), 11/1 17 Årbjerg, Skive (ILM) og 12/3

24 Hesselholt Skov (TNI). Andet halvårs største observationer er 21/10 68 S Nordmandshage (HHB), 25/10 314 S Nordmandshage (PR) og 26/10 109 S Nordmandshage (PR).

Sum: 3467. 1. halvår 1194, 2. halvår 2273. Indsendere 136.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	242	187	266	226	178	95	68	44	93	1068	369	631
Nordmandshage – sum	-	-	11	1	-	-	-	1	7	604	-	-

Kernebider *Coccothraustes coccothraustes* (17170)

Et rimeligt år. Det er ikke mange år, hvor summen sniger sig op over 1000. Første halvårs største observationer begynder med en meget stor observation 7/3 200 Stendal Plantage (TRK), de efterfølgende er mere normale

12/3 26 Hesselholt Skov (TNI) og 5/4 20 Store Arden & Alminden Skov (TNI). Anden halvårs største observationer er mere beskedne 12/11 7 Tversted Plantage (SJØ) og 3/12 7 Støvring (TSE).

Sum: 1157. 1. halvår 927, 2. halvår 230. Indsendere 96.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	48	41	432	134	195	77	35	2	32	48	27	36

Hvidstrubet Spurv *Zonotrichia albicollis* (18400)

En syngende han opholder sig i parcelhuskvarteret Møleparken i Skørping 22/6-18/7 (Chris Stilling og mange andre).

Arten findes udbredt over store dele af det nordøstlige

Nordamerika.

Arten er SU-art og fundet er godkendt som det 1. i Nordjylland og det 2. i Danmark.

Se nærmere beskrivelse af fundet andetsteds i rapporten.

Hvidstrubet Spurv, Skørping, 16. juli 2010. Foto: Ole Krogh.

Laplandsværpling *Calcarius lapponicus* (18470)

Forårstrækket er meget sporadisk, men til gengæld ses der i efteråret betydeligt flere fugle end normalt, selv om der dog uden tvivl er mange gengangere i materialet. Der er noget, der tyder på, at det har været et godt yngleår for arten, idet der også uden for Nordjylland ses rigtig mange Lapværlinger i efteråret og vinteren.

Den gennemsnitlige årstotal for de seneste 10 år ligger på 169 fugle, og vi skal mere end 10 år tilbage for at finde en større årstotal end den for i år.

Fra vinteren først på året kun én enkelt fugl, idet en fugl ses ved en foderplads i en have i Strandby 23+26+27/2 +4/3 (JKA). De næste fugle, der ses, er fra forårstrækket; 16+26/3 og 7/4 1 T Grenen (SKAF ROC) og 7/4 også 1 Ø Bulbjerg (CKP). I alt ses der kun 13 forskellige fugle T/R i Skagen området i perioden 16/3-11/5 (SKAF ROC KNP m.fl.). Største dagstotal er 26/4 2 Ø Nordstrand (KNP m.fl.). Sidste forårsfugle er 28/4 1 TF Grenen og 1 fou. Grenen-Nordstrand (SKAF ROC OJA), 2/5 1 Ø Nordstrand (JHC) og 11/5 1 TF Grenen (SKAF ROC

JHC).

Efterårets første fugle ses 31/8 1 R Hanstholm Slamdepot (CSS) og 1+3/9 1 R Grenen (ROC SKAF RT). Allerede fra 5/9 4 R Grenen (RT ROC) stiger antallet af trækfugle, og selv 11/9 7 fou. Hirtshals Havn (IHHL BHJ PHP) er før normalt ankomsttidspunkt midt i september. Efterårstrækket toppe allerede sidst i september og i starten af oktober og registreres primært på Grenen. Således ses i alt 487 R/TF på Grenen i perioden 1/9-15/11 (KNP ROC m.fl.) med de største dagstotaler 23/9 34, 30/9 22 og 2/10 30 R/fou. alle Grenen (ROC KNP CHJ). Andre store efterårsforekomster er 30/10 13 R Thorup og Klim Fjordholme (O-DK), 7/11 9 R Hovsør Røn (JBE) og 28/11 20 fou. Jerup Enge (BKR). Hen mod årets udgang er hovedparten af fuglene trukket videre mod syd, men årets sidste 17/12 1 R Gerå Enge (HAC), 28/12 4 og 30/12 25 begge fou. Jerup Enge (BKR) er uden større tvivl fugle, der forsøger at overvintre i det nordjyske.

Laplandsværting, Hirtshals, 18. september 2010. Foto: Henrik Pedersen.

Sum: 765. 1. halvår 26, 2. halvår 739. Indsendere 40.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	3	3	16	4	-	-	1	411	232	56	39

Snespurv *Plectrophenax nivalis* (18500)

Efter en række meget store år for denne art er vi nu tilbage på et år, der antalmæssigt ligger lavt. Gennemsnittet for de seneste 10 år er 6949 fugle.

Fra vinteren en del flokke, der næsten alle ses på de sædvanlige kystnære lokaliteter. De største er 3/1 120 fou. Agger Tange (EA), 24/1 65 R Hanstholm Slamdepot (TRK) og 13/2 55 fou. Skansehavnen (BKR). Formentlig på grund af det sene forår ses der stadig pænt med fugle helt hen til sidst i marts, f.eks. 20/3 120 fou. Sørig Enge (JEA). Lige omkring månedsskiftet marts-april forvinder fuglene næsten ubemærket ud af landet, hvilket ikke er unormalt. Trækkende fugle ses meget sporadisk, således færre end 10 fugle i alt på træk i Skagen i foråret og stort set ingen set andre steder. Måske trækker fuglene direkte nordpå ud over havet og samles derfor ikke på de sæd-

vanlige træksteder. Måske trækker de om natten og overses derfor? Sidste forårsfugle er 17/4 1 R Grenen (SKAF), 26/4 1 Ø Nordstrand, Skagen (KNP GBL JHC) og en sen fugl 18/5 1 Ø Grenen (JHC ROC).

Efterårets første fugle ses til normal tid og på præcis samme dato som sidste år 17/9 1 Hirtshals Havn (RSN), 18/9 2 R Bløden Hale (KO ROC FSH) og 19/9 1 R Grenen (ROC KNP). Fra sidst i september ses fugle en del steder i Nordjylland, dog primært i Skagen. Flest fugle ses i sidste halvdel af oktober til midt i november med de største flokke 27/10 70 R Agger Tange (HRC), 13/11 100 R Østerild Fjord (KMO) og 16/11 80 fou. Jerup Strand (TLY). Helt hen til årets slutning findes mindre antal i landsdelen og 26/12 48 NV og 30/12 56 fou. begge Jerup Strand (BKR) er eneste bemærkelsesværdige antal.

Sum: 3810. 1. halvår 1341, 2. halvår 2469. Indsendere 81.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	627	301	646	36	1	-	-	-	244	1050	936	239

Gulspurv *Emberiza citrinella* (18570)

En stor årstotal idet gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 5578 fugle.

Fra vinteren mange mindre flokke spredt i hele området. De største flokke er 2/1 53 fou. Åresvad Å (DB), 4/1 50 fou. Hals Nørreskov (SEM) og 7/2 50 R Hulsig (AØ). De helt store flokke mangler tilsyneladende eller er ikke indsendt. Der er kun en sporadisk indrapportering af

forårstrækkende fugle, idet der i alt ses 180 Ø/T/TF i Skagen i perioden 9/3-1/6 (KNP SKAF ROC m.fl.). Største dagstotaler er 10/4 10 T, 14/4 10 T og 19/4 10 TF alle Grenen (ROC).

Allerede sidst i februar høres de første syngende fugle og i alt registreres ca. 1100 syngende fugle, der langt hen ad vejen svarer til det registrerede antal ynglefugle i om-

Snespurv og Gulspurv, Overklit, Bakholt, 2. marts 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

rådet. Dog kan overvintrende fugle godt synge, inden de trækker nordpå igen, og der er desuden gengangere i materialet.

I løbet af september samles fuglene igen så småt i flokke, og de første trækbevægelser registreres. Nordmandshage er dog stort set den eneste lokalitet, hvor der registreres direkte efterårstræk. På 16 dage i perioden 13/9-26/10 tælles der i alt 359 trækkende fugle (PR HIB m.fl.), med de største dage 19/10 52, 21/10 36 og 25/10 44 alle S Nordmandshage (PR HIB). Man skal ret langt hen på

efteråret for at finde større flokke af rastende/fouragerende flokke, og de største i efteråret er 9/11 50 R Troldkær (BHJ), 13/11 275 fou. Vester Holmen og 28/11 125 fou. Jerup Enge (begge BKR). Fra vinteren er der ikke indrapporteret større antal, selv om det normalt er her man finder de største floksamlinger. Største flok hen mod årets udgang er således 7/12 75 R Hals Mose (RSN), 15/12 50 fou. Høstemark (DFS) og 28/12 55 R Tøkeriet (KO).

Sum: 7344. 1. halvår 3411, 2. halvår 3933. Indsendere 145.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	714	485	573	640	626	373	340	181	368	1064	1086	894

Hortulan *Emberiza hortulana* (18660)

I alt 8 fugle set i år – alle fra Skagensområdet: 2/5 1 2K+ han R Bankes Marker, Batterivej (JAS SKAF) og 1 2K+ NØ + 1 2K+ han R-SV Grenen (ROC FSH mfl.), 4/5 1 TF Grenen (SKAF), 14/5 1 T Det Hvide Fyr, Skagen (SKAF HK), 15/5 1 NØ Nordstrand (HK), 20/5 1 2K+ hun R/TF/SV (ROC JHC HST SKAF mfl.) og 20/8 1 1K ringmærket Grenen (ROC m.fl.).

Hortulan 1K, Grenen,
20. august 2010. Foto: Knud Pedersen.

Rørspurv *Emberiza schoeniclus* (18770)

Et meget stort år for denne art, idet gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 4575 fugle.
Først på året er der forholdsvis mange observationer i forhold til, hvor streng vinteren er. De største er 18/1 15 Østlige Vejler (O-DK), 11/2 12 og 17/2 10 – begge R Grenen (begge ROC). Den overvejende del af vinterfuglene ses på Grenen.
Allerede fra starten af marts registreres de første fugle på forårstræk og i perioden 6/3-22/5 registreres i alt 1627 T/TF/Ø i Skagen (SKAF ROC KNP m.fl.) med de største dage 25/3 68 Ø Nordstrand, Skagen (KNP), 2/5 492 og 3/5 132 begge Grenen (SKAF m.fl.). Fra andre nordjyske lokaliteter er de største træktil sammenligning 22/3 22 S og 26/4 35 NØ (begge PR).
Ynglefugle i form af syngende hanner er registreret med i alt ca. 900 par. Det svarer på ingen måde til det reelle antal par, da arten ikke er optalt/indsendt fra mange af de formodet største lokaliteter som f.eks. Vejlerne. De største indsendte ynglefugleregistreringer er 13/5 31 sy. Ulvedybet (HMT), 28/5 46 sy. Hou Sydstrand og 3/6 24 sy. Voerså (begge PR).
I efteråret ses forholdsvis få fugle, indtil efterårstrækket tilsyneladende går i gang i begyndelsen af september.

Sum: 8443. 1. halvår 3883, 2. halvår 4560. Indsendere 129.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	71	76	630	1182	1465	459	257	153	3033	1062	48	7

Bedste træksted er Nordmandshage, hvor der i alt registreres 1282 S/TF i perioden 13/9 - 26/10 (PR HHB) med de største dage 13/9 235, 20/9 320 og 21/9 265 alle S (PR). Ved Grenen ses i alt 747 fugle TF i perioden 1/9 – 20/10 (SKAF ROC KNP m.fl.) og med de største dage 28/9 150, 30/9 188 og 1/10 90 alle TF (ROC KNP). Rastende fugle i efteråret ses spredt i hele området, men der er forholdsvis få store ansamlinger udenfor for Grenen. De største tal fra Grenen er 16/9 55, 22/9 71 og 23/9 75 alle R Grenen (ROC). Fra andre nordjyske lokaliteter er de største rasttal til sammenligning 22/9 30 R Halkær Sø og Ådal (TSE) og samme dag 54 R Jerup Strand (BKR) samt endelig 3/10 30 R Jerup Enge (KEC).
Både i foråret og i efteråret er arten blevet ringmærket et par steder i området. Flest er mærket på Grenen med 8 fugle i foråret og 402 i efteråret (alle ROC). I Guderup Kær er der ringmærket 11 fugle, alle i efteråret (EA).
Efter starten på endnu en hård vinter sidst i november ses kun enkelte fugle i området. Således er årets sidste 1/12 1 R Halkær Sø og Ådal (TSE), 14/12 2 R Bygholms Nordlige Rørskov (O-DK) og 19/12 4 R udløbet af Skive Å (DMB).

Rørspurv, Lille Vildmose, 20. april 2010. Foto: Jan Skriver.

Bomlærke *Emberiza calandra* (18820)

Årets sum er noget større end gennemsnittet for de seneste 10 år, der ligger på 6984 fugle.

Fra vinteren er forholdsvis få større flokke indsendt. De eneste trecifrede antal er 3/1 120 Hirtshals (KUP), 21/1 201 Lund Fjord (O-DK) og 17/2 130 fou. Løgstrup (RQ). Allerede helt fra starten af marts sker der tilsyneladende en spredning af fuglene ud i landskabet, idet eneste større flok efter denne dato er 9/3 120 R Brund (JB). Samtidig med spredningen registreres de første syngende og dermed territoriehævdende ynglefugle.

I sommerens løb registreres i alt ca. 430 ynglefugle/syngende hanner i området, flest 21/5 17 sy. Ferslev (RWR),

Sum: 5187. 1. halvår 2101, 2. halvår 3086. Indsendere 119.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	804	381	268	104	389	155	104	52	91	259	873	1707

4/6 27 sy. Gerå Enge (PR) og 8/6 20 ynglefugle Hannæs (HRC).

Efter yngletiden i det tidlige efterår færdes fuglene ret diskret, og der registreres forholdsvis få fugle. Først i løbet af oktober, hvor fuglene igen indgår i fælles flokke, indrapporteres nævneværdige antal som f.eks. 14/10 60 fou. Toftegårds Enge (SEM). Fra sidst i november, hvor vinteren rammer for fuld styrke, og året ud er indsendt mange større flokke, og de allerstørste er 25/11 300 fou. Kornum Bro/Rakkeby Bro (KJØ), 20/12 200 R Sørup, Himmerland (TSE) og 23/12 175 R Vinge Hede (TBR).

Bomlærke, Overklit, Bakholm, 2. marts 2010. Foto: Hans Henrik Larsen.

Der er indkommet 2065 observationer af 35 arter pattedyr, inkl. Mårhund, Mink og Kat. Det er på niveau med de senere år. Se særskilt artikel om Mårhund. Ikke alle indrapporterede arter nævnes i behandlingen.

Ræv (*Vulpes vulpes*) ses med 346 ex. fra hele området. Kun 1 angives at have skab. **Skovmår** (*Martes martes*) ses med 3 levende og 1 ihjelt, alle fra Lille Vildmose-området. **Odder** (*Lutra lutra*) ses med 69 ex., heraf heldigvis kun 4 døde. Primært på grund af den megen sne og frost først på året er der en del indberetninger af spor i form af potespor og glidebaner. Der er en del observationer fra Thy, Vejlerne og Himmerland, og enkelte fra Frederikshavn-egnen og Hals.

Spættet Sæl (*Phoca vitulina*) er indrapporteret med 3717 ex., hvilket gør arten til det mest talrige indrapporterede pattedyr. De største tal ses i Krik Vig med største antal 16/10 480 (TBR). Øvrige steder med store forekomster er 28/8 70 Nissum Bredning (SAL) og 27/5 140 Søndre Rønner (BHJ). På Mors bliver en Spættet Sæl 17/2 iagt-

taget på "vandring" 2 km fra kysten (www.hvaler.dk). **Gråsæl** (*Halichoerus grypus*) ses med 51 ex., som er det hidtil største antal og vidner om artens fremgang de senere år. Især et stort antal fra Læsø er bemærkelsesværdigt, nemlig 27/5 23 Søndre Rønner (BHJ), og 4/4 6 Krik Vig (KW) er også mange.

Hvidnæse (*Lagenorhynchus albirostris*) og **Vågehval** (*Balaenoptera acutorostrata*) er ikke indberettet i 2010, men der foreligger flere sandsynlige observationer fra især lystfiskerbåde i Skagerrak (www.hvaler.dk). **Spækhugger** (*Orcinus orca*) iagttages af en lille flok fuglekiggere på Grenen 26/10 (ROC m.fl.).

Krondyr (*Cervus elaphus*) fortsætter sin ekspansion i Nordjylland. "Jæger" melder således om en fremgang på ca. 10% i den fritlevende bestand, og det svarer stort set til den årlige fremgang op igennem 90'erne og 00'erne. Fra Rold Skov meldes om aflyste Krondyr-jagter på grund af det kraftige snedække.

Husmår, Lille Vildmose, 18. september 2010. Foto: Jan Skrivers.

Ilder, Bygholm Vejle, 13. december 2010. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Krondyr, Tofte Sø, 27. juni 2010. Foto: Albert Steen-Hansen.

*Vildsvin, Tofte Skov,
2. februar 2010.
Foto: Jan Skriver.*

Isblåfugl han, Skagen, 24. juni 2010. Foto: Knud Pedersen.

Der er indkommet 1027 observationer af 52 arter. Det er et lavere antal observationer end de senere år, hvilket formodentlig skyldes det dårlige sommerfugle-vejr i forsommeren. Der ses fortsat en tendens til, at de sjældnere arter tilknyttet næringsfattige områder ofte har det svært, mens flere arter, som er tilknyttet mere frodige biotoper, breder sig. Sidstnævnte gælder fx Iris, Det hvide C og Nældesommerfugl. Ikke alle arter omtales i denne rapport hvert år.

Den ret sjældne **Kommabredpande** (*Hesperia comma*), der er i tilbagegang og forsvundet fra det meste af Jylland, ses 25/7 3 Lundby Hede 1 (ASH), 3/8 Febersted 9 (SA) og 14/8 Hanstedreservatet 1 (ASH). **Citronsommerfugl** (*Gonepteryx rhamni*) ses med et par usædvanligt store forekomster 6/8 54 Sem Hede (TNI) og 6/8 45 Dania Kalkgrav (TNI). **Iris** (*Apatura iris*) forekom ikke i denne rapport dækningsområde under seneste Atlasundersøgelse 1990-93, men den er i gang med at sprede sig nordpå fra det hidtidige udbredelsesområde i Midtjylland. I år ses arten således 15/7 Skjern Hovedgård (SK TBR), 17/7 Knuden, Fur (TSE), 23/7 og 25/7 Ø (TBR) og 2/7 Bjergeskov (PEP). I Naturbasen nævnes 5 fund fra Himmerland fra 2005 og frem (www.fugleognatur.dk). **Søgekåbe** (*Nymphalis antiopa*) ses kun 11/4 Skagen (KNP) samt 18/5, 20/5 og 22/5 Læsø Klitplantage (LBO). Det er usædvanligt få, men det er måske noget vi skal vænne os til. **Tidselsommerfugl** (*Cynthia cardui*) ses ret

fåtaligt i år – i modsætning til 2009, hvor der skete et stort indtræk fra syd. Der ses i 2010 i alt 58 ex. i perioden 10/7-12/9. Største tal er 28/8 12 Ørhale (SA). **Det hvide C** (*Polygonia c-album*) har de senere år gjort "fremstød" fra syd til store dele af Nordjylland, dog ikke i større antal. I 2010 ses beskudne 3 ex., nemlig 11/8 Mastrup Bæk (TSE), 22/8 og 19/10 Kielstrup Sø og Skov (TSE). **Nældesommerfugl** (*Araschnia levana*) ser ud til at fortsætte sin fremgang med basis i de sydlige naboområder til det tidligere Viborg Amt og ses i 2010 med hele 113 ex. fra Viborg-egnen og Himmerland. Største antal er 23/7 25 og 27/7 15 på den lokalitet øst for Viborg, der har det korte navn Ø (TBR LM), og største tal fra Himmerland er 7/8 5 Gravlev Ådal 5 (ATL). **Kejserkåbe** (*Argynnis paphia*) ses med 8 ex. i Rold Skov-området, som er artens eneste faste leveområde i Nordjylland. **Skovrandøje** (*Pararge aegeria*) synes fortsat at øge i udbredelse på Viborg-egnen og i Himmerland, med største antal 12/8 20 Ø (DMB SA). Et enkelt fund nord for Limfjorden 23/5 2 Nordmandshage (KBC). Udbredelsen for den sjældne **Hedepletvinge** (*Euphydryas aurinia*) er muligvis indskrænket til det nordlige Vendsyssel, hvor største antal er 1/6 12 Råbjerg Mose (OFF). **Brun Pletvinge** (*Mellicta athalia*) har sin største (og måske eneste) nordjyske forekomst i Hammer Bakker, hvor største antal er 23/6 30 (SEM). **Guldhale** (*Thecla betulae*) ses kun 8/8 1 og 27/8 2 Kielstrup Skov (TNI).

Indsendere 2010

ABL	Arne Bo	Larsen	8550ABL	BMB	Birthe Marie	Bang	3390BMB
AF	Anders	Fischer	4500AF	BMJ	Bent	Møllmann Jürgensen	2970BJ
AH	Allan	Haagensen	2750AH	BOEK	Bo	Ekstrand	8831BOEK
AHO	Anders	Horsten	8220AHO	BOJ	Britta	Overgaard Jensen	4000BOJ
AK	Arne	Kiis	9260AK	BR	Bente	Ræbild	9500BR
AKJ	Aase	Kjærgaard	9300AK	BRA	Birger	Rasmussen	8900BRA
AKV	Allan	Kjær Villesen	7620AKV	BRS	Bo	Ryge Sørensen	8600BRS
AL	Arne	Ludwigsen	3200AL	BRØL	Steen	Brølling	7741SB
ALM	Asger	Lykkegaard Møldrup	8210ALM	BRØN	Bent	Rønsholdt	9800BRØN
ANS	Anders	Søgaard	2830ANS	BSP	Birger	Pedersen	9900BSP
AO	Anni	Oppelstrup	7840AO	BSØ	Børge	Søndergård	9000BSØ
AOWN	Anders	Odd Wulff Nielsen	5700AOWN	BV	Bo	Valeur	2800BV
APN	Anni & Peter	Nielsen	8382APN	CAN	Carsten	Andersen	3790CAN
APR	Andreas Kristian	Pedersen	8900APR	CAS	Carsten	Sørensen	9900CAS
AS	Albert	Schmidt	7741AS	CBB	Claus	Barnewitz	8800CBB
ASB	Andreas Svane	Bech	7960ASB	CGJ	Claus	Gjerrild	3700CGJ
ASH	Albert	Steen-Hansen	9240ASH	CGL	Carsten	Gørges Laursen	7400CGL
ATJ	Troels	Junge	9380ATJ	CHE	Christian	Elbek	4180CHE
ATL	Anton Thøger	Larsen	9310ATL	CHJ	Christian	A. Jensen	8462CHJ
AWM	Andreas	Winding Mønsted	8654AWM	CHP	Christina	Pedersen	9690CP
AWN	Anders	Wiig Nielsen	4000AWN	CHØ	Carsten	Høeg	8270CHØ
AØ	Anders	Østerby	9800AØ	CKP	Carsten	Krog Pedersen	7741CKP
BBA	Bent	Bardtrum	4320BBA	CLAH	Clare Alexandra	Handrup	7752CLAH
BBS	Bjarne	Boye Sørensen	8500BJS	CLM	Claus	Lindskov Møller	2400CLM
BEA	Bent	Andersen	6760BEA	CO	Christian	Olesen	6270COL
BEK	Benny	Kristensen	8900BKR	COGJ	Connie	Grubbe Jensen	2670CGJ
BENT	Morten	Bentzon Hansen	2000MBH	CP	Carlo	Pedersen	9881CP
BF	Berit	Foulum	7600BF	CR	Claus	Rømer	9520CR
BGO	Bjarne	Golles	8220BGO	CSA	Carsten	Søndergaard Andersen	9490CSA
BH	Benny	Haahr	9500BH	CSC	Claus	Stoklund Christiansen	9000CSC
BHJ	Bjarke	Huus Jensen	9800BHJ	CSJ	Hans Carl	Søndergaard-Jensen	8900CSJ
BJM	Bjarne	Mogensen	2860BJM	CSS	Carsten	Svejstrup Sørensen	9500CSS
BKR	Brian	Kristensen	0BKR	CT	Christian	Terp	1719CT
BLN	Brian	Lyngsøe Nilsson	9600BLN	CTH	Claus	Thorhauge	2700CTH

Pomeransfugl, Svankjær, 2. maj 2010.
Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Sabinemåge 1K, Roshage, 18. september 2010.

Foto: Albert Steen-Hansen.

DB	Dan	Blohm	8300DB
DBR	Dan	Bruhn	2800DB
DE	Dann	Elmström	4180DE
DFS	Dorte & Flemming	Sørensen	9820DFS
DJ	Dennis	Jürgensen	2610DJ
DLP	David	Lykke Pedersen	8000DLP
DMB	David	Boertmann	7800DMB
DMZ	Dieter	Maaszen	5200DMZ
DOB	Dorte	Bryrup	7300DB
DOF	DOF	Fuglenes Hus	1620DOF
DOFØ	DOF	Østjylland	DOFAAR

EA	Erling	Andersen	7752EA
EBJ	Erik	Bisballe Jensen	8600EBJ
EC	Erik	Christophersen	9990EC
EDF	Emil	Dietz Fuglsang	9000EDF
EEE	Erhardt	Edmund Ecklon	5700EEE
EGA	Erik	Groth-Andersen	3000EGA
EI	Egon	Iversen	6470EI
EKR	Erling	Krabbe	3490EKR
ELH	Elly	Hansen	7755ELH
ELM	Ella	Mikkelsen	5250EMI
EML	Else Marie	Løgsted	7500EML
EMN	Erik	Mørk Nielsen	3370EMN
EO	Erik	Overgaard	8462EO
ER	Erik	Røjgaard	8723ER
ERBR	Erik	Bräuner	8800ERBR
ERJ	Erik	Jensen	9370ERJ
ESA	Esben	Sloth Andersen	9520ESA
ESAN	Erik	Søgaard-Andersen	9000ESAN
ET	Eigil	Thomasen	6950ET
EVL	Eva	Lauridsen	8900EVL
EVR	Erik	Vikkelsø Rasmussen	4500ERA
EØ	Egon	Østergaard	7490EØ

FDE	Frank	Desting	2730FDE
FJU	Frans	Julin	9500FJU
FLJ	Flemming	Jeppesen	2990FLJ
FNI	Flemming	Nielsen	8541FNI
FO	Frode	Olesen	9830FO

FRA	Frank	Andersen	7800FRA
FRO	Frits	Rost	8800FRO
FSH	Freddy	Hansen	5600FSH
FSL	Flemming	Skovgaard Larsen	7884FSL
FT	Flemming	Thomasen	6933FT

GBL	Gerda	Bladt	6200GBL
GGU	Georg	Guldvang	8600GGU
GM	Gerner	Majlandt	7600GM
GP	Gunner	Kjerulf Poulsen	9230GUP
GRA	Gert	Rasmussen	9000GRA
GTA	Gert	Thorhauge Andersen	7490GTA

HAC	Hans	Christophersen	9520HAC
HAI	Harry	Jensen	6705HAI
HAN	Henrik	Andersson	4324HAN
HAPN	Henrik Asbjørn	Pedersen	9800HAPN
HARA	Hans	Rasmussen	7500HARA
HBA	Henrik	Gerner Baark	4180HBA
HBJE	Henriette	Bjerregaard	8240HBJE
HBP	Hans Jørgen	Bruun Pedersen	8240HBP
HBS	Henning	Beck Sørensen	7950HBS
HC	H. C.	Hansen	9240HC
HCB	Heine Chr.	Bonnevie	8850HCB
HCH	Henrik	Christoffersen	9310HCH
HDA	Henrik	Dahl	4771HDA
HE	Henning	Elgaard	8310HE
HEB	Henrik	Brandt	6710HEB
HEHJ	Henrik	Hjortdal	7700HEHJ
HEN	Henrik	Nyrup	9530HEN
HET	Henning	Ettrup	8471HET
HFN	Henrik	F. Nielsen	7700HFN
HHB	Henrik	Holm Brask	9000HHB
HHH	Hans Henrik	Hust	7752HHH
HHL	Hans Henrik	Larsen	7790HHL
HHLA	Hans Henrik	Larsen	9800HHL
HHN	Henrik	Haaning Nielsen	7742HHN
HHP	Henrik	Høgh-Poulsen	8831HHP
HHS	Henrik	H. Søndergaard	8370HHS
HJ	Henning	Jensen	3630HJ
HK	Henrik	Kisbye	2610HK
HKA	Hanne	Kapala	2400HKA
HKP	Hans-Christian	Køie Poulsen	2100HKP
HKSØ	Henning	Søndergaard	7950HKSØ
HLL	Henning	Lykke Larsen	8240HLL
HLÆ	Henrik	Læssøe	8300HLÆ
HM	Henrik	Møller	9240HM
HMT	Henrik	Møller Thomsen	9000HMT
HOB	Hans	Okkels Birk	2100HOB
HOC	Hans	Ole Christensen	7752HOC
HOF	Hans Ole	Frølund Andersen	8500HOF
HP	Henning	Pedersen	8800HP
HPD	Hans Peter	Dahlgaard	7752HPD

Indsendere 2010

HR	Henrik	Rähr	7500HK	JOK	Jørgen	Kabel	9400JOK
HRC	Helge	Røjle Christensen	7742HRC	JP	Johan	Pedersen	7840JP
HRS	Henning	R. Sørensen	7830HRS	JPE	Jim	Pedersen	8700JPE
HS	Henning	Sørensen	9493HS	JPIP	John	Pedersen	9990JPIP
HST	Henrik	Stenholt	8600HST	JPK	Jørgen Peter	Kjeldsen	7741JPK
HTM	Henriette	Tøttrup Hansen	3720HTM	JRL	Jens	Rye Larsen	6855JRL
HTØ	Hanne	Tøttrup	3760HTØ	JS	Jørgen	Stubgaard	9800JS
				JSA	Jens	Andersen	9990JEA
IKI	Inge	Kirk	7950IKI	JSA	Jes	Sig Andersen	8740JSA
ILD	Inger-Lisbeth	Damm	9900ILD	JSC	Jørgen	Staarup Christensen	8230JSC
ILM	Inge-Lise	Mortensen	7800ILM	JSF	Jess	Sander Frederiksen	2630JSF
IO	Ivan	Olsen	3670IO	JSH	Jens	Søgaard Hansen	3660JSH
IUH	Ian	Utke Heilmann	9990IUH	JSK	Jan	Skjoldborg Kristensen	7730JSK
IVA	Ivan	Abramowitz	2830IVA	JSP	Jan	Speiermann	1670JSP
IZN	Inger & Ivan	Zink-Nielsen	8270IZN	JT	Jesper	Tofft	6200JT
				JTE	Jørgen	Terkelsen	4400JT
JA	John	Andersen	4040JA	JTK	John	Toft Kristensen	7430JTK
JAC	Jan	Christophersen	9900JAC	JTL	Jørgen	Terp Laursen	8220JTL
JAE	Jakob	Engelhard	3520JAE	JUH	Jørgen	U. Hammershaimb	8200JHA
JASA	Jan	Salmonsens	7700JASA	JVI	Jørgen	Vigstrup	7700JVI
JB	Jørgen	Bech	1953JB	JVS	Jørn	Vinther Sørensen	6100JVS
JBA	Jørgen	Ballegaard	8654JBA	JYT	Jytte	Thomsen	7752JYT
JBC	Jakob	Bürgel Christensen	2000JBC	JØP	Jørn	Baasch-Pedersen	8200JØP
JBH	Jan	Blichert-Hansen	4760JBH				
JBO	Jesper	Boesen	2920JBO	KAH	Klaus Anker	Hansen	9530KAH
JBP	Jens	Bonde Poulsen	8950JBP	KAHA	Karsten	Hansen	8850KAHA
JBR	Jesper	Brodersen	2970JBR	KBC	Kenneth	Bach Christensen	9000KBC
JC	Johan	Castenschiold	9460JC	KBJ	Kristian	Birchvald Jensen	4000KBJ
JCO	Jørgen	Cordes	9510JCO	KBL	Karsten	Busk Laursen	2300KBL
JD	Jens	Dithmarsen	4760JD	KDP	Keld	Dahl Pedersen	7860KDP
JDR	Jan	Dresler	2730JDR	KEB	Keld	Bakken	6800KEB
JEAL	Jens	Albrechtsen	7800JEAL	KEC	Knud Erik	Christensen	9990KEC
JEB	Jens	Bækkelund	5400JEB	KEH	Keld	Henriksen	8230KEH
JEDN	Jesper	Duwe Nielsen	8210JDN	KEJ	Kristoffer	Egelund Jørgensen	5000KEJ
JEK	Jens Erik	Knudsen	8752JEK	KEK	Karl Erik	Kristensen	6950KEK
JEVI	Jens	Vinge	9520JEVI	KEN	Knud	Nielsen	4350KEN
JG	Jens	Gregersen	8700JG	KGH	Kurt	G. Holm	5462KGH
JHA	Jette	Hallig	4200JHA	KH	Klaus	Hestkjær	2300KH
JHC	Jørgen	Hulbæk Christiansen	2610JHC	KHA	Kjeld	Hansen	4672KHA
JHH	Thora & Jesper	Frello & Høy Hansen	8240JHHA	KHK	Kennerth	Kristensen	9430KHK
JHK	Jens	Hasager Kirk	6880JHK	KHP	Karsten	Højten	9460KHP
JISH	Jimmy	Skat Hansen	2770JSH	KIA	Kield	Andersson	6893KIA
JJA	Jens Jørgen	Andersen	7700JJA	KJI	Karl Jørgen	Ingversen	9500KJI
JJO	Jens	Johansen	18642JJO	KJNI	Kjeld	Nielsen	9260KJNI
JJP	Jens Jørgen	Pedersen	7900JJP	KJØ	Kurt	Jørgensen	9800KJØ
JKA	Jeppe	Kajgaard	9970JKA	KLA	Kristian	Laustsen	9640KL
JKC	Johnny	Krämer Christensen	8530JKC	KLU	Kirsten	Laursen	4180KLU
JKI	Jens	Kirkeby	8680JKI	KMH	Kirsten Marie	Haugstrup	8800KMH
JKK	Jens Kristian	Kjærgård	7950JKK	KMO	Klaus	Malling Olsen	2700KMO
JKY	John	Kyed	7730JKY	KNF	Knud	N. Flensted	2880KNF
JLA	Johnny	Laursen	9520JLA	KNI	Kaj	Nissen	9500KNI
JLG	Jesper	Leegaard	6510JLG	KNP	Knud	Pedersen	9990KNP
JLI	Jens	Lilleør	9000JLI	KO	Kent	Olsen	8000KOL
JLJ	Jette	Lynge Jensen	7470JLJ	KP	Kirsten	Pedersen	2760KP
JLY	Jørn	Lykkegaard	8000JLY	KR	Ken	Rasmussen	4573KR
JLØ	Jan	Løvås	7089JLØ	KRA	Kurt	Rasmussen	9330KRA
JMH	Jens	Muff Hansen	8654JMU	KSAS	Karen	Sanders	9000KSAS
JN	Jørgen	Nørgård	7620JN	KSH	Kjeld	S. Holm	9400KSH
JNI	Jørgen	Nielsen	4050JNI	KSJ	Karsten	Stæhr	9220KSJ
JOG	John	Graversgaard	8200JOG	KUP	Kurt	Prentow	9800KUP

Isfugl, Lille Vildmose, 8. januar 2010.

Foto: Søren Kristoffersen.

KV	Klavs	Waidtløw Vester	6270KV	MKP	Michael	Koie Poulsen	3480MKP
KVE	Karsten	Vestergaard	9370KVE	MLS	Michael	Stevns	8600MLS
KW	Kurt	Willumsen	7171KW	MLU	Martin	Lundholm	9310MLU
LBO	Lars	Borup	8220LBO	MMH	Morten	Møller Hansen	2605MMH
LBRJ	Lars	Breum Jeppesen	9900LBRJ	MON	Mogens	Neergaard	9320MON
LCS	Lars	C. Smith	9700LCS	MP	Mark	Pedersen	9000MP
LE	Lars	Elvstrøm	2820LE	MS	Michael	Schwalbe	6760MS
LFR	Leif	Frederiksen	2860LFR	MSS	Martin	Strømkjær	5471MSS
LG	Lars	Gabrielsen	8330LG	MST	Mogens	Stoustrup Jensen	8410MST
LGN	Laus	Gro-Nielsen	9800LGN	MUNK	Jørgen	Munk	2800JMPJ
LHA	Lise	Hammer	2860LHA	MW	Mark	Walker	2791MWK
LIN	Lise	Nielsen	3050LIN	NBJ	Niels	Bomholt Jensen	5762NBJ
LKP	Lasse Kim	Pedersen	9690LKP	NF	Niels	Fabæk	9000NF
LLH	Leo	L. Hansen	8270LLH	NJYL	DOF	Nordjyllands Amt	DOFNJYL
LM	Lars	Mogensen	8830LM	NK	Niels	Kanstrup	8410NK
LMN	Lars Max	Nielsen	2840LMN	NPM	Niels Peter	Møller Jensen	6100NPM
LN	Leif	Novrup	7830LN	NRL	Nina	Rosendahl Larsen	6052NRL
LNS	Leif	Nørgaard Schmidt	8680LS	NSR	Niels	Riis	5230NSR
LP	Lennart	Pedersen	3660LP	NTØP	Niels	Tønnes Petersen	2840NTØP
LPA	Lars	Paaby	2730LPA	OA	Ole	Amstrup	6830OA
LRU	Lars	Rudfeld	4600LRU	OB	Ole	Bertelsen	9000OB
LSJ	Lars	Jørgensen	9900LJ	OBO	Ole Bent	Olesen	5000OBO
LSP	Leif	Smedemand Paulsen	9760LSP	OBV	Ole	Bogh Vinther	8000OBV
LTP	Lars	Tom-Petersen	8900LTP	O-DK	ornit.dk v. J.P. Kjeldsen/H. Haaning Nielsen		7741O-DK
LYA	Lydia	Hind	9310LYA	OEH	Ole Emil	Hansen	8981OEH
MBK	Michael	Kloth	7900MBK	OFJ	Ole Frode	Jakobsen	2200OFJ
MCA	Margrete	Caspersen	7760MCA	OFR	Ole	Frederiksen	8500OFR
MCH	Morten	Christensen	9881MCH	OGC	Olaf	G. Christiani	4174OGC
MD	Mogens	Damm	9900MD	OH	Ole	Haarbo	9681OH
MEK	Mathias Emil	Kaae	8723MEK	OJA	Orla	Jakobsen	4690OJA
MER	Mogens	Erlandsen	8600MER	OKR	Orla	Kristensen	9500OKR
MGR	Marta	Bagoly Grun	4600MGR	OLI	Ole	Lilleør	8800OLI
MHH	Martin	Høj Hansen	8210MHH	OO	Ole	C. Olesen	7490OO
MHO	Margit	Hove	8382MHO	ORJ	Ole	Riis Jensen	9210ORJ
MIK	John	Mikkelsen	7100MIK	OS	Ole	Skrubbeltrang	9990OS
MIR	Mikael	Ritman	9900MIR	OSØ	Ole	Søgaard	2770OS
MIV	Michael	Vecht	2970MIV	OZG	Ole	Zoltan Göller	6760OZG
MK	Martin	Kviesgaard	8800MK	PALJ	Peter Andreas	Lund Jacobsen	9000PALJ
MKH	Morten	Kofoed-Hansen	2840MKH	PAN	Paul	Nilsson	2800PN
MKI	Morten	Kirk	7742MOK	PBE	Peter	Bonne Eriksen	3500PBE
MKM	Marianne	Krogh Mikkelsen	8200MKM				

Indsendere 2010

PCH	Per	Christensen	7755PCH	PU-J	Preben	Ull-Jacobsen	9800PU-J
PCHA	Peter	Hansen	9900PCH	PUR	Poul Ulrich	Riis	7760PUR
PCL	Preben	Clausen	8270PCL	PWJ	Peter	Werenberg Just	8600PWJ
PDS	Per	Damsgaard-Sørensen	5230PDS	PØ	Peter	Østrup Jensen	2300PØ
PEC	Per	Christensen	9400PEC				
PEN	Poul Erik	Niebuhr	8600PEN	RNL	Rene	Larsen	9900RL
PEP	Per	Ekberg Pedersen	3400PEP	ROB	Roberto	Brunicardi	4800ROB
PER	Peder	Rasmussen	5700PER	ROC	Rolf	Christensen	9990ROC
PES	Poul Erik	Sperling	9230PES	RQ	Ralph	Qwinten	2800RQ
PG	Palle	Graubæk	4500PAL	RR	David René	Rantzau	2665DRR
PGT	Per	Grove Thomsen	2970PGT	RS	Rasmus	Strack	2700RS
PHC	Palle	Hove Christensen	9260PHC	RSN	Rune	Sø Neergaard	8220RSN
PHJ	Per	Huniche Jensen	4400PHJ	RT	Rasmus	Turin	2700RT
PHP	Poul Henrik	Pedersen	9800PHP	RWR	René	Rørbæk	9000RWR
PJP	Peder	Pedersen	7830PJP				
PKR	Poul	Krag	7830PKR	SA	Stinne	Aastrup	8800SA
PLA	Peter	Lange	8464PLA	SAK	Svend Aage	Knudsen	7600SAK
PM	Peder	Moesgaard	6510PM	SAL	Svend	Aage Linderstrøm	2680SAL
POHP	Poul	Holm Pedersen	7700POHP	SAR	Steen	Reimers	8000SAR
POK	Poul	Kodahl	2635POK	SBJ	Steffen	Brøgger-Jensen	2740SBJ
POW	Poul	Weje	7752POW	SBL	Søren	Blanke	2100SBL
PPO	Per	Poulsen	6710PPO	SBØ	Søren	Bøgh	9510SBØ
PPR	Philippe	Provençal	8000PPR	SCS	Steen	Christensen	7000SCS
PR	Palle	A. F. Rasmussen	9000PR	SEF	Svend Erik	Frandsen	9900SEF
PRA	Per	Rasmussen	5792PRA	SEK	Sebastian	Klein	2300SEK
PRE	Per	Reng	8500PR	SEM	Svend Erik	Mikkelsen	9310SEM
PREP	Preben	Pedersen	4171PEP	SFX	Steen	Flex	4440SFX
PS	Per	Steffensen	9280PS	SGN	Søren	G. Nielsen	5690SGN
PSC	Peter	Staarup Christensen	2600PSC	SHØ	Søren	Højager	8381SHØ
PTK	Poul Emil	Toft Kristensen	7870PEK	SJØ	Solveig	Jonasson	4000SJØ

Grå Fluesnapper, Lille Vildmose, 7. juli 2010. Foto: Palle Hove Christensen.

Indsendere 2010

SK	Solvejg	Knudsen	8900SK
SKAF	Skagen	Fuglestation	9990SKAF
SKR	Søren	Kristoffersen	9000SØK
SKRO	SKAFs	Rovfugleobservatorer	9990SKRO
SLI	Stig	Linander	3520SLI
SPJ	Søren Peter	Jensen	6000SPJ
SPP	Søren Peter	Pinnerup	4320SPP
SPR	Susanne	Primdahl	7850SPR
SR	Steen	Reinholdt	7860SR
SRW	Simon	Rosenkilde Waagner	8210SRW
SSC	Simon	S. Christiansen	9200SSC
SSL	Stephan	Skaarup Lund	8240SSL
SST	Stefan	Stürup	2765SST
SSØ	Søren	Sørensen	4760SSØ
ST	Søren	Tanderup	9000ST
STM	Stig	Toft Madsen	1401STM
STN	Sten	Nielsen	6040SN
SUB	Susanne	Bruun	
SUT	Søren Ulrich	Thomsen	9620SUT
SW	Søren	West	3060SW
SWJ	Svend	Wøjcik-Jonasson	9800SWJ
SØP	Søren	Poulsen	8000SØP

TA	Tim	Andersen	2605TA
TBA	Tom	Bak Andersen	9200TBA
TBR	Thorkil	Brandt	8300TBR
TBU	Thomas	Bundgaard Rasmussen	2100TBR
TC	Tscherning	Clausen	9270TC
TFR	Torben	Fisker-Rasmussen	9900TFR
THB	Thorkil	Brusch	6300THB
THBA	Thorkild	Bastholm	2100TBA
THE	Thyge	Enevoldsen	2000THE
THM	Thomas	Maul	7451THM

TK	Tommy	Kaae	8723TK
TKC	Torben	Kastberg Carlsen	8361TKA
TL	Thorkild	Lund	9280TL
TLY	Torben	Lyng	9900TLY
TMJE	Torben	Møller Jensen	7470TMJE
TMP	Thomas	Møller Pedersen	7900TMP
TMØ	Torben	Møller	5892TMØ
TNI	Torben	Nielsen	9560TN
TOBR	Torben	Bremholm	3500TOBR
TOH	Torsten	Hansen	9670TOH
TOLA	Torben	Laursen	8462TL
TOM	Tommy	Maul	7451TOM
TQA	Torben Quist	Andersen	8500TQA
TRK	Tonny Ravn	Kristiansen	8830TRK
TSE	Terje	Seidenfaden	9220TSE
TSJ	Thomas Secher	Jensen	8680TSJ
TT	Thomas	Thelle	8800TT
TV	Thomas	Vikstrøm	3520TVI
TVN	Thomas	Varto Nielsen	4690TVN

UEM	Ulf Eschou	Møller	6950UEM
UGS	Uffe	Gjøl Sørensen	1415UGS
UK	Ulf	Klemmetsby	9380UK

VAG	Vagn	Gjerløv	9700VAG
VFL	Vagn	Freundlich	9400VFL
VK	Villum	Klæstrup	9493VK
VL	Villy	Lauritsen	8800VL
VM	Vibeke	Mortensen	8600VM
VVH	Verner	Vangsgaard Hansen	7800VVH

WJ	Willy	Jørgensen	9280WJ
----	-------	-----------	--------

Allike, Hals, 22. december 2010. Foto: Vagn Freundlich.

Indeks arter

ALKEFUGLE	95	D Digesvale	109	Hvid Pelikan	28
ANDEFUGLE	33	Dobbeltbekkasin	77	Hvid Stork	31
DUER	97	Dompap	144	Hvid Vipstjert	113
GØGE	98	Duehøg	56	Hvidbrynet Løvsanger	127
HØNSEFUGLE	63	Dværgefalk	60	Hvidbrystet Præstekrave	68
KJOVER	85	Dværgmåge	86	Hvidhalset Fluesnapper	130
LAPPEDYKKERE	22	Dværgryle	73	Hvidklire	82
LOMMER	20	Dværgterne	94	Hvidnæbbet Lom	20
MÅGER	86			Hvidsiken	143
NATRAVNE	102	E Ederfugl	47	Hvidvinget Korsnæb	143
ROVFUGLE	51	Engpiber	111	Hvidvinget Måge	90
SEJLERE	103	Engsnarre	65	Hvidvinget Terne	95
SKRIGEFUGLE	104	Enkeltbekkasin	77	Hvinand	49
SPÆTTER	105			Hærfugl	104
SPURVEFUGLE	107	Fiskehejre	30	Hættemåge	88
STORKEFUGLE	29	Fiskeørn	59	Høgesanger	125
STORMFUGLE	25	Fjeldvåge	58	Høgeørn	59
TERNER	92	F Fjordterne	93		
TRANEFUGLE	64	Flodsanger	123	I Indisk Gås	38
UGLER	99	Fløjsand	49	Isfugl	104
VADEFUGLE	67	Fuglekonge	128	Islandsk Ryle	71
ÅREFODEDE	27	Fuglekongsanger	127	Islandsk Stor Kobbersneppe	79
				Islom	21
A Aftenfalk	60	G Gransanger	128	J Jagtfalk	61
Agerhøne	63	Gravand	41	Jernspurv	116
Alk	96	Græshoppesanger	123		
Allike	137	Grønbenet Rørhøne	65	K Karmindompap	144
Almindelig Gul Vipstjert	112	Grønirisk	140	Kaspisk Måge	89
Almindelig Kjove	85	Grønsiken	141	Kernebider	145
Almindelig Ryle	75	Grønspekte	105	Kirkeugle	101
Almindelig Skråpe	26	Grå Fluesnapper	129	Klyde	67
Amerikansk Krikand	43	Gråand	44	Knarand	42
Atlingand	45	Grågås	37	Knopsvane	33
		Gråkrage	138	Knortegås	39
B Balearskråpe	26	Gråmåge	90	Kongeorrn	58
Biæder	104	Gråsiken	142	Kortnæbbet Gås	36
Bjergand	47	Gråspurv	139	Korttæt Træløber	134
Bjergirisk	142	Gråstrubet Lappedykker	23	Krikand	42
Bjerglærke	108	Gul Vipstjert	112	Krumnæbbet Ryle	74
Bjergpiber	111	Gulbug	125	Kuhls Skråpe	25
Bjergvipstjert	113	Gulhovedet Gul Vipstjert	113	Kværkerfinke	139
Blisgås	37	Gulirisk	140	Kærløber	76
Blishøne	65	Gulspurv	146	Kærsanger	124
Blå Kærhøg	55	Gærdesanger	125		
Blåhals	117	Gærdesmutte	115	L Landsvale	109
Blåmejse	132	Gøg	99	Langnæbbet Sneppeklire	78
Blåvinget And	45	H Halemejse	131	Laplandsværling	145
Bogfinke	139	Havesanger	126	Lille Flagspekte	106
Bomlærke	149	Havlit	48	Lille Flamingo	32
Bramgås	39	Havterne	93	Lille Fluesnapper	129
Brilleand	49	Havørn	54	Lille Gråsiken	142
Britisk Sildemåge	89	Hedehøg	56	Lille Kjove	85
Broget Fluesnapper	127	Hedelærke	107	Lille Kobbersneppe	79
Brudeand	41	Hjeje	69	Lille Korsnæb	144
Brushane	77	Hortulan	147	Lille Lappedykker	22
Bynkefugl	119	Huldue	97	Lille Præstekrave	68
Bysvale	110	Husrødstjert	118	Lille Regnspeve	80
		Husskade	137	Lille Skallesluger	49
C Canadagås	38	Hvæpsvåge	52	Lille Skriveørn	58
Citronvipstjert	113				

Indeks arter

Lille Stormsvale	26	Rørspurv	148	Stor Kobbersneppe	79
Lomvie	95	Råge	137	Stor Korsnæb	144
Lunde	96	S Sabinemåge	87	Stor Præstekrave	68
Lysbuget Knortegås	40	Sandløber	72	Stor Regnsbove	80
Lærkefalk	60	Sandterne	92	Stor Skallesluger	50
Løvsanger	128	Sangdrossel	121	Stor Stormsvale	26
M Mallemuk	25	Sanglærke	108	Stor Tornskade	135
Mandarinand	41	Sangsvane	34	Storkjove	86
Markpiber	110	Savisanger	123	Stormmåge	88
Mellemkjove	85	Sibirisk Sortstrubet Bynk.	119	Storpiber	110
Middelhavssølvmåge	89	Sildemåge	89	Strandhjejle	70
Misteldrossel	123	Silkehal	114	Strandskade	67
Mosehornugle	102	Silkehejre	30	Stribet Ryle	74
Mudderklire	83	Sivsanger	123	Stær	139
Munk	126	Sjagger	121	Sule	27
Munkegrib	54	Skarv	27	Sumpmejse	131
Mursejler	103	Skeand	45	Svaleklire	82
Musvit	132	Skestork	31	Svartbag	90
Musvåge	57	Skovhornugle	101	Sydlig Blåhals	117
Mørkbuget Knortegås	40	Skovpiber	110	Sydlig Nattergal	117
N Natravn	102	Skovsanger	128	Sædgås	35
Nattergal	117	Skovskade	136	Søkonger	96
Natugle	101	Skovsneppe	79	Sølvhejre	30
Nilgås	41	Skovspurv	139	Sølvmåge	89
Nordisk Lappedykker	24	Skægmejse	130	T Taffeland	46
Nordlig Gul Vipstjert	113	Skærpiber	111	Taigasædgås	35
Nøddekrige	137	Slørugle	99	Tejst	96
O Odinsbane	84	Snegås	38	Temmincksryle	74
P Pibeand	42	Snespurv	146	Thorsbane	84
Pibesvane	34	Sneugle	100	Tinksmed	83
Pirol	135	Sodfarvet Skråpe	25	Toplærke	107
Plettet Rørvagtel	64	Solsort	120	Topmejse	131
Pomeransfugl	69	Sort Glente	53	Toppet Lappedykker	22
Prærieløber	77	Sort Stork	31	Toppet Skallesluger	50
Pungmejse	134	Sort Svane	33	Topskarv	28
R Ravn	138	Sortand	48	Tornirisk	141
Ride	91	Sortgrå Ryle	75	Tornsanger	126
Ringdrossel	120	Sorthalset Lappedykker	24	Trane	66
Ringdue	97	Sorthovedet Måge	86	Tredækker	78
Rovterne	92	Sortklire	81	Troldand	46
Rustand	41	Sortkrage	138	Træløber	133
Rød Glente	53	Sortmejse	132	Tundrasædgås	36
Rødben	81	Sortrygget Hvid Vipstjert	114	Turteldue	98
Rødhals	116	Sortspætte	106	Tyknæbbet Dværgryle	73
Rødhalset Gås	41	Sortstrubet Bynkefugl	119	Tyrkerdue	98
Rødhalset Ryle	73	Sortstrubet Drossel	120	Tårnfalk	60
Rødrygget Svale	109	Sortstrubet Lom	20	V Vagtel	62
Rødrygget Tornskade	135	Sortterne	95	Vandrefalk	61
Rødstjert	118	Spidsand	44	Vandrikse	63
Rødstrubet Lom	20	Splitterne	92	Vandstær	113
Rødstrubet Piber	111	Spurvehøg	56	Vendehals	102
Rødtoppet Fuglekonge	129	Spætmejse	132	Vibe	69
Rørdrum	29	Stenpikker	120	Vindrossel	119
Rørhøg	55	Stenvender	84	DAGSOMMERFUGLE	152
Rørsanger	124	Steppehøg	56	PATTEDYR	150
		Stillits	140		
		Stor Flagspætte	106		
		Stor Gråsiken	142		
		Stor Hornugle	100		

Forkortelser

Følgende forkortelser anvendes i rapporten:

ad.	adult, voksendragt	sdr.	sommerdragt
imm.	immature, dragter mellem juv. og ad.	odr.	overgangsdragt
juv.	juvenil, den første fulde fjerdragt	vdr.	vinterdragt
pull.	pullus, dundragt		
2K	aldersangivelse i kalenderår (fuglen "fylder år" ved årsskiftet)	h	hørt
3K+	fuglen er mindst i sit 3. kalenderår	R	rast
		fou.	fouragerende
pri.	primo, de første 10 dage i måneden	sy.	syngende
med.	medio, den 11.-20. dag i måneden	T	trækkende
ult.	ultimo, fra den 21. og måneden ud	TF	trækforsøg
NNØ	trækretning, verdenshjørne (også S, Ø, SV osv.)	ringm.	ringmærket
SU	Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg		

Kategorier

For enkelte af arterne i rapporten er der nævnt, at den tilhører kategori C eller D. Alle øvrige arter behandlet i rapporten regnes for at tilhøre kategori A. Disse kategorier refererer til de af DOF's Sjældenhedsudvalg anvendte (AERC-standard), jvf. www.dof.dk.

Lokale SU-arter

Følgende arter er lokale SU-arter, hvilket vil sige, at fund af de pågældende arter skal godkendes af SU, inden de kan medtages i "Fugle og Dyr i Nordjylland":

Hunfarvede individer af

- Kongeederfugl
- Hvidhalset Fluesnapper

Alle individer af

- Fyrremejse
- Sandterne

Foreningen FUGLE og DYR i Nordjylland har til formål at indsamle, registrere og videreformidle oplysninger om forekomsten af fugle, sommerfugle, padder, krybdyr og pattedyr i Nordjylland.

Foreningen samarbejder med Dansk Ornitologisk Forening samt andre grønne foreninger og myndigheder.

